

Lagrådsremiss

En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 2 juli 2020

Ibrahim Baylan

Maria Wetterling
(Näringsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I denna lagrådsremiss lämnar regeringen förslag som syftar till att anpassa svensk lagstiftning till en ny EU-förordning om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i livsmedelskedjan.

I lagrådsremissen föreslås ändringar i nio lagar. Ändringarna innebär bl.a. att det nya uttrycket annan offentlig verksamhet införs som en beteckning för sådana myndighetsuppgifter som inte är offentlig kontroll. Bestämmelser om rätt att få tillträde, upplysningar och handlingar vid kontrollen, samt om aktörernas skyldighet att lämna hjälp, utvidgas till att gälla även den som utför annan offentlig verksamhet. Vissa föreskriftsbemyndiganden utvidgas till att även omfatta annan offentlig verksamhet.

Myndigheter som utövar offentlig kontroll föreslås i vissa fall få rätt att köpa in produkter utan att identifiera sig, i syfte att kontrollera att produkterna uppfyller gällande krav. Det föreslås även att det införs en skyldighet för kontrollmyndigheterna att ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Vidare föreslås bestämmelser om tystnadsplikt för organ med delegerade uppgifter och för fysiska personer som offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till. Det föreslås också att beslut som har meddelats av sådana organ eller fysiska personer ska kunna överklagas.

De nya reglerna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 mars 2021.

Innehållsförteckning

1	Beslut	9
2	Lagtext	10
2.1	Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)	10
2.2	Förslag till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)	21
2.3	Förslag till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804)	31
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter	46
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.	57
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.	68
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel	77
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion	86
2.9	Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)	93
3	Ärendet och dess beredning	103
4	Gällande nationell rätt	104
4.1	Livsmedel	104
4.1.1	Bestämmelser om offentlig kontroll	104
4.1.2	Kontrollmyndigheter	105
4.1.3	Hur den offentliga kontrollen bedrivs	105
4.1.4	Finansiering av den offentliga kontrollen	107
4.2	Foder och animaliska biprodukter	108
4.2.1	Bestämmelser om offentlig kontroll	108
4.2.2	Kontrollmyndigheter	109
4.2.3	Hur den offentliga kontrollen bedrivs	109
4.2.4	Finansiering av den offentliga kontrollen	110
4.3	Djurhälsa	111
4.3.1	Kontrollmyndigheter	112
4.3.2	Hur den offentliga kontrollen bedrivs	113
4.3.3	Finansiering av den offentliga kontrollen	114
4.4	Djurskydd	114
4.4.1	Kontrollmyndigheter	114
4.4.2	Hur den offentliga kontrollen bedrivs	115
4.4.3	Finansiering av den offentliga kontrollen	115
4.5	Ekologisk produktion	116
4.5.1	Kontrollmyndigheter	117
4.5.2	Hur den offentliga kontrollen bedrivs	118
4.5.3	Finansiering av den offentliga kontrollen	119
4.6	Skyddade beteckningar	119
4.6.1	Kontrollmyndigheter	120
4.6.2	Hur den offentliga kontrollen bedrivs	121

	4.6.3	Finansiering av den offentliga kontrollen.....	121
5		Den nya kontrollförordningen.....	121
	5.1	Förordningens tillämpningsområde och syfte.....	121
	5.2	Kontrollverksamheten	122
	5.3	Administrativt stöd och samarbete	129
	5.4	Europeiska unionens verksamhet	129
	5.5	Verkställighetsåtgärder.....	129
6		Allmänna överväganden.....	130
	6.1	Den nya kontrollförordningens tillämpningsområde.....	131
	6.2	Ord och uttryck.....	134
	6.3	Överklagande av beslut som fattats av organ och fysiska personer	137
	6.4	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras.....	139
	6.5	Hjälp av Polismyndigheten.....	141
	6.6	Tystnadsplikt	141
	6.7	Inköp under dold identitet	145
	6.8	Rapportering av överträdelser	151
	6.8.1	Rapporteringssystem för visselblåsare.....	151
	6.8.2	Hur anmälningar ska omhändertas av behöriga myndigheter	152
	6.8.3	Skydd mot repressalier för den som rapporterar	155
	6.8.4	Skydd för behandling av personuppgifter.....	156
	6.9	Sanktioner.....	160
7		Ändringar i epizootilagen.....	163
	7.1	Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförordningen.....	163
	7.2	Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.....	166
	7.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet	167
	7.4	Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och om skyldighet att lämna information... ..	169
	7.5	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	172
	7.6	Rätt till upplysningar och tillträde	172
	7.7	Skyldighet att lämna hjälp.....	176
	7.8	Tystnadsplikt	177
	7.9	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer	178
	7.10	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras.....	179
	7.11	Ändring med anledning av förbudet mot dubbelprovning.....	179
8		Ändringar i zoonoslagen	180
	8.1	Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförordningen.....	180
	8.2	Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.....	183

8.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet	184
8.4	Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information.....	186
8.5	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	189
8.6	Rätt till upplysningar och tillträde.....	190
8.7	Skyldighet att lämna hjälp.....	194
8.8	Tystnadsplikt.....	194
8.9	Överklagande av beslut som fattas av organ eller fysiska personer.....	195
8.10	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras.....	196
8.11	Ändringar av straffbestämmelser	197
9	Ändringar i livsmedelslagen	198
9.1	Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförfordningen	198
9.2	Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet	201
9.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet	201
9.4	Frivillig överflyttning av annan offentlig verksamhet....	203
9.5	Förelägganden riktade till kommuner och tvångsvis överflyttning av annan offentlig verksamhet.....	205
9.6	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information	206
9.7	Föreskrifter om krav på egenkontroll.....	208
9.8	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	209
9.9	Rätt till upplysningar och tillträde.....	211
9.10	Skyldighet att lämna hjälp.....	214
9.11	Avgifter	215
9.12	Tystnadsplikt.....	222
9.13	Inköp under dold identitet	222
9.14	Rapporteringsystem för överträdelser.....	224
9.15	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer.....	225
9.16	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras.....	226
9.17	Ändring av straffbestämmelse.....	227
10	Ändringar i lagen om foder och animaliska biprodukter	227
10.1	Ord och uttryck i lagen.....	227
10.2	Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet	229
10.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet	230
10.4	Frivillig överflyttning av annan offentlig verksamhet....	232
10.5	Förelägganden riktade till kommuner och tvångsvis överflyttning av annan offentlig verksamhet.....	234

10.6	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information	235
10.7	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	237
10.8	Föreskrifter om krav på egenkontroll	239
10.9	Rätt till upplysningar och tillträde	240
10.10	Skyldighet att lämna hjälp	242
10.11	Avgifter	242
10.12	Tystnadsplikt	245
10.13	Inköp under dold identitet	246
10.14	Rapporteringssystem för överträdelser	247
10.15	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer	248
10.16	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	249
10.17	Ändring av straffbestämmelse	250
11	Ändringar i lagen om provtagning på djur, m.m.	251
11.1	Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförfordningen	251
11.2	Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet	253
11.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet	255
11.4	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet	257
11.5	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	259
11.6	Rätt till upplysningar och tillträde	260
11.7	Skyldighet att lämna hjälp	265
11.8	Föreskrifter om avgifter	265
11.9	Tystnadsplikt	267
11.10	Rapporteringssystem för överträdelser	268
11.11	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer	268
11.12	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	270
11.13	Ändringar av straffbestämmelser	270
12	Ändringar i lagen om kontroll av husdjur, m.m.	272
12.1	Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförfordningen	272
12.2	Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet	275
12.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet	276
12.4	Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information	278
12.5	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	280
12.6	Rätt till upplysningar och tillträde	281
12.7	Skyldighet att lämna hjälp	284
12.8	Föreskrifter om avgifter	285
12.9	Tystnadsplikt	286

12.10	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer.....	287
12.11	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras.....	288
12.12	Ändring med anledning av förbudet mot dubbelprövning.....	289
13	Ändringar i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel	290
13.1	Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförfordningen	290
13.2	Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet	292
13.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet	293
13.4	Förelägganden riktade till kommuner	295
13.5	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet för organ och fysiska personer att lämna information	295
13.6	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	297
13.7	Rätt till upplysningar och tillträde.....	298
13.8	Skyldighet att lämna hjälp.....	300
13.9	Föreskrifter om avgifter.....	301
13.10	Tystnadsplikt.....	303
13.11	Inköp under dold identitet	304
13.12	Rapporteringssystem för överträdelser	305
13.13	Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer.....	306
13.14	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras.....	307
14	Ändringar i lagen om kontroll av ekologisk produktion	308
14.1	Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförfordningen	308
14.2	Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet	310
14.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet	311
14.4	Förelägganden riktade till kommuner	313
14.5	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet för kontrollorgan att ge in handlingar	314
14.6	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	316
14.7	Rätt till upplysningar och tillträde.....	317
14.8	Skyldighet att lämna hjälp.....	319
14.9	Föreskrifter om avgifter.....	320
14.10	Tystnadsplikt.....	322
14.11	Rapporteringssystem för överträdelser	323
14.12	Vem som får överklaga ett beslut av ett kontrollorgan	324
14.13	Ändring med anledning av förbudet mot dubbelprövning.....	325

15	Ändringar i djurskyddslagen	326
15.1	Ord och uttryck i lagen	326
15.2	Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.....	328
15.3	Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet	329
15.4	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet.....	332
15.5	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet	334
15.6	Föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen	336
15.7	Återkallelse av kompetensbevis	337
15.8	Rätt till upplysningar och tillträde	339
15.9	Skyldighet att lämna hjälp	341
15.10	Föreskrifter om avgifter.....	342
15.11	Tystnadsplikt	344
15.12	Överklagande.....	345
15.13	Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras	346
15.14	Ändring av straffbestämmelse	347
16	Ikraftträdande	347
17	Konsekvenser	348
17.1	Förslagen	348
17.1.1	Syftet med förslagen	348
17.1.2	Vilka berörs av förslagen?.....	348
17.1.3	Alternativa lösningar	349
17.1.4	Överensstämmelse med EU-rätten	349
17.1.5	Behov av speciella informationsinsatser.....	349
17.2	Sociala och miljömässiga konsekvenser.....	349
17.3	Påverkan på konkurrensförhållanden	349
17.3.1	Särskilda hänsyn till små företag	350
17.4	Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen.....	350
17.5	Konsekvenser för enskilda aktörer	351
17.5.1	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet.....	351
17.5.2	Föreskrifter om krav på egenkontroll	351
17.5.3	Skyldighet att lämna hjälp	351
17.5.4	Inköp under dold identitet.....	352
17.5.5	Avgifter	352
17.5.6	Rätt till upplysningar och tillträde	353
17.6	Konsekvenser för domstolarna	353
17.7	Konsekvenser för kontrollmyndigheter och kontrollorgan	354
17.7.1	Annan offentlig verksamhet	354
17.7.2	Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet	354
17.7.3	Föreläggande riktat till kommuner och tvångsvis överflyttning	355
17.7.4	Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet att lämna information till den samordnande kontrollmyndigheten.....	355

	17.7.5	Rätt till upplysningar och tillträde	356
	17.7.6	Återkallelse av kompetensbevis	356
	17.7.7	Tystnadsplikt	356
	17.7.8	Inköp under dold identitet	357
	17.7.9	Rapporteringssystem för överträdelser	357
18		Författningskommentar	358
	18.1	Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)	358
	18.2	Förslaget till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)	367
	18.3	Förslaget till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804)	375
	18.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter	389
	18.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.	399
	18.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.	408
	18.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel	417
	18.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion	426
	18.9	Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)	433
Bilaga 1		Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625	442
Bilaga 2		Sammanfattning av promemorian En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s kontrollförordning (Ds 2018:41)	584
Bilaga 3		Lagförslag i promemorian En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s kontrollförordning (Ds 2018:41)	586
Bilaga 4		Förteckning över remissinstanserna	665

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i epizootilagen (1999:657),
2. lag om ändring i zoonoslagen (1999:658),
3. lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804),
4. lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter,
5. lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.,
6. lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.,
7. lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel,
8. lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion,
9. lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192).

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

Härigenom föreskrivs i fråga om epizootilagen (1999:657)¹

dels att rubrikerna närmast före 11 a och 12 a §§ ska utgå,

dels att nuvarande 12 a § ska betecknas 12 b §,

dels att 1 a, 11, 11 a, 12, den nya 12 b, 13, 13 a, 15–18, 20, 21 och 22 §§ och rubrikerna närmast före 1 a, 11 och 13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 1 b, 1 c, 11 b–11 e, 12 a och 21 b §§, och närmast före 1 b, 1 c, 11 b–11 e, 12 a och 12 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen²

EU-bestämmelser som lagen kompletterar

1 a §³

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar (EG-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförfattningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *tillkännager* regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som *kompletteras* av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförfattningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som denna lag *kompletterar*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 11 a § 2006:810
rubriken närmast före 12 a § 2006:810.

² Senaste lydelse 2006:810.

³ Senaste lydelse 2006:810.

enskilda fallet fatta beslut som behövs som komplettering av EG-bestämmelserna.

enskilda fallet fatta de beslut som behövs för att komplettera EU-bestämmelserna.

Ord och uttryck

1 b §

I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Tillämpning av förordning (EU) 2017/625

I c §

Förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas även i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller utanför förordningens tillämpningsområde.

Kontrollmyndigheternas offentliga kontroll⁴

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 §⁵

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna (kontrollmyndigheterna) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

⁴ Senaste lydelse 2006:810.

⁵ Senaste lydelse 2006:810.

11 a §⁶

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som *kompletteras* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Delegering av vissa uppgifter

11 b §

I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Förvaltningslagens tillämpning

11 c §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*

⁶ Senaste lydelse 2006:810.

- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Tystnadsplikt

11 d §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 e §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,

2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

12 §⁷

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för den offentliga kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.

Det som sägs i första stycket gäller också den som utför annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för EG:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

EU-institutionernas rätt till upplysningar och tillträde

12 a §

Bestämmelserna i 12 § gäller också för Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten och för inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner i

⁷ Senaste lydelse 2006:810.

den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer

1. de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, och

2. EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

Bestämmelserna i 12 § och första stycket ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att lämna hjälp

12 b §⁸

Den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

Förelägganden och förbud⁹

Utöver vad som följer av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kom-

Förelägganden

13 §¹⁰

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får en kontrollmyndighet besluta de förelägganden som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kom-

⁸ Senaste lydelsen av tidigare 12 a § 2006:810.

⁹ Senaste lydelse 2006:810.

¹⁰ Senaste lydelse 2006:810.

pletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna* skall följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

pletterar och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

Förelägganden enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar får förenas med vite.

13 a §¹¹

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

15 §¹²

Staten skall ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller på grund av beslut som har meddelats med stöd av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen drabbas av

1. förlust på grund av att husdjur eller andra än vilt levande djur avlivs eller dör till följd av *biverkning* av vaccination eller av annan behandling,

2. kostnader på grund av saneringsåtgärder,

3. produktionsbortfall,

4. annan inkomstförlust än som avses i 3.

Ersättning för produktionsbortfall lämnas med femtio procent av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. I övrigt lämnas full ersättning.

Full ersättning för produktionsbortfall lämnas vid utbrott eller vid misstanke om utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

Staten ska ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller på grund av beslut som har meddelats med stöd av de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar, drabbas av

1. förlust på grund av att husdjur eller andra än vilt levande djur avlivs eller dör till följd av *biverkningar* av vaccination eller av annan behandling,

4. annan inkomstförlust än produktionsbortfall.

¹¹ Senaste lydelse 2006:810.

¹² Senaste lydelse 2007:361.

16 §¹³

Ersättning enligt denna lag kan jämkas om den ersättningsberättigade uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten. Det samma gäller om den ersättningsberättigade vägrar att rätta sig efter en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av lagen eller ett beslut som har meddelats med stöd av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Ersättning enligt denna lag kan jämkas om den ersättningsberättigade uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten. Det samma gäller om den ersättningsberättigade vägrar att rätta sig efter en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av lagen eller ett beslut som har meddelats med stöd av de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar.

17 §¹⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *föreskriva* att

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller med stöd av lagen *meddelade* föreskrifter eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

2. till grund för *ersättning* för sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 *skall* läggas ett visst högsta värde på djur eller annan egendom som *skall* ersättas,

3. ersättning enligt 15 § får lämnas

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *meddela föreskrifter* om att

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller *enligt* föreskrifter som *har meddelats* med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar,

2. *det* till grund för *ersättningen* för *en* sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 *ska* läggas ett visst högsta värde på djur eller annan egendom som *ska* ersättas,

enligt viss angiven schablon.

18 §¹⁵

Den som har deltagit i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen har rätt till ersättning av staten för arbete och tidspillan samt för resa och uppehälle.

Den som har deltagit i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar har rätt till ersättning av staten för arbete och tidspillan samt för resa och uppehälle.

¹³ Senaste lydelse 2007:361.

¹⁴ Senaste lydelse 2007:361.

¹⁵ Senaste lydelse 2007:361.

Den som har ställt lokal eller utrustning till förfogande för de ändamål som anges i första stycket har rätt till ersättning av staten för sina kostnader och för förlorad avkastning eller nytta.

Den som har ställt *en* lokal eller utrustning till förfogande för de ändamål som anges i första stycket har rätt till ersättning av staten för sina kostnader och för förlorad avkastning eller nytta.

20 §¹⁶

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

2. bryter mot ett beslut enligt 4 §, 4 a § eller mot föreskrift eller beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §,

3. bryter mot *sådana bestämmelser* om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel, *som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001.*

I ringa fall *skall* inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 13 § döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

2. bryter mot ett beslut enligt 4 §, 4 a § eller mot *en* föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §, *eller*

3. bryter mot *bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001* om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel.

I ringa fall *ska det* inte dömas till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

21 §¹⁷

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. En veterinärs beslut enligt 4 § får dock inte överklagas.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En veterinärs beslut enligt 4 § får dock inte överklagas.

¹⁶ Senaste lydelse 2005:102.

¹⁷ Senaste lydelse 2009:1257.

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

21 b §

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

22 §¹⁸

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen skall gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras ska gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

¹⁸ Senaste lydelse 2006:810.

2.2 Förslag till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)

Härigenom föreskrivs i fråga om zoonoslagen (1999:658)¹

dels att rubrikerna närmast före 8 a och 9 a §§ ska utgå,

dels att nuvarande 9 a § ska betecknas 9 b §,

dels att 1 a, 8, 8 a, 9, den nya 9 b, 10, 10 a, 12–13 och 14 §§ och rubrikerna närmast före 1 a, 8 och 10 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 1 b, 1 c, 8 b–8 e, 9 a och 13 a §§, och närmast före 1 b, 1 c, 8 b–8 e, 9 a och 9 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen²

EU-bestämmelser som lagen kompletterar

1 a §³

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar (EG-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *tillkännager* regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som *kompletteras av* denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna*.

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som denna lag *kompletterar*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta *de* beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 8 a § 2006:811
rubriken närmast före 9 a § 2006:811.

² Senaste lydelse 2006:811.

³ Senaste lydelse 2006:811.

Ord och uttryck

I b §

I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av

lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och
3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Tillämpning av förordning (EU) 2017/625

1 c §

Förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas även i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller utanför förordningens tillämpningsområde.

Kontrollmyndigheternas offentliga kontroll⁴

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Jordbruksverket och länsstyrelsen i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Offentlig kontroll av efterlevnaden av beslut i enskilda fall enligt 4 eller 5 § får också utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 §⁵

Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna (kontrollmyndigheterna) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Offentlig kontroll av att beslut i det enskilda fallet enligt 4 eller 5 § följs får också utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

⁴ Senaste lydelse 2006:811.

⁵ Senaste lydelse 2006:811.

8 a §⁶

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som *kompletteras* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Delegering av vissa uppgifter

8 b §

I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Förvaltningslagens tillämpning

8 c §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*

⁶ Senaste lydelse 2006:811.

- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Tystnadsplikt

8 d §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 e §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,

2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

9 §⁷

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för den offentliga kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.

Det som sägs i första stycket gäller också den som utför annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för EG:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

EU-institutionernas rätt till upplysningar och tillträde

9 a §

Bestämmelserna i 9 § gäller också för Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten och för inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner i

⁷ Senaste lydelse 2006:811.

den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer

1. de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, och

2. EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

Bestämmelserna i 9 § och första stycket ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att lämna hjälp

9 b §⁸

Den som är föremål för offentlig kontroll eller åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

Förelägganden och förbud⁹

Utöver vad som följer av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som komplet-

Förelägganden

10 §¹⁰

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får en kontrollmyndighet besluta de förelägganden som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kom-

⁸ Senaste lydelse av tidigare 9 a § 2006:811.

⁹ Senaste lydelse 2006:811.

¹⁰ Senaste lydelse 2006:811.

teras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna* skall följas.

pletterar och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Förelägganden enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar får förenas med vite.

10 a §¹¹

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

12 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

2. bryter mot ett beslut eller en föreskrift som har meddelats med stöd av 5 §,

2. bryter mot ett beslut eller en föreskrift som har meddelats med stöd av 5 §, eller

3. vid fullgörande av uppgiftsskyldighet enligt 2 § 2 lämnar oriktiga uppgifter om något förhållande av betydelse, om inte gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

I ringa fall *skall* inte dömas till ansvar.

I ringa fall *ska det* inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 10 § döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Det ska inte dömas till ansvar enligt första stycket för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

12 a §¹²

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter skyldig-

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter skyldig-

¹¹ Senaste lydelse 2006:811.

¹² Senaste lydelse 2006:811.

heter, villkor eller förbud som finns i de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen. Detta gäller dock inte, om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

I ringa fall *skall* inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 10 § döms inte till ansvar enligt första stycket för en gärning som omfattas av *föreläggandet eller förbudet*.

heter, villkor eller förbud som finns i de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning *eller andra bestämmelser i förordning (EU) 2017/625*.

I ringa fall *ska det* inte dömas till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt första stycket för en gärning som omfattas av *ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet*.

13 §¹³

Beslut av en enskild veterinär får överklagas *hos* Jordbruksverket.

Andra beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut av en enskild veterinär får överklagas *till* Jordbruksverket.

Andra beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

13 a§

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för

¹³ Senaste lydelse 2006:811.

överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

14 §¹⁴

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen *skall* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar ska* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

¹⁴ Senaste lydelse 2006:811.

2.3 Förslag till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804)

Härigenom föreskrivs i fråga om livsmedelslagen (2006:804)

dels att rubriken närmast före 12 § ska utgå,

dels att 2, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15–19, 20–23, 24, 26, 28, 29 och 32 §§ och rubrikerna närmast före 5, 11, 15, 19, 21 och 22 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 5 a, 11 a, 13 a, 14 a, 19 a, 23 a, 23 b och 32 a §§, och närmast före 2, 5 a, 11 a, 13 a, 14 a, 19 a, 23 a och 23 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Ord och uttryck

2 §

Begreppen livsmedel, stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan, primärproduktion, utsläppande på marknaden och livsmedelsföretagare *har* i denna lag samma *betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Begreppet anläggning *har* samma *betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien.

I denna lag betyder

1. *följande uttryck* samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet:

- livsmedel,
- stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan,
- primärproduktion,
- utsläppande på marknaden, och
- livsmedelsföretagare,

2. *uttrycket* anläggning *samma sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien,

3. *uttrycket offentlig kontroll*

a) *offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den*

15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,
4. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

5. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som lagen kompletterar

5 §

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar (EG-bestämmelser)* som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *tillkännager* regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som *kompletteras av denna lag*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna*.

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkänna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkänna* vilka bestämmelser som denna lag *kompletterar*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta *de* beslut som behövs för att *komplettera EU-bestämmelserna*.

Tillämpning av förordning (EU) 2017/625

5 a §

Förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas även i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller utanför förordningens tillämpningsområde.

Första stycket gäller dock inte offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om sådant vatten och sådana produkter som jämförs med livsmedel enligt 3 § andra stycket.

7 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att livsmedel får handhas eller släppas ut på marknaden endast i anläggningar som godkänts av kontrollmyndigheten,

2. vilka krav som *skall* vara uppfyllda för att ett sådant godkännande ska *meddelas*, och

3. *registrering av anläggningar*.

1. att livsmedel får handhas eller släppas ut på marknaden endast i anläggningar som godkänts av kontrollmyndigheten, *och*

2. vilka krav som *ska* vara uppfyllda för att ett sådant godkännande ska *beviljas*.

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får efter *iakttagande av* anmälningsförfarandet i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från kraven i *EG-förordningarna*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, efter *att ha iakttagit* anmälningsförfarandet i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung, meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från kraven i *EU-förordningarna*.

10 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som *kompletteras av* lagen är det förbjudet att på marknaden släppa ut livsmedel som

1. inte uppfyller krav och villkor som har föreskrivits eller beslutats med stöd av 6 § 2 och 3 och 8 §,

2. har handhåfts eller tidigare släppts ut på marknaden i en anläggning som inte har godkänts enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 § eller registrerats enligt de *EG-bestämmelser* som *kompletteras av* lagen,

3. inte har godkänts eller anmälts i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EG-bestämmelser* som *kompletteras av* lagen eller inte uppfyller *villkor* i ett godkännande eller tillstånd,

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* är det förbjudet att på marknaden släppa ut livsmedel som

1. inte uppfyller *de* krav och villkor som har föreskrivits eller beslutats med stöd av 6 § 2 och 3 och 8 §,

2. har handhåfts eller tidigare släppts ut på marknaden i en anläggning som inte har godkänts enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 § eller registrerats enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*,

3. inte har godkänts eller anmälts i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* eller inte uppfyller *villkoren* i ett godkännande eller tillstånd,

4. innehåller ämnen som inte har godkänts eller som har förbjudits i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen,

5. innehåller ämnen i en halt som överskrider gränsvärden som har föreskrivits med stöd av lagen eller i de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen.

Det som sägs i första stycket gäller inte om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har föreskrivit något annat.

Kontrollmyndigheternas offentliga kontroll

Offentlig kontroll av *efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna* utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i *enlighet med vad regeringen bestämmer*.

En kommuns uppgift *skall* fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

4. innehåller ämnen som inte har godkänts eller som har förbjudits i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar, eller*

5. innehåller ämnen i en halt som överskrider gränsvärden som har föreskrivits med stöd av lagen eller i de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*.

Första stycket gäller inte om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har föreskrivit något annat.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 §

Offentlig kontroll utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna (*kontrollmyndigheterna*) enligt *föreskrifter som regeringen meddelar*.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

En kommuns uppgift *ska* fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Delegering av vissa uppgifter

11 a §

I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

12 §

Livsmedelsverket och, i fråga om länet, länsstyrelsen samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet, om inte regeringen föreskriver något annat.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

13 §

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* verka för att överträdelser av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller av de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen, beivras.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* verka för att överträdelser av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*, beivras.

Förvaltningslagens tillämpning

13 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska

följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,*
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och*
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.*

Tystnadsplikt

14 a §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Överflyttning av offentlig kontroll

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *den offentliga kontroll av en viss anläggning som kommunen annars*

Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga*

15 §

har skall flyttas över till verket. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl

Livsmedelsverket får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen, om verket och kommunen är överens om det.

om en viss anläggning *ska* flyttas över *från kommunen* till verket. Ett sådant beslut får fattas om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Livsmedelsverket får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen, om verket och kommunen är överens om det.

16 §

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *den offentliga* kontroll *av* en viss anläggning *som Livsmedelsverket annars har skall* flyttas från verket till en kommun.

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om* en viss anläggning *ska* flyttas från Livsmedelsverket till en kommun.

17 §

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *kontrollskyldighet* när det gäller en viss anläggning, får regeringen på ansökan av Livsmedelsverket besluta att ansvaret för den offentliga kontrollen *av* den anläggningen *skall* flyttas över till Livsmedelsverket.

Regeringen får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen.

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* när det gäller en viss anläggning, får regeringen på ansökan av Livsmedelsverket besluta att ansvaret för den offentliga kontrollen *och för den offentliga verksamheten i fråga om* den anläggningen *ska* flyttas över till Livsmedelsverket.

Regeringen får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen.

18 §

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *kontrolluppdrag*, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *skall* innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen *skall* kunna avhjälpas.

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *ska* innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nöd-

vändiga för att bristen *ska* kunna avhjälpas.

Föreskrifter om kontroll

Föreskrifter om *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*

19 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *skall* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet *eller ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 12 § första stycket,

3. skyldighet för *en* livsmedelsföretagare att utöva en *efter* verksamhetens art *lämpad* egenkontroll av verksamheten,

4. skyldighet för den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten att inhämta kontrollmyndighetens godkännande av faroanalyser och förslag till egenkontrollprogram, *och*

5. *uppgiftsskyldighet* för den som lämnar *djur till slakt*.

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet ska* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet, *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 12 § första stycket,

3. *skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften,*

4. skyldighet för livsmedelsföretagare *och andra verksamhetsutövare* att utöva en egenkontroll av verksamheten *som är lämplig utifrån* verksamhetens art, *och*

5. skyldighet för den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten att inhämta kontrollmyndighetens godkännande av faroanalyser och förslag till egenkontrollprogram.

¹ Senaste lydelse 2017:1288.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

19 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. uppgiftsskyldighet för den som lämnar djur till slakt, och

2. skyldighet för livsmedelsföretagare och andra verksamhetsutövare att lämna uppgifter om sina anläggningar eller verksamheten i övrigt till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

20 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har, i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, rätt att

- 1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och*
- 2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.*

Bestämmelserna i första stycket gäller också för EG:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

Första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp

21 §

Den som är föremål för offentlig kontroll skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska, utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625, lämna

den hjälp som behövs för att kontrollen *eller verksamheten ska kunna utföras*.

Förelägganden och förbud

Förelägganden

22 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen eller vad som särskilt anges i 18 § får en kontrollmyndighet *meddela* de förelägganden och *förbud* som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna* skall följas.

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletter* eller vad som särskilt anges i 18 § får en kontrollmyndighet *besluta* de förelägganden som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletter* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

23 §

Förelägganden och *förbud* enligt 22 § eller enligt de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen får förenas med vite.

Förelägganden enligt 22 § eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletter* får förenas med vite.

Inköp under dold identitet

23 a §

En kontrollmyndighet får köpa in livsmedel under dold identitet om det är nödvändigt för att kontrollera att livsmedlet uppfyller kraven i

- 1. föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och*
- 2. EU-förordningar som lagen kompletterar.*

Verksamhetsutövaren ska underrättas om det inköp som har skett under dold identitet och om resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Rapporteringsystem för överträdelser

23 b §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringsystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

24 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen får en kontrollmyndighet ta hand om en vara som

1. har släppts ut på marknaden, eller som uppenbart är avsedd att släppas ut på marknaden, i strid med 10 § eller de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen, eller

2. avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 22 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under överinseende av kontrollmyndigheten göra varan duglig till livsmedel eller använda den för något annat ändamål. Annars *skall* kontrollmyndigheten låta förstöra varan på ägarens bekostnad.

Kontrollmyndigheten *skall*, på ägarens bekostnad, låta förstöra också sådana varor som omfattas av ett förbud enligt föreskrifter *meddelade* med stöd av 6 § 6, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får en kontrollmyndighet ta hand om en vara som

1. har släppts ut på marknaden, eller som uppenbart är avsedd att släppas ut på marknaden, i strid med 10 § eller de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*, eller

2. avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 22 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under överinseende av kontrollmyndigheten göra varan duglig till livsmedel eller använda den för något annat ändamål. Annars *ska* kontrollmyndigheten låta förstöra varan på ägarens bekostnad.

Kontrollmyndigheten *ska*, på ägarens bekostnad, låta förstöra också sådana varor som omfattas av ett förbud enligt föreskrifter *som har meddelats* med stöd av 6 § 6, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

26 §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som *komplet-*

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som *lagen*

teras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

28 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgift* för

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter* för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

1. *offentlig kontroll enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen,*

2. *prövning eller registrering enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.*

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *sådan avgift*.

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *sådana avgifter*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av *statliga myndigheter och av kontrollorgan*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av *en statlig myndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*.

29 §²

Till böter döms den som, om gärningen inte ska leda till ansvar enligt 28 a §, med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 5 § tredje stycket, 6, 7, 8 eller 9 §,

2. bryter mot 10 § första stycket, eller

3. inte fullgör sina skyldigheter enligt 20 § första stycket 1.

² Senaste lydelse 2018:644.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de EU-bestämmelser som *kompletteras* av lagen. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar*. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning *eller andra bestämmelser i förordning (EU) 2017/625*.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

32 §³

Livsmedelsverkets beslut i ett enskilt fall får överklagas till allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats

1. enligt denna lag,
2. enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller
3. enligt de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen.
3. enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet *eller* av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet, av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, *av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*.

Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut av Livsmedelsverket eller någon annan statlig förvaltningsmyndighet får överklagas till regeringen. För att konsumenternas intresse ska kunna tillvaratas inom livsmedelsområdet får ett sådant beslut överklagas av en organisation som är att anse som central arbetstagarorganisation enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller en motsvarande sammanslutning på arbetsgivarsidan.

32 a §

Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan i allmän förvalt-

³ Senaste lydelse 2009:1258.

ningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

dels att rubriken närmast före 13 § ska utgå,

dels att 2, 12, 16–20, 21–24, 28, 29 och 32 §§ och rubrikerna närmast före 12, 16, 20, 22 och 23 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 12 a, 12 b, 15, 20 a, 24 a, 24 b och 32 a §§, och närmast före 12 a, 12 b, 15, 20 a, 24 a och 24 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Uttrycken foder och utsläppande på marknaden av foder *har i denna lag samma betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Uttrycket primärproduktion av foder *har i lagen samma betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien

Uttrycken animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt utsläppande på marknaden av dessa produkter *har i lagen samma betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av

I denna lag betyder
1. uttrycken foder och utsläppande på marknaden av foder samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet,

2. uttrycket primärproduktion av foder samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien,

3. uttrycken animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt utsläppande på marknaden av dessa produkter samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21

¹ Senaste lydelse 2011:410.

den 21 oktober 2009 om hälso-bestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter).

oktober 2009 om hälso-bestämmelser för animaliska bi-produkter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), och

4. följande uttryck samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll):

- offentlig kontroll,*
 - annan offentlig verksamhet,*
- och*
- organ med delegerade uppgifter.*

**Kontrollmyndigheternas
offentliga kontroll**

**Offentlig kontroll och annan
offentlig verksamhet**

12 §²

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen samt de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna utövas av Statens jordbruksverk, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Offentlig kontroll utövas av Statens jordbruksverk, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna (kontrollmyndigheterna) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att kontrolluppgifter får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet.

Delegering av vissa uppgifter

12 a §

I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

² Senaste lydelse 2011:410. Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket tas bort.

Förvaltningslagens tillämpning

12 b §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,*
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och*
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.*

Tystnadsplikt

15 §³

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

³ Tidigare 15 § upphävd genom 2018:575.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Överflyttning av offentlig kontroll

Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

16 §

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *den offentliga* kontroll över en viss verksamhet som kommunen *annars har skall* flyttas över till verket eller myndigheten. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om* en viss *anläggning eller en verksamhet ska* flyttas över *från* kommunen till verket eller myndigheten. Ett sådant beslut får fattas om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Jordbruksverket eller myndigheten får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen, om verket eller myndigheten och kommunen är överens om det.

Jordbruksverket eller myndigheten får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen, om verket eller myndigheten och kommunen är överens om det.

17 §

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *den offentliga* kontroll av en viss anläggning som *Jordbruksverket eller myndigheten annars har skall* flyttas från verket eller myndigheten till en kommun.

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om* en viss anläggning *ska* flyttas från verket eller myndigheten till en kommun.

18 §

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *kontrollskyldighet* när det gäller viss verksamhet, får regeringen, på

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig*

ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag, besluta att ansvaret för kontrollen *av* den verksamheten *skall* flyttas över till Jordbruksverket eller myndigheten.

Regeringen får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen.

verksamhet när det gäller *en* viss *anläggning eller* verksamhet, får regeringen, på ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag, besluta att ansvaret för *den offentliga* kontrollen *och den offentliga verksamheten i fråga om* den *anläggningen eller* verksamheten *ska* flyttas över till Jordbruksverket eller myndigheten.

Regeringen får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen.

19 §

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *kontrolluppdrag*, får Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *skall* innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket eller myndigheten anser nödvändiga för att bristen *skall* kunna avhjälpas.

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, får Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *ska* innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket eller myndigheten anser nödvändiga för att bristen *ska* kunna avhjälpas.

Föreskrifter om kontroll

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *skall* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* att lämna information

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet ska* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet, ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk*

till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 13 § första stycket,

3. skyldighet för en foderföretagare eller för en annan företagare som befattar sig med animaliska biprodukter att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten.

person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 13 § första stycket,

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften, och

4. skyldighet för foderföretagare eller för den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter att utöva en egenkontroll av verksamheten som är lämplig utifrån verksamhetens art.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

20 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och för den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter att lämna uppgifter om sina anläggningar till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

21 §⁴

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har rätt att i den utsträckning det behövs för kontrollen

En kontrollmyndighet och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har rätt att i den utsträckning det behövs för

⁴ Senaste lydelse 2011:410.

offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, samt
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket Första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp

22 §

Den som är föremål för offentlig kontroll *skall tillhandahålla* den hjälp som behövs för att kontrollen *skall kunna genomföras*.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen *eller verksamheten ska kunna utföras finns i artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.*

Förelägganden och förbud

Förelägganden

23 §⁵

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som *kompletteras av* lagen eller vad som särskilt anges i 19 § får en kontrollmyndighet *meddela* de förelägganden *och förbud* som behövs för att lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser *som kompletteras av* lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som *lagen kompletterar* eller vad som särskilt anges i 19 § får en kontrollmyndighet *besluta* de förelägganden som behövs för att lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som *lagen kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

⁵ Senaste lydelse 2011:410.

24 §⁶

Förelägganden *och förbud* enligt 23 § eller enligt de EU-bestämmelser som *kompletteras* av lagen får förenas med vite.

Förelägganden enligt 23 § eller enligt de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar* får förenas med vite.

Inköp under dold identitet

24 a §

En kontrollmyndighet får köpa in produkter under dold identitet om det är nödvändigt för att kontrollera att produkten uppfyller kraven i

- 1. denna lag,*
- 2. föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och*
- 3. EU-förordningar som lagen kompletterar.*

Aktören ska underrättas om det inköp som har skett under dold identitet och om resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Rapporteringsystem för överträdelser

24 b §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

28 §⁷

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift

1. för offentlig kontroll enligt denna lag, de föreskrifter som har

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgifter *för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.*

⁶ Senaste lydelse 2011:410.

⁷ Senaste lydelse 2011:410.

meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen, och

2. i ärenden enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *sådan avgift*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av *kontrollorgan*.

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *sådana avgifter*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av *de* avgifter som tas ut av statliga myndigheter, *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*.

29 §⁸

Till böter döms den som, om gärningen inte ska leda till ansvar enligt 28 a §, med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift eller ett beslut som meddelats med stöd av 5 § tredje stycket, 9 eller 11 §,

2. bryter mot 8 §, eller

3. inte fullgör sina skyldigheter enligt 21 § första stycket 1.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de EU-bestämmelser som *kompletteras av lagen*. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de EU-bestämmelser som *lagen kompletterar*. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning *eller andra bestämmelser i förordning (EU) 2017/625*.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

32 §⁹

Beslut av Jordbruksverket eller av en annan statlig förvaltnings-

Beslut av Jordbruksverket eller av en annan statlig förvaltnings-

⁸ Senaste lydelse 2018:645.

⁹ Senaste lydelse 2017:784.

myndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som *kompletteras av lagen*, får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

myndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som *lagen kompletterar* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som gäller Försvarmakten eller Försvarets materielverk överklagas dock till regeringen.

32 a §

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

dels att rubriken närmast före 11 § ska utgå,

dels att 2, 10, 11, 12–14, 15–18, 20–24 och 25 §§ och rubrikerna närmast före 2, 10, 12, 15 och 16 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 2 a, 2 b, 11 a–11 c, 14 a, 18 a och 24 a §§, och närmast före 2 a, 2 b, 11 a–11 c och 18 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som lagen kompletterar

2 §

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar* (*EG-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *tillkännager* regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som *kompletteras* av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna*.

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som denna lag *kompletterar*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta *de* beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

Ord och uttryck

2 a §

I denna lag betyder

1. uttrycket *offentlig kontroll*

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,
2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

**Tillämpning av förordning (EU)
2017/625**

2 b §

Förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas även i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller utanför förordningens tillämpningsområde.

**Kontrollmyndigheternas
offentliga kontroll**

**Offentlig kontroll och annan
offentlig verksamhet**

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen samt de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Statens jordbruksverk eller andra statliga myndigheter i enlighet med vad regeringen bestämmer.

10 §

Offentlig kontroll utövas av Statens jordbruksverk och andra statliga myndigheter enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll. En kommuns uppgift skall fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

11 §

Jordbruksverket samordnar den kontrollverksamhet som verket har överlämnat till länsstyrelserna eller kommunerna samt lämnar råd och hjälp i kontrollverksamheten.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Delegering av vissa uppgifter

11 a §

I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Förvaltningslagens tillämpning

11 b §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*

- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Tystnadsplikt

11 c §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Föreskrifter om offentlig kontroll

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

12 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *skall* bedrivas, *samt*

2. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* att lämna information till Jordbruksverket.

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet ska* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet, ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till Jordbruksverket, *och*

3. skyldighet för ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information och *ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.*

13 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för den offentliga kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller där djurprodukter, foder eller material i övrigt förvaras eller annars hanteras och där göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.

Det som sägs i första stycket gäller också den som utför annan offentlig verksamhet.

14 §

Bestämmelserna i 13 § gäller också för

1. EG:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna, samt

Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten och för inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer

2. företrädare för behöriga myndigheter i andra medlemsstater inom Europeiska unionen, om kontrollen utövas eller åtgärderna utförs tillsammans med företrädare för en svensk myndighet.

1. de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, och
2. EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

14 a §

Bestämmelserna i 13 och 14 §§ ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp

15 §

Den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

Förelägganden och förbud

Förelägganden

16 §

Utöver vad som följer av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall följas.

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får en kontrollmyndighet besluta de förelägganden som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

17 §

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Förelägganden enligt denna lag eller enligt de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får förenas med vite.

18 §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Rapporteringsystem för överträdelser

18 a §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringsystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgift* för

1. *offentlig kontroll enligt denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen,*

2. *provtagning, undersökning, märkning, godkännande och registrering samt för utfärdande av identitetshandlingar enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.*

Bemyndigandet enligt första stycket 1 innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter* för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Bemyndigandena enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som tas ut av statliga myndigheter, *kontrollorgan* och sådana organisationer som avses i 9 § andra stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som tas ut av statliga myndigheter, *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* och sådana organisationer som avses i 9 § andra stycket.

21 §

Till böter döms den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 6 §, 7 § första stycket, 8 § eller 9 § första stycket, eller

2. inte fullgör sina skyldigheter enligt 15 §.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte, om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning *eller andra bestämmelser i förordning (EU) 2017/625*.

22 §

Om en gärning som avses i 21 § är att anse som ringa, döms inte till ansvar.

Om ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

23 §

Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar får överklagas till länsstyrelsen.

24 §¹

En statlig förvaltningsmyndighets beslut får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

1. enligt denna lag,
2. enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, eller
3. enligt de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av *en sådan organisation som avses i 9 § andra stycket* eller av *en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer*.

Det allmännas talan hos förvaltningsdomstol ska föras av

1. den myndighet som utövar offentlig kontroll om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation, eller

2. den myndighet som har förordnat den officiella veterinären.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

En statlig förvaltningsmyndighets beslut får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

3. enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterat*.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, av en sådan organisation som avses i 9 § andra stycket, av ett annat organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.*

24 a §

Det allmännas talan i förvaltningsdomstol ska föras av

1. den myndighet som utövar offentlig kontroll om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation,

2. den myndighet som har förordnat den officiella veterinären, eller

3. den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person om det överklagade beslutet har meddelats

¹ Senaste lydelse 2009:1259.

av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

25 §

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen *skall* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* ska gälla omedelbart om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

dels att rubriken närmast före 9 § ska utgå,

dels att 2, 8, 9, 10–16, 18 och 20 §§ och rubrikerna närmast före 2, 8, 11 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 2 a, 2 b, 9 a–9 d och 20 a §§, och närmast före 2 a, 2 b och 9 a–9 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som lagen kompletterar

2 §

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar* (*EG-bestämmelser*) som har samma syfte som lagen. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *tillkännager* regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som *kompletteras av denna lag*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna*.

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som har samma syfte som lagen. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som denna lag *kompletterar*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta *de* beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

Ord och uttryck

2 a §

I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets

förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växt-skyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll),

b) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1012 av den 8 juni 2016 om avelstekniska och genealogiska villkor för avel, handel med och införsel till unionen av renrasiga avelsdjur, hybridavelssvin och avelsmaterial från dem och om ändring av förordning (EU) nr 652/2014, rådets direktiv 89/608/EEG och 90/425/EEG och om upphävande av vissa akter med avseende på djuravel (förordningen om djuravel), och

c) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket *annan offentlig verksamhet*

a) *annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625,*

b) *annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2016/2012, och*

c) *sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och*

3. uttrycket *organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.*

Tillämpning av förordning (EU) 2017/625

2 b §

Regeringen får meddela föreskrifter om att förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som avser bestämmelser om djurhälsa och som faller utanför förordningens tillämpningsområde.

Kontrollmyndigheternas offentliga kontroll

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 §

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna (kontrollmyndigheterna) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i

föreskrifter som regeringen meddelar.

9 §

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterats* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Delegering av vissa uppgifter

9 a §

I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Förvaltningslagens tillämpning

9 b §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*

- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Tystnadsplikt

9 c §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

9 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,

2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information

och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

10 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har, i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för EG:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

Första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp

11 §

Den som är föremål för offentlig kontroll *skall tillhandahålla* den hjälp som behövs för att kontrollen *skall kunna genomföras.*

Den som är föremål för offentlig kontroll *eller annan offentlig verksamhet ska, utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 och artikel 46.2 i förordning (EU) 2016/1012, lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.*

Förelägganden och förbud

Förelägganden

12 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser som kompletteras av* lagen får en kontrollmyndighet *meddela de förelägganden och förbud* som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser som lagen kompletterar* får en kontrollmyndighet *besluta de förelägganden* som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser*

EG-bestämmelser som *kompletteras* av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna* skall följas.

som lagen *kompletterat* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

13 §

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen får förenas med vite.

Förelägganden enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterat* får förenas med vite.

14 §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterat* eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

15 §¹

Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för utövande av offentlig kontroll eller verkställighet av beslut enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för utövande av offentlig kontroll eller verkställighet av beslut enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterat* eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

16 §

Regeringen eller, *efter regeringens bemyndigande*, *Jordbruksverket* får meddela föreskrifter om

Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om skyldighet

¹ Senaste lydelse 2014:706.

skyldighet att betala *avgift* för offentlig kontroll *enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.*

Regeringen eller, *efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket* får meddela föreskrifter om hur avgifterna *skall* beräknas.

att betala *avgifter* för offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet.*

Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om hur avgifterna *ska* beräknas.

18 §

Till ansvar enligt denna lag döms inte, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Om ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Det ska inte heller dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

20 §²

Jordbruksverkets beslut får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

1. enligt denna lag,
2. enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller
3. enligt de *EG-bestämmelser* som *kompletteras av lagen.*

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en annan statlig förvaltningsmyndighet *eller* en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol, om en organisation, en sammanslutning eller ett slakteri

Jordbruksverkets beslut får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

3. enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar.*

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en annan statlig förvaltningsmyndighet, *av* en officiell veterinär som *har* förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, *av ett organ med delegerade uppgifter, i andra fall än vad som anges i 19 §, eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.*

² Senaste lydelse 2009:1260.

*först har beslutat i saken.
Detsamma gäller om det över-
klagade beslutet har meddelats av
en officiell veterinär.*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

20 a §

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan i förvaltningsdomstol, om en organisation, en sammanslutning eller ett slakteri först har beslutat i saken. Detsamma gäller om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

dels att rubriken närmast före 6 § ska utgå,

dels att 2, 4, 5, 9, 10, 11–14, 18 och 20 §§ och rubrikerna närmast före 4, 10, 12 och 13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 2 a, 5 a, 8, 10 a, 14 a, 17 a och 20 a §§, och närmast före 2 a, 5, 5 a, 8, 10 a, 14 a och 17 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Lagen kompletterar även *följande förordningar* i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel:

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008,

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91, och

¹ Senaste lydelse 2015:766.

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll) och delegerade akter och genomförandeakter till denna förordning.

Ord och uttryck

2 a §

I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll
 - a) offentlig kontroll enligt förordning (EU) 2017/625, och
 - b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,
2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Kontroll

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

4 §²

Kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna i enlighet med de föreskrifter som regeringen meddelar.

Offentlig kontroll utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna (kontrollmyndigheterna) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- eller hälsoskyddsområdet.

Delegering av vissa uppgifter

5 §

Regeringen eller Livsmedelsverket får överlämna till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 andra stycket 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG)

I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig

² Senaste lydelse 2011:411.

nr 882/2004 att utöva sådan verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Ett överlämnande får inte avse rätten att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket.

Förvaltningslagens tillämpning

5 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Tystnadsplikt

8 §³

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet

³ Tidigare 8 § upphävd genom 2018:577.

får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

9 §

Om en kommun inte fullgör sin skyldighet att *utöva kontroll* enligt denna lag, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att göra detta. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som verket anser nödvändiga för att skyldigheten ska uppfyllas.

Om en kommun inte fullgör sin skyldighet att *utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* enligt denna lag, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att göra detta. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som verket anser nödvändiga för att skyldigheten ska uppfyllas.

Föreskrifter om kontroll

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

10 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kontroll ska bedrivas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas,

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan att lämna information till en sådan samordnande myndighet som avses i 6 § första stycket.

2. skyldighet för en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till en sådan samordnande myndighet som avses i 6 § första stycket, och

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

10 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

11 §⁴

En kontrollmyndighet och ett *kontrollorgan* har, i den utsträckning som behövs för kontrollen, rätt att på begäran få

En kontrollmyndighet och ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har, i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*, rätt att på begäran få

1. upplysningar och ta del av handlingar, och
 2. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.
- Första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp

12 §

Den som är föremål för kontroll ska *tillhandahålla* den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Den som är föremål för *offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* ska, *utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625*, lämna den hjälp som behövs för att

⁴ Senaste lydelse 2011:411.

kontrollen *eller verksamheten* ska kunna *utföras*.

Förelägganden och förbud

Förelägganden

13 §⁵

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som *kompletteras av* lagen eller vad som särskilt anges i 9 § får en kontrollmyndighet *meddela* de förelägganden *och förbud* som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som *kompletteras av* lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen *kompletterat* eller vad som särskilt anges i 9 § får en kontrollmyndighet *besluta* de förelägganden som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen *kompletterat* och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

14 §⁶

Förelägganden *och förbud* enligt 13 § eller enligt de EU-bestämmelser som *kompletteras av* lagen får förenas med vite.

Om kontrollmyndigheten har anledning att misstänka att någon har begått en gärning som kan *föranleda* straff, får dock myndigheten inte vid vite förelägga den misstänkte att medverka i utredningen.

Förelägganden enligt 13 § eller enligt de EU-bestämmelser som lagen *kompletterat* får förenas med vite.

Om kontrollmyndigheten har anledning att misstänka att någon har begått en gärning som kan *leda till* straff, får dock myndigheten inte vid vite förelägga den misstänkte att medverka i utredningen.

Rapporteringsystem för överträdelser

14 a §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

⁵ Senaste lydelse 2011:411.

⁶ Senaste lydelse 2011:411.

Inköp under dold identitet

17 a §

En kontrollmyndighet får köpa in jordbruksprodukter och livsmedel under dold identitet om det är nödvändigt för att kontrollera att produkten eller livsmedlet uppfyller kraven i

1. föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

2. EU-förordningar som lagen kompletterar.

Verksamhetsutövaren ska under rättas om det inköp som har skett under dold identitet och om resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

18 §⁷

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för

1. kontroll enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen, och

2. prövning eller handläggning enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *sådan avgift* som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som *statliga*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter* för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *sådana avgifter* som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av *de* avgifter som *tas* ut av

⁷ Senaste lydelse 2011:411.

myndigheter och kon-trollorgan tar ut.

en statlig myndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

20 §⁸

Beslut av en statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som *kompletteras* av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut av en statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

20 a §

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

⁸ Senaste lydelse 2011:411.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

dels att rubriken närmast före 4 § ska utgå,

dels att 1, 2, 3, 7–12, 16–18, 21, 26 och 28 §§ och rubrikerna närmast före 2 och 10 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 a, 6 och 12 a §§, och närmast före 1 a, 6, och 12 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag kompletterar

1. rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91, och

2. tillämpningsförfordningar till rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör ekologisk produktion,

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, och*

2. *tillämpningsförfordningar till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004.*

1. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets*

förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och
2. genomförandeakter och delegerade akter till förordning (EU) 2017/625.

Ord och uttryck

1 a §

Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet betyder i denna lag samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Kontrollmyndigheter och kontrollorgan

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

2 §

Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, de andra statliga förvaltningsmyndigheter som regeringen bestämmer och kommunerna utövar kontroll av att

1. de EU-förordningar som anges i 1 § och de beslut som har meddelats med stöd av EU-förordningarna följs, och

2. denna lag, de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, och de beslut som har meddelats med stöd av lagen följs.

Regeringen får meddela föreskrifter om fördelningen mellan kommunerna och de statliga förvaltningsmyndigheterna av kontrolluppgifter enligt första stycket.

En kommuns uppgifter ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Offentlig kontroll utövas av Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, andra statliga myndigheter och kommunerna (kontrollmyndigheterna) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

3 §

Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att *utöva sådan kontroll som avses i 2 § första stycket* till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person.

I fråga om åtgärder *vid bristande efterlevnad* eller *vid misstanke om bristande efterlevnad av regelverket* får ett sådant överlämnande endast innefatta en rätt att

1. återkalla ett utfärdat certifikat,
2. *enligt artikel 30.1 första stycket i rådets förordning (EG) nr 834/2007* besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda marknadsföring av ett parti eller en produktionsomgång, eller
3. *enligt artikel 91 i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008* besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda saluföring.

Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att *utföra offentlig verksamhet* till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person.

I fråga om åtgärder *då regelverket inte följs* eller *vid sådan misstanke* får ett sådant överlämnande endast innefatta en rätt att

2. besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda marknadsföring av ett parti eller en produktionsomgång *enligt artikel 30.1 första stycket i rådets förordning (EG) nr 834/2007*, eller
3. besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda saluföring *enligt artikel 91 i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008*.

Tystnadsplikt

6 §¹

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket

¹ Tidigare 6 § upphävd genom 2018:581.

7 §²

Vid kontroll som utförs av ett kontrollorgan som avses i 3 § första stycket tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, *och*
 - 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Vid kontroll som utförs av ett kontrollorgan som avses i 3 § första stycket *ska* följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
 - 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, *och*
 - 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

8 §

Europeiska kommissionen och ett kontrollorgan har *samma rätt som en kontrollmyndighet har enligt de EU-förordningar som anges i 1 §* att, i den utsträckning som behövs för *kontrollen*, på begäran få

1. upplysningar,
2. del av handlingar
3. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till *den verksamhet som kontrollen avser*, och
4. på sådana områden och i sådana utrymmen som avses i 3, göra undersökningar och ta prover.

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan har rätt att, i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*, på begäran få

2. ta del av handlingar
3. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till *verksamheten*, och
4. göra undersökningar och ta prover i områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till *verksamheten*.

Första stycket gäller även för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

² Senaste lydelse 2018:852.

9 §

Den som är föremål för kontroll ska lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

Förelägganden och förbud

Förelägganden

10 §

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *kontrolluppdrag* får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas.

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas.

11 §

Utöver vad som följer av de EU-förordningar som anges i 1 § eller vad som särskilt anges i 10 § får en kontrollmyndighet *meddela* de förelägganden *och förbud* som behövs för att EU-förordningarna, de beslut som har meddelats med stöd av EU-förordningarna, denna lag, de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Utöver vad som följer av de EU-förordningar som anges i 1 § eller vad som särskilt anges i 10 § får en kontrollmyndighet *besluta* de förelägganden som behövs för att EU-förordningarna, de beslut som har meddelats med stöd av EU-förordningarna, denna lag, de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

12 §

En kontrollmyndighet får besluta att förena ett föreläggande *eller ett förbud* enligt någon av de EU-förordningar som anges i 1 § eller ett föreläggande *eller ett förbud* enligt 11 § med vite.

En kontrollmyndighet får besluta att förena ett föreläggande enligt någon av de EU-förordningar som anges i 1 § eller ett föreläggande enligt 11 § med vite.

Kontrollmyndigheten får dock inte förelägga någon vid vite att medverka i en utredning av en gärning som kan leda till straff eller sanktionsavgift för honom eller henne.

Rapporteringsystem för överträdelser

12 a §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgift* för

1. kontroll som avses i 2 §, och
2. prövning av ärenden enligt de EU-förordningar som anges i 1 §, denna lag eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen meddelar föreskrifter om de avgifter som tas ut av statliga förvaltningsmyndigheter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter* för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för *sådan kontroll och prövning som avses i 16 § första stycket samt föreskrifter om grunderna för beräkning av avgifternas storlek*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, och*
2. grunderna för *hur avgifterna ska beräknas*.

18 §

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för *sådan kontroll och prövning som avses i 16 § första stycket*.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

21 §

Någon sanktionsavgift får inte beslutas för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande. *Det ska inte beslutas om sanktionsavgift för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande om vite, om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.*

26 §³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från de EU-förordningar som anges i 1 §,
2. särskilda ekologiska produktionsregler,
3. hur *sådan* kontroll som avses i 2 § första stycket ska bedrivas, och
4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna uppgifter till en kontrollmyndighet.
3. hur *offentlig* kontroll och *annan offentlig verksamhet* ska bedrivas,
4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna uppgifter till en kontrollmyndighet,
5. *skyldighet för ett kontrollorgan att ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften, och*
6. *skyldighet för ekologiska aktörer att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan.*

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer.

28 §

Beslut av ett kontrollorgan enligt de EU-förordningar som anges i 1 § och denna lag får överklagas till länsstyrelsen i det län där kontrollorganet har sitt säte. Beslut av ett kontrollorgan enligt de EU-förordningar som anges i 1 § och *enligt* denna lag får överklagas till länsstyrelsen i det län där kontrollorganet har sitt säte.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

³ Senaste lydelse 2017:270.

2.9 Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

Härigenom föreskrivs i fråga om djurskyddslagen (2018:1192)

dels att 8 kap. 1, 6, 7, 8, 11, 12, 15 och 17 §§, 10 kap. 4 § och 11 kap. 3 § och rubrikerna närmast före 8 kap. 1, 6, 7, 8 och 15 §§ och 11 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 1 kap. 4 a, 8 kap. 1 a–1 c, 6 a 9 a och 9 b §§ och närmast före 1 kap. 4 a, 8 kap. 1 a–1 c, 6 a, 9 a och 9 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

4 a §

I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och

(EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket *annan offentlig verksamhet*

a) *annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och*

b) *sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och*

3. uttrycket *organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.*

8 kap.

Behörig myndighet för offentlig kontroll

Behörig myndighet för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

1 §

Länsstyrelserna och de andra myndigheter som regeringen bestämmer (kontrollmyndigheterna) utövar offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna.

Länsstyrelserna och de andra statliga myndigheter som regeringen bestämmer (kontrollmyndigheterna) utövar offentlig kontroll.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i

föreskrifter som regeringen meddelar.

Delegering av vissa uppgifter

1 a §

I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Förvaltningslagens tillämpning

1 b §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,*
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och*
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.*

Tystnadsplikt

I c §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket

Föreskrifter om offentlig kontroll

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

6 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. *den offentliga kontrollen, och*
2. *skyldighet för ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen att lämna information till den samordnande kontrollmyndighet som avses i 3 §.*

1. *hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,*
2. *skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter, eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, att lämna information till den samordnande kontrollmyndighet som avses i 3 §, och*
3. *skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.*

Föreskrifter om uppgiftslämnande

6 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna uppgifter om sin djurhållning till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Offentlig kontroll som avser andra än livsmedelsproducerande djur

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av förordning (EU) 2017/625

7 §

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd finns bestämmelser som ska tillämpas vid offentlig kontroll av djurhållare som håller livsmedelsproducerande djur.

Regeringen får meddela föreskrifter om att förordning (EG) nr 882/2004 ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll av andra djurhållare än sådana som håller livsmedelsproducerande djur.

Vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet tillämpas förordning (EU) 2017/625 i fråga om djurhållare som håller animalieproducerande djur och i fråga om sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om andra djurhållare än sådana som avses i första stycket.

Avgifter för offentlig kontroll och ärenden enligt lagen

Avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgift*

1. för offentlig kontroll enligt lagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, och

2. i ärenden enligt lagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *hur* de avgifter som tas ut av myndigheter och av *kontrollorgan* ska beräknas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *beräkningen* av de avgifter som tas ut av *en myndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*.

Återkallelse av kompetensbevis för personal som deltar i avlivning

9 a §

En kontrollmyndighet får, vid överträdelser av denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna, tillfälligt eller slutligt återkalla kompetensbevis som utfärdats enligt artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd

av djur vid tidpunkten för avlivning.

Återkallelse av kompetensbevis för skötare

9 b §

En kontrollmyndighet får, vid överträdelse av denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna, tillfälligt eller slutligt återkalla kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97.

11 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar.

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har, i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar.

12 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader,

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa

lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen, och där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

uppgifter har, i den utsträckning *det* behövs för *offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen, och att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Tillträde till bostäder får endast ske när det kan antas att djur hålls där och

1. det kan antas att djurhållningen inte uppfyller bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen,

2. syftet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i djurhållningen har åtgärdats, eller

3. syftet är att kontrollera en djurhållning som kräver tillstånd enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

En kontrollmyndighet *och ett kontrollorgan* har även rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, andra utrymmen och bostäder, när det behövs för att kontrollera ett beslut om djurförbud enligt 9 kap. 1 § följs.

En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har även rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, andra utrymmen och bostäder, när det behövs för att kontrollera ett beslut om djurförbud enligt 9 kap. 1 § följs.

Skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll

Skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll *och för annan offentlig verksamhet*

15 §

Den som är föremål för offentlig kontroll ska lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Den som är föremål för offentlig kontroll *eller annan offentlig verksamhet* ska, *utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625*, lämna den hjälp som behövs för att kontrollen *eller verksamheten* ska kunna utföras.

17 §

Bestämmelserna i 2–6 §§, 8 § första stycket 1, 9 § tredje stycket, 10, 13 och 16 §§ tillämpas inte i fråga om djur som används inom Försvarsmakten.

Bestämmelserna i 2–6 a §§, 9 § tredje stycket, 10, 13 och 16 §§ tillämpas inte i fråga om djur som används inom Försvarsmakten.

10 kap.

4 §

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet i annat fall än enligt 3 § bryter mot skyldigheter, krav eller förbud som finns i de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Detta gäller inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet i annat fall än enligt 3 § bryter mot skyldigheter, krav eller förbud som finns i de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Detta gäller inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning eller andra bestämmelser i förordning (EU) 2017/625.

11 kap.

Motpart vid överklagande av beslut av officiell veterinär

Motpart vid överklagande av vissa beslut

3 §

Om ett beslut som har meddelats av en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer överklagas, ska den myndighet som har förordnat den officiella veterinären föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol.

Den myndighet som har delegerat en uppgift att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningssuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer i fråga om 8 kap. 9 b § och i övrigt den 1 mars 2021.

3 Ärendet och dess beredning

Europeiska unionen beslutade i mars 2017 om en ny förordning som reglerar kontrollen i livsmedelskedjan, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), här kallad den nya kontrollförordningen. Den nya kontrollförordningen i svensk lydelse finns i *bilaga 1*.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har tagit fram departementspromemorian En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning (Ds 2018:41). Promemorian innehåller förslag som syftar till att anpassa svenska lagar till den nya kontrollförordningen. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorians lagförslag i relevanta delar återges i *bilaga 3*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren och en sammanställning av dem finns tillgängliga hos Näringsdepartementet (dnr N2018/05674/RS).

I promemorian föreslås ändringar i epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), livsmedelslagen (2006:804), lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter, lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m., lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m., lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion, djurskyddslagen (2018:1192) och miljöbalken.

Regeringen behandlade i propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet (prop. 2019/20:137) promemorians förslag till ändringar i miljöbalken. Denna lagrådsremiss behandlar promemorians förslag i övriga delar.

Datainspektionen har också under beredningen av lagrådsremissen getts tillfälle att lämna synpunkter. Datainspektionens svar behandlas under avsnitt 6.8.4 och finns tillgängligt hos Näringsdepartementet (dnr N2018/05674/RS).

4 Gällande nationell rätt

4.1 Livsmedel

Livsmedelslagen (2006:804) syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och för konsumenters intressen när det gäller livsmedel. Lagen gäller alla stadier av produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan för livsmedel.

Vad som är ett livsmedel framgår av artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet. Därtill jämföras med livsmedel enligt den svenska livsmedelslagen vatten, från och med den punkt där vattnet tas in i vattenverken fram till dess att vattnet ska omfattas av begreppet enligt artikeln, dvs. vid tappkranen, samt snus och tuggtobak. Primärproduktion för användning inom privathushåll och enskildas handhavande av livsmedel för konsumtion inom privathushåll undantas dock från livsmedelslagens tillämpningsområde.

Livsmedelslagen kompletterar de EU-bestämmelser som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling vilka grundförordningar som avses, bl.a. den gällande kontrollförordningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har rätt att meddela de föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EU-bestämmelserna. Lagen innehåller vidare bestämmelser om kontrollmyndigheter och deras befogenheter för att kunna utöva offentlig kontroll, skyldighet för kontrollobjektet att tillhandahålla hjälp vid kontroll, bemyndiganden om avgifter, straffbestämmelser och bestämmelser om överklagande m.m. Lagen kompletteras av livsmedelsförordningen (2006:813) och av myndighetsföreskrifter.

4.1.1 Bestämmelser om offentlig kontroll

Den nationella regleringen av livsmedelskontrollen finns förutom i livsmedelslagen och livsmedelsförordningen i Livsmedelsverkets föreskrifter. Bestämmelser om offentlig kontroll finns även i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och i tillhörande förordning med samma namn (2009:1425). När det gäller ekologisk produktion finns bestämmelser om offentlig kontroll i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion och i tillhörande förordning (2013:1059). Ytterligare bestämmelser om kontroll finns i förordningen (2006:812) om offentlig kontroll av livsmedel som importerats från ett tredje land och förordningen (2011:1060) om kontroll vid export av livsmedel.

4.1.2 Kontrollmyndigheter

Enligt livsmedelslagen ska den offentliga kontrollen av att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna följs, utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna anges i huvudsak i livsmedelsförordningen.

De flesta livsmedelsanläggningarna i Sverige står under kommunal kontroll. Kommunerna utför offentlig kontroll i t.ex. butiker, restauranger och skolkök. Det finns möjligheter till kommunal samverkan och viss övertfytning av kontrollansvar mellan Livsmedelsverket och kommunerna.

Länsstyrelserna ansvarar för den offentliga kontrollen av livsmedelsföretagens anläggningar i primärproduktionen. Länsstyrelserna ska vidare på regional nivå samordna och ge råd och stöd till kommunerna i deras kontrollverksamhet, men också granska hur kommunerna utför sin kontroll.

Försvarsinspektören för hälsa och miljö ansvarar för att utöva offentlig kontroll av alla livsmedelsanläggningar inom Försvarmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk som drivs av eller för respektive myndighet.

Livsmedelsverket utför offentlig kontroll av livsmedelsföretagare som bedriver verksamhet som omfattas av vissa särskilda hygienregler, exempelvis slakterier. Det är vidare Livsmedelsverkets ansvar att kontrollera livsmedel som ska föras in över en gränskontrollstation från ett tredje land. Livsmedelsverket ansvarar även för att samordna övriga kontrollmyndigheter och ge stöd, råd och vägledning till dessa. Livsmedelsverket har även rätt att, efter bemyndigande från regeringen, meddela föreskrifter om offentlig kontroll.

Livsmedelsverket ansvarar vidare, efter samråd med Jordbruksverket, för att utarbeta den fleråriga nationella kontrollplanen som ska finnas i varje medlemsstat enligt artikel 41 i den gällande kontrollförordningen. I praktiken tas den nationella kontrollplanen fram gemensamt av Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, länsstyrelserna, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och försvarsinspektören för hälsa och miljö. Syftet med kontrollplanen är att den ska bidra till ökad effektivitet, likvärdighet och samordning av den offentliga kontrollen i livsmedelskedjan. Förutom kontroll av att företag följer bestämmelser som rör livsmedel omfattar kontrollplanen även kontroll av att lagstiftningen om foder, animaliska biprodukter, djurhälsa, djurskydd, ekologisk produktion och skyddade beteckningar m.m. följs. Planen är uppdelad i fyra delar och innehåller vägledning för kontrollmyndigheterna om exempelvis den offentliga kontrollens genomförande, organisation och revision.

4.1.3 Hur den offentliga kontrollen bedrivs

Den offentliga kontrollen av att bestämmelserna om livsmedel följs är riskbaserad och ska utföras regelbundet och så ofta som är lämpligt med

hänsyn tagen till bl.a. företagens egenkontroll och myndighetens tidigare erfarenheter. Kontrollen utförs olika ofta på olika typer av anläggningar. Genom en riskklassning av livsmedelsanläggningarna tilldelas varje anläggning i stegen efter primärproduktionen en kontrolltid. Anläggningar i de lägre riskklasserna kontrolleras som huvudregel en gång per år men ibland kontrolleras verksamheterna vartannat eller vart tredje år beroende på beslutad kontrolltid. Anläggningar i de högre riskklasserna kontrolleras flera gånger per år. Exempel på verksamheter som hör till de högre riskklasserna är bearbetning av rått kött och opastöriserad mjölk. För slakterier och vilthanteringsanläggningar utövas kontroll kontinuerligt när verksamhet bedrivs. Kontrolltiden för den typen av verksamhet är, utöver riskklassningen, i huvudsak styrd av djurslag och produktionsvolym. I primärproduktionen av livsmedel är kontrollfrekvensen lägre än vad den är för leden efter primärproduktionen. Som stöd för att välja ut kontrollobjekt i primärproduktionen av livsmedel finns en riskklassningsmodell som är gemensam för kontroll av livsmedel och foder. I primärproduktionen sker varje år kontroll av cirka 1,5 procent av uppskattat antal primärproducenter av livsmedel. Kontrollen är i de flesta fall planerad i förväg. Om den planerade kontrollen behöver följas upp görs detta genom extra offentliga kontroller.

Huvuddelen av kontrollen består av inspektioner vid livsmedelsanläggningar, t.ex. restauranger och butiker. Vid en inspektion undersöks olika aspekter för att kontrollera att livsmedelslagstiftningen följs. Det kan vara en särskild detalj som undersöks, t.ex. att utrustningen är rengjord eller att livsmedlen förvaras i rätt temperatur. Exempel på andra relevanta kontrollmetoder är kartläggning, övervakning, revision, provtagning och analys. Metoderna kompletterar varandra och går ibland in i varandra. Beroende på vilken typ av verksamhet som bedrivs uppstår olika risker och därmed finns behov av att kontrollera olika parametrar. Kontrollmyndigheterna måste avgöra om fokus vid kontrollen ska vara på t.ex. hantering av avfall, vattenkvalitet, utbildning eller spårbarhet. Det som granskas vid kontrollerna är framför allt rengöring, temperatur, hantering, personlig hygien och infrastruktur. Andra parametrar, som mikrobiologiska kriterier och vattenkvalitet, granskas mer sällan. En viktig del av kontrollen vid slakt är att besiktiga djur före slakt, för att se att de inte uppvisar några sjukdomstecken och för att kontrollera att det inte finns några brister i djurskyddet. Efter slakt besiktigas slaktkropparna och slaktbiprodukterna för att bedöma om det finns faktorer som gör köttet otjänligt som livsmedel. Utöver visuell besiktning, palpation och genomskärning kan besiktningen bestå i t.ex. luktbedömningar och laboratorieundersökningar.

Genom nationella kontrollprogram som Livsmedelsverket ansvarar för sker en årligen återkommande kontroll inom vissa områden, som t.ex. kontroll av rests substanser, bekämpningsrester, salmonella och dioxin i fet fisk från Östersjön samt kontroll av musslor. Gemensamt för de olika programmen är att kontroll sker av ämnen där det finns gränsvärden eller åtgärdsnivåer, s.k. reglerade ämnen, inte förekommer i halter över de fastställda nivåerna. I kontrollen letar man även efter ämnen som inte får finnas i livsmedlet, s.k. otillåten användning.

Gränskontroll av produkter av animaliskt ursprung som är avsett som livsmedel samt vissa icke animaliska livsmedel genomförs av Livsmedelsverket på särskilda gränskontrollstationer. Kontrollen vid en gräns-

kontrollstation är uppdelad i dokumentkontroll, identitetskontroll och fysisk kontroll. I dokumentkontrollen kontrolleras att medföljande veterinärintyg eller motsvarande dokument och eventuella andra dokument överensstämmer med gällande importvillkor och uppgifter om sändningen. Identitetskontrollen är en kontroll av att medföljande dokument och märkning stämmer överens med produkten. Den fysiska kontrollen görs för att se om produkten uppfyller införselvillkoren och att den inte har påverkats menligt under transporten. Den kan genomföras genom okulär eller organoleptisk besiktning, kontroll av temperatur, provtagning för mikrobiologisk analys m.m.

4.1.4 Finansiering av den offentliga kontrollen

Bestämmelser om finansiering av livsmedelskontrollen finns, förutom i den gällande kontrollförordningen, i livsmedelslagen, i förordningen (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter samt i Livsmedelsverkets föreskrifter. Den kontroll som utförs av försvarsinspektören för hälsa och miljö samt kontroll av livsmedel inom primärproduktionen finansieras genom skattemedel. Vidare är de nationella kontrollprogrammen delvis anslagsfinansierade. Kontrollen av musslor, som är en del av kontrollprogrammen, är finansierad genom bidrag och anslag. Även kontrollen vid slakterier och vilthanteringsanläggningar är delvis anslagsfinansierad, vilket det framgår mer om nedan. Livsmedelskontrollen i övrigt är avgiftsfinansierad. Enligt livsmedelslagen har regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll, prövning och registrering.

Enligt förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter ska kontrollmyndigheternas ordinarie offentliga kontroll finansieras genom en årlig avgift som de livsmedelsföretagare och aktörer inom ekologisk produktion, vilkas verksamhet är föremål för kontroll, betalar. Avgiften ska även betalas av den som bedriver verksamhet i en anläggning för tillverkning av snus eller tuggtobak eller i en anläggning för dricksvattenförsörjning. Avgiften fastställs av kontrollmyndigheterna och betalas genom ett helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår. Om det finns särskilda skäl får kontrollmyndigheterna sätta ned eller efterskänka avgiften.

Utöver den årliga avgiften tas särskilda avgifter ut för registrering och godkännanden av olika slag samt för viss provtagning och undersökning. Avgifter tas även ut för import och export av livsmedel.

Slakteri- och vilthanteringsanläggningar betalar i stället för en årlig avgift en bemanningsavgift till Livsmedelsverket, utifrån den kontrolltid som fastställs av verket. För styckningsanläggningar ska både en årlig avgift och en bemanningsavgift för särskild kontroll betalas. Slakterier, vilthanteringsanläggningar och styckningsanläggningar samt mjölk-anläggningar, fisk- och vattenbruksanläggningar och import av vissa livsmedel utgör sådana verksamheter som omfattas av en obligatorisk minimiavgift enligt den gällande kontrollförordningen. Dessa verksamheter måste betala en avgift som uppgår till lägst minimibeloppet. Livsmedelsverket tilldelas årligen anslagsmedel för att sänka kontrollavgiften för

slakterier och vilthanteringsanläggningar, inklusive godkännande av anläggningar vid mindre slakteri- och vilthanteringsanläggningar. Anslaget fördelas på ett sådant sätt att särskild hänsyn tas till slakterier och vilthanteringsanläggningar med en produktion som understiger 200 ton per år.

Även offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad och som utförs antingen efter klagomål för att undersöka en påstådd brist eller som blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad konstaterats (tidigare s.k. extra offentlig kontroll) är avgiftsfinansierad enligt förordningen (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. Avgiftsskyldigheten följer i vissa delar direkt av den nya kontrollförordningen (artikel 79.2 c). Livsmedelsverket och Jordbruksverket får meddela ytterligare föreskrifter om hur en avgift som ska tas ut av en statlig kontrollmyndighet ska beräknas.

4.2 Foder och animaliska biprodukter

Lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för djurs och människors hälsa när det gäller foder och animaliska biprodukter. Lagen gäller i alla led från och med primärproduktionen av foder till och med utsläppande av foder på marknaden och utfodring av djur. Vad som utgör foder framgår av artikel 3 i förordning (EG) nr 178/2002.

Lagen gäller utöver foder också befattning med animaliska biprodukter och därav framställda produkter. Vad som utgör sådana produkter framgår av artikel 3.1 respektive 3.2 i förordning (EG) nr 1069/2009. I likhet med livsmedelslagen kompletterar lagen om foder och animaliska biprodukter sådana EU-förordningar som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde och som regeringen har gett tillkänna i Svensk författningssamling, bl.a. den gällande kontrollförordningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har rätt att meddela de föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EU-bestämmelserna.

Lagen innehåller vidare bestämmelser om kontrollmyndigheter och deras befogenheter för att kunna utöva offentlig kontroll, skyldighet för kontrollobjektet att tillhandahålla hjälp vid kontroll, bemyndiganden om avgifter, straffbestämmelser och bestämmelser om överklagande m.m. Lagen kompletteras av förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter och av myndighetsföreskrifter.

4.2.1 Bestämmelser om offentlig kontroll

Den nationella regleringen av kontrollen av foder och animaliska biprodukter och därav framställda produkter finns förutom i lagen respektive förordningen om foder och animaliska biprodukter i myndighetsföreskrifter. Beträffande ekologisk produktion finns bestämmelser om offentlig kontroll i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion och tillhörande förordning (2013:1059).

4.2.2 Kontrollmyndigheter

Enligt lagen om foder och animaliska biprodukter ska den offentliga kontrollen av efterlevnaden av lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen samt de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna utövas av Jordbruksverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer. Den närmare ansvarsfördelningen mellan kontrollmyndigheterna anges i huvudsak i förordningen om foder och animaliska biprodukter.

Om inte annat följer av förordningen eller regeringen beslutar något annat är Jordbruksverket behörig myndighet att utöva offentlig kontroll. Jordbruksverket får lämna över kontrolluppgifter till länsstyrelserna och Statens veterinärmedicinska anstalt. Jordbruksverket ansvarar även för att samordna övriga kontrollmyndigheter och ge stöd, råd och vägledning till dessa. Jordbruksverket har även, efter bemyndigande från regeringen, rätt att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Jordbruksverket ansvarar för offentlig kontroll vid bl.a. foderanläggningar och anläggningar som hanterar animaliska biprodukter eller därav framställda produkter för andra ändamål än foder, såsom anläggningar för bearbetning, mellanhantering eller lagring, förbränningsanläggningar, biogas- och komposteringsanläggningar. Hit räknas också anläggningar som bereder bl.a. jakttroféer (konservatorer), hudar, skinn och ull.

Länsstyrelserna ansvarar för kontroll av insamling, omlastning och transport av sådana animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är matavfall. Länsstyrelserna utövar även offentlig kontroll av foderföretag i primärproduktionen av foder, dvs. lantbrukare.

Kommunerna utövar offentlig kontroll av bl.a. nedgrävning av animaliska biprodukter, utlämnande och transport av matavfall, förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen samt förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen. Det finns möjligheter till kommunal samverkan och viss överflyttning av kontrollansvar mellan Jordbruksverket eller andra statliga kontrollmyndigheter och kommunerna.

Ansvaret för kontroll av hantering och utlämnande av animaliska biprodukter och därav framställda produkter vid verksamheter som hanterar livsmedel ligger på den myndighet som ansvarar för livsmedelskontrollen vid anläggningen, vilket är Livsmedelsverket eller kommunen.

Försvarsinspektören för hälsa och miljö är behörig myndighet att utöva offentlig kontroll av vissa verksamheter, bl.a. avseende foder, animaliska biprodukter och matavfall, som bedrivs inom Försvarmakten och Försvarets materielverk av eller för respektive myndighet.

4.2.3 Hur den offentliga kontrollen bedrivs

Den offentliga kontrollen av att bestämmelserna om foder och animaliska biprodukter följs är riskbaserad och ska utföras regelbundet och så ofta som är lämpligt med hänsyn tagen till bl.a. företagens egenkontroll och myndighetens tidigare erfarenheter. Som stöd för att välja ut kontrollobjekten i primärproduktionen av foder finns en riskklassningsmodell som

är gemensam för kontroll av foder och livsmedel. Registrerade foderanläggningar i primärproduktionen uppgick år 2018 till drygt 54 000. I primärproduktionen sker kontroll av mindre än 1 procent av de registrerade foderanläggningarna varje år. För andra foderföretag än primärproducenter ska kontroller göras enligt en kontrollplan, vilken skapas i ett system som är kopplat till registret över registrerade anläggningar. Kontrollobjekten väljs då ut enligt en risk- och erfarenhetsmodell där även volymen foder påverkar kontrollfrekvensen. Högsta kontrollfrekvens för dessa foderföretag är flera gånger per år och lägsta kontrollfrekvens är vart tionde år. Även kontrollen av animaliska biprodukter sker enligt en årlig kontrollplan för de flesta verksamheter. En riskvärdering görs för dessa verksamheter och de placeras i olika riskklasser där högsta kontrollfrekvens är flera gånger per år och lägsta kontrollfrekvens är vart femte år.

Kontrollen är i de flesta fall planerad i förväg. Om den planerade kontrollen behöver följas upp görs detta genom extra offentliga kontroller.

De kontrollmetoder som används är bl.a. inspektion, provtagning och analys. När det gäller foder kontrolleras bl.a. märkningsuppgifter, att företagen och deras foder är registrerade hos Jordbruksverket, allmän hygien, användningen av fodertillsatser och foderråvaror samt företagets egenkontroller. Kontrollen tar i första hand sikte på att företagen har system och rutiner för att själva säkerställa att fodret är säkert. De foderanläggningstyper som finns är bl.a. foderleverantörer, butiker, lager och transportörer. När det gäller anläggningar som hanterar animaliska biprodukter och därav framställda produkter kontrolleras att de lever upp till de krav som ställs på spårbarhet och säker hantering. Om animaliska biprodukter och därav framställda produkter bearbetas på anläggningen kontrolleras dessutom att bearbetningen lever upp till kraven och att återkontamination inte sker. Därutöver sker kontroll av företagets egenkontroller.

Gränskontroll av animaliska biprodukter, foder innehållande animaliska biprodukter samt foder som ska kontrolleras enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1793, genomförs på särskilda gränskontrollstationer av Jordbruksverket. Kontrollen vid en gränskontrollstation är uppdelad i dokumentkontroll, identitetskontroll och fysisk kontroll. I dokumentkontrollen kontrolleras att medföljande veterinärintyg eller motsvarande dokument och eventuella andra dokument överensstämmer med gällande importvillkor och uppgifter om sändningen. Identitetskontrollen är en kontroll av att medföljande dokument och märkning stämmer överens med produkten. Den fysiska kontrollen görs för att se om produkten uppfyller införselvillkoren och att den inte har påverkats menligt under transporten. Den kan genomföras genom okulär eller organoleptisk besiktning, kontroll av temperatur, provtagning för mikrobiologisk analys m.m.

4.2.4 Finansiering av den offentliga kontrollen

Bestämmelser om finansiering av kontrollen av foder och animaliska biprodukter finns, förutom i den gällande kontrollförordningen, i lagen om foder och animaliska biprodukter, förordningen (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter samt i Jordbruksverkets föreskrifter. Kontrollen är i huvudsak finansierad genom

avgifter. Enligt lagen om foder och animaliska biprodukter har regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt i ärenden enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. De ärenden som omnämns i förarbetena är ärenden som rör frågor som omfattas av bemyndigandena i nuvarande 9–11 §§ lagen om foder och animaliska biprodukter samt ärenden om godkännande och registrering (prop. 2005/06:128 s. 272 f.). Enligt 9 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om villkor för eller förbud mot bl.a. införsel, användning samt annan befattning med foder eller ett visst parti av foder. Samma sak gäller för animaliska biprodukter och därav framställda produkter enligt 11 §. Enligt 10 § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i enskilda fall besluta om villkor för laboratorier för foderanalyser och metoder för sådana analyser.

Enligt förordningen ska kontrollmyndigheternas ordinarie offentliga kontroll finansieras genom en årlig avgift som de foderföretagare och företagare som befattar sig med animaliska biprodukter, vilkas verksamhet är föremål för kontroll, betalar. Detta gäller dock inte en kontrollmyndighets kostnader för offentlig kontroll av foderföretag i primärproduktionen av foder, som finansieras genom skattemedel. Avgiften fastställs av kontrollmyndigheterna och betalas genom ett helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår. Om det finns särskilda skäl får kontrollmyndigheterna sätta ned eller efterskänka avgiften.

Utöver de årliga avgifterna tas särskilda avgifter ut för registrering och godkännanden av olika slag samt för viss provtagning och undersökning. Avgifter tas även ut för kontroll vid gränskontrollstationer.

Även offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad och som utförs antingen efter klagomål för att undersöka en påstådd brist eller som blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad konstaterats (tidigare s.k. extra offentlig kontroll) är avgiftsfinansierad enligt förordningen 2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter. Avgiftsskyldigheten följer i vissa delar direkt av den nya kontrollförordningen (artikel 79.2 c). Jordbruksverket och Livsmedelsverket får meddela ytterligare föreskrifter om hur en avgift som ska tas ut av en statlig kontrollmyndighet ska beräknas.

4.3 Djurhälsa

Det finns flera nationella författningar som innehåller bestämmelser om djurhälsa. Bland dessa kan nämnas lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. (provtagningslagen) som tillämpas på kartläggning och kontroll av smittsamma djursjukdomar, kontroll av rests substanser och andra ämnen i djur och djurprodukter, märkning och registrering av djur, samt åtgärder för att förebygga och hindra spridning av smittsamma djursjukdomar. Lagen kompletteras av förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m. Nämnas bör också lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. som syftar till att främja animalieproduktionen och djurs lämplighet för

avel i näringsverksamhet, förebygga sjukdomar hos djur samt främja en långsiktig förvaltning av husdjursgenetiska resurser. Denna lag kompletteras av förordningen (2006:816) om kontroll av husdjur, m.m. Därutöver kan nämnas epizootilagen (1999:657) som innehåller bestämmelser om sådana allmänfarliga djursjukdomar som kan spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa, så kallade epizootiska sjukdomar. Lagen kompletteras av epizootiförordningen (1999:659). Vidare finns zoonoslagen (1999:658) som gäller för sjukdomar och smittämnen hos djur som kan spridas naturligt från djur till människa, så kallade zoonoser, och som inte är sådana epizootiska sjukdomar som omfattas av epizootilagen. Lagen gäller dock bara sådana zoonoser som det finns tillräckliga kunskaper om för effektiv kontroll och bekämpning. Lagen kompletteras av zoonosförordningen (1999:660).

Samtliga lagar kompletterar sådana EU-bestämmelser som faller inom respektive lags tillämpningsområde. Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling vilka grundförordningar som avses, bl.a. den gällande kontrollförordningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EU-bestämmelserna. I lagarna finns även bestämmelser om kontrollmyndigheterna och deras befogenheter att utöva offentlig kontroll, skyldigheter för kontrollobjekt att tillhandahålla hjälp, straffbestämmelser och regler om överklagande m.m. När det gäller införsel respektive utförsel av djur och produkter av djur finns det bestämmelser i förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m. och i förordningen (1994:542) om utförsel av levande djur m.m. Enligt lagen (1975:85) med bemyndigande att meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor får vidare regeringen meddela föreskrifter om in- eller utförsel av varor, om det är påkallat av hänsyn till bl.a. skyddet mot djursjukdomar.

Den 21 april 2021 ska Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (djurhälsolag) börja tillämpas. Djurhälsolagen ersätter en rad EU-rättsakter på djurhälsoområdet och hänvisningar till de upphävda akterna ska anses som hänvisningar till den nya förordningen.

4.3.1 Kontrollmyndigheter

Enligt provtagningslagen ska den offentliga kontrollen av efterlevnaden av lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen samt de beslut som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser utövas av Jordbruksverket eller andra statliga myndigheter i enlighet med vad regeringen bestämmer. Regeringen får genom föreskrifter ge Jordbruksverket möjlighet att överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll. Jordbruksverket har även, efter bemyndigande från regeringen, rätt att meddela närmare föreskrifter om hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Enligt både epizootilagen och lagen om kontroll av husdjur, m.m. ska den offentliga kontrollen utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna i enlighet med vad regeringen bestämmer. Detsamma gäller enligt

zoonoslagen, men där kan offentlig kontroll av efterlevnaden av vissa beslut i enskilda fall utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

Den närmare ansvarsfördelningen mellan kontrollmyndigheterna anges i huvudsak i den förordning som hör till respektive lag. Jordbruksverket har ansvar för att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämna råd och hjälp till dessa. När det gäller vattenbruk, TSE-sjukdomar (dvs. transmissibla spongiforma encefalopatier, t.ex. galna ko-sjukan och liknande sjukdomar) på förbränningsanläggningar och den obligatoriska hälsoövervakningen av fjäderfä har Jordbruksverket även ansvaret för att utföra den operativa kontrollen, med vilket här menas sådan kontroll som riktar sig direkt mot dem som har djur eller på annat sätt ansvarar för djur eller produkter av djur. Den större delen av den operativa kontrollen, som bl.a. obligatorisk salmonellakontroll av fjäderfä, kontroll av seminverksamhet och kontroll av hägnad hjort, utförs dock av länsstyrelserna.

4.3.2 Hur den offentliga kontrollen bedrivs

Den offentliga kontrollen av att bestämmelserna om djurhälsa följs är riskbaserad och är i de flesta fall planerad i förväg. Kontrollen omfattar bl.a. provtagning avseende vissa sjukdomar, inspektion vid anläggningar och granskning av journaler. Eftersom djurhälsoområdet omfattar många olika kontrollområden utformas kontrollen efter det behov som finns. Detta innebär att provtagning ibland kan vara aktuellt medan kontrollen i andra fall fokuserar på exempelvis granskning av rutiner eller journalhållning. Inom vissa kontrollområden, som t.ex. salmonellakontroll av fjäderfä, utförs kontrollen främst som en dokumentationskontroll. I andra fall utförs kontrollen genom en inspektion på plats vid anläggningen där man bl.a. kontrollerar att anläggningen uppfyller kraven på biosäkerhet, att stalljournalerna är korrekt ifyllda, att hygienbestämmelserna följs, att förvaringsutrymmena är utformade på korrekt sätt m.m. Vissa djurhälsokontroller utförs även i samband med kontroller inom andra kontrollområden, t.ex. kontroll av att hygienregler följs.

Gränskontroll av levande djur och djurprodukter som inte är avsedda som livsmedel genomförs av Jordbruksverket på särskilda gränskontrollstationer. Gränskontrollen är uppdelad i dokumentkontroll, identitetskontroll och fysisk kontroll. I dokumentkontrollen kontrolleras att medföljande hälsointyg som utfärdats av en officiell veterinär och eventuella identitetshandlingar och eventuella andra dokument överensstämmer med gällande importvillkor och uppgifter om sändningen. Identitetskontrollen är en kontroll av att medföljande dokument och märkning stämmer överens med djuret eller produkten. Den fysiska kontrollen görs för att se om djuret eller produkten uppfyller införselvillkoren och att djuret eller produkten inte har påverkats menligt under transporten. Till skillnad från andra områden där kontrollen är riskbaserad ska samtliga levande djur kontrolleras vid gränskontrollstationer, oavsett risk.

4.3.3 Finansiering av den offentliga kontrollen

Kontrollen på djurhälsoområdet är till största delen anslagsfinansierad. För de kontroller som utförs av länsstyrelsen utgår således inte någon avgift. Enligt den gällande kontrollförordningen är det dock obligatoriskt för medlemsstaterna att ta ut avgifter för offentlig kontroll i vissa fall. Detta gäller bl.a. vid besiktning av levande djur vid slakterier och vid extra offentlig kontroll som utförs vid bristande regelefterlevnad. Enligt provtagningslagen har regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för bland bl.a. offentlig kontroll, provtagning, undersökning, märkning och registrering. Även i lagen om kontroll av husdjur m.m. finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll. För de djurhälsokontroller som utförs av Jordbruksverket utgår en kontrollavgift som regleras i Jordbruksverkets föreskrifter. I dessa föreskrifter finns bl.a. bestämmelser om tillvägagångssätt för att ta ut avgifter samt specifika avgiftsbelopp.

4.4 Djurskydd

I djurskyddslagen (2018:1192) finns bestämmelser om hur djur som hålls av människan och viltlevande försöksdjur ska hållas och skötas. Lagen kompletterar sådana EU-förordningar som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling vilka grundförordningar som avses, bl.a. den nu gällande kontrollförordningen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har rätt att meddela de föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta de beslut som behövs som komplettering av EU-bestämmelserna. Lagen innehåller bestämmelser om kontrollmyndigheter och deras befogenheter för att kunna utöva offentlig kontroll, bemyndiganden om avgifter, bestämmelser om omhändertagande av djur och djurförbud, straffbestämmelser samt bestämmelser om kontrollobjektets skyldigheter och överklagande m.m.

Djurskyddslagen kompletteras av djurskyddsförordningen (2019:66) och av myndighetsföreskrifter. När det gäller införsel respektive utförsel av djur och produkter av djur finns det bestämmelser i förordningen om införsel av levande djur m.m. och i förordningen om utförsel av levande djur m.m.

4.4.1 Kontrollmyndigheter

Enligt djurskyddslagen ska den offentliga kontrollen av efterlevnaden av lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna utövas av länsstyrelserna och andra statliga myndigheter i enlighet med vad regeringen bestämmer. Den närmare ansvarsfördelningen mellan kontrollmyndigheterna anges i huvudsak i djurskyddsförordningen.

Jordbruksverket är central förvaltningsmyndighet på djur-skyddsområdet. Jordbruksverket ansvarar bl.a. för att samordna övriga kontrollmyndigheter och ge stöd, råd och vägledning till dem. Jordbruksverket har även rätt att, med stöd av ett bemyndigande från regeringen, meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas.

Länsstyrelserna utövar den operativa djurskyddskontrollen, med vilket här menas sådan kontroll som riktar sig direkt mot dem som håller djur eller på annat sätt ansvarar för djur.

När det gäller djur som används inom Försvarsmakten ansvarar försvarsinspektören för hälsa och miljö för den offentliga kontrollen av djurskyddet.

Därutöver ansvarar Livsmedelsverket tillsammans med länsstyrelserna för viss djurskyddskontroll vid slakt av djur.

4.4.2 Hur den offentliga kontrollen bedrivs

Länsstyrelserna besöker bl.a. gårdar och andra anläggningar där djur hålls för att utföra planerade rutinkontroller. Kontroll utförs också i samband med ansökningar om olika tillstånd och godkännanden. Kontrollen gäller främst företag och andra som håller flera djur, som t.ex. lantbruk, kennlar och stuterier. Privat-personer med sällskapsdjur kontrolleras inte regelmässigt, men även sådan djurhållning kontrolleras om någon gör en anmälan eller om det finns kännedom om tidigare problem i djurhållningen. Urval av kontrollobjekt för rutinkontrollerna görs i huvudsak utifrån en riskklassningsmodell som Jordbruksverket har tagit fram och integrerat i kontroll databasen Djurskyddskontrollregistret (DSK). Modellen beräknar en risk för varje djurhållare utifrån de uppgifter som finns lagrade i kontroll databasen. Riskerna baseras på bl.a. djurslag, verksamhetens påverkan i livsmedelskedjan, verksamhetens storlek samt djurhållarens tidigare efterlevnad av regelverket.

Djurskyddskontrollen består i huvudsak av inspektioner och bedömningar av djur och djurutrymmen. Bl.a. kontrolleras djurens status såsom hull och renhet samt rengöring av djurutrymmen. Vidare sker en genomgång med djurhållaren av tillsynsrutiner, kompetenskrav och personalstyrka. Mätningar av djurutrymmen och fotografisk dokumentation förekommer vid de flesta kontroller, medan provtagningar, analyser och revisioner förekommer mer sällan. Djurskyddskontrollen kan vara heltäckande, där alla djurskyddsregler som är aktuella vid kontrolltidpunkten verifieras, eller bestå av delkontroller som t.ex. vid kontroll av en viss brist som har anmälts eller vid en uppföljande extra offentlig kontroll för att granska att korrigerande åtgärder har vidtagits efter tidigare konstaterade djurskyddsbrister.

4.4.3 Finansiering av den offentliga kontrollen

Djurskyddskontrollen är i huvudsak anslagsfinansierad och i dagsläget tas det inte ut någon avgift för de planerade rutinkontrollerna. Enligt den tidigare och den nya kontrollförordningen är det dock obligatoriskt för medlemsstaterna att ta ut avgifter för offentlig kontroll i vissa fall. Detta gäller

bl.a. vid besiktning av levande djur vid slakterier och vid extra offentlig kontroll som utförs vid bristande regelefterlevnad.

I djurskyddslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt i ärenden enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. De ärenden som omnämns i förarbetena till den nuvarande djurskyddslagen är ärenden om förprovning eller godkännande i efterhand av åtgärder i fråga om stall eller annat förvaringsutrymme för djur, godkännande på förhand och besiktning av anläggningar och andra förvaringsutrymmen för försöksdjur, godkännande av ny teknik, registrering av djurtransportörer m.m. (prop. 2005/06:128 s. 99 och 326 f.)

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter. Enligt djurskyddsförordningen får Jordbruksverket meddela föreskrifter om att avgift ska betalas i ärenden om bl.a. godkännande av ny teknik, registrering av djurtransportörer och besiktning av transportmedel och behållare för transport av djur samt godkännande av zoologisk trädgård, djurpark eller liknande anläggning som ska tas i bruk för offentlig förevisning av djur.

När det gäller offentlig kontroll har regeringen, i 8 kap. 19 § djurskyddsförordningen, föreskrivit att avgift ska tas ut för kontroll som ursprungligen inte var planerad och som utförs antingen efter klagomål för att undersöka en påstådd brist eller som blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad konstaterats. Avgiftsskyldigheten följer i vissa delar direkt av den nya kontrollförordningen (artikel 79.2 c). Jordbruksverket får meddela föreskrifter om den avgift som ska betalas enligt bestämmelsen i 8 kap. 19 § och artikel 79.2 c. Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om att avgift ska betalas för den djurskyddskontroll som utförs av officiella veterinärer och officiella assistenter på slakterier.

4.5 Ekologisk produktion

Lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion kompletterar i första hand rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 samt tillämpningsföreskrifter till denna EU-förordning. Förordning (EG) nr 834/2007 ska tillämpas på vissa produkter från jordbruk, inklusive vattenbruk, om produkterna släpps ut på marknaden eller är avsedda att släppas ut på marknaden. De produkter som omfattas är levande eller obearbetade jordbruksprodukter, bearbetade jordbruksprodukter för livsmedelsändamål, foder, vegetativt förökningsmaterial och utsäde. Syftet med förordning (EG) nr 834/2007 är att dess bestämmelser ska utgöra grunden för en hållbar ekologisk produktion, sörja för en väl fungerande inre marknad, garantera sund konkurrens, inge förtroende hos konsumenterna och att skydda deras intressen.

Här kan nämnas att en ny EU-förordning om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter antogs av Europaparlamentet och rådet den 22 maj 2018. Den nya EU-förordningen träder ikraft den 1 januari 2021 och genom denna upphävs förordning (EG) nr 834/2007. Den nya

EU-förordningen innebär att den nationella lagstiftningen om ekologisk produktion kommer att behöva ses över.

Lagen kompletterar även kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 av den 5 september 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll. I denna förordning fastställs, enligt artikel 1, särskilda regler för produktion, märkning och kontroll av de produkter som omfattas av rådets förordning (EG) nr 834/2007. Artiklarna 63–92 i förordning (EG) nr 889/2008 innehåller bestämmelser om kontroll, bl.a. vad som ska kontrolleras, hur kontrollerna ska utföras, vilken dokumentation som den ekologiske aktören ska ha, rätt till tillträde, upplysningar och handlingar för kontrollmyndigheter och kontrollorgan samt tillfälliga saluföringsförbud vid misstanke om att en produkt som är märkt som ekologisk kommer att saluföras trots att den inte uppfyller kraven för ekologisk produktion.

Därutöver kompletterar lagen även kommissionens förordning (EG) nr 1235/2008 av den 8 december 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 vad gäller ordningen för import av ekologiska produkter från tredje länder. Där finns bl.a. bestämmelser om att medlemsstatens ansvariga myndighet ska utföra dokumentkontroll av sändningens kontrollintyg samt verifiera sändningen och godkänna kontrollintyget (artikel 14).

Genom hänvisningar i förordning (EG) nr 834/2007 är den gällande kontrollförordningen tillämplig även på ekologisk produktion. Bestämmelserna om ekologisk produktion i den gällande kontrollförordningen ska tillämpas i den utsträckning som EU-förordningarna om ekologisk produktion inte innehåller särskilda bestämmelser (jfr prop. 2012/13:55 s. 26). Av denna anledning kompletterar lagen om kontroll av ekologisk produktion även, i de delar den innehåller bestämmelser om ekologisk produktion, den gällande kontrollförordningen och tillämpningsföreskrifter till denna.

I lagen finns bestämmelser om kontrollmyndigheter, åtgärder som dessa får vidta för att kunna fullgöra sina kontrolluppgifter, skyldighet för kontrollobjektet att lämna hjälp vid kontroll, bemyndigande om avgifter, bestämmelser om sanktionsavgifter och om överklagande m.m. Lagen kompletteras av förordning (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion och av myndighetsföreskrifter.

4.5.1 Kontrollmyndigheter

Enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion utövar Livsmedelsverket, Jordbruksverket, de andra statliga förvaltningsmyndigheter som regeringen bestämmer och kommunerna kontroll av att de EU-förordningar som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-förordningarna följs samt att lagen, de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och de beslut som har meddelats med stöd av lagen följs. Regeringen får meddela föreskrifter om fördelningen mellan kommunerna och de statliga förvaltningsmyndigheterna av kontrolluppgifter. Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att utöva kon-

troll till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person. I fråga om åtgärder då regelverket inte följs eller vid sådan misstanke är det bara vissa i lagen angivna beslut som får överlämnas till kontrollorganen. Vidare finns möjligheter till kommunal samverkan. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna anges i huvudsak i förordningen om kontroll av ekologisk produktion.

Livsmedelsverket är behörig myndighet i fråga om livsmedel. Jordbruksverket är behörig myndighet i fråga om produktion och hantering av jordbruks- och vattenbruksprodukter som inte är livsmedel och produktion av insatsvaror för användning i ekologisk jordbruks- och vattenbruksproduktion. Därutöver är Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) behörig myndighet i fråga om att ackreditera kontrollorgan samt utöva tillsyn över att de kontrollorgan som ackrediterats uppfyller kraven för ackreditering. Konsumentverket är behörig myndighet att utöva kontroll i fråga om marknadsföring.

4.5.2 Hur den offentliga kontrollen bedrivs

I Sverige har ansvaret för kontrollen av ekologiska aktörer delegerats till privata kontrollorgan inom såväl Livsmedelsverkets som Jordbruksverkets ansvarsområden (jfr prop. 2012/13:55 s. 28).

Kontroll av företag med ekologisk produktion sker genom årliga besök ute på gårdarna eller anläggningarna samt genom extra besök efter en riskbedömning. Kontrollen av ekologiskt foder, som syftar till att säkerställa att endast godkända råvaror och fodertillsatser har använts, genomförs på både gårdsnivå och hos specialiserade fodertillverkare. Kontrollorganen utför huvudsakligen en dokumentationskontroll samt kontroll på plats av produktionsanläggningar. Kontrollorganen har en skyldighet att ta prov vid misstanke om bristande efterlevnad. Kontrollen av produktion och hantering av utsäde sker i utsädesodlingarna och hos de företag som hanterar utsädet efter skörd. Kontroll av ekologiska livsmedel görs på gårdsnivå, hos förädlare, importörer, exportörer och i butiker.

Alla företag med ekologisk produktion som står under kontroll av kontrollorgan ska som huvudregel få minst ett fysiskt kontrollbesök per år. Utöver det sker kontrollen av företagen beroende på hur de har riskklassificerats. Kontrollorganen ska årligen ta ut och analysera prover motsvarande minst fem procent av antalet aktörer som omfattas av deras kontroll. Syftet med provtagningen är att upptäcka produkter som inte är tillåtna för ekologisk produktion, för att kontrollera produktionsmetoder som inte överensstämmer med reglerna för ekologisk produktion och för att upptäcka eventuella föroreningar med produkter som inte är godkända för ekologisk produktion. Kontrollorganen ska meddela Livsmedelsverket eller Jordbruksverket resultaten av de kontroller som har utförts inom respektive ansvarsområde i de fall det har konstaterats avvikelser från de ekologiska reglerna. Kontrollorganen ansvarar vidare för framtagandet av egna rutiner för utförande av kontrollen.

Den offentliga kontrollen är riskbaserad och syftar till att säkerställa att regelverket följs. Därutöver kan de ekologiska aktörerna ha förbundit sig att följa privata ekologiska certifieringsstandarder enligt avtal med certi-

fieringsorganet eller standardägaren, t.ex. KRAV:s regler. Kontrollorganen kontrollerar således en aktörs verksamhet dels mot reglerna i EU-regelverket, dels mot privata certifieringsstandarder. Kraven i EU-förordningarna måste alltid vara uppfyllda för produkter som ska saluföras som ekologiska. Det är dock möjligt att ställa mer långtgående krav i de privata standarderna. Livsmedelsverket och Jordbruksverket ska inom sina respektive ansvarsområden utöva tillsyn över att kontrollorganen uppfyller kraven för delegeringen.

4.5.3 Finansiering av den offentliga kontrollen

Kontrollen av ekologisk produktion är i huvudsak finansierad genom avgifter. Enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för kontrollen samt för prövning av ärenden enligt lagen, de EU-förordningar som kompletteras av lagen eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. De ärenden som omnämns i förarbetena är när en aktör ansöker om att beviljas undantag från skyldigheten att följa regelverket i vissa avseenden (prop. 2012/13:55 s. 92 f.). I lagen finns en upplysning om att regeringen meddelar föreskrifter om de avgifter som tas ut av statliga förvaltningsmyndigheter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för sådan kontroll och prövning samt föreskrifter om grunderna för beräkning av avgifternas storlek. Regeringen får även meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för kontroll och prövning. I förordningen om kontroll av ekologisk produktion har Livsmedelsverket och Jordbruksverket bemyndigats att meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för sådan kontroll som myndigheten har överlämnat till kontrollorganet och för prövning av ärenden. Livsmedelsverket och Jordbruksverket får vidare meddela föreskrifter om grunderna för beräkningen av storleken av dessa avgifter.

I förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter finns bestämmelser om avgifter som ska betalas för kontroll av ekologiska livsmedel och jordbruksprodukter. Det redogörs närmare för bestämmelserna i denna förordning i avsnitt 4.1. I förordningen om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter finns bestämmelser om avgifter som ska betalas för kontroll av ekologiskt foder. Det har redogjorts närmare för bestämmelserna i denna förordning ovan.

4.6 Skyddade beteckningar

Lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel. Denna EU-förordning syftar till att hjälpa producenter av jordbruksprodukter och livsmedel att förmedla information om produkternas och livsmedlens egenskaper och

om särskilda kvaliteter, som beror på de jordbruksmetoder som använts, till köpare och konsumenter. Därigenom ska säkerställas att det föreligger sund konkurrens för jordbrukare och producenter som framställer jordbruksprodukter och livsmedel med mervärdesskapande egenskaper och kvaliteter, att konsumenterna får tillgång till tillförlitlig information om sådana produkter, att de immateriella rättigheterna iaktas och att den inre marknadens integritet upprätthålls.

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, andra i lagen angivna EU-förordningar, som den gällande kontrollförordningen. Vidare anges bl.a. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av samt skydd av geografiska beteckningar för aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91.

Lagen innehåller bestämmelser om kontrollmyndigheter och deras befogenheter, skyldigheter för kontrollobjekt att tillhandahålla hjälp, avgiftsbestämmelser och regler om överklagande m.m. Enligt lagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av EU-bestämmelserna. Lagen kompletteras av förordningen (2009:1425) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och av myndighetsföreskrifter.

4.6.1 Kontrollmyndigheter

Enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel utövar Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna kontroll över att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser, följs. Regeringen eller Livsmedelsverket får därutöver överlämna uppgiften att utöva offentlig kontroll till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 andra stycket 5 i den gällande kontrollförordningen. Ett överlämnande får dock inte avse rätten att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket. Lagen innehåller även bestämmelser som gör det möjligt för kommuner att komma överens om att samverka kring den offentliga kontrollen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna anges i huvudsak i förordningen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Av förordningen framgår att Livsmedelsverket bl.a. ska ta emot och handlägga ansökningar om registrering av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt ansökningar om ändring av produktspecifikation för och avregistrering av sådana produkter. Livsmedelsverket ska även övervaka att kontrollmyndigheterna fullgör sina förpliktelser enligt lagen och får meddela de ytterligare föreskrifter och fatta de beslut i övrigt som behövs som komplettering till de EU-bestämmelser

som kompletteras av lagen. Livsmedelsverket ansvarar för att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet och får, efter bemyndigande från regeringen, meddela föreskrifter om hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Därutöver framgår att den myndighet som är behörig att utöva kontroll enligt livsmedelsförordningen också är behörig kontrollmyndighet i förhållande till skyddade beteckningar.

4.6.2 Hur den offentliga kontrollen bedrivs

Den offentliga kontrollen av att bestämmelserna följs sker i begränsad omfattning och som en integrerad del i den vanliga kontrollen av livsmedel och jordbruksprodukter. Kontroll genomförs bl.a. efter tips från olika intresseorganisationer om misstankar avseende oriktig hantering.

4.6.3 Finansiering av den offentliga kontrollen

Eftersom kontrollen av att bestämmelserna följs för närvarande utövas som en integrerad del av den ordinarie kontrollen av livsmedels- och jordbruksprodukter finansieras den med samma medel som denna. Särskilda avgifter ska dock tas ut för kontroll av att produktspecifikationen följs innan en produkt släpps ut på marknaden och för uppföljande kontroll hos producenter av vin samt för extra offentlig kontroll som blivit nödvändig på grund av aktörens bristande efterlevnad. Även den som ansöker hos den behöriga myndigheten om registrering av en skyddad beteckning, ändring av en produktspecifikation eller avregistrering av en skyddad beteckning ska betala en avgift för myndighetens handläggning.

Enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för kontroll respektive prövning eller handläggning enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som statliga myndigheter och kontrollorgan tar ut. Närmare bestämmelserna om avgifter finns i förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter, vilka det redogörs närmare för i avsnitt 4.1.

5 Den nya kontrollförordningen

5.1 Förordningens tillämpningsområde och syfte

Den nya kontrollförordningen innehåller bestämmelser om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska organiseras, finansieras och genomföras i medlemsstaterna. Förordningen ersätter Europaparlamentets

och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelsgästiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd och började gälla den 14 december 2019. Förordningen har beslutats med stöd av artikel 114 i fördraget om den europeiska unionens funktionssätt och har således som syfte att tillnärma medlemsstaternas lagstiftning på området. Målet med förordningen är att fastställa harmoniserade unionsramar för organisationen av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än offentlig kontroll i alla led i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan.

Förordningen ska tillämpas för att kontrollera att bestämmelser inom en rad olika sakområden följs, oavsett om bestämmelserna har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna. De berörda sakområdena utgörs bl.a. av livsmedel och livsmedelssäkerhet, inklusive handelsnormer för fiskeri- och vattenbruksprodukter, foder och fodersäkerhet, djurhälsa, animaliska biprodukter och därav framställda produkter, djurskydd, ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter samt användning och märkning av skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter (artikel 1.2).

Förordningen ska även tillämpas på offentlig kontroll som genomförs för att säkerställa efterlevnaden av bestämmelser inom berörda sakområden som är tillämpliga på varor som förs in i unionen från tredje land och som ska exporteras från unionen till tredje land.

Förordningen är inte tillämplig på offentlig kontroll för att säkerställa efterlevnaden av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007. Förordningen ska dock tillämpas i de fall den behöriga myndigheten i en medlemsstat identifierar möjliga bedrägliga eller vilseledande metoder i fråga om de handelsnormer som avses i artikel 73–91 i förordning (EG) nr 1308/2013. Den ska inte heller tillämpas på offentlig kontroll för att kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna i Europaparlamentet och rådets direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller bestämmelserna i Europaparlamentet och rådets direktiv 2001/82/EG om upprättande av gemenskapsregler för veterinärmedicinska läkemedel.

5.2 Kontrollverksamheten

Behöriga myndigheter

Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 utse den eller de behöriga myndigheter som ska organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 4). Om flera behöriga myndigheter utses ska medlemsstaterna införa förfaranden för att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv samordning mellan dessa samt en enhetlig och effektiv offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inom hela sitt territorium. Vidare ska en central myndighet utses med ansvar för att samordna sam-

arbetet och kontakterna med kommissionen och övriga medlemsstater avseende offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Medlemsstaterna ska säkerställa att kommissionen och övriga medlemsstater får underrättelse om kontaktuppgifter och eventuella ändringar avseende de behöriga och centrala myndigheter som utsetts och de organ med delegerade uppgifter som avses i artikel 28.1. Dessa uppgifter ska också tillhandahållas allmänheten.

Allmänna skyldigheter

I artikel 5 finns bestämmelser om allmänna skyldigheter för de behöriga myndigheterna. De behöriga myndigheterna ska bl.a. ha infört rutiner eller förfaranden för att säkerställa att den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte föreligger någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. De behöriga myndigheterna ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnostik. De ska även ha tillgång till tillräckligt stor, för ändamålet väl kvalificerad och erfaren personal samt lämpliga och väl underhållna utrymmen och utrustning, så att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet kan genomföras på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Rättsliga förfaranden ska säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas lokaler och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. De behöriga myndigheterna ska även ha infört beredskapsplaner och vara beredda att använda sådana planer i nödsituationer, i förekommande fall i enlighet med de bestämmelser som avses i artikel 1.2. Kraven på personalen vid de behöriga myndigheterna gäller även för officiella veterinärer.

De behöriga myndigheterna ska regelbundet och med lämplig frekvens genomföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer med hänsyn till identifierade risker. Kontrollen ska särskilt beakta klarlagda risker som är förbundna med djur och varor, verksamhet som står under aktörernas kontroll, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och om de följer de bestämmelser som avses i artikel 1.2, tillförlitligheten i egenkontrollen m.m. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning, utom i de fallen då det är nödvändigt och motiverat att förvarna aktören eller då aktören själv har begärt offentlig kontroll och den behöriga myndigheten anser att förvarning inte bör ske. Kontrollen ska vidare så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna (artikel 9).

Kontrollen ska avse djur och varor i alla produktions-, bearbetnings-, distributions- och användningsled samt av ämnen, material eller föremål som kan inverka på djurs och varors egenskaper eller hälsa och på hur de stämmer överens med gällande krav. Kontrollen ska också omfatta aktörernas verksamhet, inklusive djurhållning, utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under deras kontroll och deras omgivningar samt relaterad dokumentation (artikel 10).

De behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad.

Förordningen innehåller krav på utbildning av den personal som ska genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 5.4).

Personalen ska ha ändamålsenlig utbildning för sitt kompetensområde så att den på ett kompetent sätt kan utföra sina uppgifter och utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på ett enhetligt sätt. I bilaga II till förordningen anges några specifika områden som personalen ska få utbildning i. Det åligger de behöriga myndigheterna, och organ med delegerade uppgifter, att säkerställa att personalen får denna utbildning.

Interna revisioner av de behöriga myndigheterna

De behöriga myndigheterna ska genomföra interna revisioner eller låta sin myndighet revideras (artikel 6). Revisionerna ska vara föremål för oberoende granskning och genomförs på ett öppet sätt. De behöriga myndigheterna ska med beaktande av resultaten vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att de följer förordningen.

Rätt att överklaga de behöriga myndigheternas beslut

I artikel 7 regleras fysiska och juridiska personers rätt att överklaga vissa beslut som de behöriga myndigheterna har fattat. Överklagbara beslut är bl.a. beslut som de behöriga myndigheterna fattar om åtgärder vid bristande efterlevnad.

Tystnadsplikt

De behöriga myndigheterna ska säkerställa att information som de inhämtar vid utförande av sina uppgifter i samband med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inte röjs för tredje part om informationen är av sådan art att den enligt nationell lagstiftning eller unionslagstiftning omfattas av tystnadsplikt (artikel 8). Information som omfattas av tystnadsplikt är information vars röjande skulle undergräva syftet med inspektioner, undersökningar eller revisioner, skyddet av en aktörs eller annan fysisk eller juridisk persons affärsintressen, eller skyddet för domstolsförfaranden eller juridisk rådgivning (artikel 8.3). Detta gäller dock endast om inte ett övervägande allmänintresse motiverar att informationen röjs eller om inte unionslagstiftning eller nationell lagstiftning uppställer ett krav på röjande.

Öppenhet och rutiner i offentlig kontroll

Förordningen ålägger de behöriga myndigheterna att utföra offentlig kontroll med en hög grad av öppenhet (artikel 11). Minst en gång per år ska myndigheterna på internet tillhandahålla allmänheten information om hur kontrollen är organiserad och hur den utförs. Därutöver ska de säkerställa att information om bl.a. fall av bristande efterlevnad och ålagda sanktioner offentliggörs regelbundet och i vederbörlig tid.

De behöriga myndigheterna ska enligt artikel 12 genomföra kontrollen i enlighet med dokumenterade förfaranden. Förfarandena listas i kapitel II i bilaga II och ska bl.a. omfatta myndighetens organisation, en redogörelse för de mål som ska uppnås, personalens uppgifter samt provtagningsförfaranden, kontrollmetoder och kontrolltekniker.

Enligt artikel 13 ska myndigheterna upprätta skriftlig dokumentation över varje offentlig kontroll som genomförs. Dokumentationen ska innehålla en beskrivning av syftet med den offentliga kontrollen, de kontroll-

metoder som tillämpats, resultaten av den offentliga kontrollen och i förekommande fall, de åtgärder som de behöriga myndigheterna kräver att den berörda aktören ska vidta till följd av deras offentliga kontroll.

Kontrollmetoder och kontrollteknik för offentlig kontroll

De metoder och den teknik som den offentliga kontrollen ska inbegripa listas i artikel 14. Vid sidan av granskningen av aktörernas egenkontrollsystem ingår inspektion av utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser, djur, varor, råvaror, märkning och marknadsföring m.m.

Aktörers skyldigheter

I artikel 15 finns bestämmelser om skyldigheter för aktörer. Aktörerna ska bl.a. ge personal vid de behöriga myndigheterna tillträde till sina lokaler och andra platser under deras kontroll och deras omgivningar, djur och varor samt tillgång till sina datoriserade informationshanteringssystem, dokument och annan relevant information. Aktörerna ska vidare under offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet bistå och samarbeta med de behöriga myndigheternas personal. Kommissionen får genom genomförandeakter fastställa närmare bestämmelser om bl.a. samarbete och informationsutbyte mellan aktörer och behöriga myndigheter vid sändningar av djur och varor till unionen. Aktörernas skyldigheter gäller även när offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av officiella veterinärer, officiella växtskyddsinspektörer, kontrollmyndigheter, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer till vilka vissa uppgifter har delegerats. Aktörerna ska även vid tillämpningen av artikel 10.2 tillhandahålla den behöriga myndigheten aktuella uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation, och vilka platser som de kontrollerar.

Ytterligare krav för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

I artiklarna 16–27 finns bestämmelser om ytterligare krav för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det finns särskilda bestämmelser för t.ex. produktion av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel, för resthalter av vissa ämnen i livsmedel och foder samt för djur, produkter av animaliskt ursprung, avelsmaterial, animaliska biprodukter och framställda produkter. Vidare finns särskilda bestämmelser som avser djurskyddskraven och växters sundhet etc. Kommissionen har på de olika områdena getts befogenhet att meddela närmare bestämmelser genom delegerade akter och genomförandeakter.

Delegering av vissa uppgifter

I artiklarna 28–33 finns bestämmelser om delegering av den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet. Enligt artikel 28 får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen till ett eller flera organ med delegerade uppgifter eller till en eller flera fysiska personer. I artiklarna 29 och 30 anges villkor för delegering i den offentliga kontrollen. Enligt artikel 31 får de behöriga myndigheterna även delegera vissa uppgifter i samband med annan offentlig verk-

samhet under vissa i förordningen angivna förutsättningar. De behöriga myndigheterna får inte delegera beslut om åtgärder som föreskrivs i artiklarna 138.1 b, 138.2 och 138.3, dvs. åtgärder vid bristande efterlevnad, till ett organ med delegerade uppgifter eller till en fysisk person. I artikel 32 regleras skyldigheter för organ och fysiska personer som fått uppgifter delegerade till sig och i artikel 33 regleras skyldigheter för de behöriga myndigheter som delegerat dessa uppgifter.

Provtagning, analyser, tester och diagnostik

I artiklarna 34–36 finns bestämmelser om metoder för provtagning, analyser, tester och diagnostik som ska användas i den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet. Enligt artikel 35 ska de behöriga myndigheterna se till att aktörer vars djur eller varor är föremål för provtagning, analys, testning eller diagnostik i samband med offentlig kontroll har rätt till ett andra expertutlåtande på egen bekostnad. Denna rättighet har dock inte någon inverkan på de behöriga myndigheternas skyldighet att omedelbart vidta åtgärder för att minska riskerna för människors och djurs hälsa, växters sundhet eller, när det gäller genetiskt modifierade organismer och växtskyddsmedel, för miljön. När det gäller djur och varor som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation får, enligt artikel 36, prover som de behöriga myndigheterna beställt av aktörer utan att identifiera sig användas för offentlig kontroll. I artiklarna 37–42 finns bestämmelser om utseende av officiella laboratorier och deras skyldigheter samt om revision och ackreditering av dessa.

Offentlig kontroll vid införsel till Europeiska unionen från tredjeland

I artiklarna 43–76 finns bestämmelser om offentlig kontroll av djur och varor som förs in till unionen.

Enligt artikel 44 ska de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens genomföra riskbaserad offentlig kontroll av djur och varor som förs in till unionen, och som inte omfattas av artiklarna 47 och 48 och alltså inte är föremål för offentlig kontroll vid gränskontrollstationer, för att säkerhetsställa att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 följs. Kontrollen ska särskilt beakta bl.a. de risker som är förbundna med olika typer av djur och varor samt eventuella garantier som den behöriga myndigheten i ursprungslandet har lämnat för att djuren eller varorna uppfyller de krav som fastställs i de bestämmelser som avses i artikel 1.2 eller krav som konstaterats vara åtminstone likvärdiga med dessa. I artikel 45 finns bestämmelser om kontrollens omfattning när kontrollen genomförs i enlighet med artikel 44.1. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter med avseende på i vilka fall och på vilka villkor de behöriga myndigheterna får kräva att aktörerna ska anmäla ankomsten av vissa varor som förs in till unionen. Enligt artikel 46 ska de behöriga myndigheterna när provtagning sker av djur och varor underrätta de berörda aktörerna och, om lämpligt, även tullmyndigheterna samt besluta huruvida djuren eller varorna behöver hållas kvar. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa de förfaranden och dokument som krävs för att säkerställa att de djur och varor som blivit föremål för provtagning kan spåras.

Offentlig kontroll av djur och varor vid gränskontrollstationer

Enligt artikel 47 ska de behöriga myndigheterna vid gränskontrollstationer för första ankomst till unionen genomföra offentlig kontroll av varje sändning av i förordningen angivna kategorier av djur och varor som förs in till unionen från tredje land. Det gäller bl.a. djur, produkter av animaliskt ursprung, avelsmaterial och animaliska biprodukter. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa förteckningar över vissa av dessa kategorier. Kommissionen ges vidare befogenhet att anta delegerade akter med avseende på ändringar av kategorierna för att inkludera andra produkter som kan utgöra risker. Aktörer som ansvarar för sändningen ska säkerställa att djur och varor i de kategorier som avses görs tillgängliga för offentlig kontroll vid en gränskontrollstation.

Enligt artikel 48 ska kommissionen anta delegerade akter med avseende på bestämmelser om undantag från offentlig kontroll vid gränstationer för vissa i förordningen angivna kategorier av djur och varor, t.ex. djur och varor som är avsedda att användas för vetenskapliga ändamål.

I artiklarna 49–58 finns bestämmelser om genomförandet av offentlig kontroll vid gränskontrollstationer och krav på intyg och andra dokument som ska åtfölja sändningar. Enligt artikel 59 åligger det medlemsstaterna att utse gränskontrollstationer och enligt artikel 60 ska en medlemsstat på internet tillhandahålla aktuella förteckningar över gränskontrollstationer på sitt territorium med bl.a. kontaktuppgifter till dessa och uppgifter om öppettider. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa de bestämmelser om det format, de kategorier, de förkortningar för gränskontrollstationer och annan information som medlemsstaterna ska använda i förteckningarna över gränskontrollstationer.

I artiklarna 61–63 finns bestämmelser om återkallande av godkännande och utseende av gränskontrollstationer. I artikel 64 finns bestämmelser om minimikrav för gränskontrollstationer. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter med avseende på bl.a. i vilka fall och på vilka villkor en gränskontrollstation vid särskilda geografiska begränsningar får vara belägen på ett visst avstånd från ett införselsställe till unionen och inte i dess omedelbara närhet.

Åtgärder vid bristande efterlevnad och vid misstanke om bristande efterlevnad avseende djur och varor som förs in till unionen

I artiklarna 65–72 finns bestämmelser om åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta när sändningar av djur och varor som förs in till unionen från tredje land inte är förenliga med de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och när sådana djur och varor utgör en risk.

Finansiering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

I artiklarna 78–85 regleras de finansiella förutsättningarna för den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet. Bestämmelserna gäller även vid delegering av vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet.

Enligt artikel 78 ska medlemsstaterna säkerställa att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla personal och andra resurser som de behöriga myndigheterna behöver för att genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Enligt artikel 79 ska de behöriga myndigheterna ta ut obligatoriska avgifter eller pålagor för offentlig

kontroll vid slakterier, styckningsanläggningar och viltbearbetningsanläggningar samt vid mjölkproduktion och utsläppande på marknaden av fiskeri- och vattenbruksprodukter. Obligatoriska avgifter eller pålagor ska vidare tas ut för offentlig kontroll som genomförs beträffande djur och varor som avses i artikel 47.1a-c vid gränskontrollstationer eller vid de kontrollställen som avses i artikel 53.1. Avgifterna eller pålagorna för dessa kontroller ska motsvara antingen den kostnad som beräknas i enlighet med artikel 82.1 eller med de belopp som anges i bilaga IV till förordningen. De behöriga myndigheterna ska vidare ta ut avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll av djur och varor som avses i artikel 47.1d-f, offentlig kontroll som sker på aktörens begäran för att erhålla godkännande enligt artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien, samt offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad och som har blivit nödvändig på grund av bristande efterlevnad och som genomförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att kontrollera att korrigerande åtgärder har vidtagits. Enligt artikel 79.3 får medlemsstaterna i vissa fall och på objektiva och icke-diskriminerande grunder minska beloppet på de obligatoriska avgifterna eller pålagorna med beaktande av intressena hos aktörer med liten produktion, de traditionella metoder som används för produktion, bearbetning och distribution, behoven hos de aktörer som är lokaliserade i regioner med särskilda geografiska begränsningar och den utsträckning i vilken aktörerna hittills har följt de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2, vilket har fastställts genom offentlig kontroll. Medlemsstaterna får vidare besluta att avgifter och pålagor som har beräknats i enlighet med artikel 82.1b inte ska tas ut om beloppet är så lågt att det med beaktande av kostnaderna för uttaget och de totala förväntade inkomsterna från avgifterna eller pålagorna skulle vara olönsamt att ta ut avgiften eller pålagan. Artikel 79 ska inte tillämpas på offentlig kontroll som genomförs för att kontrollera att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 i och j, som gäller ekologisk produktion och skyddade beteckningar, efterlevs.

Medlemsstaterna får enligt artikel 80 ta ut andra avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än de obligatoriska avgifterna och pålagorna, såvida detta inte är förbjudet enligt den lagstiftning som är tillämplig på de områden som omfattas av de bestämmelser som avses i artikel 1.2. Enligt artikel 81 ska de avgifter och pålagor som ska tas ut i enlighet med artikel 79.1a och 79.2 fastställas på grundval av vissa i förordningen angivna kostnader, exempelvis löner till den personal, inklusive stödpersonal och administrativ personal, som medverkar i den offentliga kontrollen samt kostnader för förbrukningsmaterial och verktyg. I artikel 82 finns bestämmelser om beräkning av avgifter och pålagor som ska tas ut i enlighet med artikel 79.1a och 79.2. I artikel 83 finns bestämmelser om uttagande och tillämpning av avgifter och pålagor. En aktör får t.ex. inte påföras en avgift eller pålaga för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som har utförts på grund av ett klagomål, om kontrollen inte leder till att den bristande efterlevnaden bekräftas. Enligt artikel 88 ska medlemsstaterna säkerställa en hög grad av öppenhet när det gäller bl.a. den metod som har använts för att fastställa de avgifter och pålagor som avses i artiklarna 79.1a, 79.2 och

80. Medlemsstaterna ska samråda med berörda parter om de allmänna metoder som används för att beräkna de avgifter eller pålagor som föreskrivs i artiklarna 79.1a, 79.2 och 80. De kostnader som upp-kommer när en behörig myndighet behöver vidta åtgärder på grund av att det visat sig att en aktör inte följer regelverket ska enligt artikel 138.4 bäras av den ansvariga aktören.

5.3 Administrativt stöd och samarbete

I avdelning IV finns bestämmelser om allmänna principer för administrativt stöd mellan behöriga myndigheter i berörda medlemsstater. Medlemsstaterna är skyldiga att bistå varandra med administrativt stöd om resultatet av den offentliga kontrollen kräver åtgärder i fler än en medlemsstat. Detta administrativa stöd kan enligt artiklarna 104 och 105 ges både på eget initiativ och på begäran av myndigheten i en annan medlemsstat. I avdelningen finns även bestämmelser om förbindelseorgan, om förbindelser med tredje land och om samordnat stöd och uppföljning från kommissionens sida.

5.4 Europeiska unionens verksamhet

Kommissionens kontroller

Enligt artikel 116 ska kommissionens experter utföra kontroller och revisioner i varje medlemsstat för att kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de som föreskrivs i förordningen, att de nationella kontrollsystemen fungerar och att de behöriga myndigheterna sköter sina uppgifter samt samla information om bl.a. offentlig kontroll och verkställighetspraxis. Nationella experter från medlemsstaterna får bistå kommissionens experter och dessa har då samma rätt till tillträde som kommissionens egna experter. I artiklarna 117 och 118 finns bestämmelser om rapporter och program för kommissionens kontroller. I artikel 119 regleras medlemsstaternas skyldigheter när det gäller dessa kontroller. Medlemsstaterna ska bl.a. ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler, djur, varor, information och datasystem som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter. I artiklarna 120–124 finns bestämmelser om kommissionens kontroll i tredje land samt tredje lands kontroll i medlemsstaterna.

5.5 Verkställighetsåtgärder

Åtgärder från de behöriga myndigheternas sida och sanktioner

I artikel 137 finns bestämmelser om de behöriga myndigheternas allmänna skyldigheter i fråga om verkställighetsåtgärder. De behöriga myndigheterna ska bl.a. vid misstanke om bristande efterlevnad genomföra en undersökning för att bekräfta eller undanröja denna misstanke.

I artikel 138 finns bestämmelser om undersökningar och åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta när bristande efterlevnad har konstaterats. De behöriga myndigheterna ska bl.a. vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att aktören åtgärdar den bristande efterlevnaden och ser till att detta inte upprepas. Samtliga utgifter som uppkommer enligt denna artikel ska bäras av de ansvariga aktörerna.

Enligt artikel 139.1 ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelser av bestämmelserna i förordningen och vidta de åtgärder som krävs för att se till att dessa sanktioner tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Medlemsstaterna ska anmäla dessa regler till kommissionen senast i förordningen angivet datum och alla senare ändringar som gäller dem utan dröjsmål. Enligt artikel 139.2 ska medlemsstaterna säkerställa att ekonomiska sanktioner för överträdelser av förordningen och de bestämmelser som avses i artikel 1.2, om de begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande, i enlighet med nationell rätt åtminstone återspeglar antingen aktörens ekonomiska fördel eller, beroende på vad som är lämpligt, en procentandel av aktörens omsättning.

Enligt artikel 140 ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna har effektiva mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska och potentiella överträdelser av förordningen. Dessa mekanismer ska i vart fall inkludera rutiner för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem, lämpligt skydd mot vedergällning för personer som rapporterar en överträdelse, åtgärder vid diskriminering eller andra typer av orättvis behandling samt skydd av personuppgifter för den person som rapporterar en överträdelse.

Europeiska unionens verkställighetsåtgärder

I artikel 141 finns bestämmelser om unionens verkställighetsåtgärder vid allvarliga störningar i en medlemsstats kontrollsystem.

6 Allmänna överväganden

Den tidigare kontrollförordningen reglerade medlemsstaternas offentliga kontroll framför allt inom områdena foder, livsmedel, djurskydd och djurhälsa. Den nya kontrollförordningen har ett vidare tillämpningsområde och omfattar kontroll av att lagstiftningen följs även när det gäller avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön för livsmedels- och foderproduktion, animaliska biprodukter och därav framställda produkter, skyddsåtgärder mot växtskadegörare, utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel. Den nya kontrollförordningen är också uttryckligen tillämplig på ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter samt användning av skyddade ursprungsbe-teckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter. Den tidigare kontrollförordningens tillämpningsområde omfattade inte ekologisk produktion, men förordningen gjordes tillämplig genom en hänvisning i förordning (EG) nr 834/2007 och i den utsträckning

EU-förordningarna om ekologisk produktion inte innehöll särskilda bestämmelser. Även när det gäller kontroll av användningen av skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter utfördes viss kontroll enligt den tidigare kontrollförordningen enligt bestämmelser i de EU-förordningar som reglerar området.

De svenska lagar som berörs av den nya kontrollförordningen är växtskyddslagen (1972:318), epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), livsmedelslagen (2006:804), lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter, lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m., lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m., lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion, djurskyddslagen (2018:1192) och miljöbalken.

De ändringar som behövs i miljöbalken har, som framgår av avsnitt 3, behandlats i propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet (prop. 2019/20:137). Överväganden och förslag när det gäller bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom området skyddsåtgärder mot växtskadegörare behandlas inom ramen för den översyn av växtskyddslagen som för närvarande pågår inom Regeringskansliet, se promemorian En ny växtskyddslag (Ds 2020:8). I den här lagrådsremissen lämnas därför inte några förslag i det avseendet.

Några av de lagar som reglerar områden som omfattas av den nya kontrollförordningen har ett vidare tillämpningsområde än förordningen. Så är fallet t.ex. när det gäller livsmedelslagen som, till skillnad från den nya kontrollförordningen, även omfattar dricksvatten före tappkranen samt snus och tuggtobak. Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel är i sin tur tillämplig på vissa vinprodukter som inte omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. De konsekvenser som detta medför behandlas i de avsnitt som innehåller förslag till ändringar i respektive lag. I det här avsnittet finns överväganden som gäller för flera områden och flera lagar. Även frågor som enbart berör en viss lag men som gäller den nya kontrollförordningens tillämpningsområde behandlas i avsnittet.

6.1 Den nya kontrollförordningens tillämpningsområde

Regeringens bedömning: När det gäller djurskydd, djurhälsa och foder omfattar den nya kontrollförordningen kontroll av

- djurskydd i fråga om animalieproduktionens djur och transporter av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet,
- djurhälsa i fråga om alla slags djur, och
- foder till alla slags djur.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser har berört frågan. *Gård och djurhälsan AB* framhåller att begreppen djurhälsa och smitt-

skydd kan tolkas olika. *Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)* menar att eftersom den nya kontrollförordningens definition av djur även innefattar ryggradslösa djur bör bisjukdomslagen (1974:211) ingå bland de lagar som anpassas i förhållande till den nya kontrollförordningen. Även *Länsstyrelsen i Dalarnas län* påtalar att bitillsynen i dag inte sker enligt den nya kontrollförordningen men kan komma att göra det beroende på vad utredningen En samlad och EU-anpassad djurhälsolagstiftning kommer fram till.

Skälen för regeringens bedömning

Djurskydd och djurhälsa

Den nya kontrollförordningen omfattar i likhet med den tidigare kontrollförordningen bl.a. kontroll av bestämmelser om djurhälsa och djurskydd. Det är dock inte helt klart i vilken utsträckning den nya kontrollförordningen omfattar kontroll av djurhälsa och djurskydd hos andra djur än livsmedelsproducerande djur. Samma osäkerhet fanns när det gäller den tidigare kontrollförordningens tillämpningsområde.

Den nya kontrollförordningen ska enligt artikel 1.2 d och f tillämpas för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser inom områdena djurhälsokrav och djurskydd. Förordningen innehåller en definition av uttrycket djur genom att det i artikel 3.9 hänvisas till definitionen av djur i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), härefter EU:s djurhälsolag. Enligt den bestämmelsen avses med djur, ryggradsdjur och ryggradslösa djur. Definitionen innehåller alltså ingen begränsning till livsmedelsproducerande djur.

Enligt artikel 21.1 i den nya kontrollförordningen, som särskilt reglerar kontroll av djurskydd, ska offentlig kontroll för att verifiera efterlevnaden av bestämmelserna om djurskyddskrav utföras i alla relevanta produktions-, bearbetnings- och distributionsled i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan. Den formuleringen skulle kunna läsas så att tillämpningsområdet när det gäller kontroll av djurskydd är begränsat till kontroll av livsmedelsproducerande djur. Genom den nya kontrollförordningen ändras dock samtidigt flera olika EU-rättsakter om djurskydd vilka omfattar även andra djur än livsmedelsproducerande djur. Ändringar görs nämligen i rådets direktiv 98/58/EG av den 20 juli 1998 om skydd av animalieproduktionens djur, rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning samt rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97. Ändringarna i dessa rättsakter innebär bl.a. att definitionen av behöriga myndigheter i dessa rättsakter ersätts med definitionen i artikel 3.3 i den nya kontrollförordningen. I förordning (EG) nr 1099/2009 upphävs och ersätts dessutom bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad, sanktioner och genomförandeåtgärder med den nya kontrollförordningens bestämmelser.

De djur som omfattas av direktiv 98/58/EG är djur, inklusive fiskar, reptiler och amfibier, som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar eller för annan typ av animalieproduktion (artikel 2.1).

I förordning (EG) nr 1099/2009 fastställs bestämmelser om avlivning av djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn, päls eller andra produkter samt avlivning av djur vid besättningsavlivning och därmed sammanhängande verksamhet (artikel 1.1). Med djur avses varje ryggradsdjur, utom reptiler och groddjur (artikel 2).

Förordning (EG) nr 1/2005 ska tillämpas på transporter av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet (artikel 1). Här kan noteras att även transport av icke livsmedelsproducerande djur kan ha samband med ekonomisk verksamhet, som t.ex. transport av djur för uppvisning på cirkus eller i djurpark.

Mot denna bakgrund måste den nya kontrollförordningen förstås så att den omfattar kontroll av djurskydds krav inte bara när det gäller livsmedelsproducerande djur utan av alla animalieproduktionens djur. Även kontroller av transporter av alla levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet får anses omfattas av den nya kontrollförordningens räckvidd (se bl.a. artikel 21.2). Detta medför att vissa verksamheter, som t.ex. produktion av skinn och päls, omfattas av bestämmelserna om djurskyddskontroll i förordningen.

Den nationella regleringen i djurskyddslagen är tillämplig på alla djur som hålls av människan, alltså även t.ex. sällskapsdjur och försöksdjur. Bestämmelserna i djurskyddslagen, har därmed en vidare räckvidd än vad bestämmelserna om kontroll av djurskydds krav i den nya kontrollförordningen har. De överväganden som detta leder till behandlas i avsnittet om förslag till ändringar i djurskyddslagen (avsnitt 15).

Inte heller när det gäller kontroll av djurhälsa är det som nämnts ovan helt tydligt hur långt tillämpningsområdet för bestämmelserna i den nya kontrollförordningen sträcker sig. Formuleringarna i förordningen tyder dock på att tillämpningsområdet inte är begränsat till livsmedelsproducerande eller andra animalieproducerande djur. Enligt artikel 20.1 ska offentlig kontroll för att verifiera efterlevnaden av bl.a. bestämmelser som avses i artikel 1.2 d – dvs. djurhälsokrav – omfatta offentlig kontroll som ska utföras i valfritt produktions-, bearbetnings- och distributionsled av djur, produkter av animaliskt ursprung, avelsmaterial, animaliska biprodukter och framställda produkter. Med djur avses som framgår ovan ryggradsdjur och ryggradslösa djur.

Skyldigheterna enligt EU:s djurhälsoförordning gäller i vissa fall även för den som håller sällskapsdjur. Enligt artikel 10.1 och 10.2 ska t.ex. den som håller sällskapsdjur ansvara för hälsan hos djuren och se till att minimera risken för att djursjukdomar sprids. Det kan också nämnas att vissa bestämmelser i den nya kontrollförordningen uttryckligen omfattar sällskapsdjur. Enligt artikel 48 f kan kommissionen t.ex. anta delegerade akter om att sällskapsdjur ska undantas från artikel 47, det vill säga från kravet på offentlig kontroll vid en gränskontrollstation.

Vissa bestämmelser i EU:s djurhälsoförordning gäller vidare åtgärder för bekämpning och utrotande av sjukdomar hos vilda djur. Enligt artikel 70 ska t.ex. den behöriga myndigheten, om den misstänker eller officiellt bekräftar förekomsten av en förtecknad sjukdom hos vilda djur, genom-

föra övervakning i den vilda djurpopulationen och vidta nödvändiga åtgärder för förebyggande och bekämpning av sjukdomen.

Bedömningen är mot den bakgrunden att den nya kontrollförordningen som en utgångspunkt får anses omfatta kontroll av efterlevnaden av bestämmelser om djurhälsa när det gäller alla slags djur. Däremot är det tydligt att vissa bestämmelser, t.ex. artikel 15.5 om skyldighet för aktörer att lämna uppgifter om sin verksamhet, enbart gäller den som håller djur i kommersiella syften.

Gård & Djurhälsan AB påpekar att begreppen ”djurhälsa” och ”smittskydd” kan tolkas olika. Avgörande för vad som kan omfattas av kontrollförordningens tillämpningsområde blir dock den avgränsning som följer av de materiella bestämmelser om djurhälsa som finns i EU-förordningar och i den nationella lagstiftning som kompletterar eller genomför EU-rättsakter på området. Att se över det materiella tillämpningsområdet för de nationella djurhälsolagarna ingår inte i detta lagstiftningsärende.

SVA och Länsstyrelsen i Dalarnas län påpekar att även djurhälsokrav för bin omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde och att det finns behov av att anpassa bisjukdomslagen till förordningen. Regeringen instämmer i den bedömningen och kan konstatera att det ingår i Djurhälsolagsutredningens uppdrag (dir. 2018:111) att se över regleringen av bisjukdomar och att anpassa den både till den nya kontrollförordningen och till EU:s djurhälsoförordning. Uppdraget ska redovisas senast den 30 oktober 2020.

Foder

Den nya kontrollförordningen ska liksom den tidigare kontrollförordningen tillämpas vid kontroll av foder. Enligt artikel 1.2 i den nya kontrollförordningen uttrycks tillämpningsområdet som foder- och fodersäkerhet i alla produktions- bearbetnings- och distributionsled samt användning av foder, inklusive bestämmelser för att säkerställa god handelssed och skydda konsumenthälsa, konsumentskydd och konsumentinformation. I såväl den tidigare som den nya kontrollförordningen hänvisas, när det gäller definitionen av foder, till den definition som finns i artikel 3.4 i förordning (EG) nr 178/2002. Med ”foder” avses enligt den förordningen alla ämnen eller produkter, inbegripet tillsatser, och oberoende av om de är bearbetade, delvis bearbetade eller obearbetade, som är avsedda för utfodring av djur. Begreppet foderföretag, såsom det definieras i artikel 3.5 förordning (EG) nr 178/2002, innehåller inte någon begränsning av foder för endast livsmedelsproducerande djur. Eftersom kontrollförordningen och förordning (EG) nr 178/2002 inte innehåller några begränsningar i fråga om vilka djurslag som fodret är avsett för, är bedömningen att förordningens tillämpningsområde omfattar även foder till icke livsmedelsproducerande djur.

6.2 Ord och uttryck

<p>Regeringens bedömning: Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen.</p>
--

Ordet kontrollorgan bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter” i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. I lagen om kontroll av ekologisk produktion bör ordet kontrollorgan dock användas även i fortsättningen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En övervägande majoritet av remissinstanserna lämnar promemorians bedömning utan invändningar. *Lantbrukarnas riksförbund*, *Malmö stad* och *Uppsala kommun* efterfrågar förtydliganden av vad som omfattas av begreppen offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. *Tillväxtverket* anser att det tydligare bör framgå att främjande aktiviteter som rådgivning och vägledning är annan offentlig verksamhet. *Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)* menar att det är olyckligt att ordet kontrollorgan ändras till organ eftersom kontrollorgan tydligare beskriver vad som avses.

Skälen för regeringens bedömning

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Enligt artikel 2.1 i den tidigare kontrollförordningen utgör offentlig kontroll varje form av kontroll som utförs av den behöriga myndigheten eller av gemenskapen i syfte att kontrollera efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd. Med kontroll avses kontroll av om specificerade krav har uppfyllts, genom undersökning och bedömning av sakligt underlag (artikel 2.2). Annan verksamhet än sådan operativ kontroll, t.ex. rådgivning, allmän information och utvecklingsstöd m.m., omfattas inte av uttrycket offentlig kontroll såsom det definieras i den tidigare kontrollförordningen.

Även den nya kontrollförordningen innehåller en definition av uttrycket offentlig kontroll. Enligt artikel 2.1 avses med offentlig kontroll verksamhet som utförs av de behöriga myndigheterna, eller av de organ med delegerade uppgifter eller de fysiska personer till vilka vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen har delegerats, för att verifiera att aktörerna efterlever förordningen och de bestämmelser som avses i artikel 1.2 samt att djur eller varor uppfyller kraven enligt dessa bestämmelser, inbegripet inför utfärdandet av officiella intyg eller officiella attesteringar. I artikel 1.2 regleras vilka sakområden som förordningen är tillämplig på. Till skillnad från den tidigare kontrollförordningen innehåller den nya kontrollförordningen inte någon definition av uttrycket kontroll. Av skälen till förordningen (framför allt skäl 15 och 16) kan dock den slutsatsen dras att avsikten inte är att uttrycket kontroll ska ha en annan innebörd i den nya kontrollförordningen än vad det har i den tidigare kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen införs ett nytt uttryck för myndigheternas verksamhet, uttrycket annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras enligt artikel 2.2 som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, eller av de organ med delegerade uppgifter eller de fysiska personer till vilka viss annan offentlig verksamhet har delegerats, däribland verksamhet för att kontrollera om det

förekommer djursjukdomar eller växtskadegörare, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar eller växtskadegörare, utrota dessa djursjukdomar eller växtskadegörare, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar.

Rådssekretariatet har i ett dokument daterat den 4 september 2013 (nr 13179/13 i ärende 2013/0140) gett ytterligare exempel på annan offentlig verksamhet. Där nämns bl.a. vidtagande av verkställighetsåtgärder eller korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Andra exempel är hantering av förteckningar över aktörer, epidemiologiska undersökningar av livsmedelsburna utbrott, anmälan eller underrättelse av djursjukdomar samt koordinering, förberedelse och övervakning av genomförandet av den fleråriga nationella kontrollplanen och årlig rapportering. Det lyfts i dokumentet vidare fram att även om utfärdandet av officiella intyg eller officiella attesteringar är annan offentlig verksamhet, är själva kontrollen som en behörig myndighet utför i syfte att utfärda ett officiellt intyg eller en officiell attestering att anse som offentlig kontroll. Vägledning och rådgivning till aktörer om unionslagstiftningen och dess tillämpning gällande den jordbruksbaserade livsmedelskedjan är ytterligare exempel på annan offentlig verksamhet som tas upp, liksom utseende av officiella laboratorier samt revision av dessa.

De exempel som tas upp i rådssekretariatets dokument bör inte ses som uttömmande. En verksamhet som inte nämns men som måste anses som annan offentlig verksamhet är en behörig myndighets prövning av eller åtgärder med anledning av en anmälan eller ansökan om registrering av en verksamhet. Eventuell kontroll som en behörig myndighet utför före själva prövningen av ärendet, exempelvis vid besök på den anläggning som en ansökan om godkännande avser, får dock betraktas som offentlig kontroll.

Lantbrukarnas riksförbund, Malmö stad, Uppsala kommun och Tillväxtverket efterfrågar förtydliganden av vad som omfattas av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Regeringen konstaterar att det ankommer på de myndigheter som har samordnande uppgifter att genom vägledning ge exempel på och klargöra vad som omfattas av uttrycken om det finns ett behov av det. Ytterst är det upp till EU-domstolen att avgöra hur uttrycken i den nya kontrollförordningen ska tolkas.

Den nya kontrollförordningen innehåller bestämmelser om offentlig kontroll och om annan offentlig verksamhet som ska tillämpas direkt av de behöriga myndigheterna. Myndigheterna ansvarar för att organisera och genomföra såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet. Kommissionen ges vidare befogenhet att meddela närmare bestämmelser om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas genom delegerade akter och genomförandeakter. Den nya kontrollförordningen ger också, vilket kommer att utvecklas närmare i de avsnitt som behandlar de föreslagna lagändringarna, utrymme för medlems-staterna att föreskriva om kompletterande bestämmelser. Det finns därför ett behov av att använda såväl uttrycket offentlig kontroll som uttrycket annan offentlig verksamhet i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen.

Organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter

Både i den tidigare kontrollförordningen (artikel 5) och i den nya kontrollförordningen (artiklarna 28 och 29) finns det bestämmelser om myndigheters överlämnande av uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen till enskilda kontrollorgan. Enligt den nya kontrollförordningen kan kontrolluppgifter även lämnas över till fysiska personer (artiklarna 28 och 30). Överlämnande av uppgifter till organ eller fysiska personer kan enligt den nya kontrollförordningen också avse uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet (artikel 31).

I promemorian görs bedömningen att ordet kontrollorgan, som i dag finns i berörda lagar, bör ersättas med uttrycket organ med delegerade uppgifter, dvs. det uttryck som används i den nya kontrollförordningen. *SLU* anser att det är olyckligt att ordet kontrollorgan byts ut till organ med delegerade uppgifter eftersom kontrollorgan tydligare beskriver vad som avses. Enligt regeringens bedömning bör dock av tydlighetsskäl så långt som möjligt samma ord och uttryck användas i de svenska lagarna som i den nya förordningen. Regeringen delar alltså promemorians bedömning att, ordet kontrollorgan bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter” i de lagar som omfattas av kontrollförordningens tillämpningsområde. Därutöver bör även uttrycket fysisk person som har delegerats vissa uppgifter användas i lagarna. För kontroll av ekologisk produktion gäller vissa särskilda bestämmelser för delegering som ska tillämpas i stället för bestämmelserna i den nya kontrollförordningen (se avsnitt 14.3). Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att ordet kontrollorgan i lagen om kontroll av ekologisk produktion bör användas även i fortsättningen. De närmare övervägandena finns i avsnitten om förslag till ändringar i de enskilda lagarna.

6.3 Överklagande av beslut som fattats av organ och fysiska personer

Regeringens bedömning: Beslut som fattats av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet på de områden som berörs i detta lagstiftningsärende bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Det bör vara den delegerande myndigheten som för det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol när det gäller sådana överklagade beslut.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser berör frågan. *Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen* efterfrågar ett förtydligande av om enskilda organ kan komma att fatta beslut som visserligen inte rör myndighetsutövning mot enskild men som ändå måste kunna överklagas. Domstolen anser också att det bör säkerställas att beslut fattade av enskilda organ eller av fysiska personer inte ska kunna överklagas direkt till domstol.

Skälen för regeringens bedömning: Den möjlighet som finns i dag att delegera uppgifter i offentlig kontroll till kontrollorgan har med några få undantag, bl.a. när det gäller kontroll av ekologisk produktion (se avsnitt 14) och inom djurhälsoområdet (se avsnitt 9, 11 och 12), inte utnyttjats i Sverige.

Enligt artiklarna 28 och 31 i den nya kontrollförordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till ett eller flera organ med delegerade uppgifter eller till en eller flera fysiska personer i enlighet med villkoren i artikel 29 eller 30. Det kan inte uteslutas att de uppgifter som delegeras till organ eller fysiska personer på de områden som berörs i detta lagstiftningsärende kan utmynna i ett beslut som får verkningar för en enskild. Det kan t.ex. handla om beslut om att ta ut avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Organ och fysiska personer kan således komma att fatta beslut som kan påverka en enskilds situation på ett inte obetydligt sätt. Sådana beslut är överklagningsbara enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer (jfr 41 § förvaltningslagen, prop. 2016/17:180 En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag, s. 248 och 251 f.). Mot den bakgrunden bör det i berörda lagar införas en bestämmelse som anger till vilken myndighet som beslut som fattas av organ eller fysiska personer får överklagas. En sådana bestämmelse finns i dag enbart i lagen om kontroll av ekologisk produktion.

Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen efterlyser ett klagande av huruvida även andra beslut av organ än sådana som rör myndighetsutövning mot enskilda ska kunna överklagas. De bestämmelser om överklagande som enligt ovan bedömts nödvändiga att införa i berörda lagar reglerar inte frågan om ett besluts överklagbarhet, utan anvisar enbart rätt instansordning för det fall ett beslut är överklagbart enligt de allmänna förvaltningsrättsliga principer som har kommit till uttryck i praxis (se förarbetena till den nya förvaltningslagen, prop. 2016/17:180 s. 248 och 251 f.). Det är i första hand domstolen som i det enskilda fallet har att pröva frågan om ett visst beslut är överklagbart.

Besluten bör överklagas till allmän förvaltningsdomstol och det allmännas talan bör föras av den delegerande myndigheten

Enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion kan beslut som har fattats av ett kontrollorgan, på samma sätt som en kommuns beslut, överklagas till länsstyrelsen i det län där kontrollorganet har sitt säte (28 §). Länsstyrelsens beslut kan sedan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Av förarbetena till lagen framgår att huvudskälet till att kontrollorganets beslut först överprövas av länsstyrelsen var att man ville undvika att samma typ av beslut skulle kunna komma under två olika instansers överprövning (prop. 2012/13:55 s. 44 f). Kontrollorganen kan nämligen efter delegation fatta vissa beslut som annars är förbehållna kommunen, samtidigt som kommunen har kvar befogenheten att besluta om samma sak i fråga om aktörer som inte anmält att de vill stå under ett kontrollorgans tillsyn.

Det är inte självklart att ordningen för överklagande av organens och de fysiska personernas beslut bör vara den samma i övriga lagar som i lagen om kontroll av ekologisk produktion. I dag finns det sex kontrollorgan med

säte i Sverige som är ackrediterade för att utföra kontroll av ekologisk produktion. Det innebär att alla överklaganden av kontrollorganens beslut enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion i praktiken koncentreras till sex länsstyrelser. På övriga områden är det svårt att förutse vilka eller hur många länsstyrelser som skulle behöva hantera överklaganden av organens och de fysiska personernas beslut. Även om antalet överklagandeärenden av detta slag kan uppskattas bli förhållandevis lågt sett till den övriga verksamhetens volym, talar denna osäkerhet emot att överklaganden av organens och de fysiska personernas beslut enligt övriga lagar ska ske till länsstyrelserna.

Ett annat tänkbart alternativ är att besluten överklagas till en central förvaltningsmyndighet. Mot en sådan lösning talar dock det förhållandet att de centrala förvaltningsmyndigheterna på de aktuella områdena har rätt att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas samt om skyldighet att betala avgift för bl.a. offentlig kontroll och om hur avgifter som tas ut av bl.a. kontrollorganen ska beräknas. En ordning där den myndighet som har meddelat föreskrifter om t.ex. avgifter, som Livsmedelsverket, också prövar ett överklagande av organens och de fysiska personernas avgiftsbeslut bedöms inte som lämpligt eftersom det i praktiken kan bli fråga om att myndigheten överprövar giltigheten av sina egna föreskrifter.

Regeringen anser därför, till skillnad från *Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen*, att beslut som fattas av organ och fysiska personer bör kunna överklagas direkt till allmän förvaltningsdomstol. Det är lämpligt att den delegerande myndigheten för det allmännas talan när organens eller de fysiska personernas beslut överklagas. Det innebär att det är den delegerande myndigheten och inte det organ eller den fysiska person som fattat det överklagade beslutet som blir part och företräder det allmännas intressen i domstol (jfr dock avsnitt 14.12 när det gäller lagen om kontroll av ekologisk produktion). En liknande ordning föreskrivs bl.a. i livsmedelslagen vid överklagande av beslut som har fattats av officiella veterinärer (32 §). De lagförslag som dessa överväganden medför behandlas i avsnitten till respektive lag.

6.4 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Regeringens bedömning: Vissa bestämmelser i förvaltningslagen bör tillämpas då ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig i denna del. *Sveriges lantbruksuniversitet* ställer sig positiv till förslaget. *Lantbrukarnas riksförbund* ifrågasätter hur kraven på legalitet, objektivitet, proportionalitet och rättssäkerhet ska säkerställas när det gäller organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter. *Gård & Djurhälsan AB* anser att det tydligt måste framgå vem som

har rätt att överklaga ett beslut då det finns olika tolkningar av vem som berörs.

Skälen för regeringens bedömning: Förvaltningslagen (2017:900) gäller för handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna och handläggning av förvaltningsärenden hos domstolarna (1 §). Lagen gäller alltså inte för sådan handläggning som privaträttsliga subjekt med offentligrättsliga uppgifter, t.ex. enskilda kontrollorgan, utför.

I lagen om kontroll av ekologisk produktion finns en bestämmelse med hänvisning till vissa bestämmelser i förvaltningslagen som ett kontrollorgan ska tillämpa i kontrollen (7 § lagen om kontroll av ekologisk produktion). Hänvisningarna gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till samt rättelse av skrivfel och liknande.

I avsnitt 6.3 görs bedömningen att det inte kan uteslutas att vissa beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter på de områden som berörs i detta lagstiftningsärende kan anses överklagbara med stöd av allmänna förvaltningsrättsliga principer. För att den överprövande instansen ska kunna ta ställning till om ett överklagat beslut är korrekt och för att enskilda ska kunna ta till vara sin möjlighet att överklaga ett beslut bör bestämmelserna i förvaltningslagen om att ett beslut ska vara motiverat (32 §), att den enskilde ska underrättas om beslutet (33 §) och om hur ett överklagande går till (34 §) vara tillämpliga även när det gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Vidare bör förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), rättelse av skrivfel och liknande (36 §), samt vem som får överklaga ett beslut (42 §) tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Bedömningen är alltså att dessa grundläggande bestämmelser i förvaltningslagen, på samma sätt som gäller för kontrollorgan i lagen om kontroll av ekologisk produktion, bör tillämpas även enligt övriga lagar som sammanfaller med den nya kontrollförordningens tillämpningsområde på de områden som berörs i detta lagstiftningsärende när ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. *Gård & Djurhälsan AB* anser att det i lagarna bör tydliggöras vem som har rätt att överklaga ett beslut. Enligt regeringens bedömning utgör bestämmelsen i 42 § förvaltningslagen dock en tillräcklig reglering av den enskildes rätt att överklaga beslut. Beslut får således överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot. Det finns en omfattande rättspraxis kring 42 § förvaltningslagen som är vägledande och utvecklas vidare.

Lantbrukarnas riksförbund ifrågasätter hur kraven på legalitet, objektivitet, proportionalitet och rättssäkerhet ska säkerställas när det gäller organ

med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter. Regeringen kan konstatera att de myndigheter som har delegerat uppgifterna, enligt artikel 33 i den nya kontrollförordningen, har en skyldighet att vid behov organisera revisioner eller inspektioner av organen eller personerna. Delegationen ska också utan dröjsmål återkallas om organet eller personen brister i utförandet av sina uppgifter. Därutöver innebär den möjlighet att överklaga beslut av organ eller fysiska personer till domstol som behandlas i föregående avsnitt en ytterligare utomstående granskning av organens och personernas verksamhet.

6.5 Hjälپ av Polismyndigheten

Regeringens bedömning: Det finns inte något behov av bestämmelser om skyldighet för Polismyndigheten att lämna den hjälp som behövs för att utöva annan offentlig verksamhet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte närmare berört denna fråga.

Skälen för regeringens bedömning: I flera av de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde finns bestämmelser om att Polismyndigheten är skyldig att lämna den hjälp som behövs för utövande av offentlig kontroll eller verkställighet av beslut (se t.ex. 27 § livsmedelslagen). Frågan är om myndigheterna också kan behöva Polismyndighetens hjälp för att utföra annan offentlig verksamhet. Som nämnts tidigare är annan offentlig verksamhet i princip alla myndighetsuppgifter som en myndighet utför som inte är offentlig kontroll. Exempel på annan offentlig verksamhet är beslutsfattande och verkställighet av beslut. En myndighets begäran om hjälp av Polismyndigheten i en situation då myndigheten ska utföra en uppgift som är annan offentlig verksamhet, torde i princip alltid ha föregåtts av ett beslut om vilka åtgärder som ska vidtas. Sådana åtgärder kan t.ex. vara åtgärder för att bekämpa spridningen av en djursjukdom. Myndigheten kan då med stöd av gällande lagstiftning begära hjälp av Polismyndigheten att verkställa beslutet. Regeringen bedömer därför att det inte finns behov av polishjälp vid genomförande av annan offentlig verksamhet som inte är verkställighet av beslut.

6.6 Tystnadsplikt

Regeringens bedömning: Det bör i samtliga lagar införas en bestämmelse om tystnadsplikt med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället offentlighets- och sekretesslagen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Lantbrukarnas riksförbund* uppger att en stor framgångsfaktor när det gäller bekämpning av sjukdomar har varit ett nära samarbete mellan näring och myndigheter. Det är därför viktigt att försla-

get inte kommer att innebära att möjligheten till sådant samarbete försvinner. *Gård & Djurhälsan AB* anser att det är viktigt att omfattningen av tystnadsplikten anpassas så att den inte hindrar att näringen informeras vid epizootiutbrott eller djurskyddsanmärkingar vid slakt eftersom detta är viktigt för att näringen ska kunna bistå med information och vara behjälplig. *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget men betonar att man värnar om offentlighetsprincipen.

Skälen för regeringens bedömning

Kontrollförordningen

I artikel 8 i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om tystnadsplikt för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Där framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna ska säkerställa att information som de inhämtar vid utförandet av sina uppgifter i samband med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inte röjs för tredje part om informationen, enligt nationell lagstiftning eller unionslagstiftning, är av sådan art att den omfattas av tystnadsplikt. Medlemsstaterna ska i detta syfte säkerställa att det i fråga om konfidentiell behandling införs lämpliga skyldigheter för all personal och andra enskilda personer som anlitas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8.1). Detta ska även tillämpas på myndigheter för kontroll av ekologisk produktion, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier (artikel 8.2). Om inte ett övervägande allmänintresse motiverar att information som omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 8.1 röjs, och utan att det påverkar situationer där unionslagstiftning eller nationell lagstiftning uppställer krav på röjande, ska sådan information innefatta information vars röjande skulle undergräva; a) syftet med inspektioner, undersökningar eller revisioner, b) skyddet av en aktörs eller en annan fysisk eller juridisk persons affärsintressen, eller c) skyddet för domstolsförfaranden och juridisk rådgivning (artikel 8.3). Av bestämmelserna framgår även vad de behöriga myndigheterna ska beakta när de avgör huruvida ett övervägande allmänintresse motiverar att information som omfattas av tystnadsplikt röjs (artikel 8.4) samt vilka förutsättningar som gäller för myndigheternas offentliggörande av resultatet av offentlig kontroll av enskilda aktörer (artikel 8.5).

Det faktum att bestämmelserna hänvisar till nationell rätt får anses innebära att medlemsstaterna har stor frihet att utforma en lämplig reglering.

Svensk offentlighets- och sekretessreglering

I det allmännas verksamhet gäller sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), OSF. Sekretess innebär ett förbud att röja en uppgift, oavsett om det sker genom utlämnande av en handling eller genom att röja uppgiften muntligen eller på något annat sätt (3 kap. 1 § OSL). Sekretessen innebär alltså dels handlingssekretess, dels tystnadsplikt.

Sekretessen gäller också för en person som fått kännedom om uppgiften genom att för det allmännas räkning delta i en myndighets verksamhet på grund av anställning eller uppdrag hos myndigheten, på grund av tjänsteplikt eller på annan liknande grund (2 kap. 1 § OSL).

Vid tillämpning av OSL ska officiella veterinärer som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer jämställas med myndigheter, se 2 kap. 4 § OSL och bilagan till OSL.

När det gäller personer som inte räknas till det allmännas verksamhet får sekretessen säkerställas på annat sätt, genom antingen bestämmelser i en lag vid sidan av den allmänna sekretesslagstiftningen, sekretessavtal eller utlämnande av sekretessbelagda uppgifter med förbehåll (prop. 1979/80:2 Del A s. 128).

I 17 kap. OSL finns bestämmelser om sekretess till skydd främst för myndigheters verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn. Där framgår bl.a. att sekretess gäller för uppgift om planläggning eller andra förberedelser för sådan inspektion, revision eller annan granskning som en myndighet ska göra, om det kan antas att syftet med granskningsverksamheten motverkas om uppgiften röjs (17 kap. 1 § OSL). I 30 kap. OSL finns bestämmelser om sekretess till skydd för enskild i verksamhet som avser tillsyn m.m. i fråga om näringslivet. Sekretess gäller, i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det, i en statlig myndighets verksamhet som består i bl.a. utredning, tillståndsgivning, tillsyn eller stödverksamhet med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt för bl.a. uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs (30 kap. 23 § OSL). En liknande sekretessbestämmelse finns för kommunala myndigheter (30 kap. 27 § OSL). Regeringen har i 9 § OSF och punkterna 22 och 28 i dess bilaga, med stöd av 30 kap. 23 § OSL, föreskrivit att sådana uppgifter inom ramen för verksamhet som består i utredning, tillståndsgivning och tillsyn enligt bl.a. livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, de EU-bestämmelser som kompletteras av dessa lagar samt lagen om kontroll av ekologisk produktion kan bli föremål för sekretess. Vidare kan sådana uppgifter inom ramen för verksamhet som består i utredning, tillståndsgivning och tillsyn enligt lagstiftningen om djurskydd, epizooti, zoonoser, kontroll av husdjur, provtagning på djur, införsel och utförsel av levande djur, verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och EU-bestämmelser som kompletteras av lagstiftningen bli föremål för sekretess (punkten 30 i bilagan till OSF). Uppgifter i utredning och tillsyn enligt lagstiftningen om skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel omfattas också av särskilda sekretessbestämmelser (punkten 107 i bilagan till OSF).

Regler till skydd för det allmännas brottsförebyggande och brottsbeivrande verksamhet finns i 18 kap. 1 § OSL.

En bestämmelse om tystnadsplikt

När det gäller verksamhet som utförs av kontrollmyndigheter och andra myndigheter gör regeringen bedömningen att befintliga sekretessbestämmelser i OSL och OSF är tillräckliga för att tillgodose kraven i bestämmelserna i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är dock, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. Som det redan har nämnts ska tystnadsplikten enligt artikel 8 även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella

laboratorier. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste det därför införas bestämmelser om tystnadsplikt för fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter och för de som vid organ med delegerade uppgifter eller vid officiella laboratorier utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Inom flera olika verksamhetsområden i den privata sektorn gäller tystnadsplikt enligt lag, ofta reglerad som ett förbud mot att röja vissa uppgifter obehörigen. Det gäller bl.a. verksamheter i välfärdssektorn som t.ex. enskilt bedriven förskola, 29 kap. 14 § skollagen (2010:800), och hälso- och sjukvård, 6 kap. 12 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Författningsreglerad tystnadsplikt, oavsett om den följer av OSL eller av bestämmelser om tystnadsplikt för den privata sektorn, utgör en inskränkning av yttrandefriheten enligt regeringsformen och är som regel förenad med straffansvar. I 20 kap. 3 § brottbalken regleras det generella straffansvaret för brott mot tystnadsplikt. Straffansvaret gäller var och en som har skyldighet att hemlighålla en uppgift enligt lag eller annan författning, förutsatt att straffansvaret inte har reglerats särskilt. Konsekvensen av att en tystnadsplikt införs i författning blir alltså, om inget annat stadgas, att det med regleringen följer ett straffansvar.

Regeringen instämmer i den bedömning som görs i promemorian att de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen och som är föremål för överväganden i det här lagstiftningsärendet bör innehålla en bestämmelse om tystnadsplikt. Bestämmelsen bör formuleras så att det anges att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om vid utförandet av sina uppgifter. *Lantbrukarnas riksförbund* samt *Gård & Djurhälsan AB* påtalar vikten av att bestämmelserna om tystnadsplikt inte kommer att innebära att samarbetet mellan näring och myndigheter försvåras när det bl.a. gäller att bekämpa djursjukdomar. Regeringen håller med om den synpunkten och konstaterar att de föreslagna bestämmelserna om tystnadsplikt inte innebär någon förändring i förhållande till vad som gäller i dag beträffande det allmännas verksamhet eftersom bestämmelserna i OSL och OSF kommer att gälla för sådan verksamhet även i fortsättningen. Regeringen konstaterar dessutom att den föreslagna bestämmelsen om tystnadsplikt inte innebär att alla uppgifter som den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får kännedom om omfattas av tystnadsplikt. En viss begränsning ligger nämligen i det obehörighetsrekvisit som uppställs i den föreslagna bestämmelsen. Vid tolkningen av detta rekvisit bör viss ledning sökas i det skaderekvisit som finns i offentlighets- och sekretesslagstiftningens motsvarande bestämmelser. Härigenom bör man i sak nå en nära överensstämmelse mellan tystnadsplikten för offentliga funktionärer och enskilda (jfr prop. 1980/81:28 s. 23). Det finns i svensk rätt, som nämns ovan, flera bestämmelser om tystnadsplikt där obehörighetsrekvisitet används. Den praxis som finns rörande dessa bestämmelser bör i fråga om rekvisitets innebörd kunna tjäna som ledning även vid tolkningen och tillämpningen av de nu föreslagna bestämmelserna. Den nationella bestämmelsen om tystnadsplikt ska också tillämpas med beaktande av vad som föreskrivs i artikel 8. Enligt den artikeln kan information som omfattas av sekretess röjas om det motiveras av ett övervägande allmänintresse. Sekretessen enligt 30 kap. 23 § OSL och 9 § OSF gäller, enligt vissa punkter i bilagan till OSF som

nämns ovan, inte heller om intresset av allmän kännedom om förhållande som rör människors hälsa, miljön eller redligheten i handeln eller ett liknande allmänintresse har sådan vikt att uppgifterna bör lämnas ut. I vilka fall utlämnande får ske måste bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Sekretessbelagda uppgifter kan dock normalt lämnas ut med samtycke från den uppgiften avser, till kontrollmyndigheten eller till följd av en skyldighet i lag eller annan författning.

6.7 Inköp under dold identitet

Regeringens bedömning: I livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter och lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel bör det införas en bestämmelse som ger kontrollmyndigheterna rätt att göra inköp av livsmedel, jordbruksprodukter, foder och animaliska biprodukter under dold identitet i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav. En förutsättning för inköp under dold identitet bör vara att köpet är nödvändigt för kontrollen av att produkten uppfyller gällande krav.

Verksamhetsutövaren bör underrättas om det inköp som har skett under dold identitet och om resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Promemorians bedömning skiljer sig från regeringens i följande avseenden. I promemorian görs bedömningen att det bör vara möjligt att göra dolda inköp endast om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön. Det görs inte någon bedömning av behovet av en bestämmelse om inköp under dold identitet i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Det görs inte heller någon bedömning av behovet av en särskild bestämmelse om att verksamhetsutövaren ska underrättas om att ett inköp skett under dold identitet.

Remissinstanserna: Ett tjugotal remissinstanser, bl.a. *Hörby kommun, Malmö stad, Stockholms stad, Livsmedelsföretagen, Livsmedelsverket, Lantbrukarnas riksförbund, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Statens veterinärmedicinska anstalt och Sveriges Kommuner och Regioner* yttrar sig över förslaget. Samtliga instanser är positiva till förslaget i stort. *Livsmedelsverket* anser dock att möjligheten till inköp under dold identitet inte bör begränsas till skydd för människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön. Verket anser att det är tveksamt om en sådan begränsning är förenlig med syftet med den nya kontrollförfordningen. Verket påpekar att fusk omfattas av den nya kontrollförfordningens tillämpningsområde och anser att inköp under dold identitet bör kunna användas även för att kontrollera redlighetsaspekten. Om inköp under dold identitet begränsas till situationer där det finns risker för konsumenternas liv eller hälsa är det endast i undantagsfall som kontrollen kommer att kunna ske i syfte att förhindra ett vilseledande, t.ex. om kontrollen syftar till att upptäcka odeklarerade allergener. Kontrollmyndigheterna skulle däremot inte kunna använda sig av inköp under dold identitet för att t.ex. kontrollera att kryddor har det innehåll som påstås och inte är utblandade med andra billigare kryddväxter. Verket ifrågasätter även om det är förenligt med den

nya kontrollförordningens syfte att inte införa en möjlighet till inköp under dold identitet i lagen om kontroll av ekologisk produktion och i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Slutligen önskar Livsmedelsverket att det klargörs om möjligheten att göra inköp under dold identitet är begränsad till att endast gälla vid distansköp. *Hörby kommun* och *Statens veterinärmedicinska anstalt* är positiva till promemorians förslag att begränsa möjligheten att göra inköp under dold identitet till de situationer då det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa. Flera instanser, bl.a. *Borås stad*, *Kalmar kommun*, *Ljungby kommun*, *Växjö kommun* och *Sveriges Kommuner och Regioner* efterfrågar tydlig vägledning med praktiska rutiner för hur inköpen ska genomföras. *Borås stad* framhåller vikten av att anonymiteten för myndigheten i egenskap av beställare skyddas och väcker frågan hur anonymiteten ska kunna säkerställas. *Sveriges Kommuner och Regioner* uppger att förslaget underlättar kontrollen inom e-handeln och påtalar behovet av att säkerställa att kommunerna får full kostnadstäckning för utgifter i samband med köp. *Länsstyrelsen i Dalarnas län* pekar på att det inte är möjligt att finansiera anonyma inköp med avgifter när det gäller planerad kontroll av foder och småskalig försäljning av livsmedel i primärproduktionen. *Malmö stad* ser positivt på förslaget och uppger att det ökar möjligheten att verifiera uppgifter och att kontrollera e-handelsföretag. *Stockholm stad* uppger att inköp under dold identitet är ett effektivt verktyg som länge efterfrågats inom livsmedelsområdet. *Lantbrukarnas riksförbund (LRF)* anser att behovet av dold myndighetsutövning är begränsat eftersom det redan i dag finns möjligheter till tillträde och att begära in uppgifter och handlingar. LRF understryker att det är viktigt att beakta ändamålsprincipen, behovsprincipen och proportionalitetsprincipen.

Skälen för regeringens bedömning

Kontrollförordningen

Enligt artikel 36.1 i den nya kontrollförordningen får prover som de behöriga myndigheterna beställt av aktörer utan att identifiera sig användas för offentlig kontroll (s.k. mystery shopping). Bestämmelsen omfattar djur och varor som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation. I skälen till bestämmelsen (skälsats 49) anges att de behöriga myndigheterna – när det gäller offentlig kontroll av handel som sker via internet eller andra former av distanskommunikation – bör kunna anskaffa prover genom anonyma beställningar som sedan kan analyseras, testas eller bli föremål för verifiering av efterlevnad. Den nya kontrollförordningen förutsätter således att de behöriga myndigheterna i vissa fall har befogenhet att genomföra anonyma inköp när de utövar offentlig kontroll.

Köp under dold identitet enligt svensk rätt

I Sverige gäller som utgångspunkt för all myndighetsutövning att den ska bedrivas med stöd av lag eller annan författning. Myndighetsåtgärder som innefattar ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden måste ha stöd i lag (8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen). En annan given utgångspunkt är att myndighetsutövning ska bedrivas i öppna och

för medborgarna iakttagbara former. Vissa former av myndighetsverksamhet, t.ex. i samband med brottsbekämpning, måste dock – för att vara effektiva – innefatta dolda moment. Riksdagens ombudsmän (JO) har i ett beslut från 2009 (beslut 2009-12-18, dnr 2972-2009) uttalat att inköp under dold identitet inte bör användas om det inte har stöd i lag eftersom grundregeln är att all myndighetsutövning ska bygga på fast rättslig grund.

Vid bedömningen av om inköp under dold identitet ska tillåtas måste även allmänna principer vid myndighetsutövning som ändamålsprincipen, behovsprincipen och proportionalitetsprincipen beaktas. Enligt ändamålsprincipen får ett ingripande mot en enskild vidtas bara i det syfte som har motiverat den lagstiftning som ligger till grund för ingripandet. Behovsprincipen betyder att en åtgärd får vidtas endast om det finns ett påtagligt behov och om det bedöms att det inte är möjligt att nå det avsedda resultatet med andra mindre ingripande åtgärder. Proportionalitetsprincipen slutligen kräver att den som beslutar om en åtgärd i varje enskilt fall prövar om åtgärden uppväger det intrång eller men som åtgärden innebär för den enskilde. I 5 § förvaltningslagen finns även en uttrycklig reglering av proportionalitetskravet vid en myndighets ingripande i ett enskilt intresse.

En möjlighet för myndigheter att göra inköp under dold identitet finns på flera olika områden. Kontrollköp förekommer i dag beträffande vissa varor eller tjänster i syfte att se om näringsidkaren fullgör sin skyldighet att förvissa sig om att köparen uppnått den åldersgräns som gäller för försäljning. År 2014 infördes en lagstadgad möjlighet för kommuner att under vissa förutsättningar genomföra kontrollköp enligt alkohollagen (2010:1622), tobakslagen (1993:581) och lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Vid ett sådant kontrollköp får kommunen endast anlita en person som har uppnått den aktuella åldersgränsen. Av aktuella bestämmelser framgår uttryckligen att vad som framkommit under ett kontrollköp inte får utgöra grund för kommunen att vidta administrativa åtgärder.

En möjlighet att göra inköp under dold identitet har nyligen beslutats på konsumentskyddsområdet (prop. 2019/20:120 Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet). Konsumentombudsmannen ska från och med den 1 juli 2020 kunna köpa produkter respektive varor, tjänster eller andra nyttigheter under dold identitet (s.k. testköp) om det är nödvändigt för tillsynen. Näringsidkaren ska underrättas om testköpet så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Den nya kontrollförordningen ska även tillämpas på flera områden som faller inom miljöbalkens område. Regeringen har därför föreslagit att det ska införas en ny bestämmelse i miljöbalken som ger tillsynsmyndigheten möjlighet att köpa vissa produkter under dold identitet (s.k. testköp) om det är nödvändigt för att skydda människors hälsa eller miljön (prop. 2019/20:137 Förbättrad tillsyn på miljöområdet). Förslaget har antagits av riksdagen och bestämmelsen träder i kraft den 1 augusti 2020.

Behovet av inköp under dold identitet

Som konstaterats ovan förutsätter den nya kontrollförordningen att kontrollmyndigheterna har rätt att göra inköp under dold identitet av varor och djur som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation. Det behövs därför kompletterande bestämmelser som ger myndigheterna en

sådan befogenhet. Eftersom inköp under dold identitet har tydligt samband med myndighetsutövning bör bestämmelserna finnas på lagnivå.

Det är också tydligt att kontrollmyndigheterna har ett behov av att kunna agera under dold identitet för att effektivt kunna kontrollera livsmedel och andra produkter som erbjuds till försäljning, särskilt när det gäller handel genom distanskommunikation såsom internethandeln. Om kontrollmyndigheten uppger att inköpet görs i kontrollsyfte finns en risk att aktören förser myndigheten med en produkt som uppfyller gällande krav, ett s.k. golden sample, medan den produkt som tillhandahålls på marknaden under samma namn inte uppfyller kraven. En annan risk är att aktören felaktigt uppger att produkten tillfälligt inte finns i lager. Flera remissinstanser, däribland *Stockholm stad* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, pekar också på att dolda inköp är ett efterfrågat verktyg för att få en effektiv kontroll av produkter som säljs via internet. Mot denna bakgrund instämmer regeringen i promemorians bedömning att kontrollmyndigheten bör ges befogenhet att göra inköp under dold identitet för att kontrollen ska vara effektiv. *Livsmedelsverket* undrar om myndigheternas befogenhet att agera under dold identitet är begränsad till inköp som görs genom distanskommunikation. Som framgår ovan är artikel 36 i den nya kontrollförordningen begränsad till inköp som sker genom distanskommunikation. Behovet att kunna göra inköp under dold identitet aktualiseras främst i samband med sådana inköp, eftersom risken att myndigheten förser med ett s.k. golden sample eller får besked att en vara inte finns tillgänglig är mycket mindre vid kontroller på plats jämfört med inköp som sker via internet. Det kan dock finnas ett behov av att inte uppge att det är fråga om en kontroll även när myndigheten utför kontroller på plats i butiker eller på restauranger. Det kan t.ex. handla om att kontrollera varor från en charkdisk, där kontrollen syftar till att undersöka om personalen ger kunden rätt vara och rätt mängd. Även när det gäller foder och animaliska biprodukter kan det finnas ett behov av att myndigheten får agera dolt i samband med platskontroller, bl.a. när det gäller kontroller av organiska gödningsmedel och foder till sällskapsdjur som säljs på lösvikt. Regeringen anser därför, till skillnad från den bedömning som görs i promemorian, att befogenheten att göra inköp under dold identitet inte bör begränsas till distanskommunikation.

Organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som fått uppgifter delegerade till sig bör inte kunna agera under dold identitet.

I vilka fall bör inköp under dold identitet vara tillåtet?

I promemorian görs bedömningen att en bestämmelse om kontrollmyndighetens rätt att göra dolda inköp bör införas i livsmedelslagen och i lagen om foder och animaliska biprodukter. Vidare görs bedömningen att befogenheten bör begränsas till de fall då inköpet bedöms nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön. Begränsningen motiveras med att produkter som inte uppfyller gällande krav kan vara förenade med risker av varierande grad som i de allvarligaste fallen kan innebära fara för den enskildes liv och hälsa.

Det är självklart av yttersta vikt att de livsmedel som släpps ut på marknaden är säkra att äta och att foder som tillhandahålls är säkra för djur, människor och miljön. Samtidigt är det också mycket viktigt att komma

tillrätta med fusk och förhindra att konsumenter vilseleds. I den nya kontrollförordningen pekas även bedrägligt och vilseledande beteende ut som ett särskilt område som ska kontrolleras (artiklarna 9.1 b och 9.2). Med den begränsning av befogenheten till skydd för liv och hälsa som föreslås i promemorian blir det, som *Livsmedelsverket* också påpekar i många fall inte möjligt att använda sig av dolda inköp för att kontrollera att konsumenter får de varor som de faktiskt beställer. Konsumenter kan bli vilseledda och betala för en annan produkt än de får, men för den sakens skull inte vara utsatta för någon hälsorisk. Det kan t.ex. handla om produkter som blivit utspädda med ingredienser som inte får ingå i varan. Det kan också handla om att produkter blir helt utbytta, t.ex. att odlad fisk säljs som vildfångad. Enligt regeringens mening kan dolda inköp på livsmedels- och foderområdet därför motiveras inte bara av det angelägna ändamålet att skydda människors och djurs liv eller hälsa, utan också av det angelägna ändamålet att skydda konsumentintresset. Till skillnad från den bedömning som görs i promemorian instämmer regeringen således i *Livsmedelsverkets* synpunkt att en bestämmelse om inköp under dold identitet i livsmedelslagen och i lagen om foder och animaliska biprodukter inte bör begränsas till situationer då det bedöms nödvändigt för att skydda liv eller hälsa eller miljön. En grundläggande förutsättning för att myndigheten ska få agera under dold identitet bör dock vara att det dolda inslaget är nödvändigt för kontrollen av att en produkt uppfyller gällande krav. Det innebär att den ansvariga myndigheten i första hand ska överväga de öppna arbetsformer som är tillgängliga för att kontrollera regelefterlevnaden, t.ex. beställningar av produkter i myndighetens namn, dokumentkontroll och oannonserade besök.

Livsmedelsverket anser att en bestämmelse om dolda inköp även bör införas i lagen om kontroll av ekologisk produktion och i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. I promemorian görs inte någon bedömning av behovet av att kunna genomföra dolda inköp även på dessa områden. När det gäller kontroll av skyddade beteckningar genomförs denna kontroll dock som en integrerad del i den ordinarie livsmedelskontrollen. De skyddade beteckningarna är en kvalitetsstämpel för en produkt och genom kontrollen säkerställs att produkten stämmer överens med den specifikation som gäller för beteckningen. Kontroller görs bland annat för att konsumenter inte ska bli vilseledda i fråga om produktens egenskaper. Enligt regeringens bedömning finns det, på samma sätt som när det gäller kontroller enligt livsmedelslagen, ett behov av att kontrollmyndigheten kan agera dolt för att kontrollen av skyddade beteckningar ska vara effektiv. En bestämmelse om dolda inköp bör därför föras in även i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

När det däremot gäller ekologisk produktion sker kontrollen i princip uteslutande av privata kontrollorgan. I promemorian lämnas inte några förslag som innebär att kontrollorganen ges befogenhet att agera dolt. Enligt regeringens mening finns det därför inte tillräckligt beredningsunderlag för att nu införa bestämmelser om dolda inköp i lagen om kontroll av ekologisk produktion.

Sammanfattningsvis anser regeringen således att det bör införas särskilda bestämmelser i livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter och lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruks-

produkter och livsmedel som kompletterar artikel 36 i den nya kontrollförordningen. Regeringen bedömer att ovan angivna ändamål kan antas bli effektivt uppfyllda genom möjligheten att göra dolda inköp och åtgärden måste också bedömas som proportionerlig med hänsyn till ändamålen.

Flera remissinstanser, bl.a. *Kalmar kommun*, *Växjö kommun* och *Sveriges Kommuner och Regioner* har efterfrågat tydlig vägledning för när anonyma inköp får användas. Det är alltid upp till kontrollmyndigheten att i varje enskilt fall bedöma om ett anonymt inköp är nödvändigt för att uppnå en effektiv kontroll och om åtgärden är proportionerlig i förhållande till intrånget för den enskilde. Livsmedelsverket och Jordbruksverket kan dock, inom ramen för sin respektive samordningsroll, ge vägledning till övriga kontrollmyndigheter.

Hur dolda inköp praktiskt ska genomföras

Borås stad lyfter fram vikten av att anonymiteten för kontrollmyndigheten i egenskap av beställare säkerställs. I promemorian föreslås inte någon möjlighet för kontrollmyndigheten att använda sig av falska identitetshandlingar eller fingerade personuppgifter. En sådan möjlighet kräver ytterligare överväganden och författningsändringar.

Enligt regeringens bedömning är det dock möjligt att göra dolda inköp även utan fingerade personuppgifter. Det kan inte krävas av enskilda myndighetsanställda att de utför myndighetsåtgärder genom att agera i privat namn och genom att ange egna personuppgifter, men det finns inget som hindrar att det sker. De vanligaste fallen vid inköp via internet eller annan distanskommunikation där inte bara beställarens namn utan även personnummer efterfrågas är förmodligen när beställaren väljer att betala mot faktura. Myndigheten bör således kunna undvika ett sådant scenario genom att välja direktbetalning. Vid sådan betalning kan det räcka med att tjänstemannen har tillgång till ett betalkort i tjänsten och att kortinnehavarens namn samt kortnummer uppges. När det gäller kostnaderna för ett anonymt inköp bör dessa kunna ses som kostnader för offentlig kontroll som får finansieras med avgifter enligt den nya kontrollförordningen. Som *Länsstyrelsen i Dalarnas län* påpekar är det inte möjligt att finansiera dolda inköp med avgifter när det gäller planerad kontroll av foder och småskalig försäljning av livsmedel i primärproduktionen. I de fall som kontrollen inte är avgiftsfinansierad får kostnader för dolda inköp i stället finansieras med allmänna medel.

Verksamhetsutövaren bör underrättas efter köpet

Enligt artikel 36.2 i den nya kontrollförordningen ska de behöriga myndigheterna vidta alla åtgärder för att säkerställa att de aktörer som proverna har beställts från underrättas om att proverna har tagits i samband med offentlig kontroll och om proverna har analyserats eller testats. Köpet är redan genomfört och näringsidkaren kan inte angripa åtgärden med ett överklagande. Underrättelsen bidrar dock till att göra det dolda inslaget mindre påtagligt genom att näringsidkaren får vetskap om detta i efterhand. Regeringen anser att det i de nu aktuella lagarna bör införas en bestämmelse som kompletterar artikel 36.2 i fråga om tidpunkten för när en underrättelse ska ske. En liknande reglering finns på andra områden där bestämmelser om dolda inköp införts, bl.a. på miljöområdet och konsu-

mentskyddsområdet. Begreppet aktör är ett EU-rättsligt begrepp som definieras i den nya kontrollförordningen. Eftersom livsmedelslagen har ett vidare tillämpningsområde än den nya kontrollförordningen bör lagtexten ange att ”verksamhetsutövaren” ska underrättas om att myndigheten tagit prover efter att den köpt in en produkt under dold identitet.

Beroende på vad syftet med ett inköp under dold identitet är kan en skyldighet att omedelbart underrätta verksamhetsutövaren efter köpet medföra att åtgärden förlorar sin betydelse. Verksamhetsutövaren bör därför underrättas om köpet och resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

6.8 Rapportering av överträdelser

6.8.1 Rapporteringssystem för visselblåsare

Bestämmelsen i den nya kontrollförordningen

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning (artikel 140). Dessa mekanismer ska omfatta åtminstone förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem samt lämpligt skydd för personer som inrapporterar en överträdelse mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling. Mekanismerna ska även omfatta skydd av personuppgifter för den person som inrapporterar en överträdelse i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

Allmänt om rapporteringssystem för visselblåsare

Syftet med särskilda rapporteringssystem för visselblåsare, är att möjliggöra för personer att utan rädsla för repressalier kunna rapportera om allvarliga händelser. Ett system för skydd av visselblåsare kan således innefatta såväl särskilda rapporteringssystem som ett skydd för att den som väljer att rapportera om eventuella missförhållanden inte ska drabbas av repressalier. Frågan om Sverige har ett tillräckligt rättsligt skydd för visselblåsare har varit föremål för diskussion och debatt, vilket bidrog till att regeringen tog initiativ till det lagstiftningsarbete som ledde fram till lagen (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden. Även på internationell nivå pågår diskussion och debatt om skyddet för visselblåsare. Det finns redan i dag visst skydd för visselblåsare som regleras i särskilda EU-rättsakter på områden som rör finansiella tjänster, transportsäkerhet och miljöskydd.

Ett övergripande direktiv på området

I Europaparlamentets och rådet direktiv (EU) 2019/1936 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten, härafter visselblåsardirektivet, regleras miniminormer för

rapportering och hantering av anmälningar om olaglig verksamhet eller lagmissbruk av unionsrätten och om skydd av personer som rapporterar om sådana överträdelse. Visselblåsardirektivet innebär bl.a. följande. Vissa personer som rapporterar om överträdelse (rapporterande personer) ska under särskilda förutsättningar vara skyddade mot repressalier av olika slag och medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa detta. Direktivet kräver även att aktörer av viss storlek i privat och offentlig sektor, exempelvis företag inom livsmedels- och djurområdet, inrättar särskilda interna funktioner för rapportering (interna kanaler). Vidare ska det vid behöriga myndigheter i medlemsstaterna finnas funktioner för rapportering av överträdelse (externa kanaler). Rapportering av överträdelse ska hanteras på ett särskilt sätt. Personkretsen som ska omfattas av repressalieskyddet är mycket vid. Kretsen inkluderar personer som arbetar såväl i den offentliga som den privata sektorn. Även t.ex. aktieägare, styrelseledamöter, obetalda praktikanter, volontärer och arbetssökande omfattas av repressalieskyddet. Den som vidtar repressalien kan vara t.ex. en arbetsgivare, en uppdragsgivare eller stå i annat förhållande till den som utsätts för repressalien. Visselblåsare som drabbas av repressalier ska bl.a. ha tillgång till lättillgänglig kostnadsfri rådgivning och till lämpliga rättsmedel.

Medlemsstaterna ska senast den 17 december 2021 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet. Regeringen har tillsatt en särskild utredare som ska föreslå hur direktivet ska genomföras i svensk rätt (dir. 2019:24). Uppdraget redovisades den 29 juni 2020 genom betänkandet Ökad trygghet för visselblåsare (SOU 2020:38).

6.8.2 Hur anmälningar ska omhändertas av behöriga myndigheter

Regeringens bedömning: På de områden där kommuner utsetts som kontrollmyndigheter bör det införas en bestämmelse i lag om att en kontrollmyndighet ska ha ändamålsenliga rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelse av den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen kan kompletteras med verkställighetsföreskrifter i förordning.

På de områden där endast statliga myndigheter utsetts som kontrollmyndigheter bör skyldigheten för myndigheterna att ha sådana rapporteringssystem införas genom föreskrifter på förordningsnivå.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås även att ett bemyndigande att meddela föreskrifter om rapporteringssystemen.

Remissinstanserna: Femton remissinstanser har yttrat sig. Samtliga är överlag positiva, men har frågor och synpunkter i vissa delar.

Kalmar kommun påtalar att de centrala myndigheternas uppföljning av anmälningarna måste vara lika över hela landet för att befogade anmälningar ska tas på allvar och föreslår att rapporteringssystemets återkoppling sker till Livsmedelsverket. Även *Ljungby kommun* framför liknande synpunkter. *Sundsvalls kommun* anser att rapporteringssystemet bör utar-

betas på nationell nivå. *Umeå kommun* betonar vikten av vägledning från förslagsvis Livsmedelsverket kring rapporteringssystem.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF) anser att promemorian är otydlig när det gäller vilka överträdelser som avses, vem som ansvarar för sådana överträdelser och vem som ska anses vara visselblåsare

Gård och Djurhälsan AB framhåller att hänsyn måste tas i rapporteringssystemen till vilken typ av information som ska vidarebefordras till vilken instans. Vissa anmärkningar i kontrollen bör inte rapporteras till myndigheten utan till enskild aktör som råd och information. Proportionalitetshänsyn behöver tas.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt ordalydelsen i artikel 140 gäller bestämmelsen, som framgår av föregående avsnitt, rapportering av överträdelser av den nya kontrollförordningen. Rapportering av överträdelser av de materiella bestämmelser som avses i artikel 1.2 nämns inte i artikeln. I skälen till den nya kontrollförordningen anges emellertid att vem som helst bör ha möjlighet att inkomma med nya uppgifter till de behöriga myndigheterna för att hjälpa dem att upptäcka fall av överträdelser av förordningen och av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och i sådana fall ålägga sanktioner. Av skälen framgår vidare att rapportering av överträdelser av förordningen är ett användbart verktyg för att säkerställa att behöriga myndigheter kan upptäcka överträdelser och ålägga sanktioner. Regeringen bedömer dock i likhet med promemorian att skyldigheterna i artikel 140, med hänsyn till hur den är formulerad, endast omfattar överträdelser av den nya kontrollförordningen i sig och inte överträdelser av de materiella bestämmelser som avses i artikel 1.2 i förordningen. Det finns således ingen uttrycklig skyldighet enligt kontrollförordningen att ha rapporteringssystem för överträdelser av materiella bestämmelser. Bestämmelser om en sådan skyldighet kan dock ändå komma att föreslås i ett senare skede som en del av genomförandet av visselblåsardirektivet, men aktualiseras inte i detta lagstiftningsärende.

Lantbrukarnas riksförbund (LRF) anser att det är otydligt vilka överträdelser som avses och vem som ska anses vara visselblåsare. Det kan konstateras att detta inte klargörs närmare i artikel 140. Eftersom den nya kontrollförordningen främst innebär skyldigheter för myndigheter, så är en rimlig slutsats att det främst kommer att vara myndigheter, eller tjänstemän på myndigheterna, som ansvarar för eller begår överträdelser av förordningen. Några bestämmelser i den nya kontrollförordningen riktar sig dock till enskilda (fysiska eller juridiska personer), vilket innebär att även enskilda kan överträda förordningen. I artikel 140 anges inte heller någon begränsning av vilka som ska kunna rapportera en överträdelse. Överträdelserna kan uppmärksammas och rapporteras både av någon inom den myndighet eller juridiska person där överträdelserna begåtts, men också av någon utomstående.

Anmälningar om överträdelser kan göras och görs också till myndigheterna redan i dag. En myndighet som bedriver tillsyn eller kontroll kan också anses ha en skyldighet att agera om den uppmärksammas på överträdelser av lagstiftning inom det område som myndigheten har tillsynsansvar för (se bl.a. SOU 2020:7, s. 303). I de lagar som berörs här finns dessutom en uttrycklig skyldighet för kontrollmyndigheterna att verka för att överträdelser beivras eller att åtgärder vidtas mot överträdelser, se t.ex. 13 § livsmedelslagen. Det är därmed ingen ny uppgift i sig för myndighet-

erna att hantera anmälningar om påstådda överträdelse av enskilda. Även klagomål som rör myndighetens egen personal bör rimligen följas upp redan i dag.

Förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelse och uppföljning av rapporterna är en av de mekanismer som medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har enligt den nya kontrollförfordningen (artikel 140.2 a). Artikeln ställer inte några särskilda krav på hur dessa förfaranden ska se ut. Förfarandena kan bestå av t.ex. system med en särskild e-postadress, telefonservice eller webbplats genom vilka uppgifter om överträdelse av den nya kontrollförfordningen samlas in och behandlas. Det finns emellertid inget krav på att det ska vara en datoriserad eller telebaserad kommunikationskanal utan sådana system kan även innefatta andra skriftliga eller muntliga kanaler.

För statliga kontrollmyndigheter bedömer regeringen i likhet med promemorian att skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelse av den nya kontrollförfordningen kan tillgodoses genom föreskrifter på förordningsnivå. Bedömningen är att även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar lämpligast införs på förordningsnivå. På de områden där även kommuner kan utses som kontrollmyndigheter behövs dock, i enlighet med 8 kap. 2 § regeringsformen och den bedömning som görs i promemorian, en grundläggande bestämmelse om rapporteringssystem i lag. Det gäller livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, lagen om provtagnings på djur, m.m., lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel och lagen om kontroll av ekologisk produktion. Regeringen bedömer till skillnad från promemorian att det inte är nödvändigt med ett bemyndigande att meddela ytterligare föreskrifter om rapporteringssystemen. Bestämmelserna i lagarna kan i stället kompletteras med verkställighetsföreskrifter i förordning i enlighet med 8 kap. 7 § första stycket 1 RF. De närmare övervägandena finns i avsnitten som behandlar förslag till ändringar i de berörda lagarna.

Oavsett hur rapporteringssystemet ser ut ska undersökningen av lämnade uppgifter ske på ett proportionerligt och oberoende sätt, vilket får anses innefatta krav på att det sker ett lämpligt urval av vilka personer som ges i uppgift att hantera och följa upp gjorda anmälningar. De remisspunkter som framförs från ett antal kommuner och från *Gård & Djurhälsan AB* om behov av en enhetlig och lämplig hantering av rapporteringssystemen får beaktas i det kommande arbetet med reglering på förordningsnivå och i det praktiska genomförandet från myndigheterna.

Det finns också anledning att beakta de författningsförslag som kan komma att lämnas i syfte att genomföra visseblåsardirektivet.

Regeringen behandlar de lagändringar som föreslås i anledning av bedömningen ovan i avsnitt 9.14 (livsmedelslagen), avsnitt 10.14 (lagen om foder och animaliska biprodukter), avsnitt 11.10 (lagen om provtagnings på djur, m.m.), avsnitt 13.12 (lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel) och avsnitt 14.11 (lagen om kontroll av ekologisk produktion).

6.8.3 Skydd mot repressalier för den som rapporterar

Regeringens bedömning: Kravet i den nya kontrollförordningen om lämpligt skydd för personer som rapporterar om överträdelse mot att drabbas av repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling är uppfyllt genom gällande rätt.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna berör frågan särskilt.

Skälen för regeringens bedömning: Lämpligt skydd för personer som rapporterar om överträdelse mot repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling är en annan mekanism som medlemsstaterna ska säkerställa enligt den nya kontrollförordningen (artikel 140.2 b). Artikel 140.2 b ställer inte några särskilda krav på hur detta skydd ska utformas annat än att det ska vara lämpligt.

Artikel 140.2 b har motsvarigheter i andra EU-rättsakter på bl.a. finansmarknadsområdet, exempelvis artikel 71.2 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (kapitaltäckningsdirektivet). Vid genomförandet i svensk rätt av aktuell bestämmelse i kapitaltäckningsdirektivet har regeringen bedömt att kraven varit uppfyllda genom gällande rätt. Slutsatsen grundades bl.a. på arbetstagarnas skydd enligt 7 och 18 §§ lagen (1982:80) om anställningsskydd, som slår fast att en uppsägning ska vara sakligt grundad och avsked endast kan motiveras i de fall då arbetstagaren grovt åsidosatt sina ålägganden mot arbetsgivaren, samt den praxis som Arbetsdomstolen utvecklat. Den praxis som hänvisades till innebär att även omplacering av personliga skäl kan underkastas en rättslig prövning som liknar prövningen vid uppsägning, samt möjligheten att även angripa arbetsledningsbeslut i de fall som de utövas otillbörligt eller strider mot goda seder på arbetsmarknaden (se prop. 2013/14:228, Förstärkta kapitaltäckningsregler, s. 245 ff.).

Det bör i detta sammanhang nämnas att artikel 71.2 b i kapitaltäckningsdirektivet och artikel 140.2 b i den nya kontrollförordningen skiljer sig åt på så vis att den förstnämnda gäller skydd för anställda medan den sistnämnda gäller skydd för personer. Av skälen till den nya kontrollförordningen (skäl 91) framgår att förordningen bör säkerställa att lämpliga arrangemang inrättas som innebär att vem som helst kan uppmärksamma de behöriga myndigheterna på potentiella överträdelse och som skyddar personen i fråga mot repressalier. I praktiken är det sannolikt så att det är anställda hos den behöriga myndigheten, och möjligtvis anställda hos den aktör som kontrolleras, som har möjlighet att upptäcka överträdelse av den nya kontrollförordningen, dvs. brister i den offentliga kontrollens utförande, och som vid rapportering av sådana överträdelse kan anses vara i behov av skydd mot repressalier m.m. från arbetsgivarens sida.

Det kan konstateras att svensk rätt, såsom redogörs för i ovan nämnda förarbeten, innehåller bestämmelser som syftar till att skydda arbetstagare mot repressalier till följd av en anmälan om missförhållanden. Här kan även nämnas lagen (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden som trädde

ikraft den 1 januari 2017. Regleringen i lagen innebär bl.a. att en arbetsgivare inte får utsätta en arbetstagare, eller inhyrd personal, för repressalier till följd av att han eller hon slår larm om allvarliga missförhållanden i arbetsgivarens verksamhet. Med allvarliga missförhållanden avses brott med fängelse i straffskalan eller därmed jämförliga missförhållanden. I lagen regleras under vilka förutsättningar en visselblåsare skyddas när han eller hon slår larm om allvarliga missförhållanden. Lagen ger visselblåsare ett skydd mot repressalier både i situationer då skydd redan finns genom annan reglering och i situationer som inte täcks av annan reglering och ska ses som en del av ett större ramverk som ger skydd åt visselblåsare i arbetslivet, oavsett om de är anställda i privat eller offentlig sektor.

Regeringen instämmer mot denna bakgrund i promemorians bedömning att det inte heller i detta sammanhang bör krävas särskilda genomförandeåtgärder i svensk rätt för artikel 140.2 b i den nya kontrollförordningen, utan kravet om lämpligt skydd för personer som rapporterar överträdelse, mot att drabbas av repressalier, diskriminering och andra former av missgynnande behandling bedöms vara uppfyllt i gällande rätt.

6.8.4 Skydd för behandling av personuppgifter

Regeringens bedömning: EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning utgör en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske i rapporteringssystemen. Det behöver således inte införas någon ytterligare reglering om denna behandling i de lagar som berörs i detta lagstiftningsärende med anledning av kravet i den nya kontrollförordningen om skydd av personuppgifter för den person som rapporterar en överträdelse.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: *Göteborgs stad* och *Stockholms stad* anser att det bör utredas vilket behov som finns att skydda en tipsares identitet och hur anonymitet kan garanteras. *Borås stad* anser att det måste vara tydligt för anmälaren om anmälan blir anonym via rapporteringssystemet eller om den omfattas av offentlighetsprincipen och blir offentlig. *Uppsala kommun* framhåller att om kontrollmyndighetens egen personal rapporterar oegentligheter är det viktigt att systemet skyddar personens identitet.

Under beredningen av lagrådsremissen har också *Datainspektionen* getts tillfälle att lämna synpunkter. Datainspektionen konstaterar att myndigheten inte getts möjligheten att lämna synpunkter i det tidigare remissförfarandet och att den haft kort om tid lämna synpunkter på utkastet till lagrådsremiss. Datainspektionen bedömer att de föreslagna rapporteringssystemen för överträdelse kan innefatta behandling av integritetskänsliga uppgifter rörande brott. Myndigheten anser att det behövs ytterligare analys bl.a. vilka personuppgifter som ska behandlas och i vilken omfattning samt om proportionaliteten i en sådan behandling i förhållande till de mål som eftersträvas. Datainspektionen kan därför inte tillstyrka förslaget.

Skälen för regeringens bedömning

Reglering av dataskydd

Det är av stor vikt att rapporteringssystem för visselblåsare beaktar enskildas behov av integritetsskydd. Artikel 140.2 c i den nya kontrollförordningen ålägger därför medlemsstaterna att säkerställa skydd för att personuppgifter behandlas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt för den person som rapporterar en överträdelse.

I unionsrätten regleras behandlingen av personuppgifter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad EU:s dataskyddsförordning. I svensk rätt kompletteras EU:s dataskyddsförordning bl.a. av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

EU:s dataskyddsförordning utgör den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU. I förordningen fastställs bestämmelser om skydd för fysiska personer med avseende på behandlingen av personuppgifter och om det fria flödet av personuppgifter (artikel 1.1). Syftet med förordningen är vidare att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter (artikel 1.2).

EU:s dataskyddsförordning ska tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register. Förordningen ska dock inte tillämpas på behandling av personuppgifter som behöriga myndigheter utför i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, i vilket även ingår att skydda mot samt förebygga och förhindra hot mot den allmänna säkerheten (artikel 2.2 d). Sådan behandling omfattas i stället av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (dataskyddsdirektivet).

Dataskyddsdirektivet har i svensk rätt genomförts i huvudsak genom en ny ramlag, brottsdatalagen (2018:1177), som trädde i kraft den 1 augusti 2018.

Vilka personuppgifter kan komma att behandlas och vilka regler gäller för behandlingen?

De bestämmelser om rapporteringssystem som enligt bedömningen i avsnitt 6.8.2 behöver införas för att tillgodose kraven i artikel 140 i den nya kontrollförordningen tydliggör att myndigheterna ska ta emot anmälningar om överträdelser av kontrollförordningen och hantera dem vidare, t.ex. genom att myndigheten själv beslutar om åtgärder för att utreda och komma till rätta med den påstådda överträdelsen. Vilka åtgärder som vid-

tas beror givetvis på vilken typ av överträdelse det gäller och hur kontrollmyndigheten bedömer uppgifterna i anmälan.

För att ta emot och hantera anmälningar kommer det sannolikt i vissa fall vara nödvändigt att utföra sådan behandling av vissa personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg och som avses i artikel 2.1 i EU:s dataskyddsförordning. De personuppgifter som kan behöva behandlas är dels anmälarens namn och kontaktuppgifter, dels namn och andra identitetsuppgifter på den som påstås ha begått en överträdelse eller som i övrigt är av betydelse i beskrivningen av eller för utredningen av överträdelsen. Behandlingen behöver ske i syfte i att utreda den påstådda överträdelsen och vidta de åtgärder som behövs för att komma till rätta med en eventuell överträdelse. Den behandlande myndigheten blir då också personuppgiftsansvarig för behandlingen.

Liknande anmälningar av överträdelser kan, som anges i avsnitt 6.8.2, redan i dag göras till myndigheterna. Att det nu blir en uttrycklig skyldighet att ha ett system för sådana anmälningar bedöms inte innebära att myndigheternas behandling av personuppgifter kommer att öka väsentligt i omfattning, ändra karaktär eller ske i annat syfte.

Det kan inte uteslutas att överträdelser av den nya kontrollförordningen, som ska kunna rapporteras enligt artikel 140, utgör brott. Det kan t.ex. vara fråga om påståenden att den utsände kontrollanten eller inspektören gör sig skyldig till tagande av muta enligt 10 kap. 5 a § brottsbalken. Kontrollmyndigheternas hantering av sådana uppgifter kan bl.a. inkludera en anmälan om brottsmisstanke till polis eller åklagare. Detta innebär dock inte i sig att myndigheternas personuppgiftsbehandling omfattas av tillämpningsområdet enligt 1 kap. 2 § brottsdatalagen (jfr prop. 2017/18:232 s. 430). Regeringen gör därför, till skillnad från promemorian, bedömningen att brottsdatalagen inte är tillämplig på kontrollmyndigheternas hantering av misstänkta överträdelser av kontrollförordningen.

Däremot görs bedömningen, som anges ovan, att personuppgiftsbehandlingen omfattas av tillämpningsområdet för EU:s dataskyddsförordning enligt artikel 2.1 och de generella krav som enligt förordningen gäller vid all behandling av personuppgifter, t.ex. artiklarna 5 och 6. Den behandlande myndigheten blir då också personuppgiftsansvarig för behandlingen. Även dataskyddslagen med tillhörande förordning bedöms vara tillämpliga på personuppgiftsbehandlingen.

Det behövs ingen särskild reglering av behandling av personuppgifter

Regeringen gör, som anges ovan, bedömningen att de särskilda rapporteringssystem inte innebär någon beaktansvärd utökning eller ändring av den behandling av personuppgifter som redan sker hos myndigheterna.

Av EU:s dataskyddsförordning framgår att behandling av personuppgifter får ske bl.a.

- om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c), eller
- om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e).

Myndigheterna har, som nämns i avsnitt 6.8.2 ovan, en skyldighet att agera när den uppmärksammas på överträdelse inom sitt verksamhetsområde. Behandlingen kan alltså anses vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse och vara tillåten enligt artikel 6.1 c. Behandling kan också ses som nödvändig för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. En myndighet bör därför även med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning kunna utföra den personuppgiftsbehandling som är nödvändig för att hantera en anmälan om överträdelse.

Den rättsliga grunden för myndigheternas behandling av personuppgifter i syfte att utreda en överträdelse är också fastställd i enlighet med artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning, både genom bestämmelser i unionsrätten och nationella bestämmelser. Myndigheternas skyldighet att vidta åtgärder för att komma tillrätta med överträdelse begångna av enskilda och eventuella överträdelse som myndighetens egen personal kan ansvara för framgår av den nya kontrollförordningen (se t.ex. artiklarna 5 och 137–138). Sådana skyldigheter finns också i de nationella bestämmelser som nämnts i avsnitt 6.8.2, se t.ex. 13 § livsmedelslagen.

Regeringen har också tidigare, i samband med att lagändringar föreslogs på Näringsdepartementets verksamhetsområde i anledning av EU:s dataskyddsförordning, konstaterat att myndighetsutövning i Sverige inte kan ske utan författningsstöd. Det kunde därför enligt regeringens mening förutsättas att den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandling som sker som ett led i myndighetsutövning är fastställd i nationell rätt på det sätt som dataskyddsförordningen kräver. Vidare ansågs de uppgifter som statliga myndigheter utför generellt vara uppgifter av allmänt intresse. (se prop. 2017/18:122 s. 28–29).

Behandlingen bedöms inte innefatta s.k. känsliga personuppgifter (enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen). Däremot kan, som framgår ovan, behandlingen i vissa fall inkludera uppgifter om brottsmisstankar. Det kan avse såväl påståenden om att fysiska personer gjort sig skyldiga till straffbelagda överträdelse som påståenden att sådana överträdelse har skett i en juridisk persons verksamhet. Det framgår dock av 3 kap. 8 § första stycket dataskyddslagen att personuppgifter som avser lagöverträdelse enligt artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av myndigheter.

Att personuppgifter behandlas i viss utsträckning är också helt nödvändigt för att kontrollmyndigheterna ska kunna fullgöra sina skyldigheter att vidta åtgärder vid överträdelse. Det är de personuppgiftsansvariga myndigheternas sak att också säkerställa att varje behandling sker lagligt och i enlighet med de principer som EU:s dataskyddsförordning ställer upp, bl.a. i artikel 5 (se prop. 2017/18:122 s. 29). Det integritetsintrång som en sådan behandling innebär måste enligt regeringens mening också anses proportionerlig i förhållande till syftet, nämligen att komma till rätta med den påstådda överträdelsen.

I 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen anges att var och en gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Inskränkningar i detta skydd får enbart ske genom lag och i enlighet med de förutsättningar som anges i 2 kap. 21–24 §§ regeringsformen. Bedömningen av vad som kan anses

utgöra ett betydande intrång i den personliga integriteten bör göras utifrån olika omständigheter, bl.a. uppgifternas karaktär och omfattning och syftet med behandlingen (se prop. 2009/10:80 s. 184). Den personuppgiftsbehandling som blir aktuell för kontrollmyndigheternas hantering av rapporterade överträdelse bedöms, med beaktande av bl.a. av uppgifternas karaktär och omfattning, inte innebära ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen.

Regeringen gör därför sammantaget och i likhet med promemorian bedömningen att EU:s dataskyddsförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning utgör en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske i rapporteringssystemen. Kravet i den nya kontrollförordningen om skydd av personuppgifter för den person som rapporterar en överträdelse kan tillgodoses genom tillämpning av denna reglering. Det finns inte behov av några särskilda regler i de lagar som omfattas av detta lagstiftningsärende. Regeringen avser dock, med beaktande bl.a. av *Datainspektionens* synpunkter, att fortsatt följa frågan och vid behov överväga ytterligare reglering. Det finns även i denna del anledning att beakta de författningsförslag som kan komma att lämnas i syfte att genomföra visseblåsardirektivet.

Kontrollförordningen ställer inte några uttryckliga krav på anonymitet för anmälaren eller konfidentiell behandling av vissa uppgifter. Frågan om behov av ytterligare skydd för en anmälares identitet, som bl.a. *Göteborgs stad* tar upp, aktualiseras dock i anledning av visseblåsardirektivet (se bl.a. artikel 16) och i det fortsatta arbetet med genomförande av direktivet. Regeringen bedömer därför att frågan bör hanteras i den processen.

6.9 Sanktioner

Regeringens bedömning: Överträdelser av den nya kontrollförordningen bör inte omfattas av straffbestämmelserna i zoonoslagen, livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, lagen om provtagning på djur m.m. och djurskyddslagen.

Det behövs inte någon översyn i övrigt av sanktionsbestämmelserna i de lagar som omfattas av detta lagstiftningsärende.

Promemorians bedömning överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian redovisas inte några överväganden om behovet av att avgränsa vissa straffbestämmelser.

Remissinstanserna uttalar sig inte i denna del.

Skälen för regeringens bedömning

Artikel 139.1 i den nya kontrollförordningen

Enligt artikel 139.1 i den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelser av bestämmelserna i förordningen och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dessa tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräck-

ande. Sanktioner för överträdelse av de materiella bestämmelser som avses i artikel 1.2 nämns inte i artikeln.

Bestämmelserna i den nya kontrollförordningen innebär, liksom den tidigare kontrollförordningen, framförallt skyldigheter för myndigheter och tjänstemän på myndigheterna. Vissa skyldigheter gäller också för den som i övrigt efter delegation utövar offentlig kontroll eller utför annan offentlig verksamhet. Överträdelse av sådana skyldigheter kan innebära att tillämpning av vissa straffbestämmelser i brottsbalken blir aktuell. I 20 kap. 1 § brottsbalken regleras ansvar för tjänstefel vid myndighetsutövning. Enligt bestämmelsen ska den som uppsåtligen eller av oaktsamhet – genom handling eller underlåtenhet – åsidosätter vad som gäller för uppgiften dömas för tjänstefel. Utöver de allmänna skyldigheterna för myndigheter innehåller den nya kontrollförordningen en bestämmelse om tystnadsplikt för den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 8). Enligt 20 kap. 3 § brottsbalken kan den som röjer eller olovligen utnyttjar en uppgift som han är skyldig att hemlighålla enligt lag eller annan författning dömas för brott mot tystnadsplikt.

I samband med att den svenska lagstiftningen anpassades till den tidigare kontrollförordningen gjorde regeringen bedömningen att det inte var lämpligt att överträdelse av myndigheternas skyldigheter enligt bl.a. den tidigare kontrollförordningen skulle sanktioneras utöver vad som följer av brottsbalkens bestämmelser om tjänstefel. Bestämmelserna i zoonoslagen, livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, lagen om provtagning på djur m.m. och djurskyddslagen som straffbelägger överträdelse av de EU-förordningar som lagarna kompletterar, avgränsades därför på så sätt att de inte avser överträdelse av bestämmelser om myndighetsutövning, se t.ex. 29 § andra stycket livsmedelslagen (prop. 2005/06:128, s. 228).

Regeringen ser inte skäl att nu göra någon annan bedömning än den som gjordes i det tidigare lagstiftningsärendet. De tidigare nämnda straffbestämmelserna i brottsbalken uppfyller enligt regeringens bedömning kravet på sanktioner i artikel 139.1 i den nya kontrollförordningen när det gäller överträdelse av de skyldigheter som gäller för myndigheter, tjänstemän på myndigheter eller den som i övrigt efter delegation utövar offentlig kontroll eller utför annan offentlig verksamhet.

Till skillnad från den tidigare kontrollförordningen innehåller den nya kontrollförordningen också ett antal bestämmelser som innebär skyldigheter för enskilda som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Det finns bl.a. ett krav på förhandsanmälan av djur och varor som ska kontrolleras vid gränskontrollstationer vid införsel till Europeiska unionen från ett tredjeland (artikel 56). Genom lagen (2000:1255) om straff för smuggling (smugglingslagen) straffbeläggs överträdelse av EU-bestämmelser som innehåller förbud eller begränsningar vid införsel till Sverige. Enligt 3 § smugglingslagen ska den som, i samband med införsel till landet av en vara som omfattas av ett särskilt föreskrivet förbud mot eller villkor för införsel, uppsåtligen bryter mot förbudet eller villkoret genom att underlåta att anmäla varan till tullbehandling, dömas för smuggling.

Det finns också ett krav riktat till enskilda i artikel 69.1 att inom viss tid vidta alla de åtgärder som de behöriga myndigheterna beordrat i fråga om

en sändning som förts in i unionen och som bedömts inte vara förenlig med bestämmelserna i artikel 1.2. Om åtgärden inte vidtas ska de behöriga myndigheterna enligt artikel 69.2 beordra att sändningen destrueras eller blir föremål för någon annan lämplig åtgärd. Eftersom underlåtenhet att följa myndigheternas beslut om åtgärder kan följas upp på detta sätt ser regeringen inget behov av att i övrigt sanktionera överträdelser av aktörens skyldighet enligt artikel 69.

Det finns slutligen också skyldigheter för enskilda i artikel 15 i den nya kontrollförordningen att ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till bl.a. utrustning, lokaler och dokument. Aktörerna ska också bistå och samarbeta med personalen och tillhandahålla uppgifter. De lagar som omfattas av detta lagstiftningsärende innehåller redan i dag motsvarande bestämmelser om rätt för kontrollmyndigheterna att få upplysningar och tillträde och om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att lämna den hjälp som behövs för genomförande av kontrollen. Överträdelser av dessa nationella bestämmelser är dock, med något enstaka undantag, inte straffsanktionerade. I stället finns, som beskrivs i avsnitt 6.5 ovan, möjlighet för kontrollmyndigheterna att begära hjälp av Polismyndigheten och på så sätt se till att kontrollen kan genomföras och för att verkställa beslut. Regeringen anser därför att det inte heller finns anledning att straffbelägga överträdelser av motsvarande skyldigheter enligt artikel 15 och bedömer att det genom andra åtgärder kan säkerställas att skyldigheterna uppfylls.

De tidigare nämnda straffbestämmelserna i brottsbalken och smuglingslagen uppfyller därmed sammantaget enligt regeringens bedömning kravet på sanktioner i artikel 139.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i zoonoslagen, livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, lagen om provtagning på djur m.m. och djurskyddslagen som straffbelägger överträdelser av de EU-förordningar som lagarna kompletterar, bör därför även fortsättningsvis vara avgränsade så sätt att de inte avser överträdelser av bestämmelser om myndighetsutövning. Som berörs ovan innehåller dock den nya kontrollförordningen, till skillnad mot den tidigare, några artiklar som innebär skyldigheter även för enskilda. Eftersom det enligt regeringens bedömning inte heller är lämpligt att straffsanktionera dessa överträdelser bör det i de berörda straffbestämmelserna i nämnda lagar tydliggöras att inga överträdelser av den nya kontrollförordningen ska omfattas. Regeringen föreslår ändringar i straffbestämmelserna i zoonoslagen (se avsnitt 8.11), livsmedelslagen (se avsnitt 9.17), lagen om foder och animaliska biprodukter (se avsnitt 10.17), lagen om provtagning på djur m.m. (se avsnitt 11.13) och djurskyddslagen (se avsnitt 15.14).

Regeringen delar i övrigt promemorians bedömning att det inte behövs någon ändring av sanktionsbestämmelserna i de lagar som omfattas av detta lagstiftningsärende i anledning av artikel 139.1 i den nya kontrollförordningen.

Artikel 139.2 i den nya kontrollförordningen

Enligt artikel 139.2 i den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att ekonomiska sanktioner för överträdelser av förordningen och de bestämmelser som avses i artikel 1.2, om de begåtts genom bedräg-

ligt eller vilseledande agerande, i enlighet med nationell rätt återspeglar åtminstone antingen aktörens ekonomiska fördel eller, beroende på vad som är lämpligt, en procentandel av aktörens omsättning. Någon motsvarande bestämmelse fanns inte i den tidigare kontrollförordningen. Bakgrunden till artikel 139.2 är den s.k. hästköttsskandalen och syftet med bestämmelsen är att hindra den ekonomiska vinningen vid matfusk. Bestämmelsen är dock enligt sin ordalydelse inte begränsad till att gälla matfusk utan gäller generellt vid överträdelser av kontrollförordningen eller den unionsrätt som avses i artikel 1.2. En viktig avgränsning i artikeln är att handlingarna ska ha begåtts genom just bedrägligt eller vilseledande agerande.

Att sanktionsavgifter är att anse som en ekonomisk sanktion i förordningens mening torde stå klart. Överträdelser som har begåtts genom bedrägligt eller vilseledande agerande omfattas dock typiskt sett inte av sanktionsavgifter utan av det straffrättsliga systemet. Sanktionsavgiftssystem anses som huvudregel inte lämpliga att använda för sådana överträdelser där det krävs mer ingående bedömningar för att avgöra om en överträdelse har skett eller inte (se bl.a. övervägandena i propositionen Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan, prop. 2017/18:165, s. 49).

Det svenska bötesystemet är inte konstruerat så att det syftar till att hindra en ekonomisk vinning vid brott. Ekonomiska fördelar som uppkommit till följd av brott som är begångna i utövningen av näringsverksamhet kan dock beaktas vid beslut om förverkande. De grundläggande reglerna om förverkande finns i 36 kap. brottsbalken. Reglerna om förverkande av utbyte av brott är tillämpliga på de straffbestämmelser som finns i aktuella lagar om det för brottet är föreskrivet fängelse i över ett år. Enligt 36 kap. 4 § brottsbalken kan förverkande även ske i andra fall om brottet är begånget i utövningen av näringsverksamhet.

Enligt regeringens bedömning uppfylls ändamålet med artikel 139.2 genom möjligheten att besluta om förverkande vid brott. Ett sådant förverkande skulle t.ex. kunna vara aktuellt vid bedrägeri eller bedrägligt beteende enligt 9 kap. 1 och 2 §§ brottsbalken när en näringsidkare gör sig skyldig till s.k. matfusk genom att sälja kött som anges vara svensk oxfilé men som i själva verket är något annat kött som är värt mindre. Regeringen anser alltså att inte heller bestämmelsen i artikel 139.2 föranleder någon ändring av sanktionsbestämmelserna i de lagar som omfattas av detta lagstiftningsärende

7 Ändringar i epizootilagen

7.1 Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförordningen

Regeringens förslag: Uttrycket offentlig kontroll ska i lagen betyda dels offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen, dels kontroll
--

i övrigt av att epizootilagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska betyda dels annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen, dels sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Ordet kontrollorgan ska i berörda bestämmelser i lagen ersättas med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter".

Den nya kontrollförordningen ska tillämpas även när det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som skulle kunna anses falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorians förslag kopplas uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enbart till kontrollförordningen. Promemorian innehåller vidare inte någon bestämmelse om kontrollförordningens tillämpning.

Remissinstanserna: Se synpunkter i avsnitt 6.1 och 6.2. Inga remissinstanser uttalar sig i denna fråga särskilt om epizootilagen.

Skälen för regeringens förslag

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i epizootilagen för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som fanns i den tidigare kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. I avsnitt 6.2 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i epizootilagen.

Som framgår i avsnitt 6.2 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet. Den verksamhet som behöriga myndigheter bedriver enligt epizootilagen avser främst utredning av misstänkta fall av vissa djursjukdomar och åtgärder för att förebygga eller bekämpa sådana sjukdomar. Det rör sig alltså främst om "annan offentlig verksamhet" enligt definitionen i den nya kontrollförordningen.

Epizootilagen innehåller inte någon nationell reglering som faller utanför den nya kontrollförordningens tillämpningsområde när det gäller vilka djurhållare och verksamheter med djur som kan omfattas av åtgärderna, se avsnitt 6.1. Däremot ger den materiella EU-lagstiftningen på området medlemsstaterna möjlighet att i olika avseenden ha krav som är strängare från smittskyddssynpunkt än vad som krävs för att genomföra eller

komplettera EU-lagstiftningen. Enligt epizootilagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen regleras t.ex. bekämpningsåtgärder avseende fler sjukdomar än vad som krävs enligt EU-rätten. Det kan också vara fråga om bestämmelser som i och för sig genomför EU-direktiv om åtgärder mot en viss sjukdom, men som i vissa delar går längre. Epizootilagen innehåller även andra bestämmelser som inte innebär ett genomförande eller en obligatorisk komplettering av EU-rättsakter, t.ex. bestämmelser om ersättning till enskilda som blir föremål för åtgärder enligt lagen. Det är oklart i vilken utsträckning sådana bestämmelser kan anses fastställda ”för tillämpning av unionslagstiftningen” i den mening som avses i artikel 1.2 i den nya kontrollförordningen. Det kan i vart fall ifrågasättas när det gäller nationella åtgärder mot sjukdomar som inte alls regleras på EU-nivå. Det finns däremot både praktiska och lagtekniska fördelar med att på det sätt som görs i dag använda samma uttryck för all kontroll som bedrivs enligt lagen. Detta gäller även uttrycket annan offentlig verksamhet.

Regeringen bedömer därför att det, för att underlätta tillämpningen, i lagen bör klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det, till skillnad från promemorians förslag, framgå att med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen avses både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och kontroll och offentlig verksamhet i övrigt enligt epizootilagen.

Regeringen föreslår också att det anges i lagen att kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet och därmed även vid sådan kontroll eller verksamhet som skulle kunna anses falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde. Det skulle annars uppstå praktiska svårigheter för de behöriga myndigheterna och enskilda att avgöra i vilka situationer kontrollförordningen skulle tillämpas. Detta innebär enligt regeringens bedömning också att epizootilagen och de föreskrifter som meddelas med stöd av lagen vid tillämpningen av kontrollförordningen är att anse som sådan nationell lagstiftning som avses i artikel 1.2.

För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att det är ändamålsenligt att hänvisningen till uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen bör göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Samma bedömning görs när det gäller den föreslagna bestämmelsen om kontrollförordningens tillämplighet.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.2 görs bedömningen att ordet kontrollorgan bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 12 § epizootilagen, bör alltså för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I epizootilagen bör det även läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

7.2 Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innebär att endast de myndigheter som av regeringen pekats ut som kontrollmyndigheter kan utföra annan offentlig verksamhet.

Remissinstanserna: *Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)* pekar på att begreppet ”annan offentlig verksamhet” innebär en möjlighet att fånga den roll som SVA rent empiriskt har i livsmedelskedjan. SVA uppger vidare att myndigheten inte är identifierad som behörig myndighet enligt kontrollförordningen, vilket begränsar myndighetens möjligheter att på ett effektivt sätt utföra de arbetsuppgifter som följer av instruktionen och som faller inom ramen för ”annan offentlig verksamhet”. SVA önskar att myndighetens roll inom livsmedelskedjan ska förtydligas och att myndigheten får de bemyndiganden som krävs för att den ska kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett effektivt sätt. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 11 § epizootilagen. I paragrafen föreskrivs att Jordbruksverket och länsstyrelserna ska utöva offentlig kontroll av efterlevnaden av lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i epizootiförordningen.

På motsvarande sätt som för offentlig kontroll bör det av epizootilagen framgå vilka myndigheter som ansvarar för annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen. Som framgår av avsnitt 6.2 täcker uttrycket annan offentlig verksamhet många varierande uppgifter, alltifrån sådant som i dag ingår i det som i lagen benämns som ”övriga åligganden”, till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Uppgifter

som utgör annan offentlig verksamhet kan, som *SVA* påtalar, också utföras av andra statliga myndigheter än de myndigheter som pekats ut som kontrollmyndigheter av regeringen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen.

I materiellt hänseende innehåller epizootilagen bestämmelser om övervakning och bekämpning av smittsamma djursjukdomar. Sådana åtgärder är, som anges i föregående avsnitt, att anse som annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen.

Många bestämmelser i lagen ges i form av bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller fatta beslut i det enskilda fallet. I några paragrafer pekas Jordbruksverket ut som den myndighet som har rätt att besluta om olika åtgärder. Enligt 4 a § ska Jordbruksverket, om det finns grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, i den utsträckning det är nödvändigt för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att bl.a. besöka sådana områden som gränsar till ett område där smitta kan antas förekomma, eller där det annars kan finnas risk för spridning av smitta. Vidare ska Jordbruksverket, enligt 5 §, om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, besluta om förbud enligt 4 § för de områden där smitta förekommer, eller om andra begränsningar i hanteringen av djur eller varor, allt i den utsträckning det behövs för att motverka smittspridning (smittförklaring). Enligt 9 § kan Jordbruksverket vidare fatta beslut om bl.a. att innehavare av redskap eller annan utrustning som oundgängligen behövs för att förebygga eller bekämpa epizootisk sjukdom ska tillhandahålla utrustningen.

Det bör mot den beskrivna bakgrunden tydliggöras att annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

7.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Regeringens bedömning: De behöriga myndigheterna kan överlämna uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse som upplyser om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning. I promemorian föreslås dock inga upplysningsbestämmelser.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Allmänt om förutsättningarna för delegering

Enligt artiklarna 28 och 31 i den nya kontrollförordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till organ eller till fysiska personer i enlighet med villkoren i artikel 29 eller 30. Delegering av uppgifter som ingår i offentlig kontroll får ske under förutsättning att delegeringen innehåller en exakt beskrivning av de uppgifter som ska utföras och villkoren för utförandet. Organet och den fysiska personen ska vidare uppfylla vissa krav. De ska bl.a. ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs för att utföra de uppgifter som delegeras och de ska vara opartiska och fria från intressekonflikter. För ett organ gäller dessutom att det ska vara ackrediterat i enlighet med standarder som är relevanta för de aktuella uppgifterna (artiklarna 29–30). När det gäller delegering av uppgifter som ingår i annan offentlig verksamhet till ett organ krävs att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 (som anger vilka sakområden som kontrollförordningen ska tillämpas på) inte förbjuder en sådan delegering. För delegation till fysiska personer krävs, förutom att villkoren enligt artikel 30 är uppfyllda, att den materiella lagstiftningen tillåter en sådan delegering. En uttrycklig begränsning av vad som får delegeras finns i artikel 31.3 i förordningen. Där sägs att beslut om åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad enligt artikel 138.1 b, 138.2 och 138.3 inte får delegeras. Nämnda bestämmelser innehåller en uppräknning av åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta om det konstateras att det finns brister i efterlevnaden av regelverket. Utöver de allmänna bestämmelserna om myndighetsåtgärder i artikel 138 innehåller förordningen även mer specifika bestämmelser om vilka åtgärder som behöriga myndigheter får vidta vid bristande efterlevnad av reglerna i samband med att djur och varor förs in i unionen från tredje länder, se artiklarna 66–69. De åtgärder som nämns i artiklarna 66–69 ryms inom de åtgärder som regleras i artikel 138. Förordningen kan därmed inte förstås på annat sätt än att begränsningen i rätten att delegera beslut även omfattar beslut om åtgärder som fattas med stöd av artiklarna 66–69 i förordningen.

Det införs inte några särskilda delegationsbestämmelser i epizootilagen

Av 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen framgår att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt enskilda och att detta ska ske med stöd av lag om uppgiften innefattar myndighetsutövning. Det kan inte uteslutas att det kan förekomma moment av myndighetsutövning i de uppgifter som kan delegeras av de behöriga myndigheterna med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och att delegering därför kräver stöd i lag. Bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen är emellertid direkt tillämpliga och någon kompletterande bestämmelse i svensk rätt krävs inte för att regeringsformens krav på lagstöd ska vara uppfyllt. Bestämmelserna är även utformade på ett sätt som gör att de berörda myndigheterna kan tillämpa dem utan kompletterande regler i lag. För delegation till fysiska personer krävs, som angetts ovan, att den materiella lagstiftningen på EU-nivå och nationell nivå tillåter en sådan delegering. Av tydlighetsskäl bör möjligheten att delegera uppgifter med stöd av

kontrollförordningen dock framgå av epizootilagen. Regeringen föreslår därför att det i lagen införs en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

7.4 Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och om skyldighet att lämna information

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,
2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och
3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås ingen uttrycklig begränsning av bemyndigandet att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ med delegerade befogenheter och fysiska personer. Det föreslås inte heller något bemyndigande att meddela föreskrifter om skyldighet att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Remissinstanserna: *Riksdagens ombudsmän* påpekar att det inte framgår av promemorian hur handlingar som förvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande och att den fortsatta beredningen bör kompletteras med en analys av den frågan. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den tidigare kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs också uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl. a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det

inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos.

I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Av bestämmelsen framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska genomföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den tidigare kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandekter.

Trots att den nya kontrollförordningen innehåller direkt tillämpliga bestämmelser om hur offentlig kontroll och även annan offentlig verksamhet ska organiseras och bedrivas kan det finnas behov av detaljerade bestämmelser i dessa avseenden. Djurhälsolagstiftningen är till stor del är en beredskapslagstiftning som måste vara anpassad till eventuell försämring av djurhälsoläget. Regeringen delar därför promemorians bedömning att det bör finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

När det gäller uppgifter som utförs av statliga myndigheter som länsstyrelserna, som är de operativa kontrollmyndigheterna på detta område, kan föreskrifter om kontrollen eller annan offentlig verksamhet, meddelas på förordningsnivå med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen. Föreskrifterna ska endast avse skyldigheter för myndigheterna och kräver därför inte bemyndigande i lag. För det fall uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har överlämnats till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer behövs dock ett bemyndigande i lag eftersom det är fråga om att reglera skyldigheter för enskilda eller i övrigt ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden (8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen). Det bör därför införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur sådana organ och fysiska personer ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information och ge in handlingar

Om en medlemsstat tilldelar ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på ett och samma område till mer än en behörig myndighet ska medlemsstaten enligt artikel 4.1 i den nya kontrollförordningen säkerställa en effektiv och verkningsfull samordning mellan alla berörda myndigheter samt en enhetlig och verkningsfull offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inom hela

sitt territorium. Den nya kontrollförordningen ställer också krav på rapportering från medlemsstaterna till kommissionen (se bl.a. artikel 113).

I epizootilagen har Jordbruksverket utsetts till samordnande kontrollmyndighet (11 a §). För att kraven i den nya kontrollförordningen ska uppnås behöver den samordnande myndigheten ha tillgång till tillförlitlig och jämförbar information från de operativa kontrollmyndigheterna. De operativa myndigheternas uppgiftslämnande utgör således ett viktigt inslag i kontrollverksamheten och är en förutsättning för att den nya kontrollförordningens bestämmelser ska kunna verkställas. Detta gäller även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda organ eller fysiska personer. Bedömningen är därför att det bör finnas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för de operativa kontrollmyndigheterna och för organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till en samordnande myndighet, i det här fallet Jordbruksverket. När det gäller länsstyrelserna kan föreskrifter om informationsskyldighet meddelas på förordningsnivå med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen. Föreskrifter om rapporteringsskyldighet för enskilda organ och fysiska personer kräver dock stöd i lag (8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen). Det bör därför i enlighet med promemorians förslag införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

Riksdagens ombudsmän påpekar att det är oklart hur handlingar som förvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hantearas vid en begäran om handlingsutlämnande. Kontrollförordningen kräver att det finns arrangemang som säkerställer en effektiv och verkningsfull samordning mellan de delegerande behöriga myndigheterna och de organ eller fysiska personer som utför delegerade uppgifter. I artikel 32 anges att organen och de fysiska personerna ska meddela resultaten av de uppgifter som utförts till den delegerande myndigheten. Om resultatet av en offentlig kontroll visar att bestämmelserna inte har efterlevts eller att det är sannolikt att så är fallet, ska den behöriga myndigheten omedelbart underättas, såvida inte särskilda arrangemang mellan den behöriga myndigheten och organet med delegerade uppgifter anger något annat. För att tillgodose allmänhetens behov av insyn bör det även införas ett nytt bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva att ett organ eller en fysisk person som utför delegerade uppgifter ska vara skyldig att lämna information och ge in handlingar till den delegerande myndigheten. Handlingarna blir därmed allmänna och kan begäras ut. Ett förslag till en motsvarande reglering i miljöbalken av skyldighet att lämna information och handlingar till den delegerande myndigheten har lämnats av regeringen i propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet, prop. 2019/20:137, s. 68–72.

7.5 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Regeringens bedömning: Det behövs inte något särskilt bemyndigande om uppgiftsskyldighet för djurhållare i epizootilagen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns krav på att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Det finns som redogjorts för närmare i avsnitt 4.3 flera nationella författningar på djurhälsoområdet, vars tillämpningsområde delvis överlappar varandra. Av 9 § första stycket 3 lagen om provtagning av djur, m.m. (härefter provtagningslagen) följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om registrering av djurhållare och anläggningar för djur. Provtagningslagen har ett brett tillämpningsområde som bl.a. omfattar kontroll av smittsamma djursjukdomar och kontroll av rests substanser och andra ämnen i djur och djurprodukter. Regeringen bedömer därför, i likhet med promemorian, att bemyndigandet i provtagningslagen är ett tillräckligt komplement till uppgiftsskyldigheten enligt artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen när det gäller djurhälsokrav. Något särskilt bemyndigande behövs därför inte i epizootilagen.

I förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag finns bestämmelser som syftar till att underlätta företagets kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter. Förordningen är bl.a. tillämplig på Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna.

7.6 Rätt till upplysningar och tillträde

Regeringens bedömning: Den nuvarande bestämmelsen om rätt för bl.a. kontrollmyndigheter och EU:s institutioner att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen, för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Regeringens förslag: Bestämmelserna om rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats

enligt lagen om officiella veterinärer. Bestämmelserna ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Det ska förtydligas att de EU-institutioner som bestämmelserna gäller för är Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten. Deras rätt till upplysningar och tillträde ska gälla i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och för att kontrollera att EU-bestämmelserna om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde följs.

Bestämmelsen om rätt till tillträde och upplysningar ska inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i sak med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: *Försvarsmakten* framför att den tillträdesrätt och rätt till dokumentation och information som den nya kontrollförordningen (artikel 116.3) ger kommissionens och revisionsrättens inspektörer och experter medför en risk för att försvarshemligheter och annan skyddsvärd försvarsrelaterad information röjs. Det bör införas ett uttryckligt undantag för Försvarsmakten i nationell rätt, i syfte att förhindra spridning av information som riskerar försvarsförmågan. *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att tillträde och andra bemyndiganden som gäller för dem som utövar offentlig kontroll, även bör gälla andra organ (officiella veterinärer och andra fysiska personer som fått delegation) som blivit bemyndigade att utföra verksamhet som avses i lagen, såsom att få tillgång till uppgifter som behövs för att utföra uppdraget och t.ex. tillträde till platser där djur hålls.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: När det gäller uttrycket ”den som vidtar åtgärder...” framgår det av förarbetena till de lagändringar som gjordes för att anpassa lagstiftningen till den tidigare kontrollförordningen att det är åtgärder för att förebygga eller bekämpa epizootier som åsyftas (se prop. 2005/06:128 s. 334 f.). Dessa åtgärder ingår i uttrycket annan offentlig verksamhet enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen.

Bestämmelsen i 12 § epizootilagen om rätt till upplysningar och tillträde kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna artikel ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivning, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Regeringen föreslår i avsnitt 7.1 en bestämmelse som anger att den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt epizootilagen, alltså även vid sådan kontroll

och annan offentlig verksamhet som kan bedömas falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde. Artikel 15.1 bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 12 § epizootilagen en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna och kontrollorganen. Av artikel 5.1 h i den nya kontrollförordningen framgår också att de behöriga myndigheterna ska ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas byggnader med tillhörande mark och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. Mot denna bakgrund och för att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedömer regeringen i likhet med promemorian att det är lämpligt att låta bestämmelsen i epizootilagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen.

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss offentlig kontroll eller offentlig annan verksamhet i egenskap av officiell veterinär. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför även omfatta dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla för sådana veterinärer som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Officiella veterinärer som är anställda på kontrollmyndigheten omfattas däremot av kontrollmyndighetens tillträdesrätt.

Rätten till upplysningar och tillträde bör vidare, på motsvarande sätt som föreskrivs när det gäller aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. För att uppnå enhetlighet med den nya kontrollförordningen och för att underlätta tillämpningen bör uttrycket ”den som vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna” bytas ut mot uttrycket ”den som utför annan offentlig verksamhet”. I praktiken avses dock samma situationer, eftersom annan offentlig verksamhet avser just annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs enligt den nya kontrollförordningen eller den materiella lagstiftningen (se artikel 2.2). Det bedöms alltså inte vara fråga om någon faktisk utvidgning av tillträdesrätten i denna del.

Av 12 § tredje stycket epizootilagen följer att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde även gäller för EU:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om kommissionens kontroll i medlemsstaterna (artiklarna 116–119). Kommissionens experter ska utföra kontroller i varje medlemsstat för att bl.a. kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de bestämmelser

som föreskrivs i den nya kontrollförordningen. Dessa kontroller ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. De får även omfatta kontroller på plats (artikel 116). Medlemsstaterna ska ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler eller delar av lokaler, till djur och varor samt tillgång till information och datasystem som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 119). Kommissionen får även, i samarbete med den berörda medlemsstaten, sända en grupp inspektörer för offentlig kontroll på plats i medlemsstaten (artikel 108.2).

Eftersom det är kommissionen och dess inspektörer och experter som ska utföra kontroll i medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen kan rätten till upplysningar och tillträde preciseras till att gälla för dem. Även experter från medlemsstaterna får dock bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde som dem (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen har utsetts av kommissionen. De nationella experterna omfattas alltså i detta sammanhang av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”.

Vissa åtgärder som utförs i Sverige kan enligt epizootiförordningen medfinansieras av unionens budget. Medfinansieringen avser till största delen åtgärder för att förebygga och bekämpa smittsamma djursjukdomar. För budgetperioden 2014-2020 regleras unionens medfinansiering i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG. Förhandlingar om bestämmelser för nästa budgetperiod 2021-2027 pågår. Kommissionen har föreslagit ett nytt program för den inre marknaden, i vilket en bredd av tidigare separata program och insatser inom bl.a. konkurrenskraft, växt-, djur-, livsmedels- och foderområdet, konsumentskydd och statistik ingår. Bestämmelserna på växt-, djur-, livsmedels- och foderområdet motsvarar i princip bestämmelserna i förordning nr 652/2014 men innebär en viss utvidgning av vad som kan finansieras i förhållande till dagens program.

En av EU:s institutioner, Europeiska revisionsrätten, har i uppgift att granska hur unionens medel används, såväl inom unionens egna organ som inom medlemsstaterna. Sverige kan därmed komma att granskas av revisionsrätten. Revisionsrätten och inspektörer och experter som utsetts av revisionsrätten bör således ha samma befogenheter som kommissionen att få tillgång till de platser och uppgifter som behövs för granskningen av unionens finanser.

Rätten för kommissionen, revisionsrätten och för de inspektörer och experter som har utsetts av dessa institutioner bör också gälla i den utsträckning det behövs för kontroll av att reglerna i förordning (EU) nr 652/2014 eller i det nya regelverk som kommer att ersätta den förordningen följs. Regeringen bedömer därför, till skillnad från promemorian, att rätten till tillträde inte bör vara kopplad till en specifik EU-förordning.

I stället bör rätten gälla i den utsträckning det behövs för att kontrollera att de vid varje tid gällande EU-bestämmelserna om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde följs.

I kommissionen ingår också Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) som har att utföra kontroll och inspektioner av åtgärder som medfinansieras av unionens budget. Olaf har under vissa förutsättningar rätt till tillträde och upplysningar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999. I lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning finns bestämmelser om rätt för behöriga myndigheter till tillträde och upplysningar när Olaf utför kontroller och inspektioner enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013. Bestämmelserna i epizootilagen om rätt till tillträde och upplysningar bör inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats genomförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Bestämmelsen bör utformas enligt Lagrådets yttrande som redovisas i proposition 2016/17:56 Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

När det gäller *Försvarsmaktens* synpunkter kring behovet av att undanta sin verksamhet från rätten till tillträde för EU-institutionerna, se bedömningen i avsnitt 9.9 (om livsmedelslagen).

7.7 Skyldighet att lämna hjälp

Regeringens förslag: I epizootilagen ska den nuvarande bestämmelsen om skyldighet att tillhandahålla hjälp ersättas av en bestämmelse som upplyser om kontrollförordningens regler om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 12 a § epizootilagen, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna ska kunna genomföras.

Som det har redogjorts för närmare under avsnitt 7.5 får ”åtgärder” anses vara sådan verksamhet som enligt den nya kontrollförordningen är annan offentlig verksamhet.

Regeringen föreslår i avsnitt 7.1 en bestämmelse som tydliggör att den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt epizootilagen. Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är utformad på ett sådant sätt att den är direkt tillämplig för aktörerna. Regeringen anser därför i likhet med promemorian att bestämmelsen i 12 a § epizootilagen kan upphävas och ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga regleringen. Då hänvisningen till den nya kontrollförordningen är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att den görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

7.8 Tystnadsplikt

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse om tystnadsplikt i epizootilagen med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

Det ska införas en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter när det gäller denna lag. Se dock allmänna synpunkter i avsnitt 6.6.

Skälen för regeringens förslag: Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att befintliga sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) tillgodoser kraven i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i epizootilagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. I enlighet med promemorians förslag bör det också upplysas om att i det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

7.9 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Regeringens bedömning: Beslut som har fattats av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta motiverar inte några ändringar i epizootilagen.

Regeringens förslag: Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att beslut som är fattade av annat organ än kontrollmyndigheten ska kunna överklagas. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter. Se dock också allmänna synpunkter i avsnitt 6.3.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt 21 § första stycket epizootilagen får beslut enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Som konstaterats i avsnitt 6.3 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Eftersom sådana beslut redan omfattas av den befintliga lydelsen av 21 § första stycket finns det inte något behov av att ändra bestämmelserna i den delen.

Som har konstaterats i avsnitt 6.3 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför, i enlighet med promemorians förslag, föras in epizootilagen.

I lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut som meddelats av organ med delegerade uppgifter bör gälla för över-

klagande av beslut som fattas av fysiska personer. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att detta bör framgå av överklagande-bestämmelsen i epizootilagen.

7.10 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Regeringens förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att vissa bestämmelser i förvaltningslagen ska gälla vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter när det gäller denna lag. Se dock allmänna synpunkter i avsnitt 6.4.

Skälen för regeringens förslag: Av 1 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att lagen gäller handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna, dvs. lagen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.4 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om förvaltningslagens tillämplighet bör därför, i enlighet med promemorians förslag, föras in i epizootilagen.

7.11 Ändring med anledning av förbudet mot dubbelprövning

Regeringens förslag: Det ska inte få dömas till ansvar för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte om denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: I 20 § epizootilagen finns bestämmelser om straff för vissa gärningar. Samtidigt får också förelägganden eller förbud enligt lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen förenas med vite, se 13 §.

I 20 § tredje stycket epizootilagen regleras förhållandet mellan straff och vite på så sätt att ansvar enligt lagen inte får dömas ut för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande eller vitesförbud, om föreläggandet eller förbudet har överträtts.

I artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll regleras rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger (ne bis in idem). Denna rättighet brukar också kallas dubbelprövningsförbudet. Enligt Europadomstolens tolkning av artikeln kan förbudet mot dubbel lagföring vara tillämpligt även när åtgärder eller sanktioner inte betecknas som straff i den nationella rätten, såsom exempelvis administrativa sanktioner och viten.

Dubbelprövningsförbudet hindrar inte bara ett andra straff (dvs. ett nytt straff vid ett annat tillfälle än det första) utan även en andra prövning av samma gärning. Europadomstolen har i ett mål som gällde parallella förfaranden funnit att en kränkning av dubbelprövningsförbudet hade ägt rum, då den andra processen inte avslutades när det första avgörandet blev slutligt (Muslija mot Bosnien-Herzegovina, no. 32042/11, den 14 januari 2014). Liknande resonemang fördes i Europadomstolens dom i målen Grande Stevens and Others v. Italy (nos. 18640/10, 18647/10, 18663/10 och 18698/10, den 4 mars 2014), Glantz mot Finland och Nykänen mot Finland (no. 37394/11 respektive 11828/11, den 20 maj 2014). Enligt ett avgörande från Högsta domstolen är det inte enbart ett slutligt avgörande som utgör ett hinder mot ett andra förfarande. Även en pågående prövning är ett sådant hinder (NJA 2013 s. 502). Det innebär att det som avgör när ett hinder mot ett andra förfarande för samma gärning eller överträdelse uppkommer får anses vara den tidpunkt när det inleds en domstolsprocess om utdömande om vite. Regeringen anser i likhet med promemorian att detta bör komma till uttryck i epizootilagen. Exempel på sådana regleringar finns i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter. Bestämmelsen i 20 § epizootilagen bör utformas på motsvarande sätt.

8 Ändringar i zoonoslagen

8.1 Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförordningen

Regeringens förslag: Uttrycket offentlig kontroll ska i lagen betyda dels offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen, dels kontroll i övrigt av att zoonoslagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska betyda dels annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen, dels sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Ordet kontrollorgan ska i berörda bestämmelser i lagen ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Den nya kontrollförordningen ska tillämpas även när det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som skulle kunna anses falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorians förslag kopplas uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enbart till kontrollförordningen. I regeringens förslag läggs också till en bestämmelse om kontrollförordningens tillämpning.

Remissinstanserna: Se synpunkter i avsnitt 6.1 och 6.2. Inga remissinstanser uttalar sig i denna fråga särskilt om zoonoslagen.

Skälen för regeringens förslag

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i zoonoslagen för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som fanns i den tidigare kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. I avsnitt 6.2 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i zoonoslagen.

Som framgår i avsnitt 6.2 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet. Den verksamhet som behöriga myndigheter bedriver enligt zoonoslagen avser främst kontroll av misstänkta fall av salmonella och åtgärder för att förebygga eller bekämpa smittan. Det rör sig alltså i huvudsak om ”annan offentlig verksamhet” enligt definitionen i den nya kontrollförordningen.

Zoonoslagen innehåller inte någon nationell reglering som faller utanför den nya kontrollförordningens tillämpningsområde när det gäller vilka djurhållare och verksamheter med djur som kan omfattas av åtgärderna, se avsnitt 6.1. Däremot ger den materiella EU-lagstiftningen på området medlemsstaterna möjlighet att i olika avseenden ha krav som är strängare från smittskyddssynpunkt än vad som krävs för att genomföra eller kom-

plettera EU-lagstiftningen. Zoonoslagen tillämpas i nuläget endast på salmonella. Enligt zoonoslagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen är det dock möjligt att t.ex. reglera bekämpningsåtgärder avseende fler sjukdomar än vad som krävs enligt EU-rätten. Det kan också vara fråga om bestämmelser som i och för sig genomför eller kompletterar EU-rättsakter om åtgärder mot en viss smitta, men som i vissa delar går längre. Zoonoslagen innehåller även andra bestämmelser som inte innebär ett genomförande eller en obligatorisk komplettering av EU-rättsakter, t.ex. bestämmelser om ersättning till enskilda som blir föremål för åtgärder enligt lagen. Det är oklart i vilken utsträckning sådana bestämmelser kan anses fastställda ”för tillämpning av unionslagstiftningen” i den mening som avses i artikel 1.2 i den nya kontrollförordningen. Det kan i vart fall ifrågasättas om det skulle införas nationella åtgärder mot sjukdomar eller smittor som inte alls regleras på EU-nivå. Det finns däremot både praktiska och lagtekniska fördelar med att på det sätt som görs i dag använda samma uttryck för all kontroll som bedrivs enligt lagen. Detta gäller även uttrycket annan offentlig verksamhet.

Regeringen bedömer därför att det, för att underlätta tillämpningen, i lagen bör klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det, till skillnad från promemorians förslag, framgå att med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen avses både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och kontroll och offentlig verksamhet i övrigt enligt zoonoslagen.

Regeringen föreslår också att det anges i lagen att kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet och därmed även vid sådan kontroll eller verksamhet som skulle kunna anses falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde. Det skulle annars uppstå praktiska svårigheter för de behöriga myndigheterna och enskilda att avgöra i vilka situationer kontrollförordningen skulle tillämpas. Detta innebär enligt regeringens bedömning också att zoonoslagen och de föreskrifter som meddelas med stöd av lagen vid tillämpningen av kontrollförordningen blir att anse som sådan nationell lagstiftning som avses i artikel 1.2.

För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att det är ändamålsenligt att hänvisningen till uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen bör göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Samma bedömning görs när det gäller den föreslagna bestämmelsen om kontrollförordningens tillämplighet.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.2 görs bedömningen att ordet kontrollorgan bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 9 § i zoonoslagen, bör alltså för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I zoonoslagen bör det även läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

8.2 Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innebär att endast de myndigheter som av regeringen pekats ut som kontrollmyndigheter kan utföra annan offentlig verksamhet.

Remissinstanserna: *Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)* pekar på att begreppet ”annan offentlig verksamhet” innebär en möjlighet att fånga den roll som SVA rent empiriskt har i livsmedelskedjan. SVA uppger vidare att myndigheten inte är identifierad som behörig myndighet enligt kontrollförordningen, vilket begränsar myndighetens möjligheter att på ett effektivt sätt utföra de arbetsuppgifter som följer av instruktionen och som faller inom ramen för ”annan offentlig verksamhet”. SVA önskar att myndighetens roll inom livsmedelskedjan ska förtydligas och att myndigheten får de bemyndiganden som krävs för att den ska kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett effektivt sätt. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av zoonoslagen. I 8 § zoonoslagen föreskrivs att Jordbruksverket och länsstyrelserna ska utöva offentlig kontroll av efterlevnaden av lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i zoonosförordningen.

På motsvarande sätt som för offentlig kontroll bör det av zoonoslagen framgå vilka myndigheter som ansvarar för att utföra annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.2, många varierande uppgifter, alltifrån sådant som i dag ingår i det som i lagen benämns som ”övriga åligganden”, till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett

visst område. Uppgifter som utgör annan offentlig verksamhet kan, som *SVA* påtalar, också utföras av andra statliga myndigheter än de som pekats ut som kontrollmyndigheter av regeringen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas i föreskrifter som regeringen meddelar.

Flera bestämmelser i zoonoslagen ges i form av bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller fatta beslut i det enskilda fallet. Enligt 4 § får Jordbruksverket för att fastställa förekomst av eller frihet från en zoonos besluta om provtagning eller undersökning av djur och av djurprodukter eller andra föremål som kan bära på smitta. Efter regeringens bemyndigande får Jordbruksverket vidare enligt 5 § meddela föreskrifter om eller i det enskilda fallet besluta om bl.a. slakt eller annan avlivning av djur, smittrening, undersökning av djur och produkter av djur i kontrollsyfte, journalföring i fråga om djur, produkter av djur och djurtransporter och andra åtgärder som är nödvändiga.

Det bör mot den beskrivna bakgrunden, och då det anges redan i lagen att vissa uppgifter ska utföras av en specifik myndighet, i den nya bestämmelsen tydliggöras att annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

8.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Regeringens bedömning: De behöriga myndigheterna kan överlämna uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse som upplyser om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning. I promemorian föreslås dock inga upplysningsbestämmelser.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Allmänt om förutsättningarna för delegering

Enligt artiklarna 28 och 31 i den nya kontrollförordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till organ eller till fysiska personer i enlighet med villkoren i artikel 29 eller 30. Delegering av uppgifter som ingår i offentlig kontroll får ske under förutsättning att delegeringen

innehåller en exakt beskrivning av de uppgifter som ska utföras och villkoren för utförandet. Organet och den fysiska personen ska vidare uppfylla vissa krav. De ska bl.a. ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs för att utföra de uppgifter som delegeras och de ska vara opartiska och fria från intressekonflikter. För ett organ gäller dessutom att det ska vara ackrediterat i enlighet med standarder som är relevanta för de aktuella uppgifterna (artiklarna 29–30). När det gäller delegering av uppgifter som ingår i annan offentlig verksamhet till ett organ krävs att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 (som anger vilka sakområden som kontrollförordningen ska tillämpas på) inte förbjuder en sådan delegering. För delegation till fysiska personer krävs, förutom att villkoren enligt artikel 30 är uppfyllda, att den materiella lagstiftningen tillåter en sådan delegering. En uttrycklig begränsning av vad som får delegeras finns i artikel 31.3 i förordningen. Där sägs att beslut om åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad enligt artikel 138.1 b, 138.2 och 138.3 inte får delegeras. Nämda bestämmelser innehåller en uppräkningslista av åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta om det konstateras att det finns brister i efterlevnaden av regelverket. Utöver de allmänna bestämmelserna om myndighetsåtgärder i artikel 138 innehåller förordningen även mer specifika bestämmelser om vilka åtgärder som behöriga myndigheter får vidta vid bristande efterlevnad av reglerna i samband med att djur och varor förs in i unionen från tredje länder, se artiklarna 66–69. De åtgärder som nämns i artiklarna 66–69 ryms inom de åtgärder som regleras i artikel 138. Förordningen kan därmed inte förstås på annat sätt än att begränsningen i rätten att delegera beslut även omfattar beslut om åtgärder som fattas med stöd av artiklarna 66–69 i förordningen.

Det införs inte några särskilda delegationsbestämmelser i zoonoslagen

Av 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen framgår att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt enskilda och att detta ska ske med stöd av lag om uppgiften innefattar myndighetsutövning. Det kan inte uteslutas att det kan förekomma moment av myndighetsutövning i de uppgifter som kan delegeras av de behöriga myndigheterna med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och att delegering därför kräver stöd i lag. Bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen är emellertid direkt tillämpliga och någon kompletterande bestämmelse i svensk rätt krävs inte för att regeringsformens krav på lagstöd ska vara uppfyllt. Bestämmelserna är även utformade på ett sätt som gör att de berörda myndigheterna kan tillämpa dem utan kompletterande regler i lag. Av tydlighetsskäl bör möjligheten att delegera uppgifter med stöd av kontrollförordningen dock framgå av zoonoslagen. Regeringen föreslår därför att det i lagen införs en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

På djurhälsoområdet finns bestämmelser som särskilt reglerar veterinärers möjlighet att i enskilda fall utöva offentlig kontroll. Av 7 § zoonoslagen framgår att Jordbruksverket eller, i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer det, länsstyrelsen får överlåta åt en veterinär att besluta i enskilda ärenden om åtgärder för att förebygga eller bekämpa

zoonoser enligt 4 och 5 §§ samma lag. Det anges också i 8 § andra stycket att offentlig kontroll av efterlevnaden av beslut i enskilda fall enligt 4 eller 5 § också får utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen. Djurhälsolagsutredningen (N 2018:06) ser för närvarande över lagstiftningen på djurhälsoområdet i anledning av den nya EU-förordningen om djurhälsa, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), som ska börja tillämpas den 21 april 2021. Det ingår i uppdraget att analysera hur de särskilda bestämmelserna om överlåtelse av uppgifter till veterinär förhåller sig till möjligheten för behörig myndighet att delegera offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till en fysisk person enligt artiklarna 28, 30 och 31 i den nya kontrollförordningen. Det behöver i det sammanhanget övervägas hur dessa bestämmelser förhåller sig till de särskilda bestämmelserna om delegation som finns i förordning (EU) 2016/429. För delegation till fysiska personer krävs enligt den nya kontrollförordningen, som angetts ovan, att den materiella lagstiftningen på EU-nivå eller nationell nivå tillåter en sådan delegering. För att möjliggöra fortsatt delegation av uppgifter på zoonosområdet till veterinärer kan därför vara nödvändigt att behålla vissa bestämmelser i nationell rätt som ett komplement till kontrollförordningen och förordning (EU) 2016/429, medan andra kan anses som en dubbelreglering i förhållande till EU-bestämmelserna. Regeringen anser mot den bakgrunden, i likhet med promemorian, att det är mest ändamålsenligt att tills vidare behålla de särskilda bestämmelser om delegering av myndighetsutövning som finns i den svenska djurhälsolagsstiftningen i avvaktan på den större översynen.

8.4 Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,
2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och
3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås ingen uttrycklig begränsning av bemyndigandet att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ med delegerade befogenheter och fysiska personer. Det föreslås inte heller något bemyndigande att meddela föreskrifter om

skyldighet att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Remissinstanserna: *Riksdagens ombudsmän* påpekar att det inte framgår av promemorian hur handlingar som förvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande och att den fortsatta beredningen bör kompletteras med en analys av den frågan. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den tidigare kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs också uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnostik.

I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Av bestämmelsen framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska genomföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser fanns i den tidigare kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeaakter.

I 19 § zoonosförordningen finns ett bemyndigande för Jordbruksverket att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Bedömningen är att det även i fortsättningen finns behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Här bör vidare poängteras att djurhälsolagstiftningen till stor del är en beredskapslagstiftning som måste vara anpassad till eventuell försämring av djurhälsoläget. Regeringen bedömer därför att det bör finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

När det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som utförs av statliga kontrollmyndigheter som länsstyrelserna, som är de operativa kontrollmyndigheterna på detta område, kan föreskrifter om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas meddelas

av regeringen på förordningsnivå. Föreskrifterna ska endast avse skyldigheter för myndigheterna och kräver därför inte bemyndigande i lag. Om uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har överlämnats till ett organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer behövs dock ett bemyndigande i lag. Det bör därför införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter riktade till sådana organ eller personer.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information och ge in handlingar

Om en medlemsstat tilldelar ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på ett och samma område till mer än en behörig myndighet ska medlemsstaten enligt artikel 4.1 i den nya kontrollförordningen säkerställa en effektiv och verkningsfull samordning mellan alla berörda myndigheter samt en enhetlig och verkningsfull offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inom hela sitt territorium. Den nya kontrollförordningen ställer också krav på rapportering från medlemsstaterna till kommissionen (se bl.a. artikel 113).

I zoonoslagen har Jordbruksverket utsetts till samordnande kontrollmyndighet (8 a §). För att kraven i den nya kontrollförordningen ska uppnås behöver den samordnande myndigheten ha tillgång till tillförlitlig och jämförbar information från de operativa kontrollmyndigheterna. De operativa myndigheternas uppgiftslämnande utgör således ett viktigt inslag i kontrollverksamheten och är en förutsättning för att den nya kontrollförordningens bestämmelser ska kunna verkställas. Detta gäller även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda organ eller fysiska personer. Bedömningen är därför att det bör finnas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för de operativa kontrollmyndigheterna och för organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till en samordnande myndighet, i det här fallet Jordbruksverket. När det gäller länsstyrelserna kan föreskrifter om informationsskyldighet meddelas på förordningsnivå med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen. Föreskrifter om rapporteringsskyldighet för enskilda organ och fysiska personer kräver dock stöd i lag. Det bör därför, i enlighet med promemorians förslag, införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

Riksdagens ombudsmän påpekar att det är oklart hur handlingar som förvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande. Kontrollförordningen kräver att det finns arrangemang som säkerställer en effektiv och verkningsfull samordning mellan de delegerande behöriga myndigheterna och de organ eller fysiska personer som utför delegerade uppgifter. I artikel 32 anges att organen och de fysiska personerna ska meddela resultaten av de uppgifter som utförts till den delegerande myndigheten. Om resultatet av en offentlig kontroll visar att bestämmelserna inte har efterlevts eller att det är

sannolikt att så är fallet, ska den behöriga myndigheten omedelbart underlättas, såvida inte särskilda arrangemang mellan den behöriga myndigheten och organet med delegerade uppgifter anger något annat. För att tillgodose allmänhetens behov av insyn bör det även införas ett nytt bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva att ett organ eller en fysisk person som utför delegerade uppgifter ska vara skyldig att lämna information och ge in handlingar till den delegerande myndigheten. Handlingarna blir därmed allmänna och kan begäras ut. Ett förslag till en motsvarande reglering i miljöbalken av skyldighet att lämna information och handlingar till den delegerande myndigheten har lämnats av regeringen i propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet, prop. 2019/20:137, s. 68–72.

8.5 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Regeringens bedömning: Det behövs inte något särskilt bemyndigande om uppgiftsskyldighet för djurhållare i zoonoslagen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 10.2 i den nya kontrollförfordningen finns krav på att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet på förteckning är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Det finns som redogörs för närmare i avsnitt 4.3 flera nationella författningar på djurhälsoområdet, vars tillämpningsområde delvis överlappar varandra. Av 9 § första stycket 3 lagen om provtagning av djur, m.m. följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om registrering av djurhållare och anläggningar för djur. Provtagningslagen har ett brett tillämpningsområde som bl.a. omfattar kontroll av smittsamma djursjukdomar och kontroll av rests substanser och andra ämnen i djur och djurprodukter. Regeringen bedömer därför, i likhet med promemorian, att bemyndigandet i provtagningslagen är ett tillräckligt komplement till uppgiftsskyldigheten enligt artikel 15.5 i den nya kontrollförfordningen när det gäller djurhälsokrav. Något särskilt bemyndigande behövs därför inte i zoonoslagen.

I förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag finns bestämmelser som syftar till att underlätta företagets kontak-

ter med och uppgiftslämnande till myndigheter. Förordningen är bl.a. tillämplig på Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna.

8.6 Rätt till upplysningar och tillträde

Regeringens bedömning: Den nuvarande bestämmelsen om rätt för bl.a. kontrollmyndigheter och EU:s institutioner att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen, för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Regeringens förslag: Bestämmelserna om rätt till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen om officiella veterinärer. Bestämmelserna ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Det ska förtydligas att de EU-institutioner som bestämmelserna gäller för är Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten. Deras rätt till upplysningar och tillträde ska gälla i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och för att kontrollera att EU-bestämmelserna om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde följs.

Bestämmelsen om rätt till tillträde och upplysningar ska inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: *Försvarsmakten* framför att den tillträdesrätt och rätt till dokumentation och information som den nya kontrollförordningen (artikel 116.3) ger Europeiska kommissionens och revisionsrättens inspektörer och experter medför en risk för att försvarshemligheter och annan skyddsvärd försvarsrelaterad information röjs. Det bör införas ett uttryckligt undantag för *Försvarsmakten* i nationell rätt, i syfte att förhindra spridning av information som riskerar försvarsförmågan. *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att tillträde och andra bemyndiganden som gäller för dem som utövar offentlig kontroll, även bör gälla andra organ (officiella veterinärer och andra fysiska personer som fått delegation) som blivit bemyndigade att utföra verksamhet som avses i lagen, såsom att få tillgång till uppgifter som behövs för att utföra uppdraget och t.ex. tillträde till platser där djur hålls.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I dag har en kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen i den utsträckning det behövs för kontrollen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover. Denna rätt gäller också för den som vidtar åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna (9 § zoonoslagen).

När det gäller uttrycket ”den som vidtar åtgärder” framgår det av förarbetena till de lagändringar som gjordes för att anpassa lagstiftningen till den tidigare kontrollförordningen att det är åtgärder för att förebygga eller bekämpa zoonoser som åsyftas (se prop. 2005/06:128 s. 342 f.). Dessa åtgärder ingår i uttrycket annan offentlig verksamhet enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen.

Bestämmelsen i 9 § zoonoslagen om rätt till upplysningar och tillträde kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna artikel ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Regeringen föreslår i avsnitt 8.1 en bestämmelse som tydliggör att den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt zoonoslagen, alltså även vid sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som kan bedömas falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde. Artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 9 § zoonoslagen en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna och kontrollorganen. Av artikel 5.1 h i den nya kontrollförordningen framgår också att de behöriga myndigheterna ska ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas byggnader med tillhörande mark och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. Mot denna bakgrund och för att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedömer regeringen i likhet med promemorian att det är lämpligt att låta bestämmelsen i zoonoslagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen.

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2 (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss offentlig kontroll eller offentlig annan verksamhet i egenskap av officiell veterinär. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför även omfatta dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla för sådana officiella veterinärer som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Officiella veterinärer som är

anställda på kontrollmyndigheten omfattas däremot av kontrollmyndighetens tillträdesrätt.

Rätten till upplysningar och tillträde bör vidare, på motsvarande sätt som föreskrivs när det gäller aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla under det att annan offentlig verksamhet utförs. För att uppnå enhetlighet med den nya kontrollförordningen och för att underlätta tillämpningen bör uttrycket ”den som vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna” bytas ut mot ”den som utför annan offentlig verksamhet”. I praktiken avses dock samma situationer, eftersom annan offentlig verksamhet avser just annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs enligt den nya kontrollförordningen eller den materiella lagstiftningen (se artikel 2.2). Det bedöms alltså inte vara fråga om någon faktisk utvidgning av tillträdesrätten i denna del.

Av 9 § tredje stycket zoonoslagen följer att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde även gäller för EU:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om Europeiska kommissionens kontroll i medlemsstaterna (artiklarna 116–119). Kommissionens experter ska utföra kontroller i varje medlemsstat för att bl.a. kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de bestämmelser som föreskrivs i den nya kontrollförordningen. Dessa kontroller ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. De får även omfatta kontroller på plats (artikel 116). Medlemsstaterna ska ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler eller delar av lokaler, till djur och varor samt tillgång till information och data-system som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 119). Kommissionen får även, i samarbete med den berörda medlemsstaten, sända en grupp inspektörer för offentlig kontroll på plats i medlemsstaten (artikel 108.2).

Eftersom det är Europeiska kommissionen och dess inspektörer och experter som ska utföra kontroll i medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen kan rätten till upplysningar och tillträde preciseras att gälla för dem. Även experter från medlemsstaterna får dock bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde som dem (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen har utsetts av kommissionen. De nationella experterna omfattas alltså i detta sammanhang av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”.

Vissa åtgärder som utförs i Sverige kan enligt zoonosförordningen medfinansieras av unionens budget. Medfinansieringen avser till största delen av åtgärder för att förebygga och bekämpa smittsamma djursjukdomar. För budgetperioden 2014–2020 regleras unionens medfinansiering i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets

och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG. Förhandlingar om bestämmelser för nästa budgetperiod 2021–2027 pågår. Kommissionen har föreslagit ett nytt program för den inre marknaden, i vilket en bredd av tidigare separata program och insatser inom bl.a. konkurrenskraft, växt-, djur-, livsmedels- och foderområdet, konsumentskydd och statistik ingår. Bestämmelserna på växt-, djur-, livsmedels- och foderområdet motsvarar i princip bestämmelserna i förordning nr 652/2014 men innebär en viss utvidgning av vad som kan finansieras i förhållande till dagens program.

En av EU:s institutioner, Europeiska revisionsrätten, har i uppgift att granska hur unionens medel används, såväl inom unionens egna organ som inom medlemsstaterna. Sverige kan därmed komma att granskas av revisionsrätten. Revisionsrätten och inspektörer och experter som utsetts av revisionsrätten bör således ha samma befogenheter som kommissionen att få tillgång till de platser och uppgifter som behövs för granskningen av unionens finanser.

Rätten för kommissionen, revisionsrätten och för de inspektörer och experter som har utsetts av dessa institutioner bör också gälla i den utsträckning det behövs för kontroll av att reglerna i förordning (EU) nr 652/2014 eller i det nya regelverk som kommer att ersätta den förordningen följs. Regeringen bedömer därför, till skillnad från promemorian, att rätten till tillträde inte bör vara kopplad till en specifik EU-förordning. I stället bör rätten gälla i den utsträckning det behövs för att kontrollera att de vid varje tid gällande EU-bestämmelserna om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde följs.

I kommissionen ingår också Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) som har att utföra kontroll och inspektioner av åtgärder som medfinansieras av unionens budget. Olaf har under vissa förutsättningar rätt till tillträde och upplysningar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999. I lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning finns bestämmelser om rätt för behöriga myndigheter till tillträde och upplysningar när Olaf utför kontroller och inspektioner enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013. Bestämmelserna i zoonoslagen om rätt till tillträde och upplysningar bör inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats genomförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Bestämmelsen bör utformas enligt lagrådets yttrande i proposition 2016/17:56 Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

När det gäller *Försvarsmaktens* synpunkter kring behovet av att undanta sin verksamhet från rätten till tillträde för EU-institutionerna, se bedömningen i avsnitt 9.9 (om livsmedelslagen).

8.7 Skyldighet att lämna hjälp

Regeringens förslag: I zoonoslagen ska den nuvarande bestämmelsen om skyldighet att tillhandahålla hjälp ersättas av en bestämmelse som upplyser om kontrollförordningens regler om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 9 a § zoonoslagen, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna ska kunna genomföras.

Som det redogörs för närmare under avsnitt 8.6 får ”åtgärder” anses vara sådan verksamhet som enligt den nya kontrollförordningen är annan offentlig verksamhet.

Regeringen föreslår i avsnitt 8.1 en bestämmelse som tydliggör att den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt zoonoslagen. Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är utformad på ett sådant sätt att den är direkt tillämplig för aktörerna. Regeringen anser därför, i likhet med promemorian, att bestämmelsen i 9 a § zoonoslagen kan upphävas och ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga regleringen. Då hänvisningen till den nya kontrollförordningen är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att den görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

8.8 Tystnadsplikt

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse om tystnadsplikt i zoonoslagen med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

Det ska införas en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.6.

Skälen för regeringens förslag: Som det redogörs för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att befintliga sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) tillgodoser kraven i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i zoonoslagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes. I enlighet med promemorians förslag bör det också upplysas om att i det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

8.9 Överklagande av beslut som fattas av organ eller fysiska personer

Regeringens bedömning: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta motiverar inte några ändringar i zoonoslagen.

Regeringens förslag: Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att beslut som är fattade av annat organ än kontrollmyndigheten ska kunna överklagas. Se också allmänna synpunkter i avsnitt 6.3.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt 13 § första stycket zoonoslagen får beslut av en enskild veterinär överklagas hos Jordbruksverket. Andra beslut enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras

av lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Som konstaterats i avsnitt 6.3 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Eftersom sådana beslut redan omfattas av den befintliga lydelsen av 13 § andra stycket finns det inte behov av att ändra bestämmelsen i den delen.

Som konstateras i avsnitt 6.3 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför, i enlighet med promemorians förslag, föras in i zoonoslagen.

I lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut som meddelats av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut som fattas av fysiska personer. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att detta bör framgå av överklagandebestämmelsen i zoonoslagen.

8.10 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Regeringens förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att vissa bestämmelser i förvaltningslagen ska gälla vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter och av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.4.

Skälen för regeringens förslag: Av 1 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att lagen gäller handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndig-

heterna, dvs. lagen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.4 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om förvaltningslagens tillämplighet bör därför, i enlighet med promemorians förslag, föras in i zoonoslagen.

8.11 Ändringar av straffbestämmelser

Regeringens förslag: Det ska inte få dömas till ansvar för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

Överträdelser av den nya kontrollförordningen ska inte omfattas av straffbestämmelserna i zoonoslagen.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. Regeringen föreslår till skillnad från promemorian en ändring även av dubbelbestraffningsförbudet i 12 § zoonoslagen och en avgränsning av straffbestämmelserna i förhållande till den nya kontrollförordningen.

Remissinstanserna yttrar sig inte om denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: I 12 § zoonoslagen finns bestämmelser om straff för vissa överträdelser av lagen eller föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen. Av 12 a § följer att även överträdelser av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen är straffbelagda. Samtidigt får också förelägganden eller förbud enligt lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagarna förenas med vite, se 10 §.

I 12 § tredje stycket och 12 a § tredje stycket regleras förhållandet mellan straff och vite genom att det anges att ansvar inte får dömas ut för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande eller vitesförbud, om föreläggandet eller förbudet har överträtts.

I artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll regleras rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger (*ne bis in idem*). Denna rättighet brukar också kallas dubbelprövningsförbudet. Enligt Europadomstolens tolkning av artikeln kan förbudet mot dubbel lagföreläggande vara tillämpligt även när åtgärder eller sanktioner inte betecknas som straff i den nationella rätten, såsom exempelvis administrativa sanktioner och viten.

Dubbelprövningsförbudet hindrar inte bara ett andra straff (dvs. ett nytt straff vid ett annat tillfälle än det första) utan även en andra prövning av samma gärning. Europadomstolen har i ett mål som gällde parallella förfaranden funnit att en kränkning av dubbelprövningsförbudet hade ägt rum, då den andra processen inte avslutades när det första avgörandet blev slutligt (Muslija mot Bosnien-Herzegovina, no. 32042/11, den 14 januari

2014). Liknande resonemang fördes i Europadomstolens dom i målen Grande Stevens and Others v. Italy (nos. 18640/10, 18647/10, 18663/10 och 18698/10, den 4 mars 2014), Glantz mot Finland och Nykänen mot Finland (no. 37394/11 respektive 11828/11, den 20 maj 2014). Enligt ett avgörande från Högsta domstolen är det inte enbart ett slutligt avgörande som utgör ett hinder mot ett andra förfarande. Även en pågående prövning är ett sådant hinder (NJA 2013 s. 502). Det innebär att det som avgör när ett hinder mot ett andra förfarande för samma gärning eller överträdelse uppkommer får anses vara den tidpunkt när det inleds en domstolsprocess om utdömande om vite. Regeringen anser i likhet med promemorian att detta bör komma till uttryck i zoonoslagen. Exempel på sådana regleringar finns i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter. Både 12 § tredje stycket och 12 a § tredje stycket zoonoslagen bör utformas på motsvarande sätt.

Överträdelser av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen är enligt 12 a § första stycket inte straffbelagda om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning. Som beskrivs i avsnitt 6.9 var syftet med den avgränsningen att utesluta straffansvar för överträdelser av skyldigheter för myndigheter enligt bl.a. den tidigare kontrollförordningen (jfr prop. 2005/06:128, s. 228 och 345). Straffbestämmelserna om tjänstefel och brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. brottsbalken bedöms som tillräckliga för att sanktionera de överträdelser som personal på myndigheter kan göra sig skyldiga till vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Den nya kontrollförordningen innehåller dock några bestämmelser som innebär skyldigheter för enskilda och som enligt regeringens bedömning i avsnitt 6.9 inte heller bör straffsanktioneras. Bestämmelsen i 12 a § första stycket zoonoslagen bör därför omformuleras så att det framgår att alla överträdelser av den nya kontrollförordningen utesluts från straffbestämmelsens tillämpningsområde och inte bara de som avser myndighetsutövning.

9 Ändringar i livsmedelslagen

9.1 Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförordningen

Regeringens förslag: Uttrycket offentlig kontroll ska i lagen betyda dels offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen, dels kontroll i övrigt av att lagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska betyda dels offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen, dels sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Ordet kontrollorgan ska ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Uttrycket organ med delegerade uppgifter ska betyda samma sak som i den nya kontrollförordningen.

Den nya kontrollförordningen ska tillämpas även när det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som skulle kunna anses falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde, med undantag för dricksvatten i stadiet före tappkranen, snus och tuggtobak.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorian innehåller inga överväganden eller förslag när det gäller kontrollförordningens tillämpning på offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som skulle kunna anses falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.2.

Skälen för regeringens förslag

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i livsmedelslagen för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och enligt EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som finns i den tidigare kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen har därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet införts för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. I avsnitt 6.2 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i livsmedelslagen.

Som framgår av avsnitt 6.2 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Livsmedelslagen reglerar utöver livsmedel, i dess unionsrättsliga betydelse, även snus och tuggtobak samt dricksvatten i stadiet före tappkranen. Den regleringen baserar sig inte på EU-rätten utan är helt nationell. När det gäller livsmedel är det vidare inte uppenbart att all kontroll kan anses vara kontroll av bestämmelser som fastställts ”för tillämpning av unionslagstiftningen” i den mening som avses i artikel 1.2 i den nya kontrollförordningen. EU-lagstiftningen medger i vissa fall nationella särregleringar. Det finns t.ex. nationella krav på berikning av vissa baslivsmedel. De krav som kontrolleras i dessa fall har således sin grund i nationella föreskrifter. Det finns dock både praktiska och lagtekniska fördelar med att på det sätt som görs i dag använda samma uttryck för all kontroll som bedrivs enligt lagen. Detta gäller även uttrycket annan offentlig verksamhet.

För att underlätta tillämpningen bedömer regeringen därför att det i livsmedelslagen bör klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kon-

troll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det, i enlighet med promemorians förslag, framgå att med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen avses både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och kontroll och offentlig verksamhet i övrigt enligt livsmedelslagen.

Eftersom det inte är självklart att all kontroll av livsmedel faller inom den nya kontrollförordningens tillämpningsområde gör regeringen vidare bedömningen att det i lagen bör anges att den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när det gäller livsmedel som faller inom lagens tillämpningsområde. Det blir därmed tydligt att kontrollförordningen ska tillämpas även i de fall då det saknas närmare reglering för ett visst livsmedel i EU-lagstiftningen. Detta innebär enligt regeringens bedömning också att livsmedelslagen och de föreskrifter som meddelas med stöd av lagen vid tillämpningen av kontrollförordningen är att anse som sådan nationell lagstiftning som avses i artikel 1.2.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet avseende snus och tuggtobak samt dricksvatten i stadiet före tappkranen bör dock liksom idag styras av nationella bestämmelser. Kontrollförordningen bör således inte tillämpas vid sådan kontroll och verksamhet.

För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen bör vara dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.2 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, bör ersättas med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter" (jämför avsnitt 14.1 om ekologisk produktion). Ordet kontrollorgan, som förekommer i 19, 20 och 28 §§ livsmedelslagen bör alltså för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I 2 § livsmedelslagen, som innehåller definitioner av olika begrepp som används i lagen, bör det läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämns ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

9.2 Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag innebär att endast de myndigheter som av regeringen pekats ut som kontrollmyndigheter kan utföra annan offentlig verksamhet.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 11 § livsmedelslagen. I paragrafen föreskrivs att Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna ska utöva offentlig kontroll av att livsmedelslagstiftningen följs. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i livsmedelsförordningen.

På motsvarande sätt som för offentlig kontroll bör det av livsmedelslagen framgå vilka myndigheter som ansvarar för annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, tas in i lagen. Som framgår av avsnitt 6.2 täcker uttrycket annan offentlig verksamhet många varierande uppgifter, alltifrån att med stöd av livsmedelslagen meddela förelägganden och förbud och utföra sådant som i lagen benämns ”övriga åligganden”, till att utse officiella laboratorier. Det behöver inte alltid vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Uppgifter som utgör annan offentlig verksamhet bör också kunna utföras av andra statliga myndigheter än de statliga myndigheter som pekats ut som kontrollmyndigheter av regeringen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen.

9.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Regeringens bedömning: De behöriga myndigheterna kan överlämna uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.

Det finns för närvarande inte något behov av att kunna överlämna uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer när det gäller dricksvatten i stadiet före tappkranen och inte heller när det gäller snus och tuggbak.

Regeringens förslag: Det ska införas en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får överlämnas till ett organ eller till en fysisk person.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning. I promemorian föreslås dock inte någon upplysningsbestämmelse i lagen.

Remissinstanserna yttrar sig inte i denna del.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Allmänt om förutsättningarna för delegering

Enligt artiklarna 28 och 31 i nya kontrollförordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till organ eller till fysiska personer i enlighet med villkoren i artikel 29 eller 30. Delegering av uppgifter som ingår i offentlig kontroll får ske under förutsättning att delegeringen innehåller en exakt beskrivning av de uppgifter som ska utföras och villkoren för utförandet. Organet eller den fysiska personen ska vidare uppfylla vissa krav. De ska bl.a. ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs för att utföra de uppgifter som delegeras och de ska vara opartiska och fria från intressekonflikter. För ett organ gäller dessutom att det ska vara ackrediterat i enlighet med standarder som är relevanta för de aktuella uppgifterna (artiklarna 29–30).

När det gäller delegering av uppgifter som ingår i annan offentlig verksamhet till ett organ krävs att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 (som anger vilka sakområden som kontrollförordningen ska tillämpas på) inte förbjuder en sådan delegering. För delegation till fysiska personer krävs, förutom att villkoren enligt artikel 30 är uppfyllda, att den materiella lagstiftningen tillåter en sådan delegering. En uttrycklig begränsning av vad som får delegeras finns i artikel 31.3 i förordningen. Där sägs att beslut om åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad enligt artikel 138.1 b, 138.2 och 138.3 inte får delegeras. Nämnda bestämmelser innehåller en uppräkningslista av åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta om det konstateras att det finns brister i efterlevnaden av regelverket. Utöver de allmänna bestämmelserna om myndighetsåtgärder i artikel 138 innehåller förordningen även mer specifika bestämmelser om vilka åtgärder som behöriga myndigheter får vidta vid bristande efterlevnad av reglerna i samband med att djur och varor förs in i unionen från tredje länder, se artiklarna 66–69. De åtgärder som nämns i artiklarna 66–69 ryms inom de åtgärder som regleras i artikel 138. Mot bakgrund av hur förordningen är strukturerad kan den inte förstås på annat sätt än att begränsningen i rätten att delegera beslut även omfattar beslut om åtgärder som fattas med stöd av artiklarna 66–69 i förordningen eftersom även dessa artiklar reglerar åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad.

Det införs inte några särskilda delegationsbestämmelser i livsmedelslagen

Av 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen framgår att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt enskilda och att detta ska ske med stöd av lag om uppgiften innefattar myndighetsutövning. Det kan inte uteslutas att det kan förekomma moment av myndighetsutövning i de uppgifter som kan delegeras av de behöriga myndigheterna med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och att delegering därför kräver stöd i lag. Bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen är emellertid direkt tillämpliga och någon kompletterande bestämmelse i nationell rätt krävs inte för att regeringsformens krav på lagstöd ska vara uppfyllt. Bestämmelserna är även utformade på ett sätt som gör att de berörda myndigheterna kan tillämpa dem utan kompletterande regler i lag. Av tydlighetsskäl bör möjligheten att delegera uppgifter med stöd av kontrollförordningen dock framgå av livsmedelslagen. Regeringen föreslår därför att det i lagen införs en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Det är inte möjligt att med stöd av kontrollförordningen delegera uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om dricksvatten i stadiet före tappkranen samt snus och tuggtobak som endast omfattas av den nationella regleringen. Regeringen instämmer i promemorians bedömning att det i dagsläget inte heller finns något behov av att kunna delegera sådana uppgifter.

9.4 Frivillig överflyttning av annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Det ska vara möjligt för Livsmedelsverket att, i samråd med en kommun och under samma förutsättningar som gäller för överflyttning av offentlig kontroll, besluta att ansvaret för annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning ska flyttas över från kommunen till verket. Ansvaret för sådan annan offentlig verksamhet ska också kunna lämnas tillbaka till kommunen.

Det ska även vara möjligt för Livsmedelsverket att, i samråd med en kommun och under samma förutsättningar som gäller för överflyttning av offentlig kontroll, besluta att ansvaret för annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning ska flyttas över från verket till en kommun.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag. I promemorian föreslås dock att uttrycket ”skötas” ska användas i 15 och 16 §§ för att beskriva vilken myndighet som har ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet innan det fattas beslut om överflyttning av ansvaret.

Remissinstanserna: *Livsmedelsverket* anser att begreppet skötsel är oklart och att lagtexten bör ange att det är fråga om en överflyttning av ”ansvaret” för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. *Hörby*

kommun är positiv till förslaget. *Länsstyrelsen i Skåne län* anser att det vid behov även bör vara möjligt att flytta över ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet från en länsstyrelse till Livsmedelsverket. Enligt länsstyrelsen är godkännanden och kontroll av anläggningar som producerar groddar ett sådant område som kräver specialistkompetens och där det i dag endast är två länsstyrelser som handlägger dessa ärenden. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Livsmedelslagen ger Livsmedelsverket och kommunerna rätt att under vissa förutsättningar flytta kontrollansvaret för en viss anläggning mellan sig. Enligt 15 § livsmedelslagen får Livsmedelsverket således, i samråd med en kommun, besluta att den offentliga kontroll av en viss anläggning som kommunen ansvarar för ska flyttas över till verket. Detta förutsätter att verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller att det finns andra särskilda skäl. Om Livsmedelsverket och kommunen är överens om det får Livsmedelsverket besluta att ansvaret för kontrollen ska lämnas tillbaka till kommunen. Enligt 16 § får Livsmedelsverket, i samråd med en kommun, besluta att ansvaret för den offentliga kontrollen av en viss anläggning som verket annars har ska flyttas över till kommunen.

Som konstateras bl.a. i avsnitt 6.2 görs i den nya kontrollförordningen en tydlig skillnad mellan å ena sidan offentlig kontroll, som inbegriper granskningsåtgärder som undersökning och bedömning av sakligt underlag, och å andra sidan annan offentlig verksamhet, som bl.a. innefattar rådgivning och korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Bestämmelserna om frivillig överflyttning av offentlig kontroll tar sikte på kontroll i fråga om en viss anläggning. I de fall då Livsmedelsverket och en kommun kommer överens om att kontrollen av en anläggning ska flyttas från den ena kontrollmyndigheten till den andra är det naturligt att överflyttningen omfattar med kontrollen sammanhängande offentlig verksamhet såsom rådgivning och korrigerande åtgärder. Regeringen instämmer därför i promemorians förslag att 15 § bör ändras så att det framgår att Livsmedelsverket, i samråd med en kommun, får besluta om att flytta över ansvaret för såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet från kommunen till verket. Motsvarande ändring bör göras i 16 § när det gäller överflyttning av verksamhet från Livsmedelsverket till en kommun. I enlighet med vad *Livsmedelsverket* påpekar anser regeringen, till skillnad från vad som föreslås i promemorian, att 15 och 16 §§ bör formuleras så att det är fråga om en överflyttning av ”ansvaret” för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Länsstyrelsen i Skåne län anser att det även bör vara möjligt att flytta ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet från en länsstyrelse till Livsmedelsverket. Regeringen har i det här lagstiftningsärendet inte tillräckligt underlag för att kunna ta ställning till om en sådan möjlighet bör införas. Frågan får, om det finns behov av det, övervägas i ett annat sammanhang.

9.5 Förelägganden riktade till kommuner och tvångsvis överflyttning av annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utöva annan offentlig verksamhet ska Livsmedelsverket få förelägga kommunen att avhjälpa bristen.

Vidare ska regeringen, på ansökan av Livsmedelsverket, få fatta beslut om att flytta över inte bara ansvaret för offentlig kontroll av en viss anläggning utan även ansvaret för annan offentlig verksamhet när det gäller den anläggningen, om kommunen grovt eller under längre tid har åsidosatt sin skyldighet att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet i fråga om den anläggningen.

Rätten för regeringen att besluta om att lämna tillbaka ansvaret för den offentliga kontrollen ska även omfatta annan offentlig verksamhet som berörs.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Om det finns brister i den kommunala kontrollen kan Livsmedelsverket förelägga en kommun att rätta till bristerna. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas (18 § livsmedelslagen). Om en kommun grovt eller under en längre tid har åsidosatt sina kontrollskyldigheter när det gäller en viss anläggning, kan regeringen, på ansökan av Livsmedelsverket, besluta att den offentliga kontrollen över den anläggningen, ska flyttas över till Livsmedelsverket. Regeringen får sedan besluta att kontrollen ska lämnas tillbaka till kommunen (17 §).

I förarbetena till de aktuella bestämmelserna anfördes att såväl en enstaka grov överträdelse från kommunens sida som upprepade försummelser eller brister av mindre allvarlig karaktär som sträcker sig över en längre tidsperiod skulle kunna utgöra grund för en överflyttning av kontrollansvaret (dåvarande tillsynsansvaret). Det anfördes vidare att det bör vara naturligt att i första hand rikta ett föreläggande mot en kommun som inte uppfyller sina åligganden och att utgångspunkten därför bör vara att först när det kunnat konstateras att ett föreläggande inte följts bör bli aktuellt med att tvångsvis flytta över ansvaret (prop. 2004/05:72 s. 35). Som exempel på situationer då möjligheten att meddela förelägganden skulle kunna användas nämndes en kommuns upprepade underlåtenhet att rapportera om kontrollverksamheten till den centrala myndigheten eller underlåtenhet att upprätta en kontrollplan (prop. 2004/05:72 s. 31).

Även misskötsel av uppgifter som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet, t.ex. underlåtenhet att upprätta en kontrollplan, ska således kunna leda till att Livsmedelsverket förelägger en kommun att rätta till bristerna. Regeringen instämmer i promemorians bedömning att detta bör tydliggöras i lagtexten. Det bör därför framgå av lagtexten att rätten att förelägga en kommun att rätta till brister ska gälla även brister avseende uppgifter i annan offentlig verksamhet.

På samma sätt som när det gäller en frivillig överflyttning av kontrollansvaret för en anläggning mellan två kontrollmyndigheter bör en tvångsöverflyttning av kontrollansvaret omfatta inte bara rena kontrolluppgifter utan även andra myndighetsuppgifter som hänger samman med kontrollen. Detta bör, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, framgå av lagen.

Slutligen instämmer regeringen i promemorians bedömning att det bör framgå av lagen att rätten för regeringen att besluta om att lämna tillbaka ansvaret för den offentliga kontrollen även ska omfatta berörd annan offentlig verksamhet.

9.6 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information

Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Det ska även införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för organ eller fysiska personer att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgifter.

Remissinstanserna: *Gård & Djurhälsan AB* påtalar att rätten till ett andra expertutlåtande enligt artikel 35 i den nya kontrollförordningen behöver säkerställas. *Djurägarna* ges aldrig sådan möjlighet vid den offentliga kontrollen på slakterier, varken avseende djurskydd eller vid köttbesiktningen. *Riksdagens ombudsmän* påpekar att det inte framgår av promemorian hur handlingar som försvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande och att den fortsatta beredningen bör kompletteras med en analys av den frågan. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag

Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den tidigare kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I förordningen införs även

uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 anges ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnostik.

I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförfordningen.

I förordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 19 § livsmedelslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Regeringen har i 30 § livsmedelsförordningen bemyndigat Livsmedelsverket att meddela sådana föreskrifter. Bemyndigandet innefattar rätt att meddela föreskrifter om i vilken utsträckning företagsanställd personal får bistå den officiella veterinären vid offentlig kontroll på slakterier. Livsmedelsverket har med stöd av bemyndigandet meddelat föreskrifter bl.a. om den nationella salmonellakontrollen, om kontroll av produkter som jämföras med livsmedel och om provtagning och analys.

Regeringen instämmer i promemorians bedömning att det även kan finnas behov av att meddela föreskrifter om hur sådan verksamhet som i den nya kontrollförfordningen benämns annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Ett exempel är Livsmedelsverkets föreskrifter om tidsfrister i handläggningen av vissa ärenden. Bemyndigandet 19 § bör därför kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Gård & Djurhälsan AB påtalar att rätten till ett andra expertutlåtande enligt artikel 35 i den nya kontrollförfordningen behöver säkerställas. Regeringen kan konstatera att artikel 35 gäller direkt och ska tillämpas av de behöriga myndigheterna vid den offentliga kontrollen. I den mån det skulle behövas nationella bestämmelser som kompletterar kontrollförfordningen kan sådana meddelas med stöd av det bemyndigande som nu föreslås. Det kan dock understrykas att rätten till ett andra expertutlåtande på aktörens egen bekostnad enligt artikel 35 gäller aktörer vars djur eller varor är föremål för provtagning, analys, testning eller diagnostik i samband med offentlig kontroll. Rätten till ett andra expertutlåtande avser möjlighet att begära granskning av dokumentationen om provtagningen,

analysen, testningen eller diagnostiken av en annan erkänd expert med lämpliga kvalifikationer. Rätten innefattar därmed inte alla åtgärder eller bedömningar som görs av den behöriga myndigheten, utan bara vissa specifikt utpekade delar.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information och ge in handlingar

Riksdagens ombudsmän påpekar att det är oklart hur handlingar som förvaras hos organ eller fysiska personer som utför uppgifter på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande. Kontrollförordningen kräver att det finns arrangemang som säkerställer en effektiv och verkningsfull samordning mellan de delegerande behöriga myndigheterna och de organ eller fysiska personer som utför delegerade uppgifter. I artikel 32 anges att organen och de fysiska personerna ska meddela resultaten av de uppgifter som utförts till den delegerande myndigheten. Om resultatet av en offentlig kontroll visar att bestämmelserna inte har efterlevts eller att det är sannolikt att så är fallet, ska den behöriga myndigheten omedelbart underrättas, såvida inte särskilda arrangemang mellan den behöriga myndigheten och organet med delegerade uppgifter anger något annat. För att tillgodose allmänhetens behov av insyn bör det införas ett nytt bemyndigande i livsmedelslagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva att ett organ eller en fysisk person som utför delegerade uppgifter ska vara skyldig att lämna information och ge in handlingar till den delegerande myndigheten. Handlingarna blir därmed allmänna och kan begäras ut. I propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet förslår regeringen att en motsvarande bestämmelse om skyldighet att lämna information och handlingar till den delegerande myndigheten förs in i miljöbalken (prop. 2019/20:137, s. 68–72).

9.7 Föreskrifter om krav på egenkontroll

<p>Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för livsmedelsföretagare att utöva egenkontroll ska även gälla andra verksamhetsutövare.</p>
--

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås skyldigheten gälla för livsmedelsföretagare och ”andra aktörer”.

Remissinstanserna: *Livsmedelsverket* anser att det bör förtydligas vad som avses med ”andra aktörer”. *Livsmedelsföretagen* är positiva till att det förtydligas att kraven på egenkontroll även gäller andra aktörer än livsmedelsföretagare. Inga andra remissinstanser yttrar sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I 19 § livsmedelslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för livsmedelsföretagare att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten. Som det redogörs för i avsnitt 9.8 omfattar livsmedelslagen även andra

verksamhetsutövare än livsmedelsföretagare såsom detta uttryck har definierats i EU-rätten, dvs. dricksvattenproducenter och företag som producerar eller tillhandahåller snus och tuggtobak. Det bör därför förtydligas att kravet på egenkontroll enligt livsmedelslagen även gäller andra aktörer än livsmedelsföretagare. Begreppet aktör är emellertid också ett EU-rättsligt begrepp som definieras i den nya kontrollförordningen. Som *Livsmedelsverket* påpekar kan det därför bli otydligt vad som avses med detta begrepp när det används i livsmedelslagen, eftersom lagen har ett vidare tillämpningsområde än vad som följer av kontrollförordningen. Mot denna bakgrund anser regeringen att bemyndigandet att meddela föreskrifter om skyldighet att utöva egenkontroll bör gälla för livsmedelsföretagare och andra "verksamhetsutövare".

9.8 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Regeringens förslag: Det ska införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för livsmedelsföretagare och andra verksamhetsutövare att lämna uppgifter om sina anläggningar eller verksamheten i övrigt till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om registrering av anläggningar ska upphävas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås skyldigheten gälla för livsmedelsföretagare och "andra aktörer".

Remissinstanserna: *Fortifikationsverket* avstyrker förslaget och uppger bl.a. följande. Försvarsinspektören för hälsa och miljö ansvarar för att utöva offentlig kontroll av alla livsmedelsanläggningar inom Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk, som drivs av eller för respektive myndighet. För Fortifikationsverkets del avses bl.a. den offentliga kontrollen av dricksvattenproduktionen. Tillgång till information om dricksvatten, dess geografiska placering och den verksamhet den ska försörja kan orsaka stor skada. I egenskap av kontrollmyndighet ska försvarsinspektören för hälsa och miljö hålla register över dricksvattentäkter. Fortifikationsverket anser att det finns problem med registreringsskyldigheten redan idag eftersom registret, i synnerhet i aggregerad form, kan innehålla känsliga uppgifter som kan medföra stor skada mot rikets säkerhet. Anpassningen till EU:s nya kontrollförordning medför ytterligare upplysningsskyldigheter där kretsen av intressenter som kan komma att delges information utvidgas. Inga andra remissinstanser yttrar sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien finns krav på att samtliga livsmedelsföretag ska vara registrerade hos myndigheterna. Enligt artikel 6.2 i den förordningen är varje livsmedelsföretagare skyldig att underrätta behörig myndighet om vilka livsmedelsanläggningar som han eller hon ansvarar för, så att varje anläggning kan

registreras. Med anläggning avses här varje enhet i ett livsmedelsföretag (artikel 2).

I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns det krav på att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla den uppdaterad. Befintliga förteckningar får användas för ändamålet. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som står under deras kontroll (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter (artikel 15.6).

Begreppet aktör definieras i artikel 3.29 i den nya kontrollförordningen som varje fysisk eller juridisk person som har en eller flera av de skyldigheter som fastställs i de bestämmelser som avses i artikel 1.2. Aktörer på livsmedelsområdet är först och främst livsmedelsföretag eller livsmedelsföretagare. De begreppen definieras i artikel 3.2 och 3.3 i förordning (EG) nr 178/2002. Med livsmedelsföretag avses varje privat eller offentligt företag som med eller utan vinstsyfte bedriver någon av de verksamheter som hänger samman med alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan av livsmedel. Livsmedelsföretagare definieras som de fysiska eller juridiska personer som ansvarar för att kraven i livsmedelslagstiftningen uppfylls i de livsmedelsföretag de bedriver.

Till skillnad från den EU-rättsliga regleringen är livsmedelslagen även tillämplig på dricksvatten från och med den punkt där vattnet tas in i vattenverken och fram till det att dricksvatten omfattas av begreppet livsmedel enligt artikel 2 i förordning (EG) nr 178/2002, dvs. vid tappkranen, samt snus och tuggtobak. I och med detta omfattar kontrollen enligt livsmedelslagen även andra verksamhetsutövare än livsmedelsföretagare såsom detta uttryck har definierats i EU-rätten, dvs. dricksvattenproducenter och företag som producerar eller tillhandahåller snus och tuggtobak.

En effektiv kontroll kräver att myndigheterna har tillgång till uppgifter om olika typer av kontrollobjekt. Uppgifter behövs i första hand för att underlätta kontrollmyndigheternas planering av den regelbundna kontrollen. Bestämmelserna i artikel 6.2 i förordning (EG) nr 852/2004 och i artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen om skyldighet att lämna uppgifter gäller visserligen direkt för livsmedelsföretagarna. Kontrollmyndigheterna kan dock ha behov av mer detaljerade uppgifter om en företagares anläggning än de som i rymms inom skyldigheten i artikel 15.5. Uppräkningen i artikel 15.5 om vilka uppgifter som ska lämnas är inte uttömmande. Av artikeln framgår inte heller när eller på vilket sätt som uppgifterna ska lämnas. Regeringen anser därför, i enlighet med promemorians bedömning, att det behövs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för livsmedelsföretagare att lämna sådana uppgifter till en kontrollmyndighet samt till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter.

När det gäller frågan om bemyndigandets omfattning kan, som nämns ovan, konstateras att uttrycket livsmedelsföretagare är en EU-rättslig term som definieras i förordning (EG) nr 178/2002. Det är inte uppenbart att sådana företag som enbart omfattas av en nationellt reglerad kontroll, såsom dricksvatten-producenter eller företag som tillverkar snus, i strikt bemärkelse kan betraktas som livsmedelsföretagare i EU-rättens mening. Det föreslagna bemyndigandet bör därför inte begränsas till att gälla enbart livsmedelsföretagare utan bör även gälla andra aktörer. Som anges ovan är begreppet aktör emellertid också ett EU-rättsligt begrepp som definieras i den nya kontrollförordningen. I enlighet med vad som föreslås i avsnitt 9.7 anser regeringen därför att bemyndigandet att meddela föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter bör gälla för livsmedelsföretagare och andra ”verksamhetsutövare”. Eftersom dessa verksamhetsutövare inte heller träffas av anläggningsbegreppet såsom detta har definierats i EU-rätten bör bemyndigandet gälla för uppgifter om såväl anläggningar som verksamhet i övrigt.

Fortifikationsverket avstyrker förslaget och anser bl.a. att anpassningen till EU:s nya kontrollförordning medför ytterligare upplysningsskyldigheter där kretsen av intressenter som kan komma att delges information utvidgas. Regeringens förslag gäller ett bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldighet. Frågan om vilka uppgifter och vilka verksamhetsutövare som lämpligen bör omfattas av föreskrifterna får övervägas i samband med att bemyndigandet utnyttjas.

Myndigheternas registrering av anläggningar är att anse som annan offentlig verksamhet. Föreskrifter om myndigheternas registrering kan meddelas med stöd av det nya bemyndigandet om annan offentlig verksamhet som föreslås i avsnitt 9.6. Mot den bakgrunden kan bemyndigandet i 7 § livsmedelslagen om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om registrering av anläggningar upphävas.

I förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag finns bestämmelser som syftar till att underlätta företagets kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter. Förordningen är bl.a. tillämplig på Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna.

9.9 Rätt till upplysningar och tillträde

Regeringens bedömning: Den nuvarande bestämmelsen om rätt för kontrollmyndigheter, kontrollorgan och EU:s institutioner att få upplysningar, ta del av handlingar och att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten, och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Regeringens förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen om officiella veterinärer. Rätten ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Det ska även förtydligas att Europeiska kommissionen är den EU-institution som tillträdesrätten gäller för.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Försvarsmakten* framför att den tillträdesrätt och rätt till dokumentation och information som den nya kontrollförordningen (artikel 116.3) ger Europeiska kommissionens och revisionsrättens inspektörer och experter medför en risk för att försvarshemligheter och annan skyddsvärd försvarsrelaterad information röjs. Det bör införas ett uttryckligt undantag för Försvarsmakten i svensk rätt, i syfte att förhindra spridning av information som riskerar försvarsförmågan. Inga andra remissinstanser yttrar sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter (artikel 15.6).

I dag finns en bestämmelse i livsmedelslagen som ger kontrollmyndigheter och kontrollorgan rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover (20 §). Bestämmelsen är nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få upplysningar om eller tillträde till exempelvis ett vattenverk när de genomför offentlig kontroll av dricksvatten. När det gäller offentlig kontroll enligt kontrollförordningen är artikel 15.1 direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 20 § livsmedelslagen en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna och kontrollorganen. Av artikel 5.1 h i den nya kontrollförordningen framgår också att de behöriga myndigheterna ska ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas byggnader med tillhörande mark och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. Mot denna bakgrund och för att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen, bedömer regeringen i likhet med promemorian att det är lämpligt att låta bestämmelsen i livsmedelslagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i artikel 15.1 i kontrollförordningen. Bestämmelsen i livsmedelslagen bör således inte begränsas till de situationer då kontroll utförs enligt den nationella regleringen.

Skyldigheten i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen gäller också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med kontrollförordningen, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). I Sverige utför officiella veterinärer offentlig kontroll inom livsmedelsområdet i samband med slakt, men även andra kontroller, t.ex. gränskontroller och kontroller på vilthanteringsan-

läggningar och styckningsanläggningar. Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss kontroll eller annan offentlig verksamhet i samband med slakt. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför omfatta även dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde enligt livsmedelslagen bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla för sådana veterinärer som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Rätten att få upplysningar och tillträde bör även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. Kontrollmyndigheten kan behöva tillträde bl.a. för att verkställa beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad. Genom den nya kontrollförordningen tydliggörs att sådana åtgärder faller utanför det som är offentlig kontroll och i stället utgör annan offentlig verksamhet. Det kan i sammanhanget nämnas att Polismyndigheten har en skyldighet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollmyndigheten ska kunna utöva offentlig kontroll eller verkställa beslut enligt lagstiftningen (27 § första stycket). Det bör dock, precis som när det gäller offentlig kontroll, anges att rätten till tillträde gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksamhet. Regeringen bedömer att bestämmelsen därigenom uppfyller kravet på proportionalitet och att rätten till tillträde i praktiken kommer att vara densamma som med nuvarande lydelse.

EU-kommissionens rätt till upplysningar och tillträde

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om Europeiska kommissionens kontroll i medlemsstaterna (artiklarna 116–119). Kontrollerna ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. De får även omfatta kontroller på plats (artikel 116). Medlemsstaterna ska ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler eller delar av lokaler, till djur och varor samt tillgång till information och datasystem som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 119). Kommissionen får även, i samarbete med den berörda medlemsstaten, sända en grupp inspektörer för offentlig kontroll på plats i medlemsstaten (artikel 108.2).

Av 20 § andra stycket livsmedelslagen följer att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde även gäller för EU:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna. Eftersom det är kommissionen och dess inspektörer och experter som ska utföra kontroll i medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen är det lämpligt att rätten till upplysningar och tillträde preciseras att gälla för dem. Även experter från medlemsstaterna får bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen vid kontroll har utsetts av kommissionen. De nationella experterna får alltså i detta sammanhang anses omfattas av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”.

Försvarsmakten framför att den tillträdesrätt och rätt till dokumentation och information som den nya kontrollförordningen ger vissa EU-institutioner medför en risk för att försvarshemligheter och annan skyddsvärd försvarsrelaterad information röjs och efterfrågar ett uttryckligt undantag

för Försvarsmakten. Regeringen kan konstatera att bestämmelserna i den nya kontrollförordningen inte innebär någon utökad rätt till tillträde i förhållande till den tidigare kontrollförordningen. Som Försvarsmakten påpekar faller också försvars- och säkerhetsområdet utanför de områden som kan harmoniseras enligt EU-fördraget. Regeringens bedömning är därför att de kontroller i medlemsstaterna som regleras i artikel 116 i kontrollförordningen inte kan avse anläggningar av betydelse för Sveriges försvar och säkerhet. Eftersom EU-institutionerna saknar rättslig grund för att utöva sådan kontroll är det inte heller nödvändigt med ett uttryckligt undantag i sådana nationella bestämmelser som 20 § livsmedelslagen. Detta utesluter dock inte att det i andra författningar, med hänsyn till den lagtekniska lösning som valts där, ändå kan vara lämpligt att reglera frågan, se avsnitt 15.8 om djurskyddslagen.

9.10 Skyldighet att lämna hjälp

Regeringens förslag: Det ska tydliggöras att bestämmelsen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av den nya kontrollförordningen. Denna skyldighet ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna lämnar inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter, och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 21 § livsmedelslagen, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Som det har redogjorts för i avsnitt 9.6 är livsmedelslagen, till skillnad från den nya kontrollförordningen, tillämplig även på dricksvatten före tappkranen samt på snus och tuggtobak. Trots att artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna är den nuvarande bestämmelsen i livsmedelslagen om skyldighet att lämna hjälp nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få den hjälp som behövs för att de ska kunna genomföra kontroll vid exempelvis ett vattenverk. Regeringen bedömer därför, i likhet med promemorian, att denna bestämmelse bör finnas kvar i lagen. För att undvika en dubbelreglering med EU-rätten bör bestämmelsen i lagen omformuleras så att det framgår att den ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. På samma sätt som föreskrivs i den nya kontrollförordningen bör skyldigheten att lämna hjälp enligt livsmedelslagen även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen bör göras

dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

9.11 Avgifter

Regeringens bedömning: Det bör inte längre tas ut en årlig avgift för den ordinarie livsmedelskontrollen. En avgift bör i stället debiteras den enskilde efter utförd kontroll. Sådan efterhandsdebitering bör vara obligatorisk för alla kontrollmyndigheter. En ordning med efterhandsdebitering bör börja tillämpas tidigast den 1 januari 2022.

Prövningsavgift, registreringsavgift och andra avgifter för verksamhet som utgör annan offentlig verksamhet bör fastställas utifrån myndighetens faktiska kostnader.

Regeringens förslag: Rätten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll ska kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås även, för att möjliggöra efterhandsdebitering, att det nuvarande bemyndigandet i 28 § livsmedelslagen ska kompletteras med ett nytt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om ”betalningen” av avgifter.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller är i huvudsak positiva till bedömningen att nuvarande system med årlig avgift som betalas i förskott bör ersättas av ett system med obligatorisk efterhandsdebitering, bl.a. *Företagarna, Tillväxtverket, Göteborgs stad, Stockholms stad, Mora kommun, Uppsala kommun, Livsmedelsverket, Livsmedelsföretagen, Svensk handel, Svenskt näringsliv, Lantbrukarnas riksförbund, Visita svensk besöksnäring* och *Sveriges Kommuner och Regioner*. Flera av dessa instanser anser att obligatorisk efterhandsdebitering skulle öka legitimiteten för avgifterna och tydliggöra sambandet mellan avgift och utförd kontroll. *Hofors kommun* och *Kommunala miljöchefer* tror däremot inte att tilltron till kontrollen skulle öka med en debitering efter utförd kontroll.

Upplands Väsby kommun och *Sundsvalls kommun* avstyrker ett införande av obligatorisk efterhandsdebitering och ett flertal instanser, bl.a. *Askersunds kommun, Umeå kommun, Ljungby kommun, Hofors kommun, Lysekils kommun* och *Borås stad* lyfter fram nackdelar med efterhandsdebitering. *Hofors kommun, Kommunala miljöchefer, Uppsala kommun, Ljungby kommun* och *Upplands Väsby kommun* bedömer att kommunernas ekonomi och planering av bl.a. personella resurser kommer att påverkas om avgiften debiteras efter utförd kontroll, eftersom det är oklart vilka intäkter som myndigheten kommer få under året. Det kan i sin tur leda till minskad bemanning och svårigheter att uppnå en likvärdig kontroll i hela landet. *Ljungby kommun* ser behov av tydlig vägledning från Livsmedelsverket i detta avseende. *Kommunala miljöchefer, Uppsala kommun* och *Borås stad* bedömer också att efterhandsdebitering kommer

att leda till ökad administration för kontrollmyndigheterna. Vidare pekar bl.a. *Göteborgs stad*, *Borås stad*, *Stockholms stad* och *Lysekils kommun* på att efterhandsdebitering kan bli betungande för små verksamheter som inte kontrolleras årligen eftersom dessa inte längre skulle få kostnaden utspridd över två till tre år.

Tillväxtverket ser en risk för att företag kan komma att omfattas av olika avgiftssystem då motsvarande ändring inte föreslås för lagen om foder och animaliska biprodukter. *Danderyds kommun*, *Kommunala miljöchefer* och *Kalmar kommun* bedömer att det finns en risk att näringsidkare inte förstår att även kostnader för administrativt arbete, och inte endast tiden för själva platsbesöket, ingår i avgiften och att tid kommer behöva läggas på fakturafrågor. *Livsmedelsföretagen* och *Malmö stad* anser att Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell är en förutsättning för att kunna införa obligatorisk efterhandsdebitering och *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att en ny riskklassningsmodell bör finnas på plats innan bestämmelser om efterhandsdebitering av avgift träder i kraft. *Ekonomistyrningsverket* anser att en förutsättning för efterhandsdebitering är att kontrollobjektets syn på riskklassningsmodellen är positiv och att modellen uppfattas som rättvis. Verket undrar om avgifter som tas ut för prövning och registrering också ska debiteras i efterhand och påtalar att sådana avgifter normalt betalas i förväg och tas ut oavsett vilket resultat som prövningen leder till. *Livsmedelsverket* anser att avgift för prövning avseende godkännande av verksamhet och avgift för registrering också bör debiteras i efterhand. Vidare bedömer *Livsmedelsverket* och *Kalmar kommun* att det finns behov av att tydliggöra vilka principer som kommunerna ska följa vid beräkningen av avgifter som inte är obligatoriska att ta ut enligt den nya kontrollförordningen. Enligt *Livsmedelsverket* är det angeläget att avgifter beräknas på ett likartat sätt över hela landet och verket förordar att det i livsmedelslagen föreskrivs att de principer som enligt kontrollförordningen gäller vid beräkningen av obligatoriska avgifter även ska gälla vid kommunernas beräkning av icke obligatoriska avgifter.

Göteborgs stad uppger att kommunerna behöver god tid på sig för att hinna ställa om från årlig avgift till efterhandsdebitering och *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att det behövs minst ett års övergångsperiod. *Länsstyrelsen i Hallands län* ser en risk för att antalet uteblivna kontrollbesök kommer att öka eftersom uteblivna kontroller troligen inte kommer ifrågasättas av företagare som inte längre debiteras avgifter i förskott. Detta kan enligt länsstyrelsen i sin tur medföra att länsstyrelsens revisioner behöver utökas på detta område och att det finns ett ökat behov av vägledning för kommunernas kontrollplanering och uppföljning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Kontrollförordningens avgiftsbestämmelser och den svenska finansieringen

I likhet med vad som gäller enligt den tidigare kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om livsmedelskontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import och av slakterier och styckningsanläggningar, måste dock

finansieras genom avgifter (artiklarna 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artiklarna 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska den ansvariga aktören bära samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Även när det gäller annan offentlig verksamhet kan medlemsstaterna välja finansieringsform.

I dag finansieras den ordinarie livsmedelskontrollen huvudsakligen genom avgifter. Kontrollen i primärproduktionen finansieras dock genom allmänna medel. Kontroll av slakterier och vilthanteringsanläggningar är delvis finansierade med allmänna medel. Vidare är de nationella kontrollprogrammen, som bl.a. omfattar kontroll av rests substanser, bekämpningsmedelsrester, salmonella och dioxin i fet fisk från Östersjön, delvis anslagsfinansierade.

Avgiftsfinansieringen sker bl.a. genom en årlig kontrollavgift, en avgift för godkännande eller registrering och en bemanningsavgift vid bl.a. slakterier. Även kontroll som ligger utanför den ordinarie kontrollen – såsom uppföljande kontroll på grund av tidigare konstaterad bristande efterlevnad eller kontroll som utförs efter klagomål (tidigare s.k. extra offentlig kontroll) – är avgiftsfinansierad i enlighet med vad som föreskrivs i kontrollförordningen (artiklarna 79.2 c och 80) och i förordningen (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter.

Det nuvarande systemet med årlig kontrollavgift

Den årliga kontrollavgiften fastställs av kontrollmyndigheterna och betalas i förskott genom ett helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår. Avgiften ska betalas oavsett om myndigheterna kontrollerar verksamheten under det aktuella året eller inte. Avgiften baseras på principen om full kostnadstäckning, men med möjlighet till nedsättning. Avgifternas storlek beräknas genom en schabloniserad riskbedömning av varje kategori av företag. Genom schablonen fastställs olika verksamheters kontrollbehov, utifrån bl.a. verksamhetens risk, omfattning och tidigare erfarenheter. Riskklassningsmodellen har utarbetats av Livsmedelsverket och är även vägledande för kommunerna. Kommunerna fastställer kontrollavgifterna med utgångspunkt i en riskklassning av anläggningen och den timtaxa som kommunfullmäktige beslutat. I fråga om avgifter som tas ut av statliga kontrollmyndigheter och kontrollorgan har Livsmedelsverket rätt att meddela föreskrifter om hur dessa ska beräknas. Livsmedelsverket beslutar årligen om gällande timtaxa för sin egen kontrollverksamhet.

Bör ett system med obligatorisk efterhandsdebitering införas?

I promemorian görs bedömningen att det nuvarande systemet med en årlig avgift som betalas i förskott för varje påbörjat kalenderår bör ersättas av ett system med obligatorisk efterhandsdebitering. Grunden till det

ställningstagandet är den kritik som från flera håll riktats mot systemet med en årlig kontrollavgift som betalas i förskott. Statskontoret har t.ex. i en rapport år 2015 dragit slutsatsen att den årliga avgiften skapar vissa pedagogiska problem gentemot enskilda näringsidkare eftersom kontrollen i vissa fall utförs under senare delen av året, nästkommande år eller ett par år senare. På samma sätt kan det enligt Statskontoret också uppstå problem om den beräknade tiden inte stämmer överens med den tid som kontrollmyndigheten faktiskt använder, eller om kontrollen helt uteblir (Statskontorets rapport [2015:17] Avgifter i livsmedelskontrollen – Förslag på en mer effektiv avgiftsfinansiering).

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller ställer sig i huvudsak positiva till bedömningen att nuvarande systemet bör ersättas med ett system som innebär att avgiften betalas efter utförd kontroll. Flera av dessa remissinstanser, däribland *Livsmedelsverket*, flera kommuner, *Företagarna* och *Tillväxtverket* instämmer i den kritik som riktats mot det nuvarande systemet och anser att en obligatorisk efterhandsdebitering skulle öka legitimiteten för avgifterna och tydliggöra sambandet mellan avgift och utförd kontroll. Även regeringen gör bedömningen att det nuvarande systemet har brister. Som flera instanser framför kan det vara svårt att skapa förståelse för ett avgiftssystem som innebär att det kan gå mycket lång tid mellan det att avgiften betalas och kontrollen utförs. Regeringen anser därför att det nuvarande systemet med årlig avgift bör ersättas av ett system som innebär att avgiften debiteras först efter det att kontrollen har utförts. Efterhandsdebitering ger en tydligare koppling mellan avgift och kontroll och möjliggör att den faktiska kontrolltiden kan beaktas vid avgiftsberäkningen. Enligt regeringens mening bör efterhandsdebitering av kontrollavgiften vara obligatorisk för samtliga kontrollmyndigheter för att säkerställa likvärdighet i kontrollen.

Flera remissinstanser, bl.a. *Kommunala miljöchefer*, *Uppsala kommun*, *Ljungby kommun* och *Borås stad* ser en risk att den administrativa bördan kommer att öka vid en obligatorisk efterhandsdebitering av avgiften och att kontrollmyndigheterna får en ökad osäkerhet när det gäller budget och planering. För anläggningar där kontroller sker flera gånger per år kan kontrollmyndigheten dock, i stället för att fakturera näringsidkaren efter varje kontrollbesök, välja att debitera periodvis. Vidare kommer kontrollmyndigheten inte längre fakturera de aktörer som inte ska kontrolleras under året och faktureringen kommer att bli mer utspridd över året. Under förutsättning att de gemensamma kostnaderna för administration, såsom registerhållning, är inbakade i timtaxan bör det totala antalet fakturor per år snarare minska eller åtminstone ligga på ungefär samma nivå som med nuvarande system. Vidare är behovet av en väl fungerande plan för kontrollverksamheten, för att bl.a. kunna säkerställa tillräckliga personella resurser, lika nödvändig oavsett när myndigheten debiterar kontrollavgiften. Enligt regeringens mening är det därför svårt att se att en övergång till efterhandsdebitering av avgift skulle påverka den administrativa bördan eller möjligheten att planera kontrollverksamheten i någon nämnvärd utsträckning. Inledningsvis kan det dock uppstå vissa merkostnader och kontrollmyndigheterna kan behöva lägga viss tid på att förklara att avgiften även inkluderar administrativa kostnader och inte enbart tiden för själva kontroll-besöket.

Länsstyrelsen i Hallands län, menar att den årliga kontrollavgiften fungerar som en påtryckning för kontrollmyndigheten att utföra kontroll. När det gäller detta vill regeringen betona att valet av debiteringsform självklart inte kan vara styrande för om kontroll utförs eller inte. Utebliven kontroll måste följas upp och sanktioneras i egen ordning, oavsett debiteringsform. Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess kontrolluppdrag får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen (18 § livsmedelslagen).

Sammanfattningsvis bedömer regeringen således, i likhet med promemorian, att fördelarna med ett system med efterhandsdebitering överväger nackdelarna och att efterhandsdebitering bör vara obligatoriskt för alla kontrollmyndigheter. En årlig avgift bör därför inte längre tas ut för den ordinarie livsmedelskontrollen.

Avgiftens storlek

I dag beräknas storleken på den årliga avgiften med utgångspunkt i Livsmedelsverkets riskklassningsmodell och kontrollmyndighetens fastställda timtaxa. Med stöd av den nuvarande riskklassningsmodellen får myndigheten fram en schabloniserad kontrolltid i antal timmar. *Livsmedelsföretagen, Sveriges Kommuner och Regioner* och *Malmö stad* anser att obligatorisk efterhandsdebitering inte bör införas förrän Livsmedelsverket tagit fram en ny riskklassningsmodell för beräkning av kontrollavgift. Enligt uppgift från Livsmedelsverket, som för närvarande arbetar med att se över den nuvarande riskklassningsmodellen, kommer en ny modell att kunna tillämpas fullt ut tidigast från och med år 2024. Enligt regeringens mening är det inte nödvändigt att invänta detta arbete innan ett system med efterhandsdebitering kan börja tillämpas. I avvaktan på att en ny riskklassningsmodell införs kan Livsmedelsverket om möjligt anpassa den nuvarande modellen i den utsträckning som det behövs. En övergång till efterhandsdebitering möjliggör för kontrollmyndigheten att i större utsträckning än hittills lägga det faktiska antalet kontrolltimmar till grund för avgiftsberäkningen. Storleken på avgiften kan därmed i större utsträckning än hittills styras av det faktiska kontrollbehovet. Förutom den faktiska tiden för själva kontrollbesöket kommer myndigheten även att behöva debitera kostnader hänförliga till för- och efterarbete och gemensamma administrativa kostnader som exempelvis registerhållning. Vid efterhandsdebitering finns det inte någon risk att ett företag betalar för kontroll som kontrollmyndigheten inte hinner genomföra. För företag med låga risker kan den nya ordningen innebära att kontroll inte utförs årligen och att avgift därmed endast tas ut de år som kontroll utförs. Såsom bl.a. *Göteborgs stad* och *Stockholms stad* anför kan detta medföra att exempelvis små företag med låga risker kan få betala en högre kostnad för kontroll de år som avgift debiteras, i stället för att kostnaden fördelas jämnt mellan åren. Företagens totala kostnader för kontroll bedöms dock inte öka på grund av en övergång till efterhandsdebitering. Enligt regeringens bedömning är det snarare sannolikt att företag som inte kontrolleras så ofta kommer att få lägre avgifter än idag eftersom en efterhandsdebitering möjliggör att lägga den faktiska kontrolltiden till grund för avgiftsberäkningen.

Avgift för prövning av godkännanden och registrering samt för övrig annan offentlig verksamhet

I dag ska den som hos en behörig myndighet ansöker om godkännande, eller anmäler registrering, av en anläggning för att driva livsmedelsverksamhet eller för att tillverka snus och tuggtobak eller för dricksvattenförsörjning som huvudregel betala en avgift för myndighetens godkännandeprövning eller registrering. En kommun är skyldig att ta ut en avgift för att täcka kostnaderna för denna prövning eller registrering. Avgiftens storlek fastställs av den behöriga myndigheten. Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om hur en avgift som tas ut av en statlig myndighet ska beräknas (13–16 §§ förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter). I förarbetena till livsmedelslagen uttalade regeringen att prövningsavgiften bör motsvara den årliga kontrollavgiften och att registreringsavgiften bör motsvara en timmes arbete i enlighet med fastställd timtaxa. Kontrollmyndigheterna har dock möjlighet att ta ut lägre avgifter för små och medelstora företag (prop. 2005/06:128 s. 169 f.).

Ekonomistyrningsverket väcker frågan vad som ska gälla vid debitering av avgifter som tas ut i ärenden om prövning och registrering av anläggningar och *Livsmedelsverket* anser att denna typ av avgifter bör debiteras i efterhand. Regeringens bedömning ovan om att avgift bör tas ut efter utförd kontroll gäller endast den ordinarie livsmedelskontrollen. När det gäller avgift för ärenden om prövning och registrering bör det, liksom hittills, vara upp till kontrollmyndigheten att bestämma när avgiften ska tas ut.

Eftersom systemet med årlig avgift föreslås ersättas av ett system med efterhandsdebitering kan prövningsavgiften dock inte längre motsvara den årliga kontrollavgiften (jfr prop. 2005/06:128 s. 169 ff.). En prövning av om en anläggning kan godkännas kan dessutom variera i komplexitet och tiden som läggs på denna prövning återspeglar inte nödvändigtvis den kontrolltid som bedöms nödvändig när verksamheten är i drift. Regeringen delar därför promemorians bedömning att prövningsavgiftens storlek i stället bör motsvara kostnaderna för prövningen. Även registreringsavgiften och andra avgifter för verksamhet som utgör annan offentlig verksamhet bör fastställas utifrån myndighetens kostnader. Avgifternas storlek bör liksom i dag fastställas av den behöriga myndigheten. Livsmedelsverket kan meddela föreskrifter om hur en avgift som tas ut av en statlig myndighet ska beräknas (se mer om författningsregleringen nedan). På samma sätt som i dag bör kommunerna även i fortsättningen vägledas i sin avgiftssättning av Livsmedelsverket.

När det gäller kostnader för annan offentlig verksamhet än ärenden om godkännande och registrering av anläggningar, t.ex. kostnader för utfärdande av officiella intyg eller attesteringar, bör det vara möjligt att ta ut avgifter i den mån verksamheten inte finansieras genom den avgift som verksamhetsutövaren betalar för offentlig kontroll. Den avgift som tas ut för prövning, registrering eller övrig annan offentlig verksamhet ska inte hindra att avgift även tas ut för utförd kontroll samma år.

Föreskrifter om avgift för annan offentlig verksamhet

I 28 § livsmedelslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om

skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt för prövning eller registrering enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Bemyndigandet innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av kontrollorgan.

Ärenden om godkännande samt registrering av anläggningar är exempel på annan offentlig verksamhet, men sådan verksamhet omfattar även andra åtgärder, som t.ex. kontrollmyndigheternas korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Det bör finnas en möjlighet att finansiera även sådan annan offentlig verksamhet som inte är prövning och registrering med avgifter. I enlighet med vad som föreslås i promemorian bör bemyndigandet i 28 § livsmedelslagen därför kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift även för annan offentlig verksamhet. *Livsmedelsverket* och *Kalmar kommun* anser att det finns behov av att tydliggöra vilka principer som kommunerna ska följa vid beräkningen av sådana avgifter som enligt EU:s kontrollförordning är icke-obligatoriska avgifter. Regeringen konstaterar att det nuvarande bemyndigandet i 28 § livsmedelslagen är begränsat till föreskrifter om beräkningen av sådana avgifter som tas ut av statliga myndigheter och kontrollorgan. Frågan om det finns behov av att styra kommunernas avgiftsberäkning när det gäller de icke obligatoriska avgifterna genom föreskrifter skulle kräva en närmare analys. Det saknas underlag att överväga denna fråga inom ramen för detta lagstiftningsärende. Kontrollförordningens allmänna principer för avgiftsuttag, och principerna för obligatoriska avgifter i de fall kommunen tar ut sådana, är dock direkt tillämpliga även för kommuner.

Författningsregleringen för efterhandsdebitering

I promemorian föreslås att det – för att möjliggöra föreskrifter om obligatorisk efterhandsdebitering av kontrollavgift – bör införas ett nytt bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter. Enligt regeringens bedömning omfattas dock möjligheten att meddela föreskrifter om tidpunkten för betalningen av en avgift av det befintliga bemyndigandet i 28 § första stycket livsmedelslagen, som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer en rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift. Något behov av att komplettera den bestämmelsen med ett nytt bemyndigande finns således inte. Inte heller i övrigt finns det något behov av lagändringar med anledning av att systemet med årlig avgift ersätts av ett system med efterhandsdebitering av avgift.

Sveriges Kommuner och Regioner och *Göteborgs stad* påtalar vikten av att kontrollmyndigheterna får god tid på sig att ställa om från nuvarande system med årlig avgift till obligatorisk efterhandsdebitering. Föreskrifter om obligatorisk efterhandsdebitering av avgifter inom livsmedelskontrollen kommer att meddelas av regeringen i förordning och regeringen kommer i samband med det arbetet att överväga lämplig tidpunkt för ikraftträdande och behovet av övergångsbestämmelser. I detta sammanhang kommer det bl.a. beaktas att kommunernas taxa för årlig avgift

beslutas på hösten året innan det kalenderår som avgiften ska tas ut och att årlig avgift vanligtvis tas ut i förskott för varje påbörjat kalenderår. Föreskrifter om obligatorisk efterhandsdebitering bör tidigast börja gälla den 1 januari 2022.

9.12 Tystnadsplikt

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse om tystnadsplikt med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

Det ska införas en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna lämnar inte några synpunkter på förslaget när det gäller denna lag. Se dock allmänna synpunkter i avsnitt 6.6.

Skälen för regeringens förslag: Som det redogörs för i avsnitt 6.6 finns det i den nya kontrollförordningen bestämmelser om tystnadsplikt för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att befintliga sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) tillgodoser kraven i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag som inte är aktuella här, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Regeringen instämmer i promemorians bedömning att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i livsmedelslagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes. I enlighet med promemorians förslag bör det också upplysas om att i det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

9.13 Inköp under dold identitet

Regeringens förslag: En kontrollmyndighet ska ha rätt att köpa in livsmedel under dold identitet om det är nödvändigt för att kontrollera att livsmedlet uppfyller gällande krav.

Verksamhetsutövaren ska underrättas om det inköp som har skett under dold identitet och om resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Promemorians förslag skiljer sig från regeringens i vissa avseenden. I promemorian föreslås att myndigheten får köpa in livsmedel under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet och endast om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön. I promemorian föreslås inte att verksamhetsutövaren ska underrättas om att ett inköp skett under dold identitet.

Remissinstanserna: Ett flertal remissinstanser har lämnat synpunkter och dessa behandlas i avsnitt 6.7.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 36 i den nya kontrollförordningen framgår att prover som de behöriga myndigheterna beställt av aktörer utan att identifiera sig får användas för offentlig kontroll. Som redovisas i avsnitt 6.7 förutsätter tillämpningen av bestämmelsen i artikel 36 att de behöriga myndigheterna ska kunna beställa varor via internet och annan distanskommunikation utan att identifiera sig. I enlighet med den bedömning som redovisas i det avsnittet anser regeringen att det i livsmedelslagen bör införas en bestämmelse som kompletterar artikel 36 i förordningen.

Regeringen anser vidare att en bestämmelse om inköp under dold identitet bör utformas så att det framgår att kontrollmyndigheten får göra inköpet om det är nödvändigt för att kontrollera att livsmedlet uppfyller gällande krav enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. I kravet på att inköpet under dold identitet ska vara nödvändigt för kontrollen ligger att möjligheten att agera dolt ska vara en grundläggande förutsättning för att kontrollen ska vara effektiv och verkningfull. Det innebär att den ansvariga myndigheten i första hand ska överväga de öppna arbetsformer som är tillgängliga för att kontrollera efterlevnaden av regelverket, t.ex. beställningar av livsmedel i myndighetens namn, dokumentkontroll och oannonserade besök. Om myndigheten exempelvis befarar att en produkt inte är förenlig med gällande krav och har skäl att misstänka att verksamhetsutövaren kommer att leverera en annan vara till kontrollmyndigheten än den som erbjuds på marknaden, kan köp under dold identitet vara motiverat. Behovet att kunna göra inköp under dold identitet aktualiseras främst när det gäller handel som sker genom distanskommunikation, men kontrollmyndighetens befogenhet gäller även vid kontroller på plats.

Bestämmelsen om inköp under dold identitet i livsmedelslagen motivevas av det angelägna ändamålet att skydda liv och hälsa, men också av det angelägna ändamålet att skydda konsumenter mot fusk. I enlighet med de överväganden som redovisas i avsnitt 6.7 och till skillnad från vad som föreslås i promemorian, bör bestämmelsen om kontrollmyndighetens befogenhet att göra inköp under dold identitet i livsmedelslagen därför inte begränsas till de fall då det bedöms nödvändigt för att skydda liv och hälsa. En sådan avgränsning skulle många gånger hindra kontrollmyndigheten från att göra kontroller utifrån redlighetsaspekten. Kravet på att ett inköp under dold identitet ska vara nödvändigt för att kontrollera gällande krav innebär enligt regeringens bedömning att åtgärden är proportionerlig med hänsyn till ändamålen.

Författningsregleringen

Som framgår av avsnitt 6.7 införs inte någon möjlighet för kontrollmyndigheten att använda sig av falska identitetshandlingar eller fingerade personnummer. En sådan möjlighet kräver ytterligare överväganden och författningsändringar.

Bestämmelsen om inköp under dold identitet bör därför få en neutral utformning. Det bör anges att köpet får ske under dold identitet utan att det i lagtexten närmare konkretiseras vad som avses med detta. Med en sådan utformning ges myndigheterna en lagstadgad rätt att genomföra inköpet under alla former av dold identitet. Om kontrollmyndigheterna framöver ges författningsgrundad möjlighet att verka under ett fingerat personnummer, kan det praktiska tillämpningsområdet för kontrollmyndigheten därmed bli större. Även utan ett system med fingerade personuppgifter kommer dock en bestämmelse om inköp under dold identitet få betydelse från kontrollsynpunkt.

Vidare framgår av avsnitt 6.7 att det bör införas en bestämmelse som kompletterar artikel 36.2 i fråga om tidpunkten för en underrättelse om att kontrollmyndigheten gjort ett inköp under dold identitet. I livsmedelslagen bör bestämmelsen utformas så att det anges att en verksamhetsutövare ska underrättas om köpet och resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse. I förhållande till de kontrollobjekt som inte omfattas av kontrollförordningens tillämpningsområde, såsom dricksvattenproducenter, gäller endast den nationella bestämmelsen.

9.14 Rapporteringssystem för överträdelser

Regeringens förslag: Kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Allmänna remissynpunkter på rapporteringssystem behandlas i avsnitt 6.8. Ingen remissinstans lämnar synpunkter när det gäller livsmedelslagen.

Skälen för regeringens förslag: Som det redogörs för i avsnitt 6.8 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning. Dessa mekanismer ska omfatta bl.a. förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

I fråga om statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen regleras på förordningsnivå med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen. Även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar införs lämpligast på förordningsnivå. På livsmedelsområdet är dock även kommuner utsedda som kontrollmyndigheter. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att det, med hänsyn till 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen, behövs en bestämmelse i livsmedelslagen om

att kontrollmyndigheterna ska tillhandahålla ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Om det system som används innebär en behandling av personuppgifter enligt EU:s nya dataskyddsförordning och dataskyddslagen, måste systemet uppfylla och användas i enlighet med de krav som följer av dessa regelverk. Av avsnitt 6.8.4 framgår att regeringen bedömer att det inte behövs några ytterligare bestämmelser om behandling av personuppgifter på lagnivå.

9.15 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Regeringens förslag: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller livsmedelslagen. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.3.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 32 § första stycket livsmedelslagen får Livsmedelsverkets beslut i ett enskilt fall överklagas till allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Enligt andra stycket gäller detsamma beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet eller av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Som konstateras i avsnitt 6.3 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att en bestämmelse om detta bör föras in i livsmedelslagen.

Som också konstateras i avsnitt 6.3 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför i enlighet med promemorians förslag föras in i livsmedelslagen.

I lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör i enlighet med promemorians förslag framgå av överklagandebestämmelsen i livsmedelslagen.

9.16 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Regeringens förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.4.

Skälen för regeringens förslag: Av 1 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att lagen gäller handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna, dvs. lagen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.4 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). Regeringen instämmer i promemorians bedömning att en bestämmelse om detta bör föras in i livsmedelslagen.

9.17 Ändring av straffbestämmelse

Regeringens förslag: Överträdelse av den nya kontrollförordningen ska inte omfattas av straffbestämmelserna i livsmedelslagen.

Promemorians förslag: Överensstämmer inte med regeringens. I promemorian föreslås ingen avgränsning av straffbestämmelserna i förhållande till den nya kontrollförordningen.

Remissinstanserna yttrar sig inte om denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Av 29 § andra stycket livsmedelslagen följer att överträdelse av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen är straffbelagda. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning. Som beskrivs i avsnitt 6.9 var syftet med den avgränsningen att utesluta straffansvar för överträdelse av skyldigheter för myndigheter enligt bl.a. den tidigare kontrollförordningen (se prop. 2005/06:128 s. 228). Straffbestämmelserna om tjänstefel och brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. brottsbalken bedöms även som tillräckliga för att sanktionera de överträdelse av den nya kontrollförordningen som personal på myndigheter kan göra sig skyldiga till vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Den nya kontrollförordningen innehåller dock några bestämmelser som innebär skyldigheter för enskilda, som enligt regeringens bedömning i avsnitt 6.9 inte heller bör straffsanktioneras. Bestämmelsen i 29 § andra stycket livsmedelslagen bör därför omformuleras så att det framgår att alla överträdelse av den nya kontrollförordningen utesluts från straffbestämmelsens tillämpningsområde och inte bara de som avser myndighetsutövning.

10 Ändringar i lagen om foder och animaliska biprodukter

10.1 Ord och uttryck i lagen

Regeringens förslag: Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter ska i lagen betyda samma sak som i den nya kontrollförordningen.

Ordet kontrollorgan ska ersättas i berörda bestämmelser i lagen med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller lagen om foder och animaliska biprodukter. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.2.

Skälen för regeringens förslag

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används idag i lagen om foder och animaliska biprodukter för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som finns i den tidigare kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. I avsnitt 6.2 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I det avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i lagen om foder och animaliska biprodukter.

Som framgår av avsnitt 6.2 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Lagen om foder och animaliska biprodukter har samma tillämpningsområde som den nya kontrollförordningen när det gäller kontroll av foder och animaliska biprodukter och därav framställda produkter. Regeringen instämmer i promemorians bedömning att det, för att underlätta tillämpningen, i lagen bör klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det framgå att uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen bör därför vara dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.2 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 20, 21 och 28 §§ lagen om foder och animaliska biprodukter, bör alltså för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I 2 §, som innehåller definitioner av olika uttryck som används i lagen, bör det läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det

viktigt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende vara dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

10.2 Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Det nuvarande bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om att kontrolluppgifter får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet ska upphävas.

Promemorians förslag om vilka myndigheter som ska utföra annan offentlig verksamhet överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag. Promemorians förslag innebär att endast de myndigheter som av regeringen pekats ut som kontrollmyndigheter kan utföra annan offentlig verksamhet.

Till skillnad från regeringen föreslår promemorian att bemyndigandet i 12 § lagen om foder och animaliska biprodukter ska kompletteras med en möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om att uppgifter i annan offentlig verksamhet får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 12 § lagen om foder och animaliska biprodukter. I paragrafen föreskrivs att Statens jordbruksverk, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna ska utöva offentlig kontroll av att regelverket följs. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i förordningen om foder och animaliska biprodukter.

På motsvarande sätt som för offentlig kontroll bör det av lagen framgå vilka myndigheter som ansvarar för annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, tas in i lagen. Som framgår av avsnitt 6.2 täcker uttrycket annan offentlig verksamhet många varierande uppgifter, alltifrån att med stöd av lagen meddela förelägganden och förbud och utföra sådant som i lagen benämns ”övriga åligganden”, till att utse officiella laboratorier. Det behöver inte alltid vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Uppgifter som utgör annan

offentlig verksamhet bör också kunna utföras av andra statliga myndigheter än de statliga myndigheter som pekats ut som kontrollmyndigheter av regeringen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen.

I dag finns ett bemyndigande i 12 § lagen om foder och animaliska biprodukter som ger regeringen möjlighet att meddela föreskrifter om att en statlig myndighet får lämna över kontrolluppgifter till en annan statlig myndighet. Regeringen anser, i likhet med vad som föreslås i promemorian, att en möjlighet att överlämna uppgifter bör avse såväl uppgifter i offentlig kontroll som uppgifter i annan offentlig verksamhet. Eftersom det är fråga om att reglera den närmare ansvarsfördelningen mellan statliga myndigheter kan regeringen dock meddela denna typ av föreskrifter med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen. Det nuvarande bemyndigandet i 12 § kan därför upphävas.

10.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Regeringens bedömning: De behöriga myndigheterna kan överlämna uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.

Regeringens förslag: Det ska införas en upplysning i lagen om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om överlämnande av uppgifter till ett organ eller till en fysisk person.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning. I promemorian föreslogs dock inte någon upplysningsbestämmelse i lagen.

Remissinstanserna yttrar sig inte över bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

Allmänt om förutsättningarna för delegering

Enligt artiklarna 28 och 31 i nya kontrollförordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till organ eller till fysiska personer i enlighet med villkoren i artikel 29 eller 30. Delegering av uppgifter som ingår i offentlig kontroll får ske under förutsättning att delegeringen innehåller en exakt beskrivning av de uppgifter som ska utföras och villkoren för utförandet. Organet eller den fysiska personen ska vidare uppfylla vissa krav. De ska bl.a. ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs för att utföra de uppgifter som delegeras och de ska vara opartiska och fria från intressekonflikter. För ett organ gäller dessutom att det ska

vara ackrediterat i enlighet med standarder som är relevanta för de aktuella uppgifterna (artiklarna 29–30).

När det gäller delegering av uppgifter som ingår i annan offentlig verksamhet till ett organ krävs att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 (som anger vilka sakområden som kontrollförordningen ska tillämpas på) inte förbjuder en sådan delegering. För delegation till fysiska personer krävs, förutom att villkoren enligt artikel 30 är uppfyllda, att den materiella lagstiftningen tillåter en sådan delegering. En uttrycklig begränsning av vad som får delegeras finns i artikel 31.3 i förordningen. Där sägs att beslut om åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad enligt artikel 138.1 b, 138.2 och 138.3 inte får delegeras. Nämnda bestämmelser innehåller en uppräkningslista av åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta om det konstateras att det finns brister i efterlevnaden av regelverket. Utöver de allmänna bestämmelserna om myndighetsåtgärder i artikel 138 innehåller förordningen även mer specifika bestämmelser om vilka åtgärder som behöriga myndigheter får vidta vid bristande efterlevnad av reglerna i samband med att djur och varor förs in i unionen från tredje länder, se artiklarna 66–69. De åtgärder som nämns i artiklarna 66–69 ryms inom de åtgärder som regleras i artikel 138. Mot bakgrund av hur förordningen är strukturerad kan den inte förstås på annat sätt än att begränsningen i rätten att delegera beslut även omfattar beslut om åtgärder som fattas med stöd av artiklarna 66–69 i förordningen eftersom även dessa artiklar reglerar åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad.

Det införs inte några särskilda delegationsbestämmelser i lagen

Av 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen framgår att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt enskilda och att detta ska ske med stöd av lag om uppgiften innefattar myndighetsutövning. Det kan inte uteslutas att det kan förekomma moment av myndighetsutövning i de uppgifter som kan delegeras av de behöriga myndigheterna med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och att delegering därför kräver stöd i lag. Bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen är emellertid direkt tillämpliga och någon kompletterande bestämmelse i nationell rätt krävs inte för att regeringsformens krav på lagstöd ska vara uppfyllt. Bestämmelserna är även utformade på ett sätt som gör att de berörda myndigheterna kan tillämpa dem utan kompletterande regler i lag. Av tydlighets skull bör möjligheten att delegera uppgifter med stöd av kontrollförordningen dock framgå av lagen om foder och animaliska biprodukter. Regeringen föreslår därför att det i lagen införs en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

10.4 Frivillig överflyttning av annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Det ska vara möjligt för Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt att, i samråd med en kommun och under samma förutsättningar som gäller för överflyttning av offentlig kontroll, besluta att ansvaret för annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning eller verksamhet ska flyttas över från kommunen till verket eller myndigheten.

Det ska även vara möjligt för Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt att, i samråd med en kommun och under samma förutsättningar som gäller för överflyttning av offentlig kontroll, besluta att ansvaret för annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning ska flyttas över från verket eller myndigheten till kommunen.

Promemorians förslag skiljer sig från promemorians förslag enligt följande. I promemorian föreslås att begreppet verksamhet i 16 § lagen om foder och animaliska biprodukter ska ersättas med begreppet anläggning. Vidare föreslås att uttrycket ”skötas” ska användas i 16 och 17 §§ för att beskriva vilken myndighet som har ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet innan det fattas beslut om frivillig överflyttning av ansvaret.

Remissinstanserna: *Jordbruksverket* avstyrker förslaget att begreppet verksamhet ersätts med begreppet anläggning. Enligt verket finns det en anledning att 16 och 18 §§ i lagen hänvisar till det mer omfattande begreppet verksamhet och 17 § enbart till anläggningar. En verksamhet kan enligt Jordbruksverket omfatta en anläggning, men en anläggning omfattar inte nödvändigtvis all verksamhet. Verket föreslår att både begreppet verksamhet och anläggning ska anges i 16 och 18 §§ för att tydliggöra omfattningen. Om det av något skäl inte bedöms vara lämpligt anser myndigheten att 16 och 18 §§ åtminstone bör lämnas oförändrade. *Livsmedelsverket* anser att ordet skötsel är oklart och att lagtexten bör ange att det är fråga om en överflyttning av ”ansvaret” för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. *Hörby kommun* är positiv till förslaget. Inga andra remissinstanser yttrar sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Lagen om foder och animaliska biprodukter ger berörda kontrollmyndigheten rätt att under vissa förutsättningar flytta kontrollansvaret mellan sig. Enligt 16 § får således Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt, i samråd med en kommun, besluta att den offentliga kontrollen över en viss verksamhet som kommunen ansvarar för ska flyttas över till verket eller myndigheten. Detta förutsätter att verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller att det finns andra särskilda skäl. Om Jordbruksverket eller myndigheten och kommunen är överens om det får verket eller myndigheten besluta att ansvaret för kontrollen ska lämnas tillbaka till kommunen. Enligt 17 § får vidare Jordbruksverket eller en annan statlig

kontrollmyndighet som regeringen bestämt, i samråd med en kommun, besluta att ansvaret för den offentliga kontroll av en viss anläggning som verket eller myndigheten annars har ska flyttas över till kommunen.

Som det konstateras bl.a. i avsnitt 6.2 görs i den nya kontrollförordningen en tydlig skillnad mellan å ena sidan offentlig kontroll, som inbegriper granskningsåtgärder som undersökning och bedömning av sakligt underlag, och å andra sidan annan offentlig verksamhet, som bl.a. innefattar rådgivning och verkställande åtgärder. Bestämmelserna om frivillig överflyttning av offentlig kontroll tar sikte på kontroll i fråga om en viss anläggning eller verksamhet. I de fall då Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt och en kommun kommer överens om att kontrollen av en anläggning eller verksamhet ska flyttas från den ena kontrollmyndigheten till den andra är det naturligt att överflyttningen omfattar med kontrollen sammanhängande offentlig verksamhet såsom rådgivning och korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Regeringen instämmer därför i promemorians förslag att 16 § bör ändras så att det framgår att Jordbruksverket, eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt, i samråd med en kommun, får besluta om att flytta över ansvaret för såväl offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet från kommunen till verket eller myndigheten. Samma ändring bör göras i 17 § när det gäller överflyttning från Jordbruksverket eller myndigheten till kommunen. I enlighet med vad *Livsmedelsverket* påpekar anser regeringen, till skillnad från vad som föreslås i promemorian, att 16 och 17 §§ bör formuleras så att det är fråga om en överflyttning av "ansvaret" för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Det kan konstateras att bestämmelsen om frivillig överflyttning av kontrollansvaret i 16 § avser kontroll över en viss verksamhet, medan frivillig överflyttning enligt 17 § avser kontroll över en viss anläggning. *Jordbruksverket* avstyrker att begreppet verksamhet ersätts av begreppet anläggning i 16 § och anser att båda begreppen bör anges i bestämmelsen. Kontroller av att regelverket för foder och animaliska biprodukter följs omfattar i huvudsak godkända och registrerade anläggningar. Kontroller bedrivs dock inte uteslutande avseende verksamhet i anläggningar. Kontroll av animaliska biprodukter och därav framställda produkter kan exempelvis handla om att kontrollera spridning av organiska gödningsmedel, vilket inte avser kontroll av en verksamhet som är knuten till en anläggning. Regeringen anser därför att bestämmelsen om frivillig överflyttning av ansvar för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i 16 § lagen om foder och animaliska biprodukter bör ange att det kan vara fråga om överflyttning av ansvaret för såväl en viss verksamhet som en viss anläggning.

10.5 Förelägganden riktade till kommuner och tvångsvis överflyttning av annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra annan offentlig verksamhet ska Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt få förelägga kommunen att avhjälpa bristen.

Vidare ska regeringen, på ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet, få fatta beslut om att flytta över inte bara ansvaret för offentlig kontroll av en viss anläggning eller verksamhet, utan även ansvaret för annan offentlig verksamhet när det gäller den anläggningen eller verksamheten, om kommunen grovt eller under längre tid har åsidosatt sin skyldighet att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet i fråga om den verksamheten eller anläggningen.

Rätten för regeringen att besluta om att lämna tillbaka ansvaret för den offentliga kontrollen till kommunen ska även omfatta annan offentlig verksamhet som berörs.

Promemorians förslag skiljer sig från regeringens förslag endast på så sätt att det i promemorian föreslås att uttrycket verksamhet i 18 § lagen om foder och animaliska biprodukter ska ersättas med uttrycket anläggning.

Remissinstanserna: *Jordbruksverket* avstyrker förslaget att begreppet verksamhet ersätts med begreppet anläggning. Enligt verket finns det en anledning att 16 och 18 §§ i lagen hänvisar till det mer omfattande begreppet verksamhet och 17 § enbart till anläggningar. Se mer om verkets remissynpunkt i denna fråga under avsnitt 10.4 ovan.

Skälen för regeringens förslag: Om det finns brister i den kommunala kontrollen kan Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt förelägga en kommun att rätta till bristerna. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket eller myndigheten anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas (19 § lagen om foder och animaliska biprodukter). Om en kommun grovt eller under en längre tid har åsidosatt sina kontrollskyldigheter när det gäller viss verksamhet kan regeringen på ansökan av Jordbruksverket, eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt, besluta att den offentliga kontrollen ska flyttas över till Jordbruksverket eller myndigheteten. Regeringen får besluta att kontrollen ska lämnas tillbaka till kommunen (18 §).

I förarbetena till de aktuella bestämmelserna anfördes att såväl en enstaka grov överträdelse från kommunens sida som upprepade försummelser eller brister av mindre allvarlig karaktär som sträcker sig över en längre tidsperiod skulle kunna utgöra grund för en överflyttning av kontrollansvaret. Det anfördes vidare att det bör vara naturligt att i första hand rikta ett föreläggande mot en kommun som inte uppfyller sina ålig-

ganden och att utgångspunkten därför bör vara att först när det kunnat konstateras att ett föreläggande inte följts bör bli aktuellt med att tvångsvis flytta över kontrollansvaret (prop. 2005/06:128 s. 263 f.). Som exempel på situationer då möjligheten att meddela förelägganden skulle kunna användas nämndes en kommuns upprepade underlåtenhet att rapportera om kontrollverksamheten till den centrala myndigheten eller underlåtenhet att upprätta en kontrollplan (prop. 2005/06:128 s. 265).

Även misskötsel av uppgifter som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet, som t.ex. underlåtenhet att upprätta en kontrollplan, ska således kunna leda till att Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt förelägger en kommun att rätta till bristerna. Regeringen instämmer i promemorians bedömning att detta bör tydliggöras i lagtexten. Det bör därför framgå av lagtexten att rätten att förelägga en kommun som misskött sig att rätta till bristen ska gälla även brister avseende annan offentlig verksamhet.

På samma sätt som när det gäller en frivillig överflyttning av kontrollansvaret mellan två kontrollmyndigheter bör en tvångsöverflyttning omfatta inte bara rena kontrolluppgifter utan även andra myndighetsuppgifter som hänger samman med kontrollen. Detta bör, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, framgå av lagen. Som *Jordbruksverket* påpekar kan ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inte alltid knytas till en viss anläggning. Regeringen anser därför, i likhet med vad som föreslås när det gäller bestämmelsen i 16 § om frivillig överflyttning av ansvaret, att bestämmelsen om tvångsvis överflyttning av ansvaret i 18 § lagen om foder och animaliska biprodukter bör ange att det kan vara fråga om överflyttning av ansvaret för såväl en viss verksamhet som en viss anläggning.

Slutligen instämmer regeringen i promemorians bedömning att det bör framgå av lagen att rätten för regeringen att besluta om att lämna tillbaka ansvaret för den offentliga kontrollen även ska omfatta berörd annan offentlig verksamhet.

10.6 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information

Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Det ska även införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som

har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för organ eller fysiska personer att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgifter.

Remissinstanserna: Riksdagens ombudsmän påpekar att det inte framgår av promemorian hur handlingar som försvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande och att den fortsatta beredningen bör kompletteras med en analys av den frågan. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag

Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den tidigare kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I förordningen införs uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 anges ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnostik.

I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 20 § lagen om foder och animaliska biprodukter finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Regeringen har i 21 § förordningen om foder och animaliska biprodukter bemyndigat

Jordbruksverket att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas.

Regeringen instämmer i promemorians bedömning att det kan finnas behov av att meddela föreskrifter om hur sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Jordbruksverket har i dag t.ex. meddelat föreskrifter om ansökan för att utses till officiellt laboratorium. Bemyndigandet i 20 § bör därför kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information och ge in handlingar

Riksdagens ombudsmän påpekar att det är oklart hur handlingar som förvaras hos organ eller fysiska personer som utför uppgifter på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande. Kontrollförordningen kräver att det finns arrangemang som säkerställer en effektiv och verkningsfull samordning mellan de delegerande behöriga myndigheterna och de organ eller fysiska personer som utför delegerade uppgifter. I artikel 32 anges att organen och de fysiska personerna ska meddela resultaten av de uppgifter som utförts till den delegerande myndigheten. Om resultatet av en offentlig kontroll visar att bestämmelserna inte har efterlevts eller att det är sannolikt att så är fallet, ska den behöriga myndigheten omedelbart underrättas, såvida inte särskilda arrangemang mellan den behöriga myndigheten och organet med delegerade uppgifter anger något annat. För att tillgodose allmänhetens behov av insyn bör det införas ett nytt bemyndigande i 20 § lagen om foder och animaliska biprodukter som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva att ett organ eller en fysisk person som utför delegerade uppgifter ska vara skyldig att lämna information och ge in handlingar till den delegerande myndigheten. Handlingarna blir därmed allmänna och kan begäras ut. I propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet förslår regeringen att en motsvarande bestämmelse om skyldighet att lämna information och handlingar till den delegerande myndigheten förs in i miljöbalken (prop. 2019/20:137, s. 68–72).

10.7 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Regeringens förslag: Det ska införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och den som befattar sig med animaliska biprodukter eller produkter som framställts av sådana produkter att lämna uppgifter om sina anläggningar till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien finns krav på att samtliga foderföretag ska vara registrerade hos myndigheterna. Enligt artikel 9.2 i den förordningen är varje foderföretagare skyldig att underrätta behörig myndighet om vilka foderanläggningar som han eller hon ansvarar för, så att varje anläggning kan registreras. Med anläggning avses här varje enhet i ett foderföretag (artikel 3).

Krav på registrering finns även i förordning (EG) nr 1069/2009 beträffande animaliska biprodukter och därav framställda produkter. Enligt artikel 23 i denna förordning ska driftansvariga, i registrerings syfte, anmäla alla anläggningar som de har kontroll över och som på något sätt framställer, transporterar, hanterar, bearbetar, lagrar, släpper ut på marknaden, distribuerar, använder eller bortskaffar animaliska biprodukter eller därav framställda produkter. Anläggningar där det bedrivs viss i förordningen angiven verksamhet ska godkännas av den behöriga myndigheten (artikel 24). Varje medlemsstat är skyldig att upprätta en förteckning över de anläggningar och driftansvariga som har godkänts och registrerats i enlighet med förordningen på medlemsstatens territorium (artikel 47). Med anläggning avses här varje plats där det utförs någon verksamhet som inbegriper hantering av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter, med undantag för fiskefartyg (artikel 3.13).

I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns det krav på att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla den uppdaterad. Befintliga förteckningar får användas för detta ändamål. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Begreppet aktör definieras i artikel 3.29 i den nya kontrollförordningen som varje fysisk eller juridisk person som har en eller flera av de skyldigheter som fastställs i de bestämmelser som avses i artikel 1.2. De aktörer som omfattas av kraven på förteckning och registrering på foderområdet är foderföretag och på området animaliska biprodukter den som befattar sig med sådana produkter.

En effektiv kontroll kräver att myndigheterna har tillgång till uppgifter om olika typer av kontrollobjekt. Sådana uppgifter behövs i första hand för att underlätta kontrollmyndigheternas planering av den regelbundna kontrollen. Bestämmelserna i artikel 9.2 i förordning (EG) nr 183/2005, artikel 23 i förordning (EG) nr 1069/2009 och artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen om skyldighet att lämna uppgifter gäller visserligen direkt för foderföretagarna och den som befattar sig med animaliska biprodukter och därav framställda produkter. Kontrollmyndigheterna kan dock ha behov av mer detaljerade uppgifter om anläggningar än de som ryms inom skyldigheten i artikel 15.5. Uppräkningen i artikel 15.5 om vilka uppgifter som ska lämnas är inte uttömmande. Av artikeln framgår inte heller när eller på vilket sätt som uppgifterna ska lämnas. Regeringen anser därför, i enlighet med promemorians bedömning, att det behövs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och den som befattar sig med animaliska biprodukter och därav framställda produkter att lämna sådana uppgifter till en kontrollmyndighet samt till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter.

I förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag finns bestämmelser som syftar till att underlätta företagets kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter. Förordningen är bl.a. tillämplig på Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna.

10.8 Föreskrifter om krav på egenkontroll

Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att utöva egenkontroll ska utvidgas till att gälla var och en som befattar sig med animaliska biprodukter och därav framställda produkter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Jordbruksverket* avstyrker förslaget att utvidga bemyndigandet att föreskriva om skyldigheter att utöva egenkontroll till att omfatta även privatpersoner. Driftsansvariga har redan sådan skyldighet enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1069/2009. Den extra bördan står inte i proportion till den minskade risk för samhället som bestämmelsen skulle innebära. *Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)* undrar hur bestämmelserna i lagen om foder och animaliska biprodukter förhåller sig privatpersoner som befattar sig med sådana produkter. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I 20 § lagen om foder och animaliska biprodukter finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för en foderföretagare eller för annan företagare som befattar sig med animaliska

biprodukter att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten.

Enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1069/2009 ska driftansvariga i sina anläggningar inrätta, tillämpa och upprätthålla egenkontroller för att övervaka efterlevnaden av denna förordning. Med anläggning avses i förordningen varje plats där det utförs någon verksamhet som inbegriper hantering av animaliska biprodukter eller därav framställda produkter, med undantag för fiskefartyg (artikel 3.13). Med driftansvariga avses de fysiska eller juridiska personer som har faktisk kontroll över en animalisk biprodukt eller därav framställd produkt, däribland transportörer, handlare och användare (artikel 3.11). Med användare avses de fysiska eller juridiska personer som använder animaliska biprodukter och därav framställda produkter för särskilda utfodringsändamål, för forskning eller andra angivna ändamål (artikel 3.12). Som *Jordbruksverket* påpekar kan driftansvariga således vara såväl företag som privatpersoner som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter, som t.ex. djurägare som använder sådana produkter till utfodring. Det finns därför ett behov av att kunna meddela föreskrifter om egenkontroll som gäller även för privatpersoner. Mot denna bakgrund instämmer regeringen i promemorians förslag att bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om egenkontroll bör utvidgas till att gälla inte enbart för företagare som befattar sig med animaliska biprodukter utan även envar som befattar sig med sådana produkter eller därav framställda produkter. Eftersom ett krav på egenkontroll redan följer av EU-förordningen är det inte fråga om att införa några nya skyldigheter för enskilda.

10.9 Rätt till upplysningar och tillträde

Regeringens bedömning: Den nuvarande bestämmelsen om rätt för kontrollmyndigheter, kontrollorgan, Europeiska kommissionen samt de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen att få upplysningar, ta del av handlingar och att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten, och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Regeringens förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Försvarsmakten* framför att den tillträdesrätt och rätt till dokumentation och information som den nya kontrollförordningen (artikel 116.3) ger Europeiska kommissionens och revisionsrättens inspektörer och experter medför en risk för att försvarshemligheter och annan skyddsvärd försvarsrelaterad information röjs. Det bör införas ett uttryckligt undantag för *Försvarsmakten* i nationell rätt, i syfte att förhindra sprid-

ning av information som riskerar försvarsförmågan. Inga andra remissinstanser yttrar sig över denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna ge de behöriga myndigheternas personal, tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivning, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

I lagen om kontroll av foder och animaliska biprodukter finns en bestämmelse som ger kontrollmyndigheter, kontrollorgan, Europeiska kommissionen samt de inspektörer och experter som har utsetts av kommissionen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover (21 §).

Tillämpningsområdet för bestämmelserna i lagen om foder och animaliska biprodukter sammanfaller med räckvidden för bestämmelserna om kontroll av foder och animaliska biprodukter i den nya kontrollförordningen (se avsnitt 6.1). Artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen bedöms vidare vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 21 § lagen om foder och animaliska biprodukter en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna, kontrollorganen, Europeiska kommissionen samt de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. Mot denna bakgrund och för att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen är det enligt regeringens mening därför lämpligt att låta bestämmelsen i lagen om foder och animaliska biprodukter om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen.

Rätten till upplysningar och tillträde bör även gälla vid genomförande av annan offentlig verksamhet. Kontrollmyndigheten behöver tillträde bl.a. för att verkställa beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad. Genom den nya kontrollförordningen tydliggörs att sådana åtgärder faller utanför det som är offentlig kontroll och i stället utgör annan offentlig verksamhet. Det kan i sammanhanget framhållas att Polismyndigheten är skyldig att lämna den hjälp som behövs för att kontrollmyndigheten ska kunna utöva offentlig kontroll eller verkställa beslut enligt lagstiftningen (27 § första stycket). Det bör därför förtydligas att kontrollmyndigheten har en motsvarande rätt till tillträde. Det bör dock, precis som när det gäller offentlig kontroll, anges att rätten till tillträde gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksamhet. Regeringen bedömer att bestämmelsen därigenom uppfyller kravet på proportionalitet och att

rätten till tillträde i praktiken kommer att vara densamma som med nuvarande lydelse.

När det gäller *Försvarsmaktens* synpunkter kring behovet av att undanta sin verksamhet från rätten till tillträde för EU-institutionerna, se bedömningen i avsnitt 9.9.

10.10 Skyldighet att lämna hjälp

Regeringens förslag: Det ska införas en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet är skyldig att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar regleringen i 22 § lagen om foder och animaliska biprodukter, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Tillämpningsområdet för lagen om foder och animaliska biprodukter sammanfaller med kontrollförordningens tillämpningsområde när det gäller foder och animaliska biprodukter (se avsnitt 6.2). Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är vidare utformad så att den kan tillämpas direkt av aktörerna. Mot den bakgrunden, instämmer regeringen i promemorians bedömning att den nationella bestämmelsen kan upphävas och ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga regleringen. Då hänvisningen till den nya kontrollförordningen är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att den görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

10.11 Avgifter

Regeringens bedömning: Regeringen avser att se över systemet med en årlig avgift för kontrollen av regelverket om foder och animaliska biprodukter.

Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian görs ingen bedömning av om systemet med årlig avgift som tas ut för kontrollen av foder och animaliska biprodukter bör ses över.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Kontrollförordningens avgiftsbestämmelser och svensk finansiering

I likhet med vad som gäller enligt den tidigare kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artiklarna 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artiklarna 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska den ansvariga aktören bära samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Det står dock medlemsstaterna fritt att välja hur avgifterna ska finansieras.

I dag finansieras kontrollmyndigheternas ordinarie offentliga kontroll genom en årlig avgift som foderföretagare och företagare som befattar sig med animaliska biprodukter. Den årliga kontrollavgiften fastställs av kontrollmyndigheterna och betalas genom ett helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår. Avgiften ska betalas oavsett om myndigheterna kontrollerar verksamheten under det aktuella året eller inte. Kontrollen av foderföretag i primärproduktionen av foder finansieras dock genom allmänna medel. Utöver de årliga avgifterna tas särskilda avgifter ut för registrering och godkännanden av anläggningar samt för viss provtagning och undersökning. Avgifter tas även ut för kontroll vid gränskontrollstationer samt för kontroll som ligger utanför den ordinarie kontrollen, tidigare s.k. extra offentlig kontroll. Kontroll som bedrivs utöver den ordinarie kontrollen avser uppföljande kontroll på grund av tidigare konstaterad bristande efterlevnad eller kontroll som utförs efter klagomål (artiklarna 79.2 c och 80). De svenska bestämmelserna om avgifter finns i 28 § lagen om kontroll

av foder och animaliska biprodukter och i förordningen (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter.

Systemet med årlig avgift bör ses över

I avsnitt 9.11 görs bedömningen att det nuvarande systemet med årlig avgift som tas ut för den ordinarie livsmedelskontrollen bör ersättas av ett system med obligatorisk efterhandsdebitering. Ett system med efterhandsdebitering av avgiften för livsmedelskontrollen bedöms ge en tydligare koppling mellan avgift och kontroll och ökar förutsättningarna för att lägga den faktiska kontrollen till grund för avgiften. De verksamheter som inte kontrolleras under ett år kommer inte heller att påföras någon avgift. Enligt regeringens mening finns det skäl att överväga om systemet med årlig avgift för kontroller av regelverket om foder och animaliska biprodukter också bör ersättas av efterhandsdebitering av avgift. Regeringen avser att se över denna fråga i ett annat sammanhang. I enlighet med den bedömning som görs i avsnitt 9.11 kan föreskrifter om efterhandsdebitering av avgift meddelas av regeringen med stöd av det befintliga bemyndigandet i 28 § i lagen om foder och animaliska biprodukter.

Föreskrifter om avgift för annan offentlig verksamhet

I 28 § lagen om foder och animaliska biprodukter finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt i ärenden enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. De ärenden som nämns i förarbetena är ärenden som rör frågor som omfattas av bemyndigandena i nuvarande 9–11 §§ samt ärenden om godkännande och registrering (prop. 2005/06:128 s. 72 f). Förutom ärenden om godkännande och registrering omfattas alltså ärenden om villkor för eller förbud mot bl.a. införsel, användning av samt annan befattning med foder eller ett visst parti av foder respektive animaliska biprodukter eller därav framställda produkter (9 och 11 §§) av föreskriftsrätten, samt ärenden om villkor för laboratorier för foderanalyser och metoder för sådana analyser (10 §).

Bemyndigandet i 28 § innefattar även en rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut avgift. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av kontrollorgan.

Ärenden som omnämns i förarbetena, t.ex. ärenden om godkännande och registrering av anläggningar, utgör annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Uttrycket annan offentlig verksamhet omfattar även andra åtgärder, t.ex. kontrollmyndigheternas korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Det bör finnas en möjlighet att finansiera även sådan annan offentlig verksamhet som inte är prövning och registrering med avgifter. Regeringen anser därför, i likhet med vad som föreslås i promemorian, att bemyndigandet i 28 § bör kompletteras med en

rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att få meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet. Vidare bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ha möjlighet att, på samma sätt som när det gäller kommuner, meddela föreskrifter om skyldighet för organ med delegerade uppgifter och för fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att ta ut en avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

10.12 Tystnadsplikt

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse om tystnadsplikt med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

Det ska införas en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.6.

Skälen för regeringens förslag: Som det redogörs för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att befintliga sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) tillgodoser kraven i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag som inte är aktuella här, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Regeringen instämmer i promemorians bedömning att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i lagen om foder och animaliska biprodukter. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. I enlighet med promemorians förslag bör det också upplysas om att i det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

10.13 Inköp under dold identitet

Regeringens förslag: En kontrollmyndighet ska ha rätt att köpa in produkter under dold identitet om det är nödvändigt för att kontrollera att produkten uppfyller gällande krav.

Aktören ska underrättas om det inköp som har skett under dold identitet och om resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Promemorians förslag skiljer sig från regeringens i några avseenden. I promemorian föreslås att myndigheten ska få köpa in produkter under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet och endast om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön. I promemorian föreslås inte att aktören ska underrättas om att ett inköp skett under dold identitet.

Remissinstanserna: Ett flertal remissinstanser har lämnat synpunkter och dessa behandlas i avsnitt 6.7.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 36 i den nya kontrollförordningen framgår att prover som de behöriga myndigheterna beställt av aktörer utan att identifiera sig får användas för offentlig kontroll. Som redovisas i avsnitt 6.7 förutsätter tillämpningen av bestämmelsen i artikel 36 att de behöriga myndigheterna ska kunna beställa varor via internet och annan distanskommunikation utan att identifiera sig. Handel med tjänster och produkter via internet och annan distanskommunikation ökar för varje år. Det gäller även handel med foder och animaliska biprodukter eller därav framställda produkter. I enlighet med den bedömning som redovisas i avsnitt 6.7 anser regeringen att det i lagen om foder och animaliska biprodukter bör införas en bestämmelse som kompletterar artikel 36 i kontrollförordningen.

Regeringen anser vidare att en sådan bestämmelse bör utformas så att det framgår att kontrollmyndigheten får göra inköpet om det är nödvändigt för att kontrollera att produkten uppfyller gällande krav enligt lagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. I kravet på att inköpet under dold identitet ska vara nödvändigt för kontrollen ligger att möjligheten att agera dolt ska vara en grundläggande förutsättning för att kontrollen ska vara effektiv och verkningsfull. Det innebär att den ansvariga myndigheten i första hand ska överväga de öppna arbetsformer som är tillgängliga för att kontrollera efterlevnaden av regelverket, t.ex. beställningar av produkter i myndighetens namn, dokumentkontroll och oanmälda besök. Om myndigheten exempelvis befärad att en produkt inte är förenlig med gällande krav och har skäl att misstänka att verksamhetsutövaren kommer att leverera en annan vara till kontrollmyndigheten än den som erbjuds på marknaden, kan köp under dold identitet vara motiverat. Behovet att kunna göra inköp under dold identitet aktualiseras främst när det gäller distanskommunikation, men kontrollmyndigheten ges även rätt att agera dolt vid kontroller på plats.

När det gäller foderområdet är kontrollobjekten bl.a. näringsidkare som säljer foder eller foderprodukter. Handel inom området animaliska biprodukter och därav framställda produkter avser bl.a. organiska gödningsmedel, bivax och blodmjöl. Bestämmelsen om inköp under dold identitet i lagen om foder och animaliska biprodukter motiveras av det angelägna ändamålet att skydda liv, hälsa och miljön men också av det angelägna ändamålet att skydda konsumenter mot fusk. I enlighet med de överväganden som redovisas i avsnitt 6.7 och till skillnad från vad som föreslås i promemorian, bör bestämmelsen om kontrollmyndighetens befogenhet att göra inköp under dold identitet i lagen om foder och animaliska biprodukter därför inte begränsas till de fall då det bedöms nödvändigt för att skydda liv, hälsa och miljön. En sådan avgränsning skulle många gånger hindra kontrollmyndigheten från att göra kontroller utifrån redlighetsaspekten. Kravet på att ett inköp under dold identitet ska vara nödvändigt för att kontrollera gällande krav innebär enligt regeringens bedömning att åtgärden är proportionerlig med hänsyn till ändamålen.

Författningsregleringen

Som framgår av avsnitt 6.7 föreslås inte någon möjlighet för kontrollmyndigheten att använda sig av falska identitetshandlingar eller fingerade personnummer. En sådan möjlighet kräver ytterligare överväganden och författningsändringar.

Bestämmelsen om inköp under dold identitet bör därför få en neutral utformning. Det bör anges att köpet får ske under dold identitet utan att det i lagtexten närmare konkretiseras vad som avses med detta. Med en sådan utformning ges myndigheterna en lagstadgad rätt att genomföra inköpet under alla former av dold identitet. Om kontrollmyndigheterna framöver ges författningsgrundad möjlighet att verka under ett fingerat personnummer, kan det praktiska tillämpningsområdet för myndigheten därmed bli större. Även utan ett system med fingerade personnummer kommer dock en bestämmelse om inköp under dold identitet få betydelse ur kontrollsynpunkt.

Som anges i avsnitt 6.7 bör det införas en bestämmelse som kompletterar artikel 36.2 i fråga om tidpunkten för när en aktör ska underrättas om att kontrollmyndigheten gjort ett inköp under dold identitet. I lagen om foder och animaliska biprodukter bör bestämmelsen utformas så att det anges att en aktör ska underrättas om köpet och resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

10.14 Rapporteringssystem för överträdelser

Regeringens förslag: Kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförfordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.8.

Skälen för regeringens förslag: Som det har redogjorts för i avsnitt 6.8 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning. Dessa mekanismer ska omfatta bl.a. förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

I fråga om statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen regleras på förordningsnivå med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen. Även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar införs lämpligast på förordningsnivå. På området animaliska biprodukter och därav framställda produkter är dock även kommuner utsedda som kontrollmyndigheter. Kommunerna är inte utsedda som kontrollmyndigheter på foderområdet, men de kan få ansvar att utöva offentlig kontroll om Jordbruksverket beslutar att överlämna kontrollansvaret med stöd av 17 § i lagen om foder och animaliska biprodukter. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att det, med hänsyn till 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen, behövs en bestämmelse i lagen om foder och animaliska biprodukter om att kontrollmyndigheterna ska tillhandahålla ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Om det system som används innebär en behandling av personuppgifter enligt EU:s nya dataskyddsförordning och dataskyddslagen, måste systemet uppfylla och användas i enlighet med de krav som följer av dessa regelverk. Av avsnitt 6.8.4 framgår att regeringen bedömer att det inte behövs några ytterligare bestämmelser om behandling av personuppgifter på lagnivå.

10.15 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Regeringens förslag: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av

beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller lagen om foder och animaliska biprodukter. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.3.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 32 § första stycket lagen om foder och animaliska biprodukter får beslut av Jordbruksverket eller av annan statlig förvaltningsmyndighet enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Som konstateras i avsnitt 6.3 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att en bestämmelse om detta bör föras in i lagen.

Som också konstateras i avsnitt 6.3 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför, i enlighet med promemorians förslag, föras in i lagen.

I lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör som också föreslagits i promemorians framgå av överklagandebestämmelsen i lagen.

10.16 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Regeringens förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett

organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna lämnar inte några synpunkter på förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.4.

Skälen för regeringens förslag: Av 1 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att lagen gäller handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna, dvs. lagen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.4 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). Regeringen instämmer i promemorians bedömning att en bestämmelse om förvaltningslagens tillämplighet därför bör föras in i lagen om foder och animaliska biprodukter.

10.17 Ändring av straffbestämmelse

Regeringens förslag: Överträdelser av den nya kontrollförordningen ska inte omfattas av straffbestämmelserna i lagen om foder och animaliska biprodukter.

Promemorians förslag: Överensstämmer inte med regeringens. I promemorian föreslås ingen avgränsning av straffbestämmelserna i förhållande till den nya kontrollförordningen.

Remissinstanserna yttrar sig inte om denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Av 29 § andra stycket lagen om foder och animaliska biprodukter följer att överträdelser av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen är straffbelagda. Detta gäller dock inte om överträdelser avser bestämmelser om myndighetsutövning. Som beskrivits i avsnitt 6.9 var syftet med den avgränsningen att utesluta straffansvar för överträdelser av skyldigheter för myndigheter enligt bl.a. den tidigare kontrollförordningen (se prop. 2005/06:128, s. 275). Straffbestämmelserna om tjänstefel och brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. brottsbalken bedöms även som tillräckliga för att sanktionera de överträdelser av den nya kontrollförordningen som personal på myndigheter kan göra sig skyldiga till vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Den nya kontrollförordningen innehåller dock några bestämmelser som innebär

skyldigheter för enskilda och som enligt regeringens bedömning i avsnitt 6.9 inte heller bör straffsanktioneras. Bestämmelsen i 29 § andra stycket bör därför omformuleras så att det framgår att alla överträdelse av den nya kontrollförordningen utesluts från straffbestämmelsens tillämpningsområde och inte bara de som avser myndighetsutövning.

11 Ändringar i lagen om provtagning på djur, m.m.

11.1 Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförordningen

Regeringens förslag: Uttrycket offentlig kontroll ska i lagen betyda dels offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen, dels kontroll i övrigt av att lagen om provtagning på djur, m.m. och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska betyda dels annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen, dels sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Ordet kontrollorgan ska i berörda bestämmelser i lagen ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Den nya kontrollförordningen ska tillämpas även när det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som skulle kunna anses falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorians förslag kopplas uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enbart till kontrollförordningen. I regeringens förslag läggs också till en bestämmelse om kontrollförordningens tillämpning.

Remissinstanserna: Se synpunkter i avsnitt 6.1 och 6.2. Inga remissinstanser uttalar sig i denna fråga särskilt om lagen om provtagning på djur, m.m.

Skälen för regeringens förslag

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i lagen om provtagning på djur, m.m., härefter provtagningslagen, för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen

innehåller inte någon hänvisning till den definition som fanns i den tidigare kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet. I avsnitt 6.2 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I det avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i provtagningslagen.

Som framgår av avsnitt 6.2 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Motsvarande begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Till skillnad från t.ex. livsmedelslagen innehåller provtagningslagen inte någon nationell reglering som faller utanför den nya kontrollförordningens tillämpningsområde när det gäller vilka djurhållare och verksamheter med djur som kan omfattas av åtgärderna, se avsnitt 6.1. Däremot ger den materiella EU-lagstiftningen på området medlemsstaterna möjlighet att i olika avseenden ha krav som är strängare från smittskyddssynpunkt än vad som krävs för att genomföra eller komplettera EU-lagstiftningen. Enligt provtagningslagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen kan t.ex. regleras åtgärder avseende andra sjukdomar än vad som krävs enligt EU-rätten. Det kan också vara fråga om bestämmelser som i och för sig genomförs eller kompletteras EU-rättsakter men som i vissa delar går längre. Provtagningslagen innehåller även andra bestämmelser som inte innebär ett genomförande eller en obligatorisk komplettering av EU-rättsakter, t.ex. bestämmelser om ersättning till enskilda som blir föremål för åtgärder enligt lagen. Det är oklart i vilken utsträckning sådana bestämmelser kan anses fastställda ”för tillämpning av unionslagstiftningen” i den mening som avses i artikel 1.2 i den nya kontrollförordningen. Det kan i vart fall ifrågasättas när det gäller nationella åtgärder mot sjukdomar som inte alls regleras på EU-nivå. Det finns däremot både praktiska och lagtekniska fördelar med att på det sätt som görs i dag använda samma uttryck för all kontroll som bedrivs enligt lagen. Detta gäller även uttrycket annan offentlig verksamhet.

Regeringen bedömer därför att det, för att underlätta tillämpningen, i lagen bör klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det, till skillnad från promemorians förslag, framgå att med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen avses både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och kontroll och offentlig verksamhet i övrigt enligt provtagningslagen.

Regeringen föreslår också att det anges i lagen att kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet och därmed även vid sådan kontroll eller verksamhet som kan anses falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde. Det skulle annars uppstå praktiska svårigheter för de behöriga myndigheterna och enskilda att avgöra i vilka situationer kontrollförordningen skulle tillämpas. Detta

innebär enligt regeringens bedömning också att provtagningslagen och de föreskrifter som meddelas med stöd av lagen vid tillämpningen av kontrollförordningen är att anse som sådan nationell lagstiftning som avses i artikel 1.2.

För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att det är ändamålsenligt att hänvisningen till uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen bör göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Samma bedömning görs när det gäller den föreslagna bestämmelsen om kontrollförordningens tillämplighet.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.2 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 12, 13 och 20 §§ provtagningslagen, bör därför för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I provtagningslagen bör det även läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

11.2 Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Regeringens bemyndigande att meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll ska utökas till att avse även överlämnande av annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innebär att endast de myndigheter som av regeringen pekats ut som kontrollmyndigheter kan utföra annan offentlig verksamhet.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. *Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)* pekar på att begreppet ”annan offentlig verksamhet” innebär en möjlighet att fånga den roll som SVA rent empiriskt har i livsmedelskedjan. SVA uppger vidare att myndigheten inte är identifierad som behörig myndighet enligt kontrollförordningen, vilket begränsar myndighetens möjligheter att på ett effektivt sätt utföra de arbetsuppgifter som följer av instruktionen och som faller inom ramen

för ”annan offentlig verksamhet”. SVA önskar att myndighetens roll inom livsmedelskedjan ska förtydligas och att myndigheten får de bemyndiganden som krävs för att den ska kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett effektivt sätt. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 10 § provtagningslagen. I paragrafen föreskrivs således att det är Jordbruksverket och andra statliga myndigheter som utövar offentlig kontroll. Regeringen får vidare meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i förordningen om provtagning på djur, m.m.

Det bör på motsvarande sätt som för offentlig kontroll framgå av provtagningslagen vilka myndigheter som utför annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.2, många olika uppgifter, alltifrån sådant som i dag ingår i det som i lagen benämns som ”övriga åligganden”, till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Uppgifter som utgör annan offentlig verksamhet kan, som SVA påtalar, också utföras av andra statliga myndigheter än de myndigheter som pekats ut som kontrollmyndigheter av regeringen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas i föreskrifter som regeringen meddelar. I vissa fall regleras i lagen att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna, se t.ex. 16 § om förelägganden.

Det finns i dag ett bemyndigande för regeringen, i 10 § andra stycket provtagningslagen, att meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll. I 15 § provtagningsförordningen har föreskrivits att Jordbruksverket får överlåta åt länsstyrelserna att utöva offentlig kontroll. Jordbruksverket har däremot inte fått rätt enligt provtagningsförordningen att överlämna offentlig kontroll till kommunerna.

Genom den nya kontrollförordningen har det tydliggjorts att vissa uppgifter som naturligt hänger samman med offentlig kontroll, som t.ex. beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad, inte är offentlig kontroll utan i stället annan offentlig verksamhet. Det kan därför av effektivitetsskäl finnas behov av att, i samband med att offentlig kontroll överläts, också överlåta vissa uppgifter som utgör annan offentlig verksamhet och som har ett tydligt samband med kontrollen. Regeringen bör därför också få meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva annan offentlig verksamhet.

Djurhälsolagsutredningen (N 2018:06) ser för närvarande över lagstiftningen på djurhälsoområdet i anledning av den nya EU-förordningen om djurhälsa, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av

den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), som ska börjar tillämpas den 21 april 2021. Inom ramen för utredningen kan behovet av bestämmelser om möjlighet för Jordbruksverket att överlåta offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till länsstyrelserna och kommunerna övervägas på nytt, särskilt mot bakgrund av att någon möjlighet att överlåta kontroll till kommunerna inte införts på förordningsnivå.

11.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Regeringens bedömning: De behöriga myndigheterna kan överlämna uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse som upplyser om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning. I promemorian föreslås dock inga upplysningsbestämmelser.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Allmänt om förutsättningarna för delegering

Enligt artiklarna 28 och 31 i nya kontrollförordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till organ eller till fysiska personer i enlighet med villkoren i artikel 29 eller 30. Delegering av uppgifter som ingår i offentlig kontroll får ske under förutsättning att delegeringen innehåller en exakt beskrivning av de uppgifter som ska utföras och villkoren för utförandet. Organet och den fysiska personen ska vidare uppfylla vissa krav. De ska bl.a. ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs för att utföra de uppgifter som delegeras och de ska vara opartiska och fria från intressekonflikter. För ett organ gäller dessutom att det ska vara ackrediterat i enlighet med standarder som är relevanta för de aktuella uppgifterna (artiklarna 29–30). När det gäller delegering av uppgifter som ingår i annan offentlig verksamhet till ett organ krävs att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 (som anger vilka sakområden som kontrollförordningen ska tillämpas på) inte förbjuder en sådan delegering. För delegation till fysiska personer krävs, förutom att villkoren enligt artikel 30 är uppfyllda, att den materiella lagstiftningen tillåter en sådan delegering. En uttrycklig begränsning av vad som får delegeras finns i artikel 31.3 i förordningen. Där sägs att beslut om åtgärder vid konstaterad bristande

efterlevnad enligt artikel 138.1 b, 138.2 och 138.3 inte får delegeras. Nämda bestämmelser innehåller en uppräkningslista av åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta om det konstateras att det finns brister i efterlevnaden av regelverket. Utöver de allmänna bestämmelserna om myndighetsåtgärder i artikel 138 innehåller förordningen även mer specifika bestämmelser om vilka åtgärder som behöriga myndigheter får vidta vid bristande efterlevnad av reglerna i samband med att djur och varor förs in i unionen från tredje länder, se artiklarna 66–69. De åtgärder som nämns i artiklarna 66–69 ryms inom de åtgärder som regleras i artikel 138. Förordningen kan därmed inte förstås på annat sätt än att begränsningen i rätten att delegera beslut även omfattar beslut om åtgärder som fattas med stöd av artiklarna 66–69 i förordningen.

Det införs inte några särskilda delegationsbestämmelser i provtagningslagen

Av 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen framgår att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt enskilda och att detta ska ske med stöd av lag om uppgiften innefattar myndighetsutövning. Det kan inte uteslutas att det kan förekomma moment av myndighetsutövning i de uppgifter som kan delegeras av de behöriga myndigheterna med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och att delegering därför kräver stöd i lag. Bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen är emellertid direkt tillämpliga och någon kompletterande bestämmelse i svensk rätt krävs inte för att regeringsformens krav på lagstöd ska vara uppfyllt. Bestämmelserna är även utformade på ett sätt som gör att de berörda myndigheterna kan tillämpa dem utan kompletterande regler i lag. För delegation till fysiska personer krävs enligt den nya kontrollförordningen, som angetts ovan, att den materiella lagstiftningen på EU-nivå eller nationell nivå tillåter en sådan delegering. Av tydlighetsskäl bör möjligheten att delegera uppgifter med stöd av kontrollförordningen dock framgå av provtagningslagen. Regeringen föreslår därför att det i lagen införs en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

På djurhälsoområdet finns särskilda bestämmelser bl.a. i provtagningslagen som ger möjlighet att överlåta vissa uppgifter till privata organ. I 9 § andra stycket provtagningslagen anges t.ex. att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att en organisation får föra register och utfärda identitetshandlingar för djur. Som påpekas i avsnitt 11.2 ser Djurhälsolagsutredningen (N 2018:06) för närvarande över lagstiftningen på djurhälsoområdet. Det ingår i uppdraget att analysera hur de särskilda bestämmelserna om överlåtelse av uppgifter till privata organ i provtagningslagen förhåller sig till möjligheten för behörig myndighet att delegera offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till en fysisk person enligt artikel 28, 30 och 31 i den nya kontrollförordningen. Det behöver i det sammanhanget övervägas hur dessa bestämmelser förhåller sig till de särskilda bestämmelserna om delegation som finns i förordning (EU) 2016/429. För att möjliggöra fortsatt delegation av uppgifter kan det i vissa fall vara nödvändigt att behålla vissa bestämmelser i nationell rätt

som ett komplement till kontrollförordningen och förordning (EU) 2016/429, medan andra kan anses vara en dubbelreglering i förhållande till EU-bestämmelserna. Regeringen anser mot den bakgrunden, i likhet med promemorian, att det är mest ändamålsenligt att tillsvidare behålla de särskilda bestämmelser om delegering av uppgifter som finns i provtagningslagen i avvaktan på den större översynen.

11.4 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges rätt att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas och om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås inte något bemyndigande att meddela föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. *Riksdagens ombudsmän* påpekar att det inte framgår av promemorian hur handlingar som försvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande och att den fortsatta beredningen bör kompletteras med en analys av den frågan. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den tidigare kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs även uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnostik.

I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i

aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser fanns i den tidigare kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 12 § provtagningslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Regeringen har i 16 § provtagningsförordningen bemyndigat Jordbruksverket att meddela sådana föreskrifter. Regeringen bedömer i likhet med promemorian att det även i fortsättningen finns behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen och att ett sådant behov kan finnas även när det gäller annan offentlig verksamhet. Föreskrifterna ska endast avse skyldigheter för myndigheterna och kräver därför, när de riktar sig till statliga myndigheter, inte bemyndigande i lag. Enligt 10 § tredje stycket provtagningslagen finns dock en möjlighet för regeringen att meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll. Bemyndigandet föreslås nu utökas till att även avse annan offentlig verksamhet (se avsnitt 11.2 ovan). Om uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har överlämnats till kommunerna behövs ett bemyndigande i lag för att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Detsamma gäller om sådana uppgifter har överlämnats till ett organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer. Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter av detta slag bör därför vara kvar och utökas till att även avse annan offentlig verksamhet.

Utöver bemyndigandet om offentlig kontroll finns flera andra bemyndiganden i provtagningslagen. För att kontrollera förekomsten av restsammansattnar och andra ämnen i djur och djur-produkter får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det särskilda fallet besluta om provtagning eller undersökning enligt lagen (3 § andra stycket). Vidare får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer enligt 7 och 8 §§ meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om ett antal olika åtgärder för att förebygga eller hindra spridning av smittsamma sjukdomar eller för att se till att djur eller produkter av djur som inte är säkra som livsmedel hanteras på ett lämpligt sätt. Flera av de befintliga bemyndigandena i provtagningslagen får i och för sig anses omfatta sådan verksamhet som benämns annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. I dessa fall är det dock frågan om föreskrifter som innebär betungande ingrepp mot och skyldigheter för enskilda. Sådana föreskrifter måste liksom tidigare baseras på särskilda bemyndiganden i lagen.

Regeringen bedömer mot den bakgrunden, och till skillnad från promemorian, att det inte finns behov av att uttryckligen avgränsa bemyndigandet om att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i förhållande till andra bemyndiganden i lagen som ger möjlighet att föreskriva om skyldigheter för enskilda.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information och ge in handlingar

Om en medlemsstat tilldelar ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på ett och samma område till mer än en behörig myndighet ska medlemsstaten enligt artikel 4.1 i den nya kontrollförordningen säkerställa en effektiv och verkningfull samordning mellan alla berörda myndigheter samt en enhetlig och verkningfull offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inom hela sitt territorium. Förordningen ställer också krav på rapportering från medlemsstaterna till kommissionen (se bl.a. artikel 113).

I provtagningslagen har Jordbruksverket utsetts till samordnande kontrollmyndighet (11 §). För att kraven i den nya kontrollförordningen ska uppnås behöver den samordnande myndigheten ha tillgång till tillförlitlig och jämförbar information från de operativa kontrollmyndigheterna. De operativa myndigheternas uppgiftslämnande utgör således ett viktigt inslag i kontrollverksamheten och är en förutsättning för att den nya kontrollförordningens bestämmelser ska kunna verkställas. Detta gäller även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda organ eller fysiska personer. Behovet av uppgifter till den samordnande myndigheten kan tillgodoses genom det befintliga bemyndigandet i 12 § 2. I avsnitt 11.1 föreslår regeringen att uttrycket kontrollorgan ska ersättas med organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Riksdagens ombudsmän påpekar att det är oklart hur handlingar som förvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande. Kontrollförordningen kräver att det finns arrangemang som säkerställer en effektiv och verkningfull samordning mellan de delegerande behöriga myndigheterna och de organ eller fysiska personer som utför delegerade uppgifter. I artikel 32 anges att organen och de fysiska personerna ska meddela resultaten av de uppgifter som utförts till den delegerande myndigheten. Om resultatet av en offentlig kontroll visar att bestämmelserna inte har efterlevts eller att det är sannolikt att så är fallet, ska den behöriga myndigheten omedelbart underrättas, såvida inte särskilda arrangemang mellan den behöriga myndigheten och organet med delegerade uppgifter anger något annat. För att tillgodose allmänhetens behov av insyn bör bemyndigandet i 12 § provtagningslagen kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva att ett organ eller en fysisk person som utför delegerade uppgifter ska vara skyldig att lämna information och ge in handlingar till den delegerande myndigheten. Handlingarna blir därmed allmänna och kan begäras ut. Ett förslag till en motsvarande reglering i miljöbalken av skyldighet att lämna information och handlingar till den delegerande myndigheten har lämnats av regeringen i propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet, prop. 2019/20:137, s. 68–72.

11.5 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Regeringens bedömning: Det behövs inte något ytterligare bemyndigande om uppgiftsskyldighet för djurhållare i provtagningslagen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser uttalar sig om förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns krav på, att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från förteckningen (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas är enligt artikel 15.5 skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar. Aktörernas skyldighet enligt artikel 15.5 gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

I 6 § provtagningslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad den som håller djur ska iaktta i fråga om skyldighet att anmäla verksamheten till en myndighet och att föra anteckningar om verksamheten. Det finns också bemyndiganden i 9 § första stycket 1 och 3 som ger rätt att meddela föreskrifter om registrering av djur, djurhållare och anläggningar för djur och som i sig kan anges innefatta en möjlighet att föreskriva en skyldighet att lämna uppgifter till dessa register. Dessa bemyndiganden bedöms vara ett tillräckligt komplement till uppgiftsskyldigheten enligt artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen. Regeringen anser därmed i likhet med promemorian att det inte behövs något ytterligare bemyndigande om uppgiftsskyldighet i provtagningslagen.

I förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag finns bestämmelser som syftar till att underlätta företagens kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter. Förordningen är bl.a. tillämplig på Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna.

11.6 Rätt till upplysningar och tillträde

Regeringens bedömning: Den nuvarande bestämmelsen om rätt för bl.a. kontrollmyndigheter och EU:s institutioner att få upplysningar, ta del av handlingar och att få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller där djurprodukter, foder eller material i övrigt förvaras eller annars hanteras, och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Regeringens förslag: Bestämmelserna om rätt till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen om officiella veterinärer. Bestämmelserna ska även gälla under utförande av annan offentlig verksamhet.

Det ska förtydligas att de EU-institutioner som bestämmelserna gäller för är Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten. Deras rätt till upplysningar och tillträde ska gälla i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen

kompletterar och EU-bestämmelserna om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

Bestämmelsen om rätt till tillträde och upplysningar ska inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Den särskilda bestämmelsen om rätt till tillträde för behöriga myndigheter i andra medlemsstater inom Europeiska unionen ska tas bort.

Promemorians förslag och bedömning: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian föreslås inte att den särskilda bestämmelsen om rätt till tillträde för behöriga myndigheter i andra medlemsstater tas bort.

Remissinstanserna: *Försvarsmakten* framför att den tillträdesrätt och rätt till dokumentation och information som den nya kontrollförordningen (artikel 116.3) ger Europeiska kommissionens och revisionsrättens inspektörer och experter medför en risk för att försvarshemligheter och annan skyddsvärd försvarsrelaterad information röjs. Det bör införas ett uttryckligt undantag för Försvarsmakten i nationell rätt, i syfte att förhindra spridning av information som riskerar försvarsförmågan. *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att tillträde och andra bemyndiganden som gäller för dem som utövar offentlig kontroll, även bör gälla andra organ (officiella veterinärer och andra fysiska personer som fått delegation) som blivit bemyndigade att utföra verksamhet som avses i lagen, såsom att få tillgång till uppgifter som behövs för att utföra uppdraget och t.ex. tillträde till platser där djur hålls. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I dag har en kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen rätt att i den utsträckning det behövs för kontrollen på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller där djurprodukter, foder eller material i övrigt förvaras eller annars hanteras och där göra undersökningar och ta prover. Denna rätt gäller också för den som vidtar åtgärder enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna (13 § provtagningslagen).

När det gäller uttrycket ”den som vidtar åtgärder” framgår det av förarbetena till lagen (1992:1683) om provtagning på djur, m.m. (gamla provtagningslagen) att det som åsyftas är förebyggande åtgärder för att hindra spridning av smittsamma djursjukdomar samt bekämpningsåtgärder (se prop. 1994/95:175 s. 14 och prop. 1998/99:88 s. 44). Dessa åtgärder ingår i det som är offentlig verksamhet enligt artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen.

Bestämmelsen i 13 § provtagningslagen om rätt till upplysningar och tillträde kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna artikel ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivning, deras datoriserade

informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Regeringen har i avsnitt 11.1 föreslagit en bestämmelse som tydliggör att den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt provtagningslagen, alltså även vid sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som kan bedömas falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde. Artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 13 § provtagningslagen en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna och kontrollorganen. Av artikel 5.1 h i den nya kontrollförordningen framgår också att de behöriga myndigheterna ska ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas byggnader med tillhörande mark och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. Mot denna bakgrund och för att undvika eventuella otidigheter vid tillämpningen anser regeringen i likhet med promemorian att det är lämpligt att låta bestämmelsen i provtagningslagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen.

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss offentlig kontroll eller offentlig annan verksamhet i egenskap av officiell veterinär. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför även omfatta dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla för sådana veterinärer som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Officiella veterinärer som är anställda på kontrollmyndigheten omfattas däremot av kontrollmyndighetens tillträdesrätt.

Rätten till upplysningar och tillträde bör vidare, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet, vilket alltså omfattar bl.a. bekämpningsåtgärder mot djursjukdomar. För att uppnå enhetlighet med den nya kontrollförordningen och för att underlätta tillämpningen är bedömningen att uttrycket ”den som utför annan offentlig verksamhet” bör användas istället för uttrycket ”den som vidtar åtgärder [...]”. I praktiken avses dock samma situationer, eftersom annan offentlig verksamhet avser just annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs enligt den nya kontrollförordningen eller den materiella lagstiftningen (se

artikel 2.2). Det bedöms alltså inte vara fråga om någon faktisk utvidgning av tillträdesrätten i denna del.

Av 14 § 1 provtagningslagen följer att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde även gäller för EU:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om Europeiska kommissionens kontroll i medlemsstaterna (artiklarna 116–119). Kommissionens experter ska utföra kontroller i varje medlemsstat för att bl.a. kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de bestämmelser som föreskrivs i den nya kontrollförordningen. Dessa kontroller ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. De får även omfatta kontroller på plats (artikel 116). Medlemsstaterna ska ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler eller delar av lokaler, till djur och varor samt tillgång till information och data-system som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 119). Kommissionen får även, i samarbete med den berörda medlemsstaten, sända en grupp inspektörer för offentlig kontroll på plats i medlemsstaten (artikel 108.2).

Eftersom det är kommissionen och dess inspektörer och experter som ska utföra kontroll i medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen bör rätten till upplysningar och tillträde preciseras till att gälla för dem. Även experter från medlemsstaterna får dock bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde som dem (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen vid kontroll har utsetts av kommissionen. De nationella experterna omfattas alltså i detta sammanhang av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”.

Vissa åtgärder som utförs i Sverige kan enligt provtagningsförordningen medfinansieras av unionens budget. Medfinansieringen avser till största delen av åtgärder för att förebygga och bekämpa smittsamma djursjukdomar. För budgetperioden 2014–2020 regleras unionens medfinansiering i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG. Förhandlingar om bestämmelser för nästa budgetperiod 2021–2027 pågår. Kommissionen har föreslagit ett nytt program för den inre marknaden, i vilket en bredd av tidigare separata program och insatser inom bl.a. konkurrenskraft, växt-, djur-, livsmedels- och foderområdet, konsumentskydd och statistik ingår. Bestämmelserna på växt-, djur-, livsmedels- och foderområdet motsvarar i princip bestämmelserna i förordning (EU) nr 652/2014 men innebär en viss utvidgning av vad som kan finansieras i förhållande till dagens program.

En av EU:s institutioner, Europeiska revisionsrätten, har i uppgift att granska hur unionens medel används, såväl inom unionens egna organ som

inom medlemsstaterna. Sverige kan därmed komma att granskas av revisionsrätten. Revisionsrätten och inspektörer och experter som utsetts av revisionsrätten bör således ha samma befogenheter som kommissionen att få tillgång till de platser och uppgifter som behövs för granskningen av unionens finanser.

Rätten för kommissionen, revisionsrätten och för de inspektörer och experter som har utsetts av dessa institutioner bör också gälla i den utsträckning det behövs för kontroll av att reglerna i förordning (EU) nr 652/2014 eller i det nya regelverk som kommer att ersätta den förordningen följs. Regeringen bedömer därför, till skillnad från promemorian, att rätten till tillträde inte bör vara kopplad till en specifik EU-förordning. I stället bör rätten gälla i den utsträckning det behövs för att kontrollera att de vid varje tid gällande EU-bestämmelserna om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde följs.

I kommissionen ingår också Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) som har att utföra kontroll och inspektioner av åtgärder som medfinansieras av unionens budget. Olaf har under vissa förutsättningar rätt till tillträde och upp-lysningar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999. I lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning finns bestämmelser om rätt för behöriga myndigheter till tillträde och upplysningar när Olaf utför kontroller och inspektioner enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013. Bestämmelserna i provtagningslagen om rätt till tillträde och upplysningar bör inte tillämpas när kontroller och inspektioner på plats genomförs enligt förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 eller lagen om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Bestämmelsen bör utformas enligt lagrådets yttrande i proposition 2016/17:56 Kontroller och inspektioner i Sverige av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

I såväl den tidigare som den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om administrativt stöd och samarbete mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter. Detta kan bl.a. inkludera närvaro av personal från den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat vid en offentlig kontroll eller annan undersökning som görs av behörig myndighet i en medlemsstat (se artiklarna 34.2, 36.3 och 38.3 i den tidigare kontrollförordningen och artiklarna 102.2, 104.3 och 106.3 i den nya kontrollförordningen). Eftersom personal från de behöriga myndigheter i andra medlemsstater även fortsättningsvis ska delta i sådana kontroller tillsammans med den nationella myndigheten bedöms dock inte att det behövs några bestämmelser om en självständig rätt till tillträde för dem i svensk rätt. Regeringen föreslår därför, till skillnad från promemorian, att den särskilda bestämmelsen om rätt till tillträde i 14 § 2 provtagningslagen tas bort. Bestämmelsen i 14 § 2 provtagningslagen genomförs enligt förarbetena (se prop. 1997/98:48 s. 25) rådets direktiv 96/23/EG av den 29 april 1996 om införande av kontrollåtgärder för vissa ämnen och restsubstanser av dessa i levande djur och i produkter framställda därav och om upphävande av direktiv 85/358/EEG och 86/469/EEG samt beslut 89/187/EEG och

91/664/EEG. Det direktivet har dock upphävts och ersatts av den nya kontrollförordningen (se artikel 146 i kontrollförordningen).

När det gäller *Försvarsmaktens* synpunkter kring behovet av att undanta sin verksamhet från rätten till tillträde för EU-institutionerna, se bedömningen i avsnitt 9.9 (om livsmedelslagen).

11.7 Skyldighet att lämna hjälp

Regeringens förslag: Den nuvarande bestämmelsen om skyldighet att tillhandahålla hjälp ska ersättas med en upplysning om att det i kontrollförordningen finns bestämmelser om att den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet är skyldig att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser uttalar sig om förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvaras av 15 § provtagningslagen, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna ska kunna genomföras.

Som det redogörs för närmare under avsnitt 11.6 får åtgärder anses vara sådan verksamhet som enligt den nya kontrollförordningen är annan offentlig verksamhet.

Regeringen föreslår i avsnitt 11.1 en bestämmelse som tydliggör att den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt provtagningslagen. Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är utformad på ett sådant sätt att den är direkt tillämplig för aktörerna. Regeringen anser därför i likhet med promemorian att bestämmelsen i 15 § provtagningslagen kan upphävas och ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga regleringen. Då hänvisningen till den nya kontrollförordningen är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att den görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

11.8 Föreskrifter om avgifter

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala

avgifter för annan offentlig verksamhet. Bemyndigandet ska även innefatta en rätt att meddela föreskrifter om kommuners skyldighet att ta ut sådana avgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I likhet med vad som gäller enligt den tidigare kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artikel 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artikel 81 och 82).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Det står dock medlemsstaterna fritt att välja finansieringsform.

I dag finansieras den ordinarie djurhälsokontrollen enligt provtagningslagen i huvudsak genom allmänna medel. Avgifter tas dock ut för kontroll av vissa verksamheter, t.ex. TSE-provtagande anläggningar. Det är anläggningar, utom livsmedelsanläggningar, där prov enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati tas ut. Exempel på sådana anläggningar är bearbetningsanläggningar och förbränningsanläggningar. Avgifter tas även ut för bl.a. systemet för märkning av djur vad gäller nötkreatur, svin, får och get.

I 20 § första stycket provtagningslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll (första punkten) samt för provtagning, undersökning, märkning, godkännande, registrering och utfärdande av identitetshandlingar (andra punkten). Bemyndigandet i första punkten innefattar en rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av statliga myndigheter, kontrollorgan och sådana organisationer som avses i 9 § andra stycket provtagningslagen. Det åligger varje kommun att besluta om avgifternas storlek.

De åtgärder som räknas upp i 20 § första stycket 2 provtagningslagen räknas som annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Uttrycket annan offentlig verksamhet omfattar dock mer än detta, som t.ex. kontrollmyndigheternas korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Genom den nya kontrollförordningen har det tydliggjorts att sådana åtgärder vid bristande efterlevnad, som naturligt hänger samman med kontrollen, inte är offentlig kontroll utan i stället annan offentlig verksamhet. Det kan därför finnas behov av att, när det tas ut avgift för offentlig

kontroll, också kunna ta ut avgift för sådana åtgärder som utgör annan offentlig verksamhet och som har ett tydligt samband med kontrollen. Det bör därför finnas en möjlighet att finansiera även övrig annan offentlig verksamhet med avgifter. Bemyndigandet i 20 § första stycket 2 provtagningslagen bör därför i enlighet med promemorians förslag ändras så att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet.

Som det har redogjorts för i avsnitt 11.2 ska myndigheterna utföra även annan offentlig verksamhet. Regeringen instämmer därför även i promemorians förslag att rätten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut avgifter även ska omfatta sådan verksamhet.

11.9 Tystnadsplikt

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse om tystnadsplikt i provtagningslagen med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

Det ska införas en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget, men betonar att offentlighetsprincipen ska värnas. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.6.

Skälen för regeringens förslag: Som det redogörs för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att befintliga sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) tillgodoser kraven i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i provtagningslagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes. I enlighet med promemorians förslag bör också upplysas om att i det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

11.10 Rapporteringssystem för överträdelser

Regeringens förslag: Kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för anmälan av överträdelser. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter när det gäller provtagningslagen. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.8.

Skälen för regeringens förslag: Som det redogörs för i avsnitt 6.8 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning. Dessa mekanismer ska omfatta förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

I fråga om statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen regleras på förordningsnivå med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen. Bedömningen är att även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar lämpligast införs på förordningsnivå. Enligt provtagningslagen får dock regeringen meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt kommunerna att utöva offentlig kontroll. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att det, med hänsyn till 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen, behövs en bestämmelse i lagen om att kontrollmyndigheterna ska tillhandahålla ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Om det system som används innebär en behandling av personuppgifter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, måste systemet uppfylla och användas i enlighet med de krav som följer av dessa regelverk. Av avsnitt 6.8.4 framgår att regeringen bedömer att det inte behövs några ytterligare bestämmelser om behandling av personuppgifter på lagnivå.

11.11 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Regeringens förslag: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är medde-

lade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser yttrar sig särskilt om provtagningslagen. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.3.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 24 § första stycket provtagningslagen får en statlig förvaltningsmyndighets beslut överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Detsamma gäller enligt andra stycket beslut som har meddelats av en organisation som enligt föreskrifter får föra register och utfärda identitetshandlingar eller av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Som konstateras i avsnitt 6.3 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att en bestämmelse om detta bör föras in i provtagningslagen.

Som konstateras i avsnitt 6.3 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför i enlighet med promemorians förslag föras in i provtagningslagen.

I lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut som meddelats av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut som fattas av fysiska personer. Detta bör därför i enlighet med promemorians förslag framgå av överklagandebestämmelsen i provtagningslagen.

11.12 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Regeringens förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser yttrar sig särskilt om provtagningslagen. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.4.

Skälen för regeringens förslag: Av 1 § förvaltningslagen (2017:900), framgår att lagen gäller handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna, dvs. lagen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.4 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (31 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (32 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). Regeringen instämmer i promemorians bedömning att en bestämmelse om förvaltningslagens tillämplighet därför bör föras in i provtagningslagen.

11.13 Ändringar av straffbestämmelser

Regeringens förslag: Det ska inte få dömas till ansvar för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

Överträdelser av den nya kontrollförordningen ska inte omfattas av straffbestämmelserna i provtagningslagen.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. Regeringen föreslår till skillnad från promemorian en avgränsning av straffbestämmelserna i förhållande till den nya kontrollförordningen.

Remissinstanserna yttrar sig inte om denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: I 21 § första stycket provtagningslagen finns bestämmelser om straff för vissa överträdelser av lagen eller föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen. Av andra stycket

i samma bestämmelse följer att även överträdelse av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen är straffbelagda. Samtidigt får också förelägganden eller förbud enligt lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagarna förenas med vite, se 17 §.

I 22 § andra stycket regleras förhållandet mellan straff och vite genom att det anges att ansvar inte får dömas ut för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande eller vitesförbud, om föreläggandet eller förbudet har överträtts.

I artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll regleras rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger (ne bis in idem). Denna rättighet brukar också kallas dubbelprövningsförbudet. Enligt Europadomstolens tolkning av artikeln kan förbudet mot dubbel lagföring vara tillämpligt även när åtgärder eller sanktioner inte betecknas som straff i den nationella rätten, såsom exempelvis administrativa sanktioner och viten.

Dubbelprövningsförbudet hindrar inte bara ett andra straff (dvs. ett nytt straff vid ett annat tillfälle än det första) utan även en andra prövning av samma gärning. Europadomstolen har i ett mål som gällde parallella förfaranden funnit att en kränkning av dubbelprövningsförbudet hade ägt rum, då den andra processen inte avslutades när det första avgörandet blev slutligt (Muslija mot Bosnien-Herzegovina, no. 32042/11, den 14 januari 2014). Liknande resonemang fördes i Europadomstolens dom i målen Grande Stevens and Others v. Italy (nos. 18640/10, 18647/10, 18663/10 och 18698/10, den 4 mars 2014), Glantz mot Finland och Nykänen mot Finland (no. 37394/11 respektive 11828/11, den 20 maj 2014). Enligt ett avgörande från Högsta domstolen är det inte enbart ett slutligt avgörande som utgör ett hinder mot ett andra förfarande. Även en pågående prövning är ett sådant hinder (NJA 2013 s. 502). Det innebär att det som avgör när ett hinder mot ett andra förfarande för samma gärning eller överträdelse uppkommer får anses vara den tidpunkt när det inleds en domstolsprocess om utdömande om vite. Regeringen anser i likhet med promemorian att detta bör komma till uttryck i provtagningslagen. Exempel på sådana regleringar finns i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter. 22 § andra stycket bör utformas på motsvarande sätt.

Överträdelse av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen är enligt 21 § andra stycket inte straffbelagda om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning. Som beskrivits i avsnitt 6.9 var syftet med den avgränsningen att utesluta straffansvar för överträdelse av skyldigheter för myndigheter enligt bl.a. den tidigare kontrollförordningen (se prop. 2005/06:128, s. 295). Straffbestämmelserna om tjänstefel och brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. brottsbalken bedöms även fortsättningsvis som tillräckliga för att sanktionera de överträdelse som personal på myndigheter kan göra sig skyldiga till vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Den nya kontrollförordningen innehåller dock några bestämmelser som innebär skyldigheter för enskilda och som enligt regeringens bedömning i avsnitt 6.9 inte heller bör straffsanktioneras. Bestämmelsen i 21 § andra stycket provtagningslagen bör därför omformuleras så att det framgår att alla överträdelse av den nya kontrollförordningen utesluts från straffbestämmelsens tillämpningsområde och inte bara de som avser myndighetsutövning.

12 Ändringar i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

12.1 Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförordningen

Regeringens förslag: Uttrycket offentlig kontroll ska i lagen betyda dels offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen och förordningen om djuravel, dels kontroll i övrigt av att lagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska betyda dels annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och förordningen om djuravel, dels sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Uttrycket organ med delegerade uppgifter ska betyda samma sak som i den nya kontrollförordningen.

Ordet kontrollorgan ska i berörda bestämmelser i lagen ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Det ska införas ett bemyndigande för regeringen att föreskriva att den nya kontrollförordningen ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som avser bestämmelser om djurhälsa och som faller utanför kontrollförordningens tillämpningsområde.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorians förslag kopplas uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enbart till kontrollförordningen och förordningen om djuravel. I regeringens förslag läggs också till ett bemyndigande när det gäller kontrollförordningens tillämpning.

Remissinstanserna: Se synpunkter i avsnitt 6.1 och 6.2. Inga remissinstanser uttalar sig i denna fråga särskilt om lagen om kontroll av husdjur, m.m.

Skälen för regeringens förslag

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i lagen om kontroll av husdjur, m.m. för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som fanns i den tidigare kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet. I avsnitt 6.2 redogörs närmare för innebörden av de

båda uttrycken. I avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

Som framgår av avsnitt 6.2 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Motsvarande begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Till skillnad från t.ex. livsmedelslagen innehåller lagen om kontroll av husdjur, m.m. inte någon rent nationell reglering som faller utanför den nya kontrollförordningens tillämpningsområde när det gäller vilka djurhållare och verksamheter med djur som kan avses med åtgärderna, se avsnitt 6.2. Däremot ger lagen möjlighet att meddela föreskrifter som går utöver vad som krävs för att genomföra eller komplettera EU-lagstiftningen på djurhälsoområdet. Eftersom lagen på djurhälsoområdet främst reglerar möjligheten till frivilliga kontrollprogram för att förebygga djursjukdomar är det mycket oklart i vilken utsträckning sådana bestämmelser kan anses fastställda ”för tillämpning av unionslagstiftningen” i den mening som avses i artikel 1.2 i den nya kontrollförordningen (jfr prop. 2005/06:128, s. 298). Tvärtom kan bedömningen göras att föreskrifter om sådana frivilliga program som huvudregel inte syftar till att genomföra eller komplettera obligatoriska EU-bestämmelser. Det kan i vart fall ifrågasättas om den nya kontrollförordningen är tillämplig när det gäller nationella åtgärder mot sjukdomar som inte alls regleras på EU-nivå. Det finns däremot både praktiska och lagtekniska fördelar med att på det sätt som görs i dag använda samma uttryck för all kontroll som bedrivs enligt lagen. Detta gäller även uttrycket annan offentlig verksamhet.

Lagen om kontroll av husdjur, m.m. innehåller dessutom bestämmelser som kompletterar en annan EU-förordning, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1012 av den 8 juni 2016 om avelstekniska och genealogiska villkor för avel, handel med och införsel till unionen av renrasiga avelsdjur, hybridavelssvin och avelsmaterial från dem och om ändring av förordning (EU) nr 652/2014, rådets direktiv 89/608/EEG och 90/425/EEG och om upphävande av vissa akter med avseende på djuravel (förordningen om djuravel). Förordningen om djuravel omfattas inte av kontrollförordningens tillämpningsområde och innehåller också bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Offentlig kontroll definieras enligt artikel 2.18 i förordningen om djuravel som varje form av kontroll som behöriga myndigheter utför i syfte att kontrollera efterlevnaden av bestämmelserna i förordningen om djuravel. Med annan offentlig verksamhet avses enligt artikel 2.19 i samma förordning all annan verksamhet än offentlig kontroll som behöriga myndigheter utför i enlighet med förordningen i syfte att säkerställa att bestämmelserna i förordningen tillämpas. Förordningen om djuravel tillämpas från och med den 1 november 2018.

Regeringen bedömer därför att det, för att underlätta tillämpningen, i lagen bör klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det, till skillnad från promemorians förslag, framgå att med

offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen avses offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen, enligt förordningen om djuravel och kontroll samt verksamhet i övrigt enligt lagen om kontroll av husdjur, m.m.

Till skillnad från den bedömning som gjorts när det gäller övriga djurhälsolagar anser regeringen inte att det i lagen bör anges att kontrollförordningen ska tillämpas vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som avser bestämmelser om djurhälsa och därmed även vid sådan kontroll eller verksamhet som kan anses falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde. Lagen innehåller till skillnad från andra djurhälsolagar i huvudsak bestämmelser som inte syftar till att genomföra eller komplettera obligatoriska EU-bestämmelser. Det framstår därför inte som ändamålsenligt att föreskriva att kontrollförordningen ska tillämpas genomgående. I stället bör regeringen i lagen ges bemyndigande att föreskriva att den nya kontrollförordningen ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som avser bestämmelser om djurhälsa och som faller utanför kontrollförordningens tillämpningsområde. Genom sådana föreskrifter kan kontrollförordningens bestämmelser göras tillämpliga i den utsträckning det bedöms som nödvändigt för att undvika praktiska svårigheter för myndigheter eller enskilda. Detta innebär att lagens bestämmelser om delegation av frivillig kontroll till privata organ även fortsättningsvis bör kunna tillämpas utöver vad som följer av kontrollförordningens bestämmelser om delegation i artiklarna 28–31, se vidare avsnitt 12.3 nedan.

När det gäller offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som avser bestämmelser som kompletterar förordningen om djuravel ska däremot bestämmelserna i den förordningen tillämpas.

För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att det är ändamålsenligt att hänvisningarna till uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen och i förordningen om djuravel bör göras dynamiska, dvs. avse förordningarna i de vid varje tidpunkt gällande lydelsena. Samma bedömning görs när det gäller den föreslagna bestämmelsen om kontrollförordningens tillämplighet.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.2 görs bedömningen att ordet kontrollorgan bör ersättas med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter". Ordet kontrollorgan, som förekommer i 10 § lagen om kontroll av husdjur, m.m., bör alltså för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen ersättas med detta uttryck.

I lagen bör det även läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

12.2 Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innebär att endast de myndigheter som av regeringen pekats ut som kontrollmyndigheter kan utföra annan offentlig verksamhet.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. *Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)* pekar på att begreppet ”annan offentlig verksamhet” innebär en möjlighet att fånga den roll som SVA rent empiriskt har i livsmedelskedjan. SVA uppger vidare att myndigheten inte är identifierad som behörig myndighet enligt kontrollförordningen, vilket begränsar myndighetens möjligheter att på ett effektivt sätt utföra de arbetsuppgifter som följer av instruktionen och som faller inom ramen för ”annan offentlig verksamhet”. SVA önskar att myndighetens roll inom livsmedelskedjan ska förtydligas och att myndigheten får de bemyndiganden som krävs för att den ska kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett effektivt sätt. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Motsvarande skyldighet att utse behöriga myndigheter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet finns i artikel 39.1 i förordningen om djuravel.

Vilka myndigheter som har ansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 8 § lagen om kontroll av husdjur, m.m. I paragrafen föreskrivs således att det är Jordbruksverket och länsstyrelserna som utövar offentlig kontroll. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i förordningen om kontroll av husdjur, m.m.

På motsvarande sätt som för offentlig kontroll bör det av lagen om kontroll av husdjur, m.m. framgå vilka myndigheter som utför annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.2, många olika uppgifter, alltifrån sådant som i dag ingår i det som i lagen benämns som ”övriga åligganden”, till utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behöver vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Uppgifter som utgör annan offentlig verksamhet kan, som *SVA* påtalar, också utföras av andra statliga myndigheter än de myndigheter som pekats ut som kontrollmyndigheter av regeringen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen. I vissa fall regleras i lagen att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna, se t.ex. 12 § om förelägganden.

12.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Regeringens bedömning: De behöriga myndigheterna kan överlämna uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen. De särskilda bestämmelserna om delegation i lagen om kontroll av husdjur, m.m. kan tillämpas utöver vad som följer av kontrollförordningen.

Regeringens förslag: Det ska införas en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning. I promemorian föreslås dock inga upplysningsbestämmelser.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Allmänt om förutsättningarna för delegering

Enligt artiklarna 28 och 31 i den nya kontrollförordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till organ eller till fysiska personer i enlighet med villkoren i artikel 29 eller 30. Delegering av uppgifter som ingår i offentlig kontroll får ske under förutsättning att delegeringen innehåller en exakt beskrivning av de uppgifter som ska utföras och villkoren för utförandet. Organet och den fysiska personen ska vidare uppfylla vissa krav. De ska bl.a. ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs för att utföra de uppgifter som delegeras och de ska vara opartiska och fria från intressekonflikter. För ett organ gäller dessutom att det ska vara ackrediterat i enlighet med standarder som är relevanta för de aktuella uppgifterna (artiklarna 29–30). När det gäller delegering av uppgifter som ingår i annan offentlig verksamhet till ett organ krävs att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 (som anger vilka sakområden som kontrollförordningen ska tillämpas på) inte förbjuder en sådan delegering. För delegation till fysiska personer krävs, förutom att villkoren enligt artikel 30 är uppfyllda, att den materiella lagstiftningen tillåter en sådan delegering. En uttrycklig begränsning av vad som får delegeras finns i artikel 31.3 i förordningen. Där sägs att beslut om åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad enligt artikel 138.1 b, 138.2 och 138.3 inte får delegeras. Nämda bestämmelser innehåller en uppräkningslista av åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta om det konstateras att det finns brister i efterlevnaden av regelverket. Utöver de allmänna bestämmelserna om myndighetsåtgärder i artikel 138 innehåller förordningen även mer specifika bestämmelser om vilka åtgärder som behöriga myndigheter får vidta vid bristande efterlevnad av reglerna i samband med att djur och varor förs in i unionen från tredje länder, se artiklarna 66–69. De åtgärder som nämns

i artiklarna 66–69 ryms inom de åtgärder som regleras i artikel 138. Förordningen kan därmed inte förstås på annat sätt än att begränsningen i rätten att delegera beslut även omfattar beslut om åtgärder som fattas med stöd av artiklarna 66–69 i förordningen.

Det införs inte några särskilda delegationsbestämmelser i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

Av 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen framgår att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt enskilda och att detta ska ske med stöd av lag om uppgiften innefattar myndighetsutövning. Det kan inte uteslutas att det kan förekomma moment av myndighetsutövning i de uppgifter som kan delegeras av de behöriga myndigheterna med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och att delegering därför kräver stöd i lag. Bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen är emellertid direkt tillämpliga och någon kompletterande bestämmelse i svensk rätt krävs inte för att regeringsformens krav på lagstöd ska vara uppfyllt. Bestämmelserna är även utformade på ett sätt som gör att de berörda myndigheterna kan tillämpa dem utan kompletterande regler i lag. För delegation till fysiska personer krävs enligt den nya kontrollförordningen, som angetts ovan, att den materiella lagstiftningen på EU-nivå eller nationell nivå tillåter en sådan delegering. Av tydlighetsskäl bör möjligheten att delegera uppgifter med stöd av kontrollförordningen dock framgå av lagen om kontroll av husdjur, m.m. Regeringen föreslår därför att det i lagen införs en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

I lagen om kontroll av husdjur, m.m. finns också särskilda bestämmelser som ger möjlighet för att överlåta vissa uppgifter till privata organ. I 3 § 2 anges t.ex. att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att en organisation på jordbruksnäringens område eller andra sammanslutningar får anordna kontroll för djur i de syften som anges i 1 §. Djurhälsolagsutredningen (N 2018:06) ser för närvarande över lagstiftningen på djurhälsområdet i anledning av den nya EU-förordningen om djurhälsa, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"), som ska börjar tillämpas den 21 april 2021. Det ingår i uppdraget att analysera hur de särskilda bestämmelserna om överlåtelse av uppgifter till privata organ i lagen om kontroll av husdjur, m.m. förhåller sig till möjligheten för behörig myndighet att delegera offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till en fysisk person enligt artikel 28, 30 och 31 i den nya kontrollförordningen. Det behöver i det sammanhanget övervägas hur dessa bestämmelser förhåller sig till de särskilda bestämmelserna om delegation som finns i förordning (EU) 2016/429. Regeringen anser mot den bakgrunden, i likhet med promemorian, att det är mest ändamålsenligt att tillsvidare behålla de särskilda bestämmelser om delegering av myndighetsutövning som finns i den svenska djurhälsolagstiftningen i avvaktan på den större översynen. De bör också, som angetts i avsnitt 12.1,

kunna tillämpas utöver bestämmelserna om delegation i kontrollförordningen.

12.4 Föreskrifter om offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,

2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås ingen uttrycklig begränsning av bemyndigandet att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ med delegerade befogenheter och fysiska personer. Det föreslås inte heller något bemyndigande att meddela föreskrifter om skyldighet att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. *Riksdagens ombudsmän* påpekar att det inte framgår av promemorian hur handlingar som försvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande och att den fortsatta beredningen bör kompletteras med en analys av den frågan. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den tidigare kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs också uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig

kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnostik.

I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Av bestämmelsen framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser fanns i den tidigare kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandekter.

I 12 § förordningen om kontroll av husdjur, m.m. finns ett bemyndigande för Jordbruksverket att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas. Jordbruksverket har med stöd av bemyndigandet meddelat föreskrifter bl.a. om myndigheternas kontroll av huvudman som anordnar frivilliga kontrollprogram. Regeringen instämmer i promemorians bedömning att det även i fortsättningen kan finnas behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om hur sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns som annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

När det gäller offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av statliga kontrollmyndigheter såsom länsstyrelserna, som är operativa kontrollmyndigheterna på detta område, kan föreskrifter om hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas meddelas av regeringen på förordningsnivå. Föreskrifterna ska endast avse skyldigheter för myndigheterna och kräver därför inte bemyndigande i lag. Om uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har överlämnats till ett organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer behövs dock ett bemyndigande i lag. Det bör därför införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur sådana organ och fysiska personer ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Regeringen anser, till skillnad från promemorian, att bemyndigandet också uttryckligen bör begränsas på det sättet.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information och ge in handlingar

Om en medlemsstat tilldelar ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på ett och samma område till mer än en behörig myndighet ska medlemsstaten enligt artikel 4.1 i den nya kontrollförordningen säkerställa en effektiv och verkningsfull samordning mellan alla berörda myndigheter samt en enhetlig och verkningsfull offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inom hela sitt territorium. Den nya kontrollförordningen ställer också krav på rapportering från medlemsstaterna till kommissionen (se bl.a. artikel 113).

I lagen om kontroll av husdjur, m.m. har Jordbruksverket utsetts till samordnande kontrollmyndighet (9 §). För att kraven i den nya kontrollförordningen ska uppnås behöver den samordnande myndigheten ha tillgång till tillförlitlig och jämförbar information från de operativa kontrollmyndigheterna. De operativa myndigheternas uppgiftslämnande utgör således ett viktigt inslag i kontrollverksamheten och är en förutsättning för att den nya kontrollförordningens bestämmelser ska kunna verkställas. Detta gäller även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda organ eller fysiska personer. Bedömningen är därför att det bör finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för de operativa kontrollmyndigheterna och organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till en samordnande myndighet, vilket i det här fallet är Jordbruksverket. När det gäller länsstyrelserna kan föreskrifter om detta meddelas på förordningsnivå. Föreskrifter om rapporteringsskyldighet för enskilda organ och fysiska personer kräver dock stöd i lag. Det bör därför, i enlighet med promemorians förslag, införas ett bemyndigande i lagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

Riksdagens ombudsmän påpekar att det är oklart hur handlingar som försvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande. Kontrollförordningen kräver att det finns arrangemang som säkerställer en effektiv och verkningfull samordning mellan de delegerande behöriga myndigheterna och de organ eller fysiska personer som utför delegerade uppgifter. I artikel 32 anges att organen och de fysiska personerna ska meddela resultaten av de uppgifter som utförts till den delegerande myndigheten. Om resultatet av en offentlig kontroll visar att bestämmelserna inte har efterlevts eller att det är sannolikt att så är fallet, ska den behöriga myndigheten omedelbart underrättas, såvida inte särskilda arrangemang mellan den behöriga myndigheten och organet med delegerade uppgifter anger något annat. För att tillgodose allmänhetens behov av insyn bör det även införas ett nytt bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva att ett organ eller en fysisk person som utför delegerade uppgifter ska vara skyldig att lämna information och ge in handlingar till den delegerande myndigheten. Handlingarna blir därmed allmänna och kan begäras ut. Ett förslag till en motsvarande reglering i miljöbalken av skyldighet att lämna information och handlingar till den delegerande myndigheten har lämnats av regeringen i propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet, prop. 2019/20:137, s. 68–72.

12.5 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Regeringens bedömning: Det behövs inte något särskilt bemyndigande om uppgiftsskyldighet för djurhållare i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen ställs det krav på de behöriga myndigheterna att upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Det finns som redogjorts för närmare i avsnitt 4.3 flera nationella författningar på djurhälsoområdet, vars tillämpningsområde delvis överlappar varandra. Av 9 § första stycket 3 lagen om provtagning av djur, m.m. följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om registrering av djurhållare och anläggningar för djur. Provtagningslagen har ett brett tillämpningsområde som bl.a. omfattar kontroll av smittsamma djursjukdomar och kontroll av restsubstanser och andra ämnen i djur och djurprodukter. Bemyndigandet i provtagningslagen bedöms därför vara ett tillräckligt komplement till uppgiftsskyldigheten enligt artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen när det gäller djurhälsokrav. Regeringen anser därmed i likhet med promemorian att det inte behövs något särskilt bemyndigande i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

I förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag finns bestämmelser som syftar till att underlätta företagets kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter. Förordningen är bl.a. tillämplig på Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna.

12.6 Rätt till upplysningar och tillträde

Regeringens bedömning: Den nuvarande bestämmelsen om rätt för bl.a. kontrollmyndigheter och EU:s institutioner att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, för att där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Regeringens förslag: Bestämmelserna om rätt till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen om officiella veterinärer. Bestämmelserna ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. Det förtydligas även att Europeiska kommissionen är den EU-institution som bestämmelserna gäller för.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Försvarsmakten* framför att den tillträdesrätt och rätt till dokumentation och information som den nya kontrollförordningen (artikel 116.3) ger Europeiska kommissionens och revisionsrättens inspektörer och experter medför en risk för att försvarshemligheter och annan skyddsvärd försvarsrelaterad information röjs. Det bör därför enligt myndigheten införas ett uttryckligt undantag för Försvarsmakten i nationell rätt, i syfte att förhindra spridning av information som riskerar försvarsförmågan. *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I dag har en kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen, i den utsträckning det behövs för kontrollen, rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och där göra undersökningar och ta prover (10 § lagen om kontroll av husdjur, m.m.).

Denna bestämmelse kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna artikel ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Artikel 15.1 bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller 10 § lagen om kontroll av husdjur, m.m. en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna och kontrollorganen. Av artikel 5.1 h i den nya kontrollförordningen framgår också att de behöriga myndigheterna ska ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas byggnader med tillhörande mark och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. Dessutom gör regeringen i avsnitt 12.1 bedömningen att de åtgärder som vidtas på djurhälsoområdet enligt lagen om kontroll av husdjur, m.m. i stora delar kan anses falla utanför kontrollförordningens tillämpningsområde. Regeringen bedömer mot denna bakgrund därför i likhet med promemorian att bestämmelsen i lagen om kontroll av husdjur, m.m. om rätten till upplysningar och tillträde bör vara kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. Samma bedömning görs i förhållande till artikel 46.1 i förordningen om djuravel, som på ett liknande sätt som artikel 15 reglerar aktörernas skyldighet att, i den utsträckning det är nödvändigt för utövande av offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, lämna de behöriga myndigheterna tillträde till utrustning, lokaler, andra platser, avelsdjur och avelsmaterial samt tillgång till elektroniska informationshanteringssystem, dokument och andra relevanta uppgifter.

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en

veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet i egenskap av officiell veterinär. Bestämmelsen om rätt till upplysningar m.m. bör därför även omfatta dessa veterinärer. Rätten till upplysningar och tillträde enligt lagen om kontroll av husdjur, m.m. bör således, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla för sådana veterinärer som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Officiella veterinärer som är anställda på kontrollmyndigheten omfattas däremot av kontrollmyndighetens tillträdesrätt.

Rätten att få tillträde och ta del av handlingar bör vidare, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, även gälla då en myndighet utför annan offentlig verksamhet. Kontrollmyndigheten behöver tillträde bl.a. för att verkställa beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad. Genom den nya kontrollförordningen tydliggörs att sådana åtgärder faller utanför det som är offentlig kontroll och i stället utgör annan offentlig verksamhet. Det kan i sammanhanget nämnas att Polismyndigheten är skyldig att lämna den hjälp som behövs för att kontrollmyndigheten ska kunna utöva offentlig kontroll eller verkställa beslut enligt lagstiftningen (15 § första stycket lagen om kontroll av husdjur, m.m.). Det bör därför förtydligas att kontrollmyndigheten har en motsvarande rätt till tillträde. Det bör dock, precis som när det gäller offentlig kontroll, anges att rätten till tillträde gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksamhet. Regeringen bedömer att bestämmelsen därigenom uppfyller kravet på proportionalitet och att rätten till tillträde i praktiken kommer att vara densamma som med nuvarande lydelse.

Av 10 § andra stycket följer att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde även gäller för EU:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

I den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om Europeiska kommissionens kontroll i medlemsstaterna (artiklarna 116–119). Kommissionens experter ska utföra kontroller i varje medlemsstat för att bl.a. kontrollera tillämpningen av de bestämmelser som avses i artikel 1.2 och de bestämmelser som föreskrivs i den nya kontrollförordningen. Dessa kontroller ska organiseras i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna och utföras regelbundet. De får även omfatta kontroller på plats (artikel 116). Medlemsstaterna ska ge nödvändigt stöd för att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till alla lokaler eller delar av lokaler, till djur och varor samt tillgång till information och data-system som är av betydelse för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter (artikel 119). Kommissionen får även, i samarbete med den berörda medlemsstaten, sända en grupp inspektörer för offentlig kontroll på plats i medlemsstaten (artikel 108.2). Eftersom det enbart är kommissionen och dess inspektörer och experter som ska utföra kontroll i medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen är det lämpligt att bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde begränsas till gälla för dem Även

experter från medlemsstaterna får bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde som dem (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen vid kontroll har utsetts av kommissionen. De nationella experterna får alltså i detta sammanhang anses omfattas av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”.

Bestämmelser liknande dem som finns i artikel 116–119 i den nya kontrollförordningen finns också i artikel 53–55 i förordningen om djuravel.

När det gäller *Försvarsmaktens* synpunkter kring behovet av att undanta sin verksamhet från rätten till tillträde för EU-institutionerna, se bedömningen i avsnitt 9.9 (om livsmedelslagen).

12.7 Skyldighet att lämna hjälp

Regeringens förslag: Det ska tydliggöras att bestämmelsen i lagen om kontroll av husdjur, m.m. om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen och artikel 46.2 i förordningen om djuravel. Skyldigheten att lämna hjälp ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att bestämmelsen i lagen om skyldighet att lämna hjälp helt ersätts med en upplysning om skyldigheten enligt EU-förordningarna.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser uttalar sig om förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6). En liknande bestämmelse finns också i artikel 46.2 i förordningen om djuravel.

Bestämmelserna i artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen och i artikel 46.2 i förordningen om djuravel motsvaras av 11 § lagen om kontroll av husdjur, m.m., där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är utformade så att de i nationell författning utpekade kontrollmyndigheterna, officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna tillämpa bestämmelserna direkt. Detsamma gäller artikel 46.2 i förordningen om djuravel. Som det har redogjorts för närmare i avsnitt 12.1 gör dock regeringen bedömningen att den verksamhet som regleras i lagen om kontroll av husdjur, m.m. på djurhälsoområdet i stora delar faller utanför kontrollförordningens tillämpningsområde. Trots

att artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen och artikel 46.2 i förordningen om djuravel är direkt tillämpliga i medlemsstaterna är bestämmelsen i 11 § om skyldighet att lämna hjälp nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få den hjälp som behövs för att de ska kunna genomföra kontroll eller vidta andra åtgärder enligt lagen utanför EU-förordningarnas tillämpningsområde. Regeringen anser därför, till skillnad från promemorian, att denna bestämmelse bör finnas kvar som ett komplement till bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och förordningen om djuravel. Den bör också utökas till att avse annan offentlig verksamhet. För att undvika en dubbelreglering med EU-rätten bör det förtydligas att bestämmelsen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6. i den nya kontrollförordningen och artikel 46.2 i förordningen om djuravel. Då hänvisningarna till den nya kontrollförordningen och förordningen om djuravel är av upplysande karaktär är det för att undvika osäkerhet ändamålsenligt att de görs dynamiska, dvs. avser förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

12.8 Föreskrifter om avgifter

Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgifter för offentlig kontroll ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser uttalar sig omförslaget.

Skälen för regeringens förslag: I likhet med vad som gäller enligt den tidigare kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artikel 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artikel 81 och 82).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Medlemsstaterna kan även när det gäller annan offentlig verksamhet välja att finansiera verksamheten med offentliga medel.

Även i förordningen om djuravel finns en bestämmelse om att medlemsstaterna ska se till att den finns tillräckliga finansiella resurser för att säkerställa att de behöriga myndigheterna har den personal och andra resurser som krävs för att genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 51).

Kontrollen på djurhälsoområdet och när det gäller djuravel är i dag till största delen anslagsfinansierad. Enligt såväl den tidigare kontrollförordningen som den nya kontrollförordningen är det dock obligatoriskt för medlemsstaterna att ta ut avgifter för offentlig kontroll i vissa fall. Detta gäller bl.a. vid extra offentlig kontroll som utförs vid bristande efterlevnad.

I 16 § lagen om kontroll av husdjur, m.m. finns ett bemyndigande för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut.

Som nämnts ovan ger den nya kontrollförordningen medlemsstater möjlighet att ta ut avgifter även för att täcka kostnaderna för annan offentlig verksamhet. Genom den nya kontrollförordningen och förordningen om djuravel har det tydliggjorts att myndigheternas åtgärder vid bristande efterlevnad, som naturligt hänger samman med kontrollen, inte är offentlig kontroll utan i stället annan offentlig verksamhet. Det kan därför finnas behov av att, när det tas ut avgift för offentlig kontroll, också kunna ta ut avgift för sådana åtgärder som utgör annan offentlig verksamhet och som har ett tydligt samband med kontrollen. Det kan också finnas behov av detaljerade bestämmelser när det gäller skyldighet att betala avgift för sådan verksamhet. Bemyndigandet i 16 § lagen om kontroll av husdjur, m.m. bör därför, i enlighet med promemorians förslag, utvidgas till att omfatta även föreskrifter om skyldighet att betala avgift för även annan offentlig verksamhet.

12.9 Tystnadsplikt

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse om tystnadsplikt i lagen om kontroll av husdjur, m.m. med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

Det ska införas en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget, men betonar att offentlighetsprincipen ska värnas. Inga andra remissinstanser yttrar sig över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.6.

Skälen för regeringens förslag: Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att befintliga sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) tillgodoser kraven i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter

samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Regeringen instämmer i promemoriens bedömning att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i lagen om kontroll av husdjur, m.m. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes. I enlighet med promemoriens förslag bör också upplysas om att i det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

12.10 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Regeringens förslag: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Promemoriens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)* tillstyrker att beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol och att den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol. Inga andra remissinstanser yttrar sig över förslaget till ändring i lagen om kontroll av husdjur, m.m. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.3.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 20 § första stycket lagen om kontroll av husdjur, m.m. får Jordbruksverkets beslut överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Enligt andra stycket gäller detsamma beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet eller av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Som konstaterats i avsnitt 6.3 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan

offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att en bestämmelse om detta bör föras in i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

Som har konstaterats i avsnitt 6.3 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför i enlighet med promemorians förslag föras in i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

I lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör i enlighet med promemorians förslag framgå av överklagandebestämmelsen i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

12.11 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Regeringens förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser yttrar sig över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.4.

Skälen för regeringens förslag: Av 1 § förvaltningslagen (2017:900), framgår att lagen gäller handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna, dvs. lagen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.4 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar

(23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). Regeringen instämmer i promemorians bedömning att en bestämmelse om förvaltningslagens tillämplighet bör föras in i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

12.12 Ändring med anledning av förbudet mot dubbelprövning

Regeringens förslag: Det ska inte få dömas till ansvar för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte om denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: I 17 § lagen om kontroll av husdjur m.m. finns bestämmelser om straff för vissa gärningar. Samtidigt får också förelägganden eller förbud enligt lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagarna förenas med vite, se 13 §.

I 18 § andra stycket lagen om kontroll av husdjur m.m. regleras förhållandet mellan straff och vite genom att det anges att ansvar enligt lagen inte får dömas ut för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande eller vitesförbud, om föreläggandet eller förbudet har överträtts.

I artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll regleras rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger (*ne bis in idem*). Denna rättighet brukar också kallas dubbelprövningsförbudet. Enligt Europadomstolens tolkning av artikeln kan förbudet mot dubbel lagföring vara tillämpligt även när åtgärder eller sanktioner inte betecknas som straff i den nationella rätten, såsom exempelvis administrativa sanktioner och viten.

Dubbelprövningsförbudet hindrar inte bara ett andra straff (dvs. ett nytt straff vid ett annat tillfälle än det första) utan även en andra prövning av samma gärning. Europadomstolen har i ett mål som gällde parallella förfaranden funnit att en kränkning av dubbelprövningsförbudet hade ägt rum, då den andra processen inte avslutades när det första avgörandet blev slutligt (Muslija mot Bosnien-Herzegovina, no. 32042/11, den 14 januari 2014). Liknande resonemang fördes i Europadomstolens dom i målen Grande Stevens and Others v. Italy (nos. 18640/10, 18647/10, 18663/10 och 18698/10, den 4 mars 2014), Glantz mot Finland och Nykänen mot Finland (no. 37394/11 respektive 11828/11, den 20 maj 2014). Enligt ett avgörande från Högsta domstolen är det inte enbart ett slutligt avgörande som utgör ett hinder mot ett andra förfarande. Även en pågående prövning är ett sådant hinder (NJA 2013 s. 502). Det innebär att det som avgör när ett hinder mot ett andra förfarande för samma gärning eller överträdelse uppkommer får anses vara den tidpunkt när det inleds en domstolsprocess om utdömande om vite. Regeringen anser i likhet med promemorian att detta bör komma till uttryck i lagen om kontroll av husdjur m.m. Exempel på sådana regleringar finns i livsmedelslagen och lagen om foder och ani-

maliska biprodukter. Bestämmelsen i 18 § andra stycket bör utformas på motsvarande sätt.

13 Ändringar i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

13.1 Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförordningen

Regeringens förslag: Hänvisningen i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel till den tidigare kontrollförordningen ska ersättas med en hänvisning till den nya kontrollförordningen och tillhörande genomförandeakter och delegerade akter.

Uttrycket kontroll ska ersättas med uttrycket offentlig kontroll. Uttrycket offentlig kontroll ska i lagen betyda dels offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen, dels kontroll i övrigt av att lagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska betyda dels annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen, dels sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Ordet kontrollorgan ska i berörda bestämmelser i lagen ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Uttrycket organ med delegerade uppgifter ska ha samma betydelse som i den nya kontrollförordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.2.

Skälen för regeringens förslag

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Begreppet ”skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel” är ett sammanfattande uttryck för det skydd som finns för geografiska beteckningar, ursprungsbeteckningar och beteckningen garanterad traditionell specialitet. Bestämmelser om skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel finns i bl.a. i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel. Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel kompletterar denna EU-förordning (1 §). Lagen kompletterar även den tidigare kontrollförordningen (2 §). Hänvisningen till den tidigare kontrollförordningen

bör därför ersättas med en hänvisning till den nya kontrollförordningen och tillhörande genomförandeakter och delegerade akter. Då hänvisningen till kontrollförordningen är av upplysande karaktär bör den vara dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

I dag används i lagen uttrycket kontroll i stället för det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll. Den kontroll som utförs på området skyddade beteckningar är av två olika slag. Innan en jordbruksprodukt eller ett livsmedel släpps ut på marknaden görs en kontroll av att produkten uppfyller produktspecifikationen (artikel 37 i förordning (EU) nr 1151/2012). Därutöver utförs offentlig kontroll i alla stadier i produktionsbearbetnings- och distributionskedjan enligt den tidigare kontrollförordningen (prop. 2009/10:22 s. 23). Båda dessa former av kontroll får anses vara sådan offentlig kontroll som ska utföras enligt den nya kontrollförordningen (artikel 1.2 j mf. med artikel 26.2 a).

I den nya kontrollförordningen tydliggörs det att vissa artiklar i förordningen även gäller för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. Den närmare innebörden av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet redogörs för i avsnitt 6.2. I avsnittet görs bedömningen att såväl uttrycket offentlig kontroll som annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen. Det saknas anledning att göra en annan bedömning när det gäller lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Som framgår av avsnitt 6.2 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Kontrollbestämmelserna avseende skyddade beteckningar i den nya kontrollförordningen ska som huvudregel inte tillämpas för att säkerställa efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter, där det finns bestämmelser om skyddade beteckningar bl.a. inom vinsektorn (artikel 1.4 a i den nya kontrollförordningen). Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel är emellertid tillämplig även på sådana vinprodukter. Kontroll som utförs av dessa vinprodukter är i strikt bemärkelse inte offentlig kontroll i den nya kontrollförordningens mening. Det finns däremot både praktiska och lagtekniska fördelar att på det sätt som görs idag använda samma uttryck för all kontroll som bedrivs enligt lagen. Detta gäller även uttrycket annan offentlig verksamhet.

För att underlätta tillämpningen bör det i lagen klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av den nya definitionen bör det anges att med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen avses både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och kontroll och offentlig verksamhet i övrigt enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används

i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen bör därför vara dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter

I avsnitt 6.2 görs bedömningen att ordet kontrollorgan bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 5, 10, 11 och 18 §§ i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel bör alltså, för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen, ersättas med detta uttryck.

Av lagen bör det även framgå att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Hänvisningen bör därför vara dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

13.2 Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innebär att endast de myndigheter som av regeringen pekats ut som kontrollmyndigheter kan utföra annan offentlig verksamhet.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 4 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. I paragrafen föreskrivs att Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna ska utöva kontroll av att regelverket följs på området. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i förordningen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

På motsvarande sätt som för offentlig kontroll bör det av lagen framgå vilka myndigheter som ansvarar för annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, tas in i lagen. Som framgår av avsnitt 6.2 täcker uttrycket annan offentlig verksamhet många varierande uppgifter, alltifrån att med stöd av lagen

meddela förelägganden och förbud och utföra sådant som i lagen benämns ”övriga åligganden”, till att utse officiella laboratorier. Det behöver inte alltid vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Uppgifter som utgör annan offentlig verksamhet bör också kunna utföras av andra statliga myndigheter än de statliga myndigheter som pekats ut som kontrollmyndigheter av regeringen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen.

13.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Regeringens bedömning: De behöriga myndigheterna kan överlämna uppgifter som ingår i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.

När det gäller vinsektorn finns det för närvarande inte något behov av att kunna överlämna uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer.

Regeringens förslag: Den nuvarande bestämmelsen som ger regeringen eller Livsmedelsverket rätt att delegera kontrolluppgifter till kontrollorgan ska ersättas av en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får överlämnas till ett organ eller till en fysisk person.

Promemorians förslag och bedömning skiljer sig från regeringens. I promemorian görs bedömningen att möjligheten att delegera uppgifter som ingår i offentlig kontroll bör finnas kvar inom vinsektorn. Som en följd av denna bedömning föreslås att regeringen eller Livsmedelsverket ska få överlämna även uppgifter som är annan offentlig verksamhet till organ eller till fysiska personer.

Remissinstanserna yttrar sig inte i denna del.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

EU-bestämmelser om delegation

Enligt artiklarna 28 och 31 i den nya kontrollförordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till organ eller till fysiska personer i enlighet med villkoren i artikel 29 eller 30. Delegering av uppgifter som ingår i offentlig kontroll får ske under förutsättning att delegeringen innehåller en exakt beskrivning av de uppgifter som ska utföras och villkoren för utförandet. Organet eller den fysiska personen ska vidare uppfylla vissa krav. De ska bl.a. ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs för att utföra de uppgifter som delegeras och de ska vara opartiska och fria från intressekonflikter. För ett organ gäller

dessutom att det ska vara ackrediterat i enlighet med standarder som är relevanta för de aktuella uppgifterna (artiklarna 29 och 30).

När det gäller delegering av uppgifter som ingår i annan offentlig verksamhet till ett organ krävs att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 (och som anger vilka sakområden som kontrollförordningen ska tillämpas på) inte förbjuder en sådan delegering. För delegation till fysiska personer krävs, förutom att villkoren enligt artikel 30 är uppfyllda, att den materiella lagstiftningen tillåter en sådan delegering. Utgångspunkten enligt den nya kontrollförordningen är att beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad inte får lämnas över till enskilda organ och fysiska personer (artiklarna 31.3 samt 138.1 b, 138.2, 138.3 och 66–69). I fråga om skyddade beteckningar finns dock ett undantag från denna begränsning. På detta område får nämligen behöriga myndigheter, som har delegerat möjligheten att besluta om rätten att använda en produkts registrerade namn, även delegera möjligheten att besluta om vissa angivna åtgärder (artikel 26). Dessa åtgärder är följande: beordra att vissa av aktörens verksamheter blir föremål för systematisk eller ökad offentlig kontroll, beordra att aktören ökar egenkontrollernas frekvens samt beordra att märkningen ändras för att stämma överens med produktspecifikationerna och de bestämmelser som avses i artikel 1.2 j.

Det införs inte några särskilda delegationsbestämmelser i lagen

Av 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen framgår att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt enskilda och att detta ska ske med stöd av lag om uppgiften innefattar myndighetsutövning. Det kan inte uteslutas att det kan förekomma moment av myndighetsutövning i de uppgifter som kan delegeras av de behöriga myndigheterna med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och att delegering därför kräver stöd i lag. Bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen är emellertid direkt tillämpliga och någon kompletterande bestämmelse i nationell rätt krävs inte för att regeringsformens krav på lagstöd ska vara uppfyllt. Bestämmelserna är även utformade på ett sätt som gör att de berörda myndigheterna kan tillämpa dem utan kompletterande regler i lag. Det gäller även möjligheten att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad enligt artikel 26 i kontrollförordningen. Av tydlighetsskäl bör möjligheten att delegera uppgifter med stöd av kontrollförordningen dock framgå av lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Regeringen föreslår därför att det i lagen införs en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel är emellertid även tillämplig på vissa vinprodukter som inte omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde (se avsnitt 13.1 ovan). Möjligheten att delegera kontrolluppgifter till kontrollorgan med stöd av 5 § i lagen har funnits sedan lagens tillkomst, men någon delegation har hittills inte skett. Regeringen bedömer därför, till skillnad från promemorian, att det för närvarande inte finns något behov av att ha en nationell reglering om delegation i lagen som möjliggör delegation av

kontroller inom vinsektorn. Den nuvarande regleringen i 5 § om regeringens eller Livsmedelverkets möjlighet att delegera uppgifter till kontrollorgan ska därför ersättas av en upplysningsbestämmelse om kontrollförordningens delegationsregler.

13.4 Förelägganden riktade till kommuner

Regeringens förslag: Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra annan offentlig verksamhet ska Livsmedelsverket få förelägga kommunen att avhjälpa bristen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Om det finns brister i den kommunala kontrollen kan Livsmedelsverket förelägga en kommun att rätta till bristerna. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas (9 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel).

Även misskötsel av uppgifter som i den nya kontrollförordningen är annan offentlig verksamhet, t.ex. upprepad underlåtenhet att rapportera om kontrollverksamheten till den centrala myndigheten eller underlåtenhet att upprätta en kontrollplan, bör kunna leda till att Livsmedelsverket förelägger en kommun att rätta till bristerna. Regeringen instämmer således i promemorians förslag att bestämmelsen i 9 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel bör kompletteras med en möjlighet för Livsmedelsverket att kunna förelägga en kommun att fullgöra sitt uppdrag att utöva annan offentlig verksamhet.

13.5 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet för organ och fysiska personer att lämna information

Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Det ska även införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås inte något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyl-

dighet för organ eller fysiska personer att ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgifter.

Remissinstanserna: *Riksdagens ombudsmän* påpekar att det inte framgår av promemorian hur handlingar som försvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande och att den fortsatta beredningen bör kompletteras med en analys av den frågan. Inga andra remissinstanser berör frågan. Inga andra remissinstanser har lämnat några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag

Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den tidigare kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs även uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte är offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen finns ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnostik.

I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Av bestämmelsen framgår att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska genomföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser finns i den tidigare kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 10 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur kontroll ska bedrivas.

Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om hur sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Livsmedelsverket har i dag t.ex. meddelat föreskrifter om tidsfrister i handläggningen av vissa ärenden som även gäller för skyddade beteckningar. Regeringen delar därför promemorians bedömning att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer

även bör kunna meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information och ge in handlingar

Riksdagens ombudsmän påpekar att det är oklart hur handlingar som förvaras hos organ eller fysiska personer som utför uppgifter på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande. Kontrollförordningen kräver att det finns arrangemang som säkerställer en effektiv och verkningsfull samordning mellan de delegerande behöriga myndigheterna och de organ eller fysiska personer som utför delegerade uppgifter. I artikel 32 anges att organen och de fysiska personerna ska meddela resultaten av de uppgifter som utförts till den delegerande myndigheten. Om resultatet av en offentlig kontroll visar att bestämmelserna inte har efterlevts eller att det är sannolikt att så är fallet, ska den behöriga myndigheten omedelbart underrättas, såvida inte särskilda arrangemang mellan den behöriga myndigheten och organet med delegerade uppgifter anger något annat. För att tillgodose allmänhetens behov av insyn bör det införas ett nytt bemyndigande i 10 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva att ett organ eller en fysisk person som utför delegerade uppgifter ska vara skyldig att lämna information och ge in handlingar till den delegerande myndigheten. Handlingarna blir därmed allmänna och kan begäras ut. I propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet förslår regeringen att en motsvarande bestämmelse om skyldighet att lämna information och handlingar till den delegerande myndigheten förs in i miljöbalken (prop. 2019/20:137, s. 68–72).

13.6 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Regeringens förslag: Det ska införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel att lämna uppgifter om verksamheten till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Livsmedelsföretagen* anser att skyldigheten att lämna uppgifter för den som använder sig av skyddade beteckningar måste organiseras så att det inte ökar den administrativa bördan för företagen. Inga andra remissinstanser yttrar sig över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns krav på att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Befintliga förteckningar får användas för detta ändamål. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från

kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Av artikel 15.5 framgår att aktörerna ska lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som står under deras kontroll. Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också i förhållande till bl.a. organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter (artikel 15.6).

Begreppet aktör definieras i artikel 3.29 som varje fysisk eller juridisk person som har en eller flera av de skyldigheter som fastställs i de bestämmelser som avses i artikel 1.2. Aktörer på området skyddade beteckningar får anses vara den som använder sig av sådana skyddade beteckningar. Den nya kontrollförordningen berör bara till viss del Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter (se artikel 1.4 a i den nya kontrollförordningen). Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel gäller dock även för de aktörer som omfattas av denna EU-förordning, dvs. aktörer som använder sig av skyddade beteckningar inom vinsektorn.

En effektiv kontroll kräver att myndigheterna har tillgång till uppgifter om olika typer av kontrollobjekt. Uppgifterna om aktörer behövs i första hand för att underlätta kontrollmyndigheternas planering av den regelbundna kontrollen. Bestämmelsen i artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen om skyldighet att lämna uppgifter sin verksamhet gäller visserligen direkt för aktörerna. Kontrollmyndigheterna kan dock ha behov av mer detaljerade bestämmelser om aktörernas verksamhet eller av andra uppgifter om verksamheten som inte ryms inom skyldigheten i artikel 15.5. Uppräkningen i artikel 15.5 om vilka uppgifter som ska lämnas är inte uttömmande. Av artikeln framgår inte heller när eller på vilket sätt som uppgifterna ska lämnas.

Regeringen bedömer därför, i likhet med promemorian, att det behövs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar att lämna sådana uppgifter till en kontrollmyndighet samt till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter. Uppgiftsskyldigheten bör gälla för alla aktörer, även aktörer enligt förordning (EG) nr 1308/2013. Som *Livsmedelsföretagen* påpekar är det i föreskriftsarbetet alltid viktigt överväga konsekvenserna för företagens administrativa börda.

I förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag finns bestämmelser som syftar till att underlätta företagets kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter. Förordningen är bl.a. tillämplig på Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna.

13.7 Rätt till upplysningar och tillträde

Regeringens bedömning: Den nuvarande bestämmelsen om rätt för kontrollmyndigheter, kontrollorgan, Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som utsetts av kommissionen att få upplys-

ningar, ta del av handlingar och att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten, och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Regeringens förslag: Bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser lämnar synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

I dag finns en bestämmelse i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel som ger kontrollmyndigheter, kontrollorgan, Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som har utsetts av kommissionen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover (11 §). Bestämmelsen är nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få upplysningar eller tillträde vid kontroller av vissa vinprodukter som omfattas av bestämmelserna i förordning (EG) nr 1308/2013 (se avsnitt 13.1).

När det gäller offentlig kontroll enligt kontrollförordningen är artikel 15.1 direkt tillämplig i medlemsstaterna, även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 11 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna, kontrollorganen och Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. För att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedömer regeringen, i likhet med promemorian, att det är lämpligt att låta bestämmelsen i lagen om rätten till upplysningar och tillträde vara kvar, som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen i lagen bör således inte begränsas till de situationer då kontroll utförs utanför kontrollförordningens tillämpningsområde.

Rätten att få upplysningar och tillträde bör även gälla då myndigheterna utför annan offentlig verksamhet. Kontrollmyndigheten kan behöva tillträde bl.a. för att verkställa beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad, t.ex. för att ta hand om en vara som saluförs i strid med gällande produktbeskrivning. Genom den nya kontrollförordningen tydliggörs att sådana åtgärder faller utanför det som är offentlig kontroll och i stället utgör annan offentlig verksamhet. Det kan i sammanhanget nämnas att Polismyndigheten har en skyldighet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollmyndigheten ska kunna utöva offentlig kontroll eller verkställa beslut

enligt lagstiftningen (17 § första stycket). Det bör dock, precis som när det gäller offentlig kontroll, anges att rätten till tillträde gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksamhet. Regeringen bedömer att bestämmelsen därigenom uppfyller kravet på proportionalitet och att rätten till tillträde i praktiken kommer att vara densamma som med nuvarande lydelse.

13.8 Skyldighet att lämna hjälp

Regeringens förslag: Det ska tydliggöras att bestämmelsen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av den nya kontrollförordningen. Denna skyldighet ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna under det att uppgifterna utförs. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 12 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Som det har redogjorts för i bl.a. avsnitt 13.3 är lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, till skillnad från den nya kontrollförordningen, tillämplig även på vissa vinprodukter som omfattas av bestämmelserna i förordning (EG) nr 1308/2013. Trots att artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna är den nuvarande bestämmelsen i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel om skyldighet att lämna hjälp nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få den hjälp som behövs för att de ska kunna genomföra kontroll inom vinsektorn. Denna bestämmelse bör därför finnas kvar. För att undvika en dubbelreglering med EU-rätten bör det, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, förtydligas att bestämmelsen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. På samma sätt som föreskrivs i den nya kontrollförordningen bör skyldigheten att lämna hjälp enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. Det är ändamålsenligt att hänvisningen till den nya kontrollförordningen görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

13.9 Föreskrifter om avgifter

Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås även att det nuvarande bemyndigandet i 18 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel ska kompletteras med ett nytt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om ”betalningen” av avgifter.

Remissinstanserna: *Livsmedelsföretagen* anser att det är viktigt att kostnaden för registrering och kontroll inte ökar så att företagen inte ser detta som ett hinder mot att använda denna möjlighet till marknadsföring av produkterna.

Skälen för regeringens förslag

Kontrollförordningen och svensk finansiering

I likhet med vad som gäller enligt den tidigare kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras med avgifter (artiklarna 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artiklarna 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska den ansvariga aktören bära samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78). Medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Det står dock medlemsstaterna fritt att välja om verksamheten ska finansieras med avgifter eller offentliga medel.

Den offentliga kontrollen av regelverket om skyddade beteckningar avser i huvudsak livsmedel i livsmedelsanläggningar, livsmedel i primärproduktionen och jordbruksprodukter. Behörig myndighet att utöva kontroll på området skyddade beteckningar är den myndighet som är behörig att utöva kontroll på livsmedelsområdet (5 § förordningen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel). Livsmedelsverket är behörig myndighet att utöva kontroll av vissa typer jordbruksprodukter. Den ordinarie kontrollen av skyddade beteckningar utgör en integrerad del av den vanliga kontrollen av livsmedel och finansieras med samma medel. När det gäller kontrollen av skyddade beteckningar på livsmedel i livsmedelsanläggningar finansieras denna

således genom den årliga avgift som livsmedelsföretagare i dag betalar för den ordinarie livsmedelskontrollen. Den offentliga kontrollen av skyddade beteckningar på livsmedel i primärproduktionen finansieras i sin tur genom allmänna medel. Även den offentliga kontrollen av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter finansieras genom allmänna medel (se prop. 2009/10:22 s. 56 f.).

Kontrollmyndigheter ska ta ut särskilda avgifter för kostnader för kontroll av att produktspecifikationen följs innan en produkt släpps ut på marknaden och för uppföljande kontroll hos producenter av vin. Avgifterna utgår enligt den timtaxa som fastställs av respektive kontrollmyndighet. Vidare ska den som ansöker hos den behöriga myndigheten om registrering eller avregistrering av en skyddad beteckning samt om ändring av en produktspecifikation betala en avgift för myndighetens handläggning. Avgiften ska betalas med det belopp som bestäms av myndigheten. Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om hur avgifter som tas ut av en statlig myndighet ska beräknas.

Avgifter för annan offentlig verksamhet

I 18 § lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt för prövning eller handläggning enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen. Regeringen får vidare meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift. Slutligen får föreskrifter meddelas om beräkningen av de avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av kontrollorgan. Kommuner vägleds i sin avgiftssättning genom allmänna råd eller en vägledning som tas fram av Livsmedelsverket.

Prövning och handläggning av t.ex. ett registreringsärende utgör annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Sådan verksamhet omfattar även andra åtgärder, som t.ex. kontrollmyndigheternas korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Det bör det finnas en möjlighet att finansiera även annan offentlig verksamhet än prövning och handläggning med avgifter. Det kan också finnas behov av detaljerade bestämmelser när det gäller skyldighet att betala avgift för sådan verksamhet. Regeringen anser därför, i likhet med vad som föreslås i promemorian, att bemyndigandet i 18 § bör ändras på så sätt att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet. *Livsmedelsföretagen* lyfter fram vikten av att kostnaden för registrering och kontroll inte ökar. Syftet med det nya bemyndigandet är att möjliggöra för kontrollmyndigheterna att ta ut avgifter för sådana uppgifter som hittills fallit under begreppen kontroll, prövning och registrering, men som med den nya kontrollförordningen utgör annan offentlig verksamhet. Det är således fråga om att myndigheterna ska kunna avgiftsbelägga samma typ av uppgifter som de för närvarande tar ut avgift för.

I promemorian föreslås även att det bör införas ett nytt bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter. Syftet med förslaget är

att göra det möjligt att föreskriva att avgift ska tas ut efter utförd kontroll i och med att systemet med årlig avgift inom livsmedelskontrollen föreslås ersättas av ett system med obligatorisk efterhandsdebitering (se avsnitt 9.11). När det gäller området skyddade beteckningar kommer föreskrifter om obligatorisk efterhandsdebitering av avgiften att gälla kontroller av livsmedel i livsmedelsanläggningar, dvs. sådana kontroller som idag finansieras genom den årliga avgiften inom den ordinarie livsmedelskontrollen. Regeringen anser dock, i likhet med den bedömning som görs i avsnitt 9.11 om avgifter i livsmedelskontrollen, att möjligheten att meddela föreskrifter om tidpunkten för när en avgift ska tas ut omfattas av det befintliga bemyndigandet att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift enligt 18 § första stycket. Något behov av att komplettera 18 § med ett nytt bemyndigande finns således inte.

13.10 Tystnadsplikt

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse om tystnadsplikt med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

Det ska införas en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yrtrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.6.

Skälen för regeringens förslag: Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att befintliga sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) tillgodoser kraven i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag som inte är aktuella här, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Regeringen instämmer i promemorians bedömning är att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifternas utfördes. I enlighet med promemorians förslag bör det också upplysas om att i det allmännas verksamhet ska istället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

13.11 Inköp under dold identitet

Regeringens förslag: En kontrollmyndighet ska ha rätt att köpa in jordbruksprodukter och livsmedel under dold identitet om det är nödvändigt för att kontrollera att dessa uppfyller gällande krav.

Näringsidkaren ska underrättas om det inköp som har skett under dold identitet och om resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Promemorians förslag: I promemorian lämnas inte något förslag om inköp under dold identitet i lagen om kontroll av skyddade beteckningar.

Remissinstanserna: Ett flertal remissinstanser yttrar sig över en bestämmelse om inköp under dold identitet i livsmedelslagen och i lagen om foder och animaliska biprodukter och dessa synpunkter behandlas i avsnitt 6.7.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 36 i den nya kontrollförordningen framgår att prover som de behöriga myndigheterna beställt av aktörer utan att identifiera sig får användas för offentlig kontroll. Som redovisas i avsnitt 6.7 förutsätter tillämpningen av bestämmelsen i artikel 36 att de behöriga myndigheterna ska kunna beställa varor via internet och annan distanskommunikation utan att identifiera sig. I enlighet med den bedömning som redovisas i det avsnittet anser regeringen att det i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel bör införas en bestämmelse som kompletterar artikel 36 i kontrollförordningen.

Regeringen anser vidare att en bestämmelse om inköp under dold identitet i lagen bör utformas så att det framgår att kontrollmyndigheten får göra inköpet om det är nödvändigt för att kontrollera att jordbruksprodukten eller livsmedlet uppfyller gällande krav enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. I kravet på att inköpet under dold identitet ska vara nödvändigt för kontrollen ligger att möjligheten att agera dolt ska vara en grundläggande förutsättning för att kontrollen ska vara effektiv. Det innebär att den ansvariga myndigheten i första hand ska överväga de öppna arbetsformer som är tillgängliga för att kontrollera efterlevnaden av regelverket, t.ex. beställningar av livsmedel i myndighetens namn, dokumentkontroll och oannonserade besök. Om myndigheten exempelvis misstänker att en produkt inte är förenlig med gällande krav och har skäl att misstänka att verksamhetsutövaren kommer att leverera en annan vara till kontrollmyndigheten än den som erbjuds på marknaden, kan köp under dold identitet vara motiverat. Behovet att kunna göra inköp under dold identitet aktualiseras främst när det gäller distanskommunikation, men kontrollmyndigheten ges även rätt att agera dolt vid kontroller på plats.

Bestämmelsen i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel motiveras av det angelägna ändamålet att skydda mot missbruk i förhållande till de beteckningar som har registrerats och skydda konsumenter mot vilseledande. Kravet på att ett inköp under dold identitet ska vara nödvändigt för att kontrollera gällande krav innebär enligt regeringens bedömning att åtgärden är proportionerlig med hänsyn till ändamålet.

Författningsregleringen

Som framgår av avsnitt 6.7 i promemorian föreslås inte någon möjlighet för kontrollmyndigheten att använda sig av falska identitetshandlingar eller fingerade personnummer. En sådan möjlighet kräver ytterligare överväganden och författningsändringar.

Bestämmelsen om inköp under dold identitet bör därför få en neutral utformning. Det bör anges att köpet får ske under dold identitet utan att det i lagtexten närmare konkretiseras vad som avses med detta. Med en sådan utformning ges myndigheterna en lagstadgad rätt att genomföra inköpet under alla former av dold identitet. Om kontrollmyndigheterna framöver ges författningsgrundad möjlighet att verka under ett fingerat personnummer, kan det praktiska tillämpningsområdet för kontrollmyndigheten därmed bli större. Även utan att system med fingerade personnummer kommer dock en bestämmelse om inköp under dold identitet få betydelse ur kontrollsynpunkt.

Som anges i avsnitt 6.7 bör det införas en bestämmelse som kompletterar artikel 36.2 i fråga om tidpunkten för en underrättelse om att kontrollmyndigheten gjort ett inköp under dold identitet. I lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel bör bestämmelsen utformas så att det anges att en verksamhetsutövare ska underrättas om köpet och resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse. I förhållande till kontrollobjekt inom vinsektorn, som inte omfattas av kontrollförordningens tillämpningsområde, gäller endast den nationella bestämmelsen.

13.12 Rapporteringssystem för överträdelser

Regeringens förslag: Kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.8.

Skälen för regeringens förslag: Som det har redogjorts för i avsnitt 6.8 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning. Dessa mekanismer ska omfatta bl.a. förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

I fråga om statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen regleras på förordningsnivå med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen. Regeringen anser i likhet med promemorian att även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar lämpligast införs på förordningsnivå. På området skyddade beteckningar är dock även kommuner utsedda som kontrollmyndigheter. Det behövs därför, med hänsyn till 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen, en bestämmelse i

lagen om att kontrollmyndigheterna ska tillhandahålla ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Om det system som används innebär en behandling av personuppgifter enligt EU:s nya dataskyddsförordning och dataskyddslagen, måste systemet uppfylla och användas i enlighet med de krav som följer av dessa regelverk. Av avsnitt 6.8.4 framgår att regeringen bedömer att det inte behövs några ytterligare bestämmelser om behandling av personuppgifter på lagnivå.

13.13 Överklagande av beslut som fattats av organ eller fysiska personer

Regeringens förslag: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.3.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 20 § första stycket lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel får beslut av en statlig förvaltningsmyndighet enligt lagen, enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Som konstateras i avsnitt 6.3 bör även beslut som meddelats av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att en bestämmelse om detta bör föras in i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Som också konstateras i avsnitt 6.3 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför i enlighet med promemorians förslag föras in i lagen.

I lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av

beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Detta bör i enlighet med promemorians förslag framgå av överklagandebestämmelsen i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

13.14 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Regeringens förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.4.

Skälen för regeringens förslag: Av 1 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att lagen gäller handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna, dvs. lagen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.4 bör vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får överklaga ett beslut (42 §). Regeringen instämmer i promemorians bedömning att en bestämmelse om detta bör föras in i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

14 Ändringar i lagen om kontroll av ekologisk produktion

14.1 Ord och uttryck i lagen och förhållandet till kontrollförordningen

Regeringens förslag: Hänvisningen i lagen till den tidigare kontrollförordningen och tillhörande tillämpningsförfordningar ska ersättas med en hänvisning till den nya kontrollförordningen och tillhörande genomförandeakter och delegerade akter.

Uttrycket kontroll ska ersättas med uttrycket offentlig kontroll.

Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska i lagen ha samma betydelse som i den nya kontrollförordningen.

Regeringens bedömning: Ordet kontrollorgan bör användas även fortsättningsvis.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.2.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Lagen om kontroll av ekologisk produktion kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092 samt dess tillämpningsförfordning (EG) nr 889/2008. Lagen kompletterar även, i de delar den innehåller bestämmelser som rör ekologisk produktion, den tidigare kontrollförordningen. Hänvisningen i lagens 1 § till den tidigare kontrollförordningen och dess tillämpningsförfordningar bör därför ändras så att hänvisningen gäller den nya kontrollförordningen och tillhörande genomförandeakter och delegerade akter. Då hänvisningen till EU-förordningen är av upplysande karaktär är det lämpligast att denna görs dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Reglerna om ekologisk produktion i förordning (EG) nr 834/2007 och förordning (EG) nr 889/2008 innehåller förutom materiella regler även vissa bestämmelser om kontroll. I dessa EU-förordningar och i lagen om kontroll av ekologisk produktion används i dag uttrycket kontroll.

I såväl den tidigare som i den nya kontrollförordningen används däremot uttrycket offentlig kontroll. I den nya kontrollförordningen införs även det

nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet används också i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EG) nr 834/2007, som ska börja tillämpas den 1 januari 2021. Den nya kontrollförordningen ska tillämpas på offentlig kontroll avseende ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter i den utsträckning förordning (EU) 2018/848 inte innehåller särskilda bestämmelser.

I avsnitt 6.2 görs bedömningen att uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen. Det saknas anledning att göra en annan bedömning när det gäller lagen om kontroll av ekologisk produktion.

Som framgår av avsnitt 6.2 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Lagen om kontroll av ekologisk produktion har samma tillämpningsområde som den nya kontrollförordningen när det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet på området ekologisk produktion.

För att underlätta tillämpningen bör det i lagen klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Det bör således införas en ny bestämmelse som anger att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen bör därför vara dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Kontrollorgan

Den nya kontrollförordningen tillåter liksom den tidigare kontrollförordningen att delegering sker av myndighetsuppgifter. I den nya kontrollförordningen används inte längre uttrycket kontrollorgan utan detta har bytts ut mot uttrycket organ med delegerade uppgifter. I nu gällande förordning (EG) nr 834/2007 och i förordning (EU) 2018/848, som ska ersätta den först nämnda EU-förordningen, används dock uttrycket kontrollorgan. Bedömningen är därför att ordet kontrollorgan även fortsättningsvis bör användas i lagen om kontroll av ekologisk produktion (se mer om delegering av uppgifter till kontrollorgan i avsnitt 14.3 nedan).

14.2 Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag innebär att endast de myndigheter som av regeringen pekats ut som kontrollmyndigheter kan utföra annan offentlig verksamhet.

Remissinstanserna har inte yttrat sig särskilt i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 2 § lagen om kontroll av ekologisk produktion. I paragrafen föreskrivs att Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, de andra statliga förvaltnings-myndigheter som regeringen bestämmer och kommunerna utövar kontroll av att regelverket följs. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion.

På motsvarande sätt som för offentlig kontroll bör det av lagen framgå vilka myndigheter som ansvarar för annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör, i enlighet med vad som föreslås i promemorian, tas in i lagen. Som framgår av avsnitt 6.2 täcker uttrycket annan offentlig verksamhet många varierande uppgifter, alltifrån att med stöd av lagen meddela förelägganden och förbud och utföra sådant som i lagen benämns ”övriga åligganden”, till att utse officiella laboratorier. Det behöver inte alltid vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Uppgifter som utgör annan offentlig verksamhet bör också kunna utföras av andra statliga myndigheter än de statliga myndigheter som pekats ut som kontrollmyndigheter av regeringen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen. Som framgår ovan har kontrollmyndigheterna delegerat den offentliga kontrollen, och sådana uppgifter som enligt nya kontrollförordningen definieras som annan offentlig verksamhet, till kontrollorgan.

14.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Regeringens bedömning: Bestämmelsen om att Livsmedelsverket och Jordbruksverket, inom sina respektive ansvarsområden, får överlämna uppgiften att utöva offentlig kontroll till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person bör finnas kvar. När det gäller åtgärder då regelverket inte följs eller vid sådan misstanke bör ett överlämnande av kontrolluppgifter begränsas på samma sätt som i dag.

Regeringens förslag: Livsmedelsverket och Jordbruksverket ska, under samma förutsättningar som gäller för att överlämna uppgiften att utöva offentlig kontroll, även få överlämna uppgiften att utföra annan offentlig verksamhet till ett kontrollorgan.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Skåne län* önskar få förtydligt om även rådgivningsskyldigheten får överlämnas till kontrollorgan. *Livsmedelsföretagen* påtalar att eftersom kontrollen är delegerad till kontrollorganen bör inte kontroll av ekologiska produkter ingå i den ordinarie livsmedelskontrollen. Detta skulle leda till dubbelkontroll och inte vara effektivt. *Svensk dagligvaruhandel* anser däremot att det inte är effektivt att kommunerna genomför kontroll av andra livsmedel än ekologiska och att privata kontrollorgan besöker dagligvaru-handelsaktörerna för att kontrollera enbart de ekologiska produkterna. Även ekologiska produkter bör ingå i kommunernas offentliga kontroll. Det bör vara tillräckligt att dagligvaruaktörerna anmäler till kommunen att de säljer ekologiska livsmedel.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

EU-bestämmelser om delegation

I avsnitt 5.2 finns en allmän beskrivning av den nya kontrollförordningens bestämmelser om delegation. För ekologisk produktion finns även bestämmelser om delegering i förordning (EG) 834/2007. Dessa bestämmelser skiljer sig åt från de allmänna delegeringsreglerna i både den tidigare och den nya kontrollförordningen. Skillnaderna består bl.a. i att bestämmelserna i förordning 834/2007 tillåter delegering till kontrollorgan av beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket samt, i begränsad utsträckning, delegering av vissa dispensbeslut. En nyhet i den nya kontrollförordningen är att delegering nu även får ske till en eller flera fysiska personer. Denna möjlighet saknas dock i förordning (EG) 834/2007 som endast medger delegation till kontrollorgan. I förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning som ska börja tillämpas den 1 januari 2021, förbjuds uttryckligen delegation till fysiska personer (artikel 40.5).

Den svenska regleringen

I lagen om kontroll av ekologisk produktion finns en bestämmelse om att Livsmedelsverket och Jordbruksverket, inom sina respektive ansvarsområden, får besluta att överlämna kontrolluppgifter till ett sådant kontrollorgan som avses i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person (3 §). Sådana överlämnanden har också gjorts. Inom såväl Livsmedelsverkets som Jordbruksverkets ansvarsområden sköts kontrollen av ekologiska aktörer av privata kontrollorgan. När det gäller åtgärder vid bristande efterlevnad eller vid misstanke om bristande efterlevnad av regelverket innehåller lagen dock mer begränsade möjligheter till delegation än vad som följer av bestämmelserna i förordning (EG) 834/2007. Myndigheterna har idag inte möjlighet att delegera beslutsfattandet när det gäller saluföringsförbud vid allvarlig, upprepad eller fortsatt bristande efterlevnad.

Vilka regler ska gälla vid delegering?

Av den nya kontrollförordningen framgår inte hur bestämmelserna i denna förhåller sig till bestämmelserna i förordning (EG) nr 834/2007. Enligt regeringens bedömning bör förhållandet förstås så att de särskilda delegeringsbestämmelserna i förordning (EG) nr 834/2007 kompletterar de allmänna delegeringsreglerna i den nya kontrollförordningen, på samma sätt som den tidigare kontrollförordningen. I de fall bestämmelserna i EU-förordningarna skiljer sig åt bör därför bestämmelserna i förordning (EG) nr 834/2007 ges företräde. Regeringen instämmer således i den bedömning som görs i promemorian att delegering av uppgifter i offentlig kontroll inom området för ekologisk produktion kan ske till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i förordning (EG) nr 834/2007. Någon möjlighet att delegera uppgifter till fysiska personer inom området ekologisk produktion finns därmed inte. Bestämmelserna i den nya kontrollförordningen om skyldigheter respektive befogenheter samt villkor i övrigt för organ med delegerade uppgifter bedöms däremot gälla även för kontrollorgan på området ekologisk produktion, under förutsättning att det inte finns några avvikande bestämmelser i förordning (EG) nr 834/2007. Det innebär t.ex. att det som föreskrivs om tystnadsplikt i artikel 8 i den nya kontrollförordningen även gäller för kontrollorganen.

Livsmedelsföretagen anser att det idag sker en dubbelkontroll inom området ekologisk produktion och *Svensk dagligvaruhandel* menar att det bör vara tillräckligt att dagligvaruaktörer anmäler sig till kommunen och inte till ett kontrollorgan. Frågan om ansvaret för kontrollen av ekologiska aktörer och skyldigheten att anmäla verksamheten till kontroll är inte föremål för översyn inom ramen för detta lagstiftningsärende. I samband med den ordinarie livsmedelskontrollen kontrollerar kommunerna exempelvis att märkningen av ekologiska livsmedel är korrekt och att endast ekologiska produkter säljs som ekologiska. Vidare ansvarar kommunerna för kontroll av producenter som har underlåtit att anmäla sin verksamhet till kontroll eller som inte är skyldiga att göra detta (prop.

2012/13:55 s. 60). Om kommunen upptäcker att ett företag står under kontroll av ett kontrollorgan så bör kommunen inte fortsätta kontrollen utifrån regelverket om ekologisk produktion. På så sätt bör det vara möjligt att undvika en dubbelkontroll.

Bestämmelsen i 3 § lagen om kontroll av ekologisk produktion innebär en precisering av Livsmedelsverkets och Jordbruksverkets möjlighet att överlämna kontrolluppgifter till sådana kontrollorgan som avses i förordning (EG) nr 834/2007, bl.a. att det ska vara fråga om en juridisk person. Den nya kontrollförordningen ger inte anledning att se över denna bestämmelse. Bestämmelsen bör därför finnas kvar. För att uppnå överensstämmelse med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen bör Livsmedelsverket och Jordbruksverket, under samma förutsättningar som gäller för överlämnande av uppgiften att utöva offentlig kontroll, även kunna överlämna uppgifter som ingår i annan offentlig verksamhet till ett kontrollorgan. Bestämmelsen i 3 § lagen om kontroll av ekologisk produktion bör därför kompletteras för att möjliggöra sådant överlämnande.

Åtgärder vid bristande efterlevnad är uppgifter som utgör annan offentlig verksamhet. Jordbruksverkets och Livsmedelsverkets möjlighet att delegera åtgärder vid bristande efterlevnad är idag mer begränsad än vad förordning (EG) 834/2007 tillåter. Med anledning av den nya förordningen (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter pågår för närvarande en översyn av bl.a. lagen om kontroll av ekologisk produktion inom Regeringskansliet (N/2019/03272/RS). I den översynen ingår frågan om den nuvarande begränsningen i myndigheternas delegationsrätt bör tas bort. Regeringen bedömer därför att lagens nuvarande begränsning när det gäller möjligheten att delegera åtgärder vid bristande efterlevnad, eller vid misstanke om bristande efterlevnad, för närvarande bör vara kvar.

Länsstyrelsen i Skåne län önskar få förtydligat om även rådgivnings-skyldigheten får överlämnas till kontrollorgan. Några andra begränsningar i möjligheten att överlämna uppgifter som utgör annan offentlig verksamhet än åtgärder vid bristande efterlevnad finns inte i lagen om kontroll av ekologisk produktion. Det är även rimligt att ett kontrollorgan som fått ansvar att utöva offentlig kontroll också ansvarar för att lämna råd och annan information om bl.a. gällande regelverk till enskilda. En förvaltningsmyndighet kan dock inte helt frångå sig den serviceskyldighet som följer av 4 § lagen om kontroll av ekologisk produktion och 6 § förvaltningslagen.

14.4 Förelägganden riktade till kommuner

<p>Regeringens förslag: Livsmedelsverket ska få förelägga en kommun som inte fullgör sitt uppdrag att utöva annan offentlig verksamhet att avhjälpa bristen.</p>

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte i denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Inom ramen för den ordinarie livsmedelskontrollen kontrollerar kommunerna att den ekologiska märkningen är korrekt och att endast ekologiska produkter säljs som ekologiska. Om det finns brister i den kommunala kontrollen kan Livsmedelsverket förelägga en kommun att rätta till bristerna. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas (10 § lagen om kontroll av ekologisk produktion).

Även misskötsel av uppgifter som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet, t.ex. upprepad underlåtenhet att rapportera om kontrollverksamheten till den centrala myndigheten eller underlåtenhet att upprätta en kontrollplan, bör kunna leda till att Livsmedelsverket förelägger en kommun att rätta till bristerna. Regeringen instämmer således i promemorians förslag att bestämmelsen i 10 § lagen om kontroll av ekologisk produktion bör kompletteras med en möjlighet för Livsmedelsverket att kunna förelägga en kommun att fullgöra sitt uppdrag att utöva annan offentlig verksamhet.

14.5 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet för kontrollorgan att ge in handlingar

Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Det ska införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att ge in handlingar till den delegerande myndigheten.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås inte något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgifter.

Remissinstanserna: *Riksdagens ombudsmän* påpekar att det inte framgår av promemorian hur handlingar som försvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande och att den fortsatta beredningen bör kompletteras med en analys av den frågan. Inga andra remissinstanser berör frågan.

Skälen för regeringens förslag

Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den tidigare kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs även uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsuppgifter som inte kan anses som offentlig kontroll.

I artikel 5 finns ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. införa rutiner eller förfaranden för att säkerställa att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte föreligger någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnostik.

I artikel 9 regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Av bestämmelsen framgår att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska genomföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörens egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser fanns i den tidigare kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandakter. I 26 § lagen om kontroll av ekologisk produktion finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur kontroll ska bedrivas. Regeringen har i 17 § förordningen om kontroll av ekologisk produktion bemyndigat Livsmedelsverket och Jordbruksverket att inom sina respektive ansvarsområden meddela föreskrifter om kontroll. Myndigheterna har med stöd av bemyndigande meddelat närmare föreskrifter om den offentliga kontrollen.

Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om hur sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Såväl Livsmedelsverket som Jordbruksverket har i dag t.ex. meddelat föreskrifter om val av laboratorier för analys av prover som tas i kontrollen. Regeringen instämmer därför i promemorians förslag att nuvarande bemyndigande i lagen om kontroll av ekologisk produktion, som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om hur offentlig kontroll ska bedrivas, bör kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet.

Föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att ge in handlingar

Riksdagens ombudsmän påpekar att det är oklart hur handlingar som förvaras hos organ eller fysiska personer som utför uppgifter på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande. Kontrollförordningen kräver att det finns arrangemang som säkerställer en effektiv och verkningsfull samordning mellan de delegerande behöriga myndigheterna och de organ eller fysiska personer som utför delegerade uppgifter. Enligt artikel 32 i den nya kontrollförordningen ska den behöriga myndigheten omedelbart underrättas om resultatet av en offentlig kontroll om den visar att bestämmelserna inte har efterlevts eller att det är sannolikt att så är fallet, om inte särskilda arrangemang mellan den behöriga myndigheten och organet anger något annat. En motsvarande reglering finns i artikel 27.5 d i förordning (EG) nr 834/2007. För att tillgodose allmänhetens behov av insyn bör det införas ett nytt bemyndigande i 26 § lagen om kontroll av ekologisk produktion som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva att ett kontrollorgan ska vara skyldigt att ge in handlingar till den delegerande myndigheten. Handlingarna blir därmed allmänna och kan begäras ut. När det gäller föreskrifter om ett kontrollorgans skyldighet att lämna sådana uppgifter till den delegerande myndigheten som inte framgår av en handling, kan föreskrifter meddelas med stöd av det befintliga bemyndigandet i 26 § första stycket 4. I propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet förslår regeringen att en bestämmelse om skyldighet att lämna information och handlingar till den delegerande myndigheten förs in i miljöbalken (prop. 2019/20:137, s. 68–72).

14.6 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Regeringens förslag: Det ska införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ekologiska aktörer att lämna uppgifter om verksamheten till en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens.

Remissinstanserna: *Livsmedelsföretagen* anför att skyldigheten för den som har ekologisk produktion att lämna uppgifter måste organiseras så att det inte ökar den administrativa bördan för företagen. Inga andra remissinstanser lämnar några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns krav på att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Sådana förteckningar som finns sedan tidigare får användas för detta ändamål. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Av artikel 15.5 framgår

att aktörerna ska lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som står under deras kontroll. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också i förhållande till bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

En effektiv kontroll kräver att de som utövar kontrollen har tillgång till uppgifter om olika typer av kontrollobjekt. Uppgifterna om aktörer behövs i första hand för att underlätta kontrollmyndigheternas och kontrollorganens planering av den regelbundna kontrollen.

Bestämmelsen i artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen om skyldighet att lämna uppgifter om verksamhet och platser som de ansvarar för gäller visserligen direkt för de ekologiska aktörerna. Kontrollmyndigheterna och kontrollorganen kan dock ha behov av mer detaljerade uppgifter om verksamheten som inte ryms inom skyldigheten i artikel 15.5. Uppräkningen i artikel 15.5 om vilka uppgifter som ska lämnas är inte uttömmande. Av artikeln framgår inte heller när eller på vilket sätt som uppgifterna ska lämnas. Regeringen bedömer därför, i likhet med promemorian, att det behövs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ekologiska aktörer att lämna uppgifter till en kontrollmyndighet eller till ett kontrollorgan. Såsom *Livsmedelsföretagen* påpekat är det i föreskriftsarbetet alltid viktigt att överväga konsekvenserna för företagens administrativa börda.

I förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag finns bestämmelser som syftar till att underlätta företagets kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter. Förordningen är bl.a. tillämplig på Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna.

14.7 Rätt till upplysningar och tillträde

Regeringens bedömning: Den nuvarande bestämmelsen om rätt för Europeiska kommissionen och kontrollorgan att få upplysningar och ta del av handlingar samt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som kontrollen avser, och där göra undersökningar och ta prover, bör finnas kvar.

Regeringens förslag: Rätten till upplysningar och tillträde ska även gälla för kontrollmyndigheter samt för de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. Rätten ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I 8 § lagen om kontroll av ekologisk produktion regleras Europeiska kommissionens och kontrollorganens rätt

att, i den utsträckning det behövs för kontrollen, få upplysningar, del av handlingar, tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som kontrollen avser och där göra undersökningar och ta prover. När det gäller kontrollmyndighetens rätt till upplysningar och tillträde hänvisas i lagen till de EU-förordningar som lagen kompletterar.

Bestämmelsen i 8 § kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna artikel ska aktörerna, där behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Även artikel 67 i förordning (EG) nr 889/2008 innehåller en skyldighet för ekologiska aktörer att ge kontrollmyndigheter och kontrollorgan tillträde och upplysningar.

Såväl artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen som artikel 67 i förordning (EG) nr 889/2008 bedöms vara direkt tillämpliga i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda. Medan dessa artiklar reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller emellertid 8 § lagen om kontroll av ekologisk produktion en motsvarande rätt för Europeiska kommissionen och ett kontrollorgan. Av artikel 5.1 h i den nya kontrollförordningen framgår också att de behöriga myndigheterna ska ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas byggnader med tillhörande mark och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. Mot denna bakgrund och för att undvika eventuella otydligheter vid tillämpningen bedömer regeringen, i likhet med promemorian, att det är lämpligt att låta bestämmelsen i lagen om kontroll av ekologisk produktion om rätt till upplysningar och tillträde vara kvar som ett komplement till bestämmelserna i EU-förordningarna. Bestämmelsen i 8 § reglerar dock endast rätten till upplysningar och tillträde för Europeiska kommissionen och kontrollorgan. Den bör därför ändras så att den även gäller för kontrollmyndigheter samt för de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. Även experter från medlemsstaterna får dock bistå kommissionens experter och dessa ska då när de åtföljer kommissionens experter ges samma rätt till tillträde som dem (artikel 116.4). Det får förutsättas att nationella experter som åtföljer kommissionen vid kontroll har utsetts av kommissionen. De nationella experterna omfattas alltså i detta sammanhang av uttrycket ”experter som har utsetts av kommissionen”.

Vidare bedömer regeringen, i enlighet med promemorians förslag, att rätten till upplysningar och tillträde ska gälla också vid utförande av annan offentlig verksamhet. En kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan behöver t.ex. tillträde för att kunna verkställa ett beslut om destruktion av ekologiska produkter. Det kan nämnas att Polismyndigheten är skyldig att lämna den hjälp som behövs för att kontrollmyndigheten ska kunna utöva kontroll eller verkställa beslut enligt lagstiftningen (15 §). Det bör därför förtydligas i lagen att även kontrollmyndigheten och kontrollorganen har en motsvarande rätt till tillträde. Det bör precis som när det gäller offentlig kontroll anges att rätten till tillträde gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksamhet. Regeringen bedömer att bestämmelsen därigenom uppfyller kravet på proportionalitet och att i praktiken inte är fråga om någon faktisk utvidgning av tillträdesrätten.

14.8 Skyldighet att lämna hjälp

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse som upplyser om kontrollförordningens regler om att den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet är skyldig att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna och under det att uppgifterna utförs. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. organ med delegerade uppgifter (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 9 § lagen om kontroll av ekologisk produktion, där det framgår att den som är föremål för kontroll ska lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen är utformad så att de i nationell författning utpekade kontrollmyndigheterna, organ med delegerade uppgifter m.fl. ska kunna tillämpa bestämmelsen direkt.

Som det har redogjorts för närmare i avsnitt 14.3 bedöms bestämmelserna i den nya kontrollförordningen om skyldigheter respektive befogenheter samt villkor i övrigt för organ med delegerade uppgifter gälla även för sådana kontrollorgan som avses i förordning (EG) nr 834/2007, under förutsättning att det inte finns några andra särskilda bestämmelser i denna EU-förordning. Artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen är utformad så att aktörerna träffas av denna skyldighet direkt. Eftersom bestämmelsen alltså är direkt tillämplig bedömer regeringen, i likhet med promemorian, att den materiella bestämmelsen i 9 § kan upphävas och istället ersättas med en bestämmelse som upplyser om den EU-rättsliga

regleringen. Då hänvisningen till den nya kontrollförordningen är av upp-lysande karaktär bör den för att undvika osäkerhet vara dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

14.9 Föreskrifter om avgifter

Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för kontroll ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att ta ut en avgift inte bara för offentlig kontroll utan även för annan offentlig verksamhet.

Bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för kontroll ska kompletteras med en rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att ta ut avgifter även för annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås även att det nuvarande bemyndigandet i 17 § lagen om kontroll av ekologisk produktion ska kompletteras med ett nytt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om ”betalningen” av avgifter.

Remissinstanserna: *Jordbruksverket* framför att den nya kontrollförordningen även omfattar kontroll av insatsmedel och kontroll av produkter som felaktigt märkts som ekologiska utan att vara anslutna till kontrollsystemet för ekologisk produktion. Det behövs därför ett bemyndigande om betalning av avgifter även för kontroll av foder, utsäde och prydnadsväxter samt insatsmedel som inte är jordbruksprodukter. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Kontrollförordningens avgiftsbestämmelser och kontrollorganens avgiftsuttag

Precis som enligt den tidigare kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artiklarna 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artiklarna 81 och 82). Vid bristande efterlevnad av regelverket ska den ansvariga aktören bära

samtliga kostnader som uppkommit till följd av myndigheternas åtgärder (artikel 138.4).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78). Medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Medlemsstaterna kan välja om kostnaderna ska finansieras med avgifter eller med allmänna medel

Kontrollen av att regelverket om ekologisk produktion följs utförs i allt väsentligt av privata kontrollorgan. Kontrollorganen tar i dag ut avgifter för sin kontroll. Även den kontroll som Jordbruksverket och kommunerna utför av aktörernas verksamhet finansieras med avgifter. Någon särskild avgift tas inte ut för kontrollorganens kostnader för registrering av aktörer utan dessa kostnader ingår i den kontrollavgift som aktören betalar till kontrollorganet. Någon särskild avgift betalas inte heller för kontroll av ekologiska livsmedel som utförs av myndigheter i samband med den ordinarie livsmedelskontrollen. Detsamma gäller kontroll av ekologisk foder som utförs i samband med den ordinarie foderkontrollen.

Avgifter för annan offentlig verksamhet

I 16 § lagen om kontroll av ekologisk produktion finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för kontroll samt för prövning av ärenden enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-förordningar som kompletteras av lagen. Prövning av ärenden avser situationen när en aktör ansöker om att få undantag från skyldigheten att följa regelverket i vissa avseenden (prop. 2012/13:55 s. 92 f.).

I 16 § finns också en upplysning om att regeringen meddelar föreskrifter om de avgifter som tas ut av statliga myndigheter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har vidare rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att ta ut avgifter för kontroll och prövning samt om grunderna för beräkning av avgifternas storlek (17 §). Regeringen får även meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut sådana avgifter (18 §). Kommunerna vägleds i sin avgiftsättning genom allmänna råd eller en vägledning som tas fram av Livsmedelsverket.

Ärenden som avser en aktörs ansökan om undantag från skyldigheten att följa regelverket i vissa avseenden är att betrakta som annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Annan offentlig verksamhet är dock ett vitt begrepp som omfattar många andra åtgärder än dessa ärenden, t.ex. kontrollmyndigheternas korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad. Det finns ett behov av att kunna finansiera annan offentlig verksamhet med avgifter. Det kan också finnas behov av detaljerade bestämmelser när det gäller skyldighet att betala avgift för sådan verksamhet. Regeringen anser därför, i likhet med vad som föreslås i promemorian, att bemyndigandet i 16 § lagen om kontroll av ekologisk produktion bör

ändras så att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet än sådan som är prövning.

Vidare bör bemyndigandet i 17 § kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för kontrollorgan att ta ut avgifter för annan offentlig verksamhet.

På samma sätt bör bemyndigandet i 18 § utvidgas så att regeringen får rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för annan offentlig verksamhet.

I promemorian föreslås även att det ska införas ett nytt bemyndigande i lagen om kontroll av ekologisk produktion som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter. Syftet med förslaget är att göra det möjligt att föreskriva att avgift ska tas ut efter utförd kontroll eftersom systemet med årlig avgift inom livsmedelskontrollen föreslås ersättas med en obligatorisk efterhandsdebitering av avgiften. Regeringen anser dock, i likhet med den bedömning som görs i avsnitt 9.11 om avgifter i livsmedelskontrollen, att det är möjligt att meddela föreskrifter om tidpunkten för när en avgift ska betalas med stöd av det befintliga bemyndigandet om rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift. Något behov av att införa ett nytt avgiftsbemyndigande i lagen finns således inte.

Jordbruksverket anser att det behövs ett bemyndigande som gör det möjligt att meddela föreskrifter om betalningen av avgifter för kontroll av bl.a. foder, utsäde och insatsmedel som inte är jordbruksprodukter. Föreskrifter om avgifter för denna typ av kontroll, inklusive tidpunkten för betalningen av en avgift, kan meddelas med stöd av befintliga bemyndiganden i 16–17 §§. Ett förslag till en ny bestämmelse som ger Jordbruksverket rätt att meddela föreskrifter om avgifter för kontroll av märkning av produkter och ämnen som godkänts för användning i ekologisk produktion föreslås i promemorian En anpassning av bestämmelserna om kontroll av ekologisk produktion till EU:s nya förordning om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter (N2019/03272/RS), som för närvarande bereds inom regeringskansliet.

14.10 Tystnadsplikt

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse om tystnadsplikt med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

Det ska införas en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte över förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.6.

Skälen för regeringens förslag: Som det har redogjorts för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmänna verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att befintliga sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) tillgodoser kraven i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag som inte är aktuella här, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas. Som det har redogjorts för närmare i avsnitt 143 bedöms bestämmelserna i den nya kontrollförordningen om skyldigheter respektive befogenheter samt villkor i övrigt för organ med delegerade uppgifter gälla även för sådana kontrollorgan som avses i förordning (EG) nr 834/2007, under förutsättning att det inte finns några andra särskilda bestämmelser i denna EU-förordning.

Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i lagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. I enlighet med promemorians förslag bör det också upplysas om att i det allmänna verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

14.11 Rapporteringssystem för överträdelser

Regeringens förslag: Kontrollmyndigheterna ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Konsumentverket* påtalar att det i den nya kontrollförordningen ställs krav på att behöriga myndigheter ska ha ett rapporteringssystem. Konsumentverket menar att myndigheten inte omfattas av kravet eftersom verket inte utgör en behörig myndighet enligt förordningen om ekologisk produktion. I förslaget till ändring i lagen anges dock att en kontrollmyndighet (inte behörig myndighet) ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen, vilket medför att Konsumentverket ändå kommer att omfattas. Inga motiv framgår i promemorian till varför Konsumentverket ska omfattas av kravet och konsekvenserna

har inte heller berörts. Konsumentverket avstyrker därför förslaget i den delen.

Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter på förslaget när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.8.

Skälen för regeringens förslag: Som det har redogjorts för i avsnitt 6.8 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen, s.k. visselblåsning. Dessa mekanismer ska omfatta bl.a. förfaranden för mottagande av rapporter om överträdelser och uppföljning av dem (artikel 140 i den nya kontrollförordningen).

I fråga om statliga kontrollmyndigheter kan skyldigheten att ha ändamålsenliga rapporteringssystem för överträdelser av den nya kontrollförordningen regleras på förordningsnivå med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen. Regeringen anser i likhet med promemorian att även bestämmelser om hur rapporteringssystemet ska se ut och hur myndigheterna ska hantera inkomna anmälningar lämpligast införs på förordningsnivå. På området ekologisk produktion är dock även kommuner utsedda som kontrollmyndigheter. Det behövs därför, med hänsyn till 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen, en bestämmelse i lagen om kontroll av ekologisk produktion om att kontrollmyndigheterna ska tillhandahålla ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Om det system som används innebär en behandling av personuppgifter enligt EU:s nya dataskyddsförordning och dataskyddslagen, måste systemet uppfylla och användas i enlighet med de krav som följer av dessa regelverk.

Konsumentverket anser att myndigheten inte bör omfattas av kravet på att ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem. Enligt den nya kontrollförordningen gäller kravet på rapporteringssystem behöriga myndigheter. Behörig myndighet är enligt artikel 3.3 i kontrollförordningen varje myndighet som tilldelats ansvar för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Enligt 5 § i förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion ska Konsumentverket utöva sådan kontroll som avses i 2 § lagen om kontroll av ekologisk produktion i fråga om marknadsföring. Konsumentverket har således tilldelats ansvar för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet och omfattas därför av kontrollförordningens krav på att ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem. Av avsnitt 6.8.4 framgår att regeringen bedömer att det inte behövs några ytterligare bestämmelser om behandling av personuppgifter på lagnivå.

14.12 Vem som får överklaga ett beslut av ett kontrollorgan

Regeringens förslag: Bestämmelsen i förvaltningslagen om vem som får överklaga ett beslut ska gälla för beslut som fattas av ett kontrollorgan.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Livsmedelsföretagen* ser positivt på att det i lagen förtydligas vem som får överklaga ett beslut av ett kontrollorgan. *Livsmedelsverket* anser att det bör införas en bestämmelse i lagen om kontroll av ekologisk produktion om vem som är part när beslut som fattats av kontrollorgan överklagas. Verket anser att det kontrollorgan som beslutat i frågan även bör vara part. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 28 § lagen om kontroll av ekologisk produktion får beslut av kontrollorgan överklagas till länsstyrelsen i det län där organet har sitt säte. Länsstyrelsens beslut får enligt 30 § överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I lagen är det inte reglerat vem som får överklaga ett beslut av ett kontrollorgan. Enligt förvaltningslagen får ett beslut överklagas av den som beslutet angår om det har gått honom eller henne emot (42 §). Detsamma bör gälla för beslut som fattats av ett kontrollorgan. Förvaltningslagen gäller dock endast för handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna och handläggning av förvaltningsärenden hos domstolarna och inte för kontrollorgan. Bestämmelsen om överklagande av kontrollorgans beslut bör därför kompletteras med en hänvisning till 42 § förvaltningslagen.

Livsmedelsverket anser att det även bör införas en bestämmelse som anger att det kontrollorgan som har beslutat i ett ärende ska vara den enskildes motpart. Det finns i dag inte några bestämmelser i lagen om kontroll av ekologisk produktion som reglerar vem som ska vara den enskildes motpart vid överklagande av ett kontrollorgans beslut. I promemorian lämnas inte heller något förslag när det gäller den frågan. Det saknas därmed beredningsunderlag för att i detta lagstiftningsärende överväga vem som bör föra det allmänna talan i domstol.

14.13 Ändring med anledning av förbudet mot dubbelprövning

Regeringens förslag: Det ska inte få beslutas om sanktionsavgift för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte om denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: I 19 och 20 §§ lagen om ekologisk produktion finns bestämmelser om sanktionsavgifter för vissa överträdelser. Samtidigt får också förelägganden eller förbud enligt lagen eller enligt de EU-förordningar som anges i 1 § förenas med vite, se 12 §.

I 21 § regleras förhållandet mellan sanktionsavgift och vite genom att det anges att sanktionsavgift inte får beslutas för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande.

I artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll regleras rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger (ne bis in idem). Denna rättighet brukar också kallas dubbelprövningsförbudet. Enligt Europadomstolens tolkning av artikeln kan förbudet mot dubbel lagföring vara tillämpligt även när åtgärder eller sanktioner inte betecknas som straff i den nationella rätten, såsom exempelvis administrativa sanktioner och viten.

Dubbelprövningsförbudet hindrar inte bara ett andra straff (dvs. ett nytt straff vid ett annat tillfälle än det första) utan även en andra prövning av samma gärning. Europadomstolen har i ett mål som gällde parallella förfaranden funnit att en kränkning av dubbelprövningsförbudet hade ägt rum, då den andra processen inte avslutades när det första avgörandet blev slutligt (Muslija mot Bosnien-Herzegovina, no. 32042/11, den 14 januari 2014). Liknande resonemang fördes i Europadomstolens dom i målen Grande Stevens and Others v. Italy (nos. 18640/10, 18647/10, 18663/10 och 18698/10, den 4 mars 2014), Glantz mot Finland och Nykänen mot Finland (no. 37394/11 respektive 11828/11, den 20 maj 2014). Enligt ett avgörande från Högsta domstolen är det inte enbart ett slutligt avgörande som utgör ett hinder mot ett andra förfarande. Även en pågående prövning är ett sådant hinder (NJA 2013 s. 502). Det innebär att det som avgör när ett hinder mot ett andra förfarande för samma gärning eller överträdelse uppkommer får anses vara den tidpunkt när det inleds en domstolsprocess om utdömande om vite. Regeringen anser i likhet med promemorian att detta bör komma till uttryck i lagen om kontroll av ekologisk produktion. Exempel på sådana regleringar finns i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter. Bestämmelsen i 21 § bör utformas på motsvarande sätt.

15 Ändringar i djurskyddslagen

15.1 Ord och uttryck i lagen

Regeringens förslag: Uttrycket offentlig kontroll ska i lagen betyda dels offentlig kontroll enligt den nya kontrollförordningen, dels kontroll i övrigt av att djurskyddslagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska betyda dels annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen, dels sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Ordet kontrollorgan ska i berörda bestämmelser i lagen ersättas med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter".

Uttrycket organ med delegerade uppgifter ska ha samma betydelse som i den nya kontrollförordningen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) påpekar att den nya djurskyddslagen är tillämplig även på andra djur än sådana som omfattas av den nya kontrollförordningen, t.ex. sällskapsdjur och försöksdjur. Därför anser SLU att lagstiftningen gällande kontrollen även ska gälla dessa djur. Se också allmänna synpunkter i avsnitt 6.1 och 6.2.

Skälen för regeringens förslag

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Det unionsrättsliga uttrycket offentlig kontroll används i djurskyddslagen för att beteckna myndigheternas kontroll enligt lagen och EU-regelverket. Lagen innehåller inte någon hänvisning till den definition som fanns i den tidigare kontrollförordningen.

Uttrycket offentlig kontroll används även i den nya kontrollförordningen. I förordningen införs därutöver det nya uttrycket annan offentlig verksamhet för sådan offentlig verksamhet som inte är offentlig kontroll. I avsnitt 6.2 redogörs närmare för innebörden av de båda uttrycken. I det avsnittet görs vidare bedömningen att även uttrycket annan offentlig verksamhet bör användas i de lagar som berörs av den nya kontrollförordningen, bl.a. i djurskyddslagen.

Som framgår av avsnitt 6.2 definieras uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i den nya kontrollförordningen. Offentlig kontroll omfattar kontroll som utförs för att verifiera efterlevnaden av bestämmelser oavsett om de har fastställts på unionsnivå eller av medlemsstaterna för tillämpning av unionslagstiftningen. Samma begränsning till unionslagstiftningen finns när det gäller definitionen av annan offentlig verksamhet.

Kontrollbestämmelserna avseende djurskydd i den nya kontrollförordningen omfattar kontroll av animalieproduktionens djur och transport av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet (se avsnitt 6.1). Den nya djurskyddslagen är tillämplig även på andra djur som t.ex. sällskapsdjur och försöksdjur.

Kontroll som utförs av nationell reglering som inte har sin grund i EU-rätten är i strikt bemärkelse inte offentlig kontroll i den nya kontrollförordningens mening. Det finns däremot både praktiska och lagtekniska fördelar med att på det sätt som görs i dag använda samma uttryck för all kontroll som bedrivs enligt lagen. Detta gäller även uttrycket annan offentlig verksamhet.

Regeringen instämmer i promemorians bedömning att det, för att underlätta tillämpningen, i lagen bör klargöras vad som avses med uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när de används i lagen. Av de nya definitionerna bör det, som även SLU påtalar, framgå att med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i lagen avses både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen och kontroll och offentlig verksamhet i övrigt enligt djurskyddslagen.

Även när det gäller den typ av djurhållning som faller inom kontrollförordningens tillämpningsområde (dvs. animalieproduktionen och transport av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet) ger EU-lagstiftningen på området medlemsstaterna möjlighet att ha krav som är strängare från djurskyddssynpunkt än vad som krävs för att genomföra eller komplettera EU-lagstiftningen. Sådana strängare nationella regler finns framförallt i de föreskrifter som har meddelats med stöd av djurskyddslagen, t.ex. när det gäller mått för förvaringsutrymmen och tillåtna tider för transport. Det är dock regeringens bedömning att även sådana bestämmelser kan anses fastställda ”för tillämpning av unionslagstiftningen” i den mening som avses i artikel 1.2 i den nya kontrollförordningen. Detsamma gäller andra bestämmelser i djurskyddslagen som kompletterar och ger effekt åt EU-rättsakter, t.ex. bestämmelser om djurförbud och omhändertagande av djur. Kontrollförordningen bedöms därmed vara tillämplig vid all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som avser animalieproduktionens djur och transport av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet.

För att undvika osäkerhet är det av stor vikt att terminologin som används i den nationella regleringen följer den begreppsutveckling som sker inom unionen. Hänvisningen till de uttryck som används i den nya kontrollförordningen bör därför göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter

I avsnitt 6.2 görs bedömningen att ordet kontrollorgan, i den utsträckning som det i dag används i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde, bör ersättas med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ordet kontrollorgan, som förekommer i 8 kap. 6, 8, 11 och 12 §§ djurskyddslagen bör alltså, för att stämma överens med bestämmelserna i den nya kontrollförordningen, ersättas med detta uttryck.

I djurskyddslagen, som innehåller definitioner av olika uttryck som används i lagen, bör det läggas till att uttrycket organ med delegerade uppgifter har samma betydelse som i den nya kontrollförordningen. Som nämnts ovan är det av stor vikt att den terminologi som används följer begreppsutvecklingen i unionen. Av den anledningen bör hänvisningen till den nya kontrollförordningen även i detta avseende göras dynamisk, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.2 Myndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innebär att endast de myndigheter som av rege-

ringen pekats ut som kontrollmyndigheter kan utföra annan offentlig verksamhet.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att det tydliggörs i 8 kap. 1 § djurskyddslagen att kontrollmyndigheterna även utför annan offentlig verksamhet och att regeringen bestämmer hur ansvaret ska fördelas mellan myndigheterna även vad gäller annan offentlig verksamhet. Ingen annan remissinstans yttrar sig i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Medlemsstaterna ska för vart och ett av de områden som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde utse den eller de behöriga myndigheter som ska ha ansvaret för att organisera eller genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Vilka myndigheter som har huvudansvaret för den offentliga kontrollen framgår av 8 kap. 1 § djurskyddslagen. I paragrafen föreskrivs således att det är länsstyrelserna och andra myndigheter som regeringen bestämmer som utövar offentlig kontroll. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna regleras i djurskyddsförordningen (2019:66).

Det bör på motsvarande sätt framgå av djurskyddslagen vilka myndigheter som ansvarar för annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför tas in i lagen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet täcker, som framgår av avsnitt 6.2, många varierande uppgifter bl.a. utseende av officiella laboratorier. Detta innebär att det inte alltid behövs vara samma myndighet som utövar både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom ett visst område. Det kan också i något fall vara lämpligt att låta annan offentlig verksamhet utföras av andra statliga myndigheter än de som har pekats ut som kontrollmyndigheter av regeringen. Den närmare ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör därför i likhet med vad som gäller för den offentliga kontrollen bestämmas av regeringen. I vissa fall följer det dock direkt av lagen vilken myndighet som ansvarar för en viss uppgift. Det anges t.ex. i 9 kap. 1 § att det är länsstyrelsen som ska besluta om djurförbud. Det bör mot den beskrivna bakgrunden i lagen anges att annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

15.3 Överlämnande av uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Regeringens bedömning: De behöriga myndigheterna kan överlämna uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer direkt med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen.

Det finns för närvarande inte något behov av att kunna överlämna uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet i fråga om djurhållning som inte omfattas av kontrollförordningens tillämpningsområde.

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse som upplyser om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att

vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning. I promemorian föreslås dock inga upplysningsbestämmelser.

Remissinstanserna: *Gård och djurhälsan AB* anser att det bör övervägas om möjligheten att överlämna uppgifter även bör införas i djurskyddslagen. Det finns både önskemål och behov av att djuromsorgsprogram kan drivas med huvudmannaskap och delegerad kontrollfunktion till branschorganisationer. Inga andra remissinstanser lämnar synpunkter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Allmänt om förutsättningarna för delegering

Enligt artiklarna 28 och 31 i den nya kontrollförordningen får de behöriga myndigheterna delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen eller i annan offentlig verksamhet till organ eller till fysiska personer i enlighet med villkoren i artikel 29 eller 30. Delegering av uppgifter som ingår i offentlig kontroll får ske under förutsättning att delegeringen innehåller en exakt beskrivning av de uppgifter som ska utföras och villkoren för utförandet. Organet och den fysiska personen ska vidare uppfylla vissa krav. De ska bl.a. ha den sakkunskap, utrustning och infrastruktur som krävs för att utföra de uppgifter som delegeras och de ska vara opartiska och fria från intressekonflikter. För ett organ gäller dessutom att det ska vara ackrediterat i enlighet med standarder som är relevanta för de aktuella uppgifterna (artiklarna 29–30). När det gäller delegering av uppgifter som ingår i annan offentlig verksamhet till ett organ krävs att de bestämmelser som avses i artikel 1.2 (som anger vilka sakområden som kontrollförordningen ska tillämpas på) inte förbjuder en sådan delegering. För delegation till fysiska personer krävs, förutom att villkoren enligt artikel 30 är uppfyllda, att den materiella lagstiftningen tillåter en sådan delegering. En uttrycklig begränsning av vad som får delegeras finns i artikel 31.3 i förordningen. Där sägs att beslut om åtgärder vid konstaterad bristande efterlevnad enligt artikel 138.1 b 138.2 och 138.3 inte får delegeras. Nämnda bestämmelser innehåller en uppräkningslista av åtgärder som de behöriga myndigheterna ska vidta om det konstateras att det finns brister i efterlevnaden av regelverket. Utöver de allmänna bestämmelserna om myndighetsåtgärder i artikel 138 innehåller förordningen även mer specifika bestämmelser om vilka åtgärder som behöriga myndigheter får vidta vid bristande efterlevnad av reglerna i samband med att djur och varor förs in i unionen från tredje länder, se artiklarna 66–69. De åtgärder som nämns i artiklarna 66–69 ryms inom de åtgärder som regleras i artikel 138. Förordningen kan därmed inte förstås på annat sätt än att begränsningen i rätten att delegera beslut även omfattar beslut om åtgärder som fattas med stöd av artiklarna 66–69 i förordningen.

Det införs inte några särskilda delegationsbestämmelser i djurskyddslagen

Av 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen framgår att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt enskilda och att detta ska ske med stöd av lag om uppgiften innefattar myndighetsutövning. Det kan inte uteslutas att det kan förekomma moment av myndighetsutövning i de uppgifter som kan delegeras av de behöriga myndigheterna med stöd av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och att delegering därför kräver stöd i lag. Bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen är emellertid direkt tillämpliga och någon kompletterande bestämmelse i svensk rätt krävs inte för att regeringsformens krav på lagstöd ska vara uppfyllt. Bestämmelserna är även utformade på ett sätt som gör att de berörda myndigheterna kan tillämpa dem utan kompletterande regler i lag. För delegation av annan offentlig verksamhet till fysiska personer krävs dock, som anges ovan, att den materiella lagstiftningen på EU-nivå och nationell nivå tillåter en sådan delegering. Av tydlighetsskäl bör möjligheten att delegera uppgifter med stöd av kontrollförordningen dock framgå av djurskyddslagen. Regeringen föreslår därför att det i lagen införs en upplysning om att det i den nya kontrollförordningen finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Djurskyddslagen har ett vidare tillämpningsområde än den nya kontrollförordningen (se avsnitt 6.1 och 15.1). Eftersom bestämmelserna i den nya kontrollförordningen inte är tillämpliga på djurhållning som inte avser animalieproducerande djur eller djur som transporteras i samband med ekonomisk verksamhet är det inte möjligt att delegera uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ifråga om sådan djurhållning med stöd av den nya kontrollförordningen.

I promemorian görs bedömningen att det i dagsläget inte heller finns något behov av att kunna delegera sådana uppgifter och att det saknades anledning att införa särskilda bestämmelser om delegering i djurskyddslagen. *Gård & Djurhälsan AB* uttrycker önskemål om att delegering av uppgifter till branschorganisationer ska övervägas inom ramen för s.k. djuromsorgsprogram.

Det bör inledningsvis understrykas det generellt sett inte krävs någon författningsreglering för att branschorganisationer ska kunna inrätta frivilliga program som innebär tillkommande djurskyddskrav och krav på branschkontroll som går utöver lagstiftningens krav och som utgör ett komplement till den offentliga kontrollen. Sådan egenkontroll eller kontroll utförd av tredje part på aktörens begäran ska också beaktas vid riskbedömningen i offentlig kontrollen enligt artikel 9.2 d i den nya kontrollförordningen.

Djurskyddskrav för animalieproduktionens djur omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde enligt bedömningen i avsnitt 6.1. Det finns därmed inom det området också, som anges ovan, möjlighet att delegera vissa uppgifter till organ direkt med stöd av kontrollförordningen så länge kraven där är uppfyllda. Det är dock, som framgår ovan, inte tillåtet att delegera beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad. Det är inte heller möjligt att, på de områden som omfattas av kontrollförord-

ningens tillämpningsområde, genom nationella regler avvika från de begränsningar för delegation som finns i den nya kontrollförordningen.

Regeringen gör mot den bakgrunden inte heller i nuläget bedömningen att det i djurskyddslagen bör införas regler om delegering utöver de som finns i den nya kontrollförordningen. Det kan tilläggas att regeringen i 8 kap. 13 § djurskyddsförordningen har föreskrivit att bestämmelserna om delegering i artikel 5.1–5.3 i den tidigare kontrollförordningen ska tillämpas även vid kontroll av andra djurhållare än sådana som håller livsmedelsproducerande djur. En motsvarande reglering i djurskyddsförordningen om tillämpning av bestämmelserna om delegering i den nya kontrollförordningen kan införas med stöd av det justerade bemyndigande som föreslås i avsnitt 15.6 nedan.

15.4 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,

2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till den samordnande kontrollmyndigheten, och

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås ingen uttrycklig begränsning av bemyndigandet att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ med delegerade befogenheter och fysiska personer. Det föreslås inte heller något bemyndigande att meddela föreskrifter om skyldighet att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utöver rätten att meddela föreskrifter om offentlig kontroll även får meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet. *Gård & Djurhälsan AB* påtalar att rätten till ett andra expertutlåtande enligt artikel 35 i den nya kontrollförordningen behöver säkerställas. Djurägarna ges aldrig sådan möjlighet vid den offentliga kontrollen på slakterier, varken avseende djurskydd eller vid köttbesiktningen. *Riksdagens ombudsmän* påpekar att det inte framgår av promemorian hur handlingar som försvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande och att den fortsatta beredningen bör kompletteras med en analys av den frågan.

Skälen för regeringens förslag: Den nya kontrollförordningen innehåller i likhet med den tidigare kontrollförordningen bestämmelser om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras och genomföras. I den nya kontrollförordningen införs som nämns ovan även

uttrycket annan offentlig verksamhet för sådana myndighetsåtgärder som inte omfattas av uttrycket offentlig kontroll.

I artikel 5 i den nya kontrollförordningen ställs det upp ett antal krav som de behöriga myndigheterna ska uppfylla när det gäller kontrollen och den offentliga verksamheten. Myndigheterna ska bl.a. ha rutiner eller förfaranden för att säkerställa att den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet är effektiv och ändamålsenlig samt för att säkerställa att det inte finns någon intressekonflikt för den personal som genomför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Personalen ska vidare ha tillgång till lämplig laboratoriekapacitet för analys, testning och diagnos.

I artikel 9 i den nya kontrollförordningen regleras hur den offentliga kontrollen ska bedrivas. Där framgår bl.a. att de behöriga myndigheterna regelbundet och med lämplig frekvens ska utföra riskbaserad offentlig kontroll av alla aktörer. Kontrollen ska bl.a. beakta identifierade risker som är förbundna med djur och varor, aktörernas tidigare resultat vid offentlig kontroll och tillförlitligheten i aktörernas egenkontroll. Kontrollen ska som huvudregel genomföras utan förvarning. Vidare ska kontrollen så långt det är möjligt genomföras på ett sätt som minimerar den administrativa bördan och verksamhetsstörningar för aktörerna. Motsvarande bestämmelser fanns i den tidigare kontrollförordningen.

I den nya kontrollförordningen ges vidare kommissionen befogenhet att meddela närmare bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genom delegerade akter och genomförandeakter.

I 8 kap. 6 § 1 djurskyddslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bl.a. offentlig kontroll. Regeringen har i 8 kap. 16 § 1 djurskyddsförordningen bemyndigat Jordbruksverket att meddela föreskrifter om den offentliga kontrollen. Jordbruksverket har med stöd av detta bemyndigande meddelat föreskrifter om den offentliga djurskyddskontrollen. Av föreskrifterna framgår bl.a. hur olika kontrollobjekt ska prioriteras.

Regeringen instämmer i promemorians bedömning att det även i fortsättningen kan finnas behov av detaljerade bestämmelser om kontrollen. Det kan även finnas behov av att meddela föreskrifter om sådan verksamhet som i den nya kontrollförordningen benämns annan offentlig verksamhet. Jordbruksverket har i dag t.ex. meddelat föreskrifter om register över kontrollobjekt. När det gäller uppgifter som utförs av statliga kontrollmyndigheter som länsstyrelserna kan dock föreskrifter om kontrollen eller verksamheten meddelas av regeringen med stöd av regeringens restkompetens i 8 kap. 7 § regeringsformen. Sådana föreskrifterna avser skyldigheter för myndigheterna och kräver därför inte bemyndigande i lag. För det fall uppgiften att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har överlämnats till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer behövs dock ett bemyndigande i lag. Det nuvarande bemyndigandet i 8 kap. 6 § 1 djurskyddslagen bör därmed omformuleras så att det avser föreskrifter om hur sådana organ och fysiska personer ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Gård & Djurhälsan AB påtalar att rätten till ett andra expertutlåtande enligt artikel 35 i den nya kontrollförordningen behöver säkerställas. Regeringen kan konstatera att artikel 35 gäller direkt och ska tillämpas av de behöriga myndigheterna vid den offentliga kontrollen. I den mån det

skulle behövas nationella bestämmelser som kompletterar kontrollförordningen kan de dock meddelas med stöd av det bemyndigande som nu föreslås. Det kan dock understrykas att rätten enligt artikel 35.1 gäller aktörer vars djur eller varor är föremål för provtagning, analys, testning eller diagnostik i samband med offentlig kontroll och avser möjlighet att begära granskning av dokumentationen om provtagningen, analysen, testningen eller diagnostiken av en annan erkänd expert med lämpliga kvalifikationer. Rätten innefattar därmed inte alla åtgärder eller bedömningar som görs av den behöriga myndigheten, utan bara vissa specifikt utpekade delar.

Föreskrifter om skyldighet för enskilda organ och fysiska personer att lämna information och ge in handlingar

I 8 kap. 6 § 2 djurskyddslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen att lämna information till den samordnande kontrollmyndighet som avses i 3 § samma kapitel. I avsnitt 15.1 föreslår regeringen att uttrycket kontrollorgan ska ersättas med organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Riksdagens ombudsmän påpekar att det är oklart hur handlingar som försvaras hos organ eller fysiska personer som agerar på delegation ska hanteras vid en begäran om handlingsutlämnande. Kontrollförordningen kräver att det finns arrangemang som säkerställer en effektiv och verkningfull samordning mellan de delegerande behöriga myndigheterna och de organ eller fysiska personer som utför delegerade uppgifter. I artikel 32 anges att organen och de fysiska personerna ska meddela resultaten av de uppgifter som utförts till den delegerande myndigheten. Om resultatet av en offentlig kontroll visar att bestämmelserna inte har efterlevts eller att det är sannolikt att så är fallet, ska den behöriga myndigheten omedelbart underrättas, såvida inte särskilda arrangemang mellan den behöriga myndigheten och organet med delegerade uppgifter anger något annat. För att tillgodose allmänhetens behov av insyn bör det införas ett nytt bemyndigande i 8 kap. 6 § djurskyddslagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva att ett organ eller en fysisk person som utför delegerade uppgifter ska vara skyldig att lämna information och ge in handlingar till den delegerande myndigheten, Handlingarna blir därmed allmänna och kan begäras ut. Ett förslag till en motsvarande reglering i miljöbalken av skyldighet att lämna information och handlingar till den delegerande myndigheten har lämnats av regeringen i propositionen Förbättrad tillsyn på miljöområdet, prop. 2019/20:137, s. 68–72.

15.5 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Regeringens förslag: Det ska införas ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna uppgifter om sin djurhållning till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en

fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Djur som används inom Försvarsmakten ska undantas från bestämmelsens tillämpningsområde.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. *Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM)* anser att de föreslagna undantagen i 8 kap. 17 § djurskyddslagen för djur som används inom Försvarsmakten är alltför långtgående och begränsar myndighetens ställning som behörig kontrollmyndighet. Relevant och ändamålsenligt att FIHM i likhet med övriga kontrollmyndigheter omfattas av krav på djurskyddsutbildad personal, Jordbruksverkets samordning, råd och hjälp, krav på underlättande för enskild verksamhetsutövare genom råd och information samt rättighet att få uppgifter om Försvarsmaktens djurhållning. Undantag bör därför bara göras för bestämmelserna i 8 kap. 5 §, 9 § tredje stycket, 10, 13 och 16 §§.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 10.2 i den nya kontrollförordningen finns krav på att de behöriga myndigheterna ska upprätta en förteckning över aktörer och hålla denna uppdaterad. Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa vilka kategorier av aktörer som ska undantas från kravet på förteckning (artikel 10.3). De aktörer som inte undantas från kravet är skyldiga att lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna vid tillämpningen av artikel 10.2. Aktörerna ska i detta syfte lämna uppgifter om åtminstone namn och juridisk form, vilken specifik verksamhet som de utför, inbegripet verksamhet som utförs genom distanskommunikation och uppgift om vilka platser som de kontrollerar (artikel 15.5). Aktörernas skyldighet enligt artikel 15 gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet utförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

En effektiv kontroll kräver att myndigheterna har tillgång till uppgifter om olika typer av kontrollobjekt. Uppgifterna behövs i första hand för att underlätta kontrollmyndigheternas planering av den regelbundna kontrollen. Bestämmelsen i artikel 15.5 i den nya kontrollförordningen om skyldighet att lämna uppgifter gäller direkt för aktörerna. Kontrollmyndigheterna kan dock ha behov av mer detaljerade uppgifter om djurhållningen än vad som ryms inom uppgiftsskyldigheten i artikel 15.5. Uppräkningen i artikel 15.5 om vilka uppgifter som ska lämnas är inte uttömmande. Av artikeln framgår inte heller när eller på vilket sätt som uppgifterna ska lämnas. Regeringen anser därför, i enlighet med promemorians bedömning, att det behövs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna sådana uppgifter till en kontrollmyndighet samt till organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter.

Myndigheternas hantering av förteckningar över aktörer är att anse som annan offentlig verksamhet. Föreskrifter om sådan verksamhet kan meddelas med stöd av det nya bemyndigande som föreslagits i avsnitt 15.4 i den utsträckning de avser organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som delegerats uppgifter. I övrigt krävs som angetts i avsnitt 15.4

inte bemyndigande i lag för reglering av register som enbart innebär skyldigheter för statliga myndigheter.

FIHM anser att de föreslagna undantagen i 8 kap. 17 § djurskyddslagen för djur som används inom Försvarmakten är alltför långtgående och begränsar myndighetens ställning som behörig kontrollmyndighet. Bestämmelsen i 8 kap. 17 § fick sitt nuvarande innehåll i sak genom en lagändring som trädde i kraft den 1 oktober 2017. Beträffande skälen för lagändringen, se propositionen Tillsyn och kontroll på hälso- och miljöområdet inom försvaret (prop. 2016/17:144, s. 40–43). Regeringen saknar underlag för att nu göra någon annan bedömning när det gäller den offentliga kontrollen av djur som används inom Försvarmakten. Med hänsyn till de begränsningar som redan finns när det gäller offentlig kontroll av den verksamhet som bedrivs inom Försvarmakten bedömer regeringen inte heller att det är nödvändigt eller lämpligt att föreskrifterna om skyldighet att lämna uppgift om djurhållning omfattar Försvarmakten. I enlighet med promemorians förslag bör det därför göras ett tillägg i 8 kap. 17 § djurskyddslagen så att djur som används inom Försvarmakten undantas från tillämpningsområdet för bemyndigandet.

I förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag finns bestämmelser som syftar till att underlätta företagens kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter. Förordningen är bl.a. tillämplig på Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna.

15.6 Föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna i den nya kontrollförordningen

Regeringens förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om vilka bestämmelser i den nya kontrollförordningen som ska tillämpas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om andra djurhållare än sådana som håller animalieproducerande djur och sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser yttrar sig i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Som konstateras i avsnitt 6.1 är det inte helt klart i vilken utsträckning den tidigare kontrollförordningen omfattar även andra djur än livsmedelsproducerande djur. I prop. 2005/06:128 gjorde regeringen bedömningen att djurskyddsintresset och därmed behovet av en god kontroll är detsamma för alla djur, oavsett syftet med djurhållningen. Det ansågs därför som lämpligt att låta bestämmelserna i den gällande kontrollförordningen gälla även för andra djurhållare än sådana som håller livsmedelsproducerande djur (se prop. 2005/06:128 s. 144 f.). Lagtekniskt löstes detta så att det i 25 a § i den dåvarande djurskyddslagen infördes ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vilka bestämmelser i den gällande kontrollförordningen som ska tillämpas vid offentlig kontroll av andra djurhållare än sådana som håller livsmedelsproducerande djur. Motsvarande bestämmelse finns i den nya djurskydds-

lagen (8 kap. 7 §). Det finns inte någon anledning att nu göra någon annan bedömning när det gäller behovet av kontroll än den som gjordes i prop. 2005/06:128.

I avsnitt 6.1 görs bedömningen att den nya kontrollförordningen har ett vidare tillämpningsområde än den tidigare kontrollförordningen på så sätt att den även omfattar kontroll av animalieproduktionens djur och transport av levande ryggradsdjur som har samband med ekonomisk verksamhet. Bemyndigandet i 8 kap. 7 § den nya djurskyddslagen bör därför, i enlighet med promemorians förslag, anpassas till detta. Bemyndigandet bör vidare kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka bestämmelser i den nya kontrollförordningen om annan offentlig verksamhet som ska tillämpas på djurhållare som inte omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde.

15.7 Återkallelse av kompetensbevis

Regeringens förslag: Det ska införas nya bestämmelser om att en kontrollmyndighet vid överträdelser av djurskyddslagstiftningen tillfälligt eller permanent får återkalla kompetensbevis som utfärdats enligt artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 och kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig över förslaget. *Länsstyrelsen i Hallands län* är positiv till bestämmelsen om fortsatta möjligheter att återkalla olika typer av kompetensbevis. *Sveriges lantbruksuniversitet* anser att det är mycket viktigt att en kontrollmyndighet vid överträdelser av djurskyddslagstiftningen tillfälligt eller permanent får återkalla kompetensbevis som utfärdats enligt artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 och kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om avlivning av djur finns i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning. Enligt denna förordning får avlivning av djur och därmed sammanhängande verksamhet endast utföras av personer som har lämplig kompetensnivå (artikel 7) och den behöriga myndigheten ska ansvara för att utfärda kompetensbevis för dessa personer (artikel 21). Om en person inte längre uppvisar tillräcklig kompetens kunde den behöriga myndigheten enligt tidigare lydelse av förordningen återkalla kompetensbeviset (artikel 22.1 c).

Offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel ska enligt artikel 18 i den nya kontrollförordningen inbegripa verifiering av kraven i förordning (EG) nr 1099/2009. Av artikel 159 i den nya kontrollförordningen framgår emellertid att artikel 22 i förordning (EG) nr 1099/2009 ska utgå. Artikeln har inte någon motsvarighet i den nya kontrollförordningen och, såvitt kan bedömas, har kommissionen inte heller fått befogenhet att anta delegerade akter eller genomförandeakter i frågan om återkallelse av aktuella kompetensbevis.

Bestämmelser om transport av djur finns i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97. Enligt denna förordning får en person agera som transportör endast om denne har ett tillstånd som utfärdats av en behörig myndighet (artikel 6.1). Därutöver finns krav på godkännande av transportmedel eller fartyg för djurtransport (artiklarna 7, 18 och 19) samt krav på kompetensbevis för förare och skötare (artiklarna 6.5 och 17.2). Sådana tillstånd, godkännanden och kompetensbevis kunde enligt tidigare lydelse av förordningen återkallas (artikel 26).

I artikel 21 i den nya kontrollförordningen anges vad den offentliga kontrollen för att säkerställa efterlevnaden av bestämmelserna om djurskydd när djur transporteras, särskilt bestämmelserna i förordning (EG) nr 1/2005, ska omfatta. Offentlig kontroll ska bl.a. ske vid långa transporter för att verifiera att det finns giltigt tillstånd för transportörer, giltigt intyg om godkännande för transportmedel och giltiga kompetensbevis för förare och skötare. Av artikel 154 i den nya kontrollförordningen framgår att artikel 26 i förordning (EG) nr 1/2005 ska utgå. Artikeln ska dock fortsätta tillämpas i stället för motsvarande bestämmelser i den nya kontrollförordningen till och med den 14 december 2022 eller ett tidigare datum som kommissionen får fastställa i en delegerad akt.

Bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad finns i artikel 138 i den nya kontrollförordningen. De behöriga myndigheterna ska vid bristande efterlevnad vidta åtgärder, bl.a. beordra att en förares kompetensbevis återkallas. Vidare kan godkännande av transportmedel eller transportörs tillstånd återkallas. (artikel 138.2 j).

Återkallelse av sådana kompetensbevis som avses i artikel 21 i förordning (EG) nr 1099/2009 och kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005 anges inte uttryckligen i artikel 138.

För att säkerställa att kontrollmyndigheterna har befogenhet att återkalla kompetensbevis som utfärdats enligt förordning (EG) nr 1099/2009 och skötarens kompetensbevis som utfärdats enligt förordning (EG) nr 1/2005 bedömer regeringen, i likhet med promemorian, att det bör föras in bestämmelser om detta i djurskyddslagen. För att undvika osäkerhet bör det säkerställas att ändringar av aktuella förordningar får omedelbart genomslag. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till de aktuella förordningarna görs dynamisk, dvs. avser förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Men hänsyn till vad som anges ovan om fortsatt tillämpning under viss tid av artikel 26 i förordning 1/2005 finns det dock anledning att reglera ikraftträdandet av bestämmelsen om återkallelse av skötarens kompetensbevis på ett annat sätt än övriga föreslagna lagändringar. Frågan behandlas i avsnitt 16 om ikraftträdande.

Godkännande av transportmedel, transportörs tillstånd och förarens kompetensbevis bedöms kunna återkallas med stöd av artikel 138.2 j i den nya kontrollförordningen.

15.8 Rätt till upplysningar och tillträde

Regeringens bedömning: Bestämmelserna om rätt för bl.a. kontrollmyndigheter och Europeiska kommissionen att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden och lokaler bör finnas kvar.

Regeringens förslag: Bestämmelserna om rätt till upplysningar och tillträde ska även gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen om officiella veterinärer. Bestämmelserna ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser yttrar sig särskilt i denna del. *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker promemorians förslag och bedömning. *Försvarsmakten* framhåller att den tillträdesrätt och rätt till dokumentation och information som den nya kontrollförordningen (artikel 116.3) ger Europeiska kommissionens och revisionsrättens inspektörer och experter medför en risk för att försvarshemligheter och annan skyddsvärd försvarsrelaterad information röjs. Det bör införas ett uttryckligt undantag för Försvarsmakten i nationell rätt, i syfte att förhindra spridning av information som riskerar försvarsförmågan.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: En kontrollmyndighet, ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen, Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som utsetts av kommissionen har i den utsträckning det behövs för kontrollen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, anläggningar och byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen och där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover (8 kap. 11–13 §§ djurskyddslagen).

Denna rätt kan jämföras med artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Enligt denna ska aktörerna, när behöriga myndigheter så kräver och i den utsträckning som det är nödvändigt för att genomföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, ge de behöriga myndigheternas personal tillgång till utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under aktörernas kontroll och deras omgivningar, deras datoriserade informationshanteringssystem, djur och varor under deras kontroll samt dokument och annan relevant information. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Artikel 15.1 bedöms vara direkt tillämplig i medlemsstaterna – även när uppgiften att utföra kontroll har delegerats till enskilda. Medan artikel 15.1 reglerar en skyldighet för aktörerna innehåller 8 kap. 11–13 §§ djurskyddslagen en motsvarande rätt för kontrollmyndigheterna, kontrollorganen, Europeiska kommissionen samt de inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. Av artikel 5.1 h i den nya kontrollförordningen framgår också att de behöriga myndigheterna ska ha rättsliga förfaranden för att säkerställa att personalen har tillträde till aktörernas byggnader med tillhörande mark och tillgång till deras dokumentation, så att de kan utföra sina uppgifter på ett korrekt sätt. Som det har redogjorts för i avsnitt 6.1 är

dessutom djurskyddslagen, till skillnad från den nya kontrollförordningen, tillämplig även på andra djurhållare än sådana som håller animalieproducerande djur och sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet. Det innebär att bestämmelserna om rätt till upplysningar och tillträde i djurskyddslagen är nödvändiga för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få upplysningar om och tillträde till t.ex. anläggningar där försöksdjur hålls när de utför djurskyddskontroll av sådana djur – i detta fall bedöms de inte kunna stödja denna rätt på artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i djurskyddslagen om rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde bör därför finnas kvar. I avsnitt 15.1 har dock regeringen föreslagit att rätten ska gälla organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter istället för kontrollorgan.

Försvarsmakten efterfrågar ett uttryckligt undantag för Försvarsmakten från den tillträdesrätt och rätt till dokumentation och information som den nya kontrollförordningen ger vissa EU-institutioner. Som konstaterats i avsnitt 9.9 (om ändringar i livsmedelslagen) faller också försvars- och säkerhetsområdet utanför de områden som kan harmoniseras enligt EU-fördraget. Enligt 8 kap. 17 § djurskyddslagen tillämpas inte heller 13 § samma kapitel om EU-kommissionens rätt till upplysningar och tillträde i fråga om djur som hålls inom Försvarsmakten (jfr prop. 2016/17:144, s. 42).

Skyldigheten i den nya kontrollförordningen gäller, som nämnts ovan, också i förhållande till officiella veterinärer. En officiell veterinär är en veterinär som genom anställning eller på annat sätt har utsetts av den behöriga myndigheten och som har lämpliga kvalifikationer för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i enlighet med denna förordning, och de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2. (artikel 3 i den nya kontrollförordningen). Det kan inte uteslutas att även privatpraktiserande veterinärer anlitas för att utföra viss kontroll eller annan verksamhet i egenskap av officiell veterinär. Regeringen anser därför, i likhet med promemorians bedömning, att rätten att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde enligt djurskyddslagen, på motsvarande sätt som föreskrivs om aktörernas skyldigheter i den nya kontrollförordningen, bör gälla för en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Officiella veterinärer som är anställda vid kontrollmyndigheterna omfattas däremot av kontrollmyndigheternas rätt till tillträde m.m.

Slutligen bedömer regeringen också, i enlighet med promemorians förslag, att rätten till upplysningar och tillträde ska gälla också vid utförande av annan offentlig verksamhet. Kontrollmyndigheten behöver tillträde bl.a. för att verkställa beslut om åtgärder vid bristande efterlevnad, t.ex. omhändertagande av djur. Genom den nya kontrollförordningen tydliggörs att sådana åtgärder faller utanför det som är offentlig kontroll och i stället utgör annan offentlig verksamhet. Det kan i sammanhanget nämnas att Polismyndigheten är skyldig att lämna den hjälp som behövs för att kontrollmyndigheten ska kunna utöva offentlig kontroll eller verkställa beslut enligt lagstiftningen (8 kap. 16 §). Det bör därför förtydligas att kontrollmyndigheten har en motsvarande rätt till tillträde. Det bör dock, precis som när det gäller offentlig kontroll, anges att rätten till tillträde gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verk-

samhet. Regeringen bedömer att bestämmelsen därigenom uppfyller kravet på proportionalitet och att rätten till tillträde i praktiken kommer att vara densamma som med nuvarande lydelse.

15.9 Skyldighet att lämna hjälp

Regeringens förslag: Det ska tydliggöras att bestämmelsen i den nya djurskyddslagen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Denna skyldighet ska även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker bestämmelsen om skyldighet att lämna hjälp samt att skyldigheten även ska gälla andra djurslag än dem som omfattas av kontrollförordningen och vid utförande av annan offentlig verksamhet. Inga andra remissinstanser yttrar sig särskilt över förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15.2 i den nya kontrollförordningen ska aktörerna, när offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet genomförs, bistå och samarbeta med personalen vid de behöriga myndigheterna för utförandet av uppgifterna. Aktörernas skyldighet enligt denna artikel gäller också om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet genomförs av bl.a. officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet (artikel 15.6).

Bestämmelsen i artikel 15.2 motsvarar vad som regleras i 8 kap. 15 § djurskyddslagen, där det framgår att den som är föremål för offentlig kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Som det har redogjorts för närmare i avsnitt 6.1 är djurskyddslagen, till skillnad från den nya kontrollförordningen, tillämplig även på andra djurhållare än sådana som håller animalieproducerande djur och sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet. Trots att artikel 15.2 och 15.6 är direkt tillämplig i medlemsstaterna är bestämmelsen i djurskyddslagen om skyldighet att lämna hjälp nödvändig för att kontrollmyndigheternas personal m.fl. ska få den hjälp som behövs för att de ska kunna genomföra djurskyddskontroll vid exempelvis anläggningar där försöksdjur hålls. Regeringen anser därför att denna bestämmelse bör därför finnas kvar som ett komplement till bestämmelsen i den nya kontrollförordningen. För att undvika en dubbelreglering med EU-rätten bör det i enlighet med promemorians förslag förtydligas att bestämmelsen om skyldighet att lämna hjälp ska tillämpas utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6. i den nya kontrollförordningen. På samma sätt som föreskrivs i förordningen bör skyldigheten att lämna hjälp enligt djurskyddslagen även gälla vid utförande av annan offentlig verksamhet. Med hänsyn till vikten av att den enskildes intressen upprätthålls, bör det säkerställas att ändringar av förordningen får omedelbart genomslag. Det är därför ändamålsenligt att hänvisningen till den aktuella artikeln i den nya kontrollförordningen görs

dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.10 Föreskrifter om avgifter

Regeringens förslag: Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgifter för offentlig kontroll ska kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för annan offentlig verksamhet. Djur som används inom Försvarsmakten ska inte längre undantas från delar av bemyndigandet.

Regeringens bedömning: Regeringen bör meddela föreskrifter om när avgift ska betalas för annan offentlig verksamhet som avser djur som används inom Försvarsmakten.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM)* anser inte att djur som används inom Försvarsmakten ska vara undantagna från bestämmelsen i 8 kap. 8 § djurskyddslagen med bemyndigande att föreskriva om avgifter. *Gård & Djurhälsan AB* anser att det bör finnas ett tak för hur stor avgiften kan bli. I djurskyddsärenden kan myndigheternas åtgärder vara omfattande och det är inte rimligt att enskilda ska bära stora kostnader för dem.

Det bör enligt *Livsmedelsverket* förtydligas att djurskyddskontrollen på slakterier till övervägande del är avgiftsfinansierad. *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget att bemyndigandet att meddela föreskrifter om avgifter utökas till att gälla annan offentlig verksamhet.

Skälen för regeringens förslag: I likhet med vad som gällde enligt den tidigare kontrollförordningen har medlemsstaterna enligt den nya kontrollförordningen i stor utsträckning möjlighet att välja om den offentliga kontrollen ska finansieras med avgifter eller med offentliga medel. Vissa kontroller, bl.a. av vissa varor och djur vid import, måste dock finansieras genom avgifter (artikel 78 och 79). I de fall det är obligatoriskt att ta ut en avgift reglerar förordningen vilka kostnader som avgifterna ska täcka och hur de ska beräknas (artikel 81 och 82).

Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna även säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78). Medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Medlemsstaterna kan välja om kostnaderna ska finansieras med avgifter eller med allmänna medel.

I dag finansieras den ordinarie djurskyddskontrollen i huvudsak genom allmänna medel. Vissa delar av djurskyddskontrollen finansieras dock med avgifter.

I 8 kap. 8 § djurskyddslagen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll samt i ärenden enligt lagen, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-

bestämmelser som lagen kompletterar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av myndigheter och av kontrollorgan.

De ärenden som omnämns i förarbetena till lagändringen av den tidigare djurskyddslagen är ärenden om t.ex. godkännande på förhand och besiktning av anläggningar och andra förvaringsutrymmen för försöksdjur, godkännande av ny teknik, registrering av djurtransportörer och tillstånd till användning av djur för vetenskapliga ändamål m.m. (prop. 2005/06:128 s. 99 och 327). Regeringen har i 8 kap. 17–18 och 20 §§ djurskyddsförordningen bemyndigat Jordbruksverket och Livsmedelsverket att meddela föreskrifter om att avgift ska betalas i vissa typer av ärenden som anges i förordningen.

När det gäller offentlig kontroll har regeringen, i 8 kap. 19 § djurskyddsförordningen, föreskrivit att avgift ska tas ut för kontroll som ursprungligen inte var planerad och som utförs antingen efter klagomål för att undersöka en påstådd brist eller som blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad konstaterats. Avgiftsskyldigheten följer i vissa delar direkt av den nya kontrollförordningen (artikel 79.2 c). Jordbruksverket får meddela föreskrifter om den avgift som ska betalas enligt bestämmelsen i 8 kap. 19 § och artikel 79.2 c.

Kostnader för vissa ärenden, t.ex. registrering av djurtransportörer, finansieras i dag med avgifter. Som *Livsmedelsverket* påpekar så är i dag också djurskyddskontrollen på slakterier till övervägande del avgiftsfinansierad. Även när det gäller kostnader för övrig annan offentlig verksamhet bör det enligt regeringens mening vara möjligt att ta ut avgifter. Genom den nya kontrollförordningen har det dessutom tydliggjorts att sådana åtgärder vid bristande efterlevnad, som naturligt hänger samman med kontrollen, inte är offentlig kontroll utan i stället annan offentlig verksamhet. Det kan därför finnas behov av att, när det tas ut avgift för offentlig kontroll, också kunna ta ut avgift för sådana åtgärder som utgör annan offentlig verksamhet och som har ett tydligt samband med kontrollen.

Uttrycket annan offentlig verksamhet ska i djurskyddslagen, enligt förslaget i avsnitt 15.1, avse all offentlig verksamhet som utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Därmed bör också ärenden omfattas av uttrycket annan offentlig verksamhet. Bemyndigandet i 8 kap. 8 § djurskyddslagen bör därför i enlighet med promemorians förslag innehålla en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet. Det är inte möjligt att, som *Gård & Djurhälsan AB* efterfrågar, sätta ett generellt tak på aktörernas kostnadsansvar. Eventuella begränsningar i kostnadsansvaret som är motiverade, och förenliga med den nya kontrollförordningen, får övervägas i samband med att föreskrifter om avgifter tas fram.

Djur som används inom Försvarsmakten är enligt bestämmelsen i 8 kap. 17 § djurskyddslagen undantagna från bemyndigandet att meddela föreskrifter om avgift för offentlig kontroll enligt 8 kap. 8 § första stycket 1. Offentlig kontroll av djur inom Försvarsmakten utförs enligt 8 kap. 8 § tredje stycket djurskyddsförordningen av FIHM. Det tas inte ut någon avgift för de uppgifter som utförs av FIHM. Däremot undantas inte Försvarsmakten från bemyndigandet att meddela föreskrifter om avgift i ärenden enligt djurskyddslagstiftningen i 8 kap. 8 § första stycket 2. Detta

innebär att föreskrifterna om avgift för bl.a. godkännande från etisk synpunkt för djurförsök enligt bemyndigandet i 8 kap. 17 § 5 djurskyddsförordningen också gäller Försvarsmakten.

Nu föreslås att bemyndigandet i 8 kap. 8 § i stället ska avse dels offentlig kontroll, dels annan offentlig verksamhet. Som angetts ovan innefattar annan offentlig verksamhet även ärenden enligt lagstiftningen. Uttrycket annan offentlig verksamhet har dock en vidare innebörd än uttrycket ärenden enligt bestämmelsen i 8 kap. 8 § första stycket 2 och omfattar t.ex. åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen som beslutas av den myndighet som utför offentlig kontroll. Det behöver därför tydliggöras på ett annat sätt vilka avgiftsföreskrifter som inte ska gälla inom Försvarsmakten.

Bestämmelsen i 8 kap. 17 § om att bemyndigandet i 8 kap. 8 § första stycket 1 inte ska tillämpas i fråga om djur som används inom Försvarsmakten bör därmed i enlighet med promemorians förslag tas bort, vilket överensstämmer med vad FIHM framför. I stället bör regeringen i djurskyddsförordningens bestämmelser om avgift tydliggöra att avgift inte heller fortsättningsvis ska betalas för offentlig kontroll och viss annan offentlig verksamhet som utförs av FIHM.

15.11 Tystnadsplikt

Regeringens förslag: Det ska införas en bestämmelse om tystnadsplikt i den nya djurskyddslagen med innebörden att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

Det ska införas en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen tillämpas i det allmännas verksamhet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att tystnadsplikt införs för organ med delegerade uppgifter, fysiska personer och officiella laboratorier eftersom offentlighets- och sekretesslagstiftningen inte är tillämplig utanför den offentliga sektorn. Inga andra remissinstanser yttrar sig särskilt när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.6.

Skälen för regeringens förslag: Som det redogörs för i avsnitt 6.6 finns det bestämmelser om tystnadsplikt i den nya kontrollförordningen för den som utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 8). För kontrollmyndigheter i det allmännas verksamhet görs i det avsnittet bedömningen att befintliga sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) tillgodoser kraven i den nya kontrollförordningen. Tystnadsplikten enligt artikel 8 ska emellertid även tillämpas på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier. Offentlighets- och sekretesslagstiftningen är, med vissa undantag, inte tillämplig utanför den offentliga sektorn. För att Sverige ska uppfylla den nya kontrollförordningens krav måste därför bestämmelser om tystnadsplikt för dessa organ, fysiska personer och officiella laboratorier införas.

Regeringen anser, i likhet med promemorians bedömning, att en bestämmelse om tystnadsplikt bör införas i djurskyddslagen. Bestämmelsen bör ange att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. I enlighet med promemorians förslag bör det också upplysas om att i det allmännas verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen tillämpas.

15.12 Överklagande

Regeringens bedömning: Beslut av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detta motiverar inte några ändringar i djurskyddslagen.

Regeringens förslag: Den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagade beslut som är meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Gård & Djurhälsan AB* framhåller att vid överklagande till förvaltningsdomstol bör även bedömningen i ett djurskyddsärende och inte bara hanteringen av ärendet kunna överklagas. Det bör också vara möjligt att begära omprövning hos den beslutande myndigheten. *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker att det är den delegerande myndigheten som ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol när det gäller överklagandebeslut. Se också allmänna synpunkter i avsnitt 6.3.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Enligt 11 kap. 2 § djurskyddslagen får andra beslut enligt lagen än beslut i ärenden om etiskt godkännande överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Som konstaterats i avsnitt 6.3 bör även beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Eftersom sådana beslut redan omfattas av den befintliga lydelsen av överklagandebestämmelsen finns det inte något behov av att ändra bestämmelsen i den delen. Förvaltningsdomstolens prövning innefattar, som *Gård & Djurhälsan AB* efterfrågar, även det överklagande beslutets materiella innehåll och de bedömningar som ligger till grund för beslutet. Möjligheten för den beslutande myndigheten att ändra sitt beslut (omprövning) framgår av 37–39 §§ förvaltningslagen (2017:900).

Som har konstaterats i avsnitt 6.3 bör det vara den delegerande myndigheten som för talan hos domstolen i fråga om överklagade beslut som är

meddelade av organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. En bestämmelse om detta bör därför, i enlighet med promemorians förslag, föras in djurskyddslagen.

I lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter finns bestämmelser om överklagande av beslut meddelade av bolag och andra enskilda organ, som enligt särskilda bestämmelser får överklagas till regeringen, till en förvaltningsdomstol eller till en förvaltningsmyndighet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas och till vilken instans ett överklagande ska ges in. Lagen gäller dock inte överklagande av beslut meddelade av fysiska personer. Regeringen instämmer i promemorians bedömning att det inte finns anledning att göra någon annan bedömning än att samma regler som gäller för överklagande av beslut som meddelats av organ med delegerade uppgifter bör gälla för överklagande av beslut som fattas av fysiska personer. Detta bör framgå av överklagandebestämelsen i djurskyddslagen.

15.13 Förvaltningslagens tillämpning när uppgifter delegeras

Regeringens förslag: Bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvar, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande samt vem som får överklaga ett beslut ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges lantbruksuniversitet* tillstyrker förslaget. Inga andra remissinstanser har yttrat sig särskilt när det gäller denna lag. Se allmänna synpunkter i avsnitt 6.4.

Skälen för regeringens förslag: Av 1 § förvaltningslagen (2017:900) framgår att lagen gäller handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna, dvs. lagen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som utför förvaltningsuppgifter. Som framgår av avsnitt 6.4 bedömer regeringen i likhet med promemorian att vissa av förvaltningslagens grundläggande bestämmelser bör vara tillämpliga när organ med delegerade uppgifter eller fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter utför offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det gäller förvaltningslagens bestämmelser om legalitet, objektivitet och proportionalitet (5 §), partsinsyn (10 §), jäv (16–18 §§), utredningsansvar (23 §), när man får lämna uppgifter muntligt (24 §), kommunikation (25 §), dokumentation av uppgifter (27 §), dokumentation av beslut (31 §), motivering av beslut (32 §), underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (33 och 34 §§), rättelse av skrivfel och liknande (36 §) samt vem som får över-

klaga ett beslut (42 §). En bestämmelse om förvaltningslagens tillämplighet bör därför föras in i djurskyddslagen.

15.14 Ändring av straffbestämmelse

Regeringens förslag: Överträdelse av den nya kontrollförordningen ska inte omfattas av straffbestämmelserna i djurskyddslagen.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås ingen avgränsning av straffbestämmelserna i förhållande till den nya kontrollförordningen.

Remissinstanserna yttrar sig inte om denna fråga.

Skälen för regeringens förslag: Av 10 kap. 4 § djurskyddslagen följer att överträdelse av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar är straffbelagda. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning. Som beskrivits i avsnitt 6.9 var syftet med den avgränsningen att utesluta straffansvar för överträdelse av skyldigheter för myndigheter enligt bl.a. den tidigare kontrollförordningen (jfr prop. 2005/06:128, s. 228 och 329). Straffbestämmelserna om tjänstefel och brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. brottsbalken bedöms på samma sätt som tidigare som tillräckliga för att sanktionera de överträdelse av den nya kontrollförordningen som personal på myndigheter kan göra sig skyldiga till vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Den nya kontrollförordningen innehåller dock några bestämmelser som innebär skyldigheter för enskilda. Enligt regeringens bedömning i avsnitt 6.9 bör inte heller överträdelse av dessa bestämmelser straffsanktioneras. Bestämmelsen i 10 kap. 4 § djurskyddslagen bör därför omformuleras så att det framgår att alla överträdelse av den nya kontrollförordningen utesluts från straffbestämmelsens tillämpningsområde och inte bara de som avser myndighetsutövning.

16 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Bestämmelsen i djurskyddslagen om att en kontrollmyndighet får återkalla kompetensbevis för skötare ska träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

De lagändringar som föreslås i övrigt ska träda i kraft den 1 mars 2021.

Promemorians förslag: Överensstämmer inte med regeringens. Promemorian föreslår ett ikraftträdande den 14 december 2019. Promemorian föreslår inte heller något särskild reglering avseende bestämmelsen om återkallelse av kompetensbevis för skötare.

Remissinstanserna: Inga remissinstanser yttrar sig i frågan.

Skälen för regeringens förslag: De förslag som lämnas i detta lagstiftningsärende syftar till att komplettera den nya kontrollförordningen som tillämpas sedan den 14 december 2019. Det är angeläget att de föreslagna lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt.

I avsnitt 15.7 föreslår regeringen en ny bestämmelse i djurskyddslagen om möjlighet för en kontrollmyndighet att återkalla kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005. Bestämmelsen syftar till att delvis ersätta artikel 26 i förordning (EG) nr 1/2005. Av artikel 154 i den nya kontrollförordningen framgår att artikel 26 i förordning (EG) nr 1/2005 ska utgå. Artikeln ska dock fortsätta tillämpas i stället för motsvarande bestämmelser i den nya kontrollförordningen till och med den 14 december 2022 eller ett tidigare datum som kommissionen får fastställa i en delegerad akt. Den nya bestämmelsen i djurskyddslagen bör, för att undvika en otillåten dubbelreglering i förhållande till den direkt tillämpliga EU-förordningen, träda i kraft först när artikel 26 i förordning (EG) nr 1/2005 inte längre ska tillämpas. Regeringen föreslår därför att bestämmelsen i 8 kap. 9 b § ska träda i kraft den dag som regeringen bestämmer. Datumet för ikraftträdande kan då anpassas till ett eventuellt beslut från kommissionen om att artikel 26 ska sluta att tillämpas tidigare än 14 december 2022.

17 Konsekvenser

17.1 Förslagen

17.1.1 Syftet med förslagen

Syftet med författningsförslagen är att anpassa svensk lagstiftning till bestämmelserna i den nya kontrollförordningen och säkerställa att EU-rätten får avsedd effekt. Förslagen till ändringar i berörda lagar är av olika karaktär. Vissa är rent redaktionella och medför därför inga konsekvenser. Andra ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att i sin tur reglera en fråga, s.k. normgivningsbemyndiganden. Konsekvenserna av dessa bemyndiganden beror på vad som beslutas i nästa led och är därför svåra att förutse.

De konsekvenser som följer av de direkt tillämpliga bestämmelserna i den nya kontrollförordningen beskrivs inte i detta konsekvensavsnitt.

17.1.2 Vilka berörs av förslagen?

Förslagen berör framförallt de kontrollmyndigheter, dvs. centrala förvaltningsmyndigheter, länsstyrelserna och kommunerna som kommer att tillämpa den nya kontrollförordningen. På området ekologisk produktion berör förslagen även de kontrollorgan som Livsmedelsverket och Jordbruksverket har delegerat kontrolluppgifter till.

Förslagen om avgifter och tillträde berör de aktörer som ska betala avgifter eller blir skyldiga att lämna tillträde till sina lokaler för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Även förslagen om skyldighet att lämna uppgifter berör dessa aktörer.

17.1.3 Alternativa lösningar

Den nya kontrollförordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna. Medlemsstaterna måste dock göra nödvändiga anpassningar av sin nationella lagstiftning för att behöriga myndigheter ska kunna tillämpa förordningen fullt ut. I vissa fall reglerar EU-förordningen skyldigheter för ”medlemsstaterna”, vilket medför behov av en nationell reglering som pekar ut ansvarig myndighet. Vidare innehåller kontrollförordningen direkt tillämpliga bestämmelser om att de behöriga myndigheterna får delegera vissa uppgifter i offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till enskilda organ eller fysiska personer. Det finns därför behov av att införa bestämmelser om handläggningen hos dessa organ eller fysiska personer. Det saknas rimliga alternativa lösningar till de föreslagna lagändringarna.

17.1.4 Överensstämmelse med EU-rätten

EU-förordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna. Bestämmelserna ger inte medlemsstaterna något utrymme att införa sär lösningar på så sätt att det är möjligt införa strängare regler eller att det ges en möjlighet att välja mellan olika alternativa lösningar. Ett undantag är dock finansieringen av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Förordningen innehåller bestämmelser om när det är obligatoriskt för de behöriga myndigheterna att ta ut avgift men i övriga fall får medlemsstaterna välja hur kontrollen och verksamheten ska finansieras.

17.1.5 Behov av speciella informationsinsatser

Information om förslagen till berörda aktörer har främst skett genom remittering av den promemoria som ligger till grund för förslagen i denna lagrådsremiss. Vidare lämnas information på ansvariga myndigheters webbplatser. Ändringarna berör företag och inte privatpersoner.

17.2 Sociala och miljömässiga konsekvenser

Förslagen bedöms inte ha några specifika miljömässiga konsekvenser. Förslagen bedöms inte heller ha några nämnvärda sociala effekter, t.ex. för jämlikhet, tillgänglighet, kultur, hälsa eller utbildning.

17.3 Påverkan på konkurrensförhållanden

Förslagen som avser att ge den nya EU-lagstiftningen effekt bedöms inte ha några särskilda effekter på förhållandena mellan stora, medelstora eller små företag.

17.3.1 Särskilda hänsyn till små företag

Vad gäller de materiella bestämmelser som föreslås i denna lagrådsremiss bedömer regeringen att det inte behövs några särskilda hänsynstaganden till små företag. När det gäller de föreslagna bemyndigandena för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet och om krav på egenkontroll är det svårt att bedöma om särskild hänsyn behöver tas till små företag då det beror på vilka föreskrifter som beslutas med stöd av normgivningsbemyndigandena.

17.4 Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

I avsnitt 9.11 görs bedömningen att det inte längre bör tas ut en årlig avgift för den ordinarie livsmedelskontrollen. En avgift bör i stället debiteras den enskilde efter utförd kontroll. Föreskrifter om obligatorisk efterhandsdebitering kommer att meddelas av regeringen i förordning.

Bedömningen att det bör införas en obligatorisk efterhandsdebitering av kontrollavgiften innebär en viss inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Enligt 14 kap. 3 § regeringsformen bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Det innebär att om ett förslag medför inskränkningar i den kommunala självstyrelsen ska en proportionalitetsbedömning göras av kommunernas självstyrelseintresse och ändamålet med förslaget.

Det nuvarande systemet med årlig kontrollavgift innebär att det kan gå mycket lång tid mellan det att avgiften betalas och kontrollen utförs. Detta riskerar att undergräva legitimiteten för avgifterna och livsmedelskontrollen. En övergång från årlig avgift till obligatorisk efterhandsdebitering av avgift syftar till att ge en tydligare koppling mellan avgifterna och kontrollen och till en ökad transparens. Detta är viktigt för tilltron till kontrollerna och avgifterna. Dessutom antas förslaget skapa incitament för enskilda aktörer att hålla kostnaderna för kontroll nere och leda till en mer kostnadseffektiv kontroll. Mot bakgrund av fördelarna med förslaget och att det endast innebär en begränsad inskränkning av den kommunala självstyrelsen väger intressena av att kunna debitera kontrollavgifter i efterhand över kommunernas intresse av att inte inskränka den kommunala självstyrelsen. En övergång från årlig avgift till obligatorisk efterhandsdebitering bedöms dock inte innebära någon ytterligare inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Även när det gäller det nuvarande systemet med årlig avgift styrs kommunerna genom föreskrifter i förordning. Syftet med en övergång till obligatorisk efterhandsdebitering bedöms inte kunna nås på ett för den kommunala självstyrelsen mindre ingripande sätt. Inskränkningen bedöms därför vara godtagbar.

17.5 Konsekvenser för enskilda aktörer

17.5.1 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Skyldigheten att lämna uppgifter berör livsmedelsföretagare och andra aktörer som omfattas av kontrollen enligt livsmedelslagen, t.ex. aktörer som producerar dricksvatten och företag som producerar eller tillhandahåller snus eller tuggtobak. Skyldigheten berör även aktörer som omfattas av kontrollen enligt lagen om foder och animaliska biprodukter, dvs. foderföretagare och den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter. I fråga om djurskyddslagen omfattar skyldigheten djurhållare. Vidare gäller skyldigheten för den som använder sig av skyddade beteckningar enligt lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt ekologiska aktörer enligt lagen om kontroll av ekologisk produktion.

En skyldighet för aktörer att lämna uppgifter följer redan av artikel 15 i den nya kontrollförordningen samt av bestämmelser i andra EU-förordningar, som t.ex. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004. De nu föreslagna normgivningsbemyndigandena preciserar och kompletterar EU-bestämmelserna förväntas bara få marginella effekter för aktörerna. Därmed bedöms bestämmelserna inte heller innebära några nämnvärda administrativa kostnader eller andra kostnader för företagen.

17.5.2 Föreskrifter om krav på egenkontroll

Det förtydligas att kravet på egenkontroll i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter gäller även för andra aktörer och inte bara livsmedelsföretagare.

I fråga om livsmedelslagen berörs andra aktörer än de som omfattas av uttrycket livsmedelsföretagare såsom detta begrepp har definierats i EUrätten, dvs. dricksvattenproducenter samt de som producerar eller tillhandahåller snus eller tobak.

Ändringen är ett tydliggörande och konsekvenserna förväntas därför bli marginella. Därmed bedöms bestämmelserna inte heller innebära några nämnvärda administrativa kostnader eller andra kostnader för företagen.

17.5.3 Skyldighet att lämna hjälp

I fråga om epizootilagen, zoonoslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, provtagningslagen och lagen om kontroll av ekologisk produktion innebär förslaget att de nationella bestämmelserna ersätts med upplysningsbestämmelser om regleringen i artikel 15. Detta medför i sig inte några konsekvenser för aktörerna.

I fråga om livsmedelslagen, lagen om kontroll av husdjur, m.m., lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livs-

medel och djurskyddslagen innebär förslaget att de nationella bestämmelserna dels ska tillämpas utöver EU-bestämmelserna, dels att de utvidgas till att även gälla under utförande av annan offentlig verksamhet. Denna ändring påverkar de aktörer som inte direkt omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde och skyldigheten enligt artikel 15 men som omfattas av de nationella lagarna, t.ex. dricksvattenproducenter och de som producerar snus eller tobak. I praktiken bedöms detta inte medföra några större skillnader för dessa aktörer jämfört med gällande rättsläge. Redan i dag utför kontrollmyndigheterna verksamhet som bedöms ingå i uttrycket annan offentlig verksamhet, som t.ex. provningar i ärenden om tillstånd, godkännande eller registrering. De kan även vidta olika åtgärder, som t.ex. att utfärda förelägganden vid bristande efterlevnad, som också anses ingå i detta uttryck. Eftersom ändringarna är mer eller mindre av redaktionell karaktär förväntas de i praktiken inte innebära några konsekvenser av betydelse för berörda aktörer. Därmed bedöms bestämmelserna inte heller innebära några nämnvärda administrativa kostnader eller andra kostnader för företagen.

17.5.4 Inköp under dold identitet

I livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter och lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel föreslås en möjlighet för kontrollmyndigheter att köpa in produkter under dold identitet i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav. Aktörerna berörs på så sätt att de inte får möjlighet att i förväg veta om en produkt köps av en konsument eller av en kontrollmyndighet. Förslaget bidrar till att kontrollen kan bli mer effektiv och verkningfull. Förslaget bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för enskilda aktörer i form av administrativa kostnader eller andra kostnader.

17.5.5 Avgifter

Bestämmelser om bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet föreslås införas i ett flertal lagar. Vidare görs bedömningen att aktörer inte längre bör betala en årlig avgift. På så sätt förväntas legitimiteten för avgiften öka och kopplingen mellan avgift och motprestation bli tydligare. Ett system med obligatorisk efterhandsdebitering av avgiften innebär att aktörerna endast behöver betala en kontrollavgift om en kontroll har utförts.

Enligt statistik från myndighetsrapporteringen 2016 uppgick antalet anläggningar som idag får årliga fakturor till 92 300. Antalet kontrollbesök som gjordes 2016 var cirka 85 700. Detta innebär att en fakturering av varje enskilt kontrollbesök skulle innebära att färre fakturor behöver skickas ut totalt sett, vilket skulle minska de totala administrativa kostnaderna för företagen. Om fakturering sker vid varje kontrollbesök kommer

de företag som pga. högre riskklassning får fler besök per år att få ökade administrativa kostnader och de företag som inte får besök varje år (pga. lägre riskklassning) att få lägre administrativa kostnader.

Det är i övrigt svårt att säga om och i så fall vilka konsekvenser det får att vissa bemyndiganden ändras så att det också blir möjligt att föreskriva om avgift för annan offentlig verksamhet. Utvidgningen innebär inte i sig att avgift rent faktiskt kommer att tas ut för andra åtgärder från myndigheternas sida än idag.

17.5.6 Rätt till upplysningar och tillträde

Rätten till upplysningar och tillträde föreslås omfatta även det som krävs för att genomföra annan offentlig verksamhet. Rätten gäller för alla som utför uppgifter inom offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, dvs. förutom kontrollmyndigheter även officiella veterinärer, organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som delegerats vissa uppgifter samt Europeiska kommissionen och inspektörer och experter som utsetts av kommissionen. På djurhälsoområdet föreslås rätten till tillträde och upplysningar även gälla för Europeiska revisionsrätten i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer EU-bestämmelserna på området och för kontroll av efterlevnaden av EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder.

Förslaget att utvidga rätten till upplysningar och tillträde så att rätten även omfattar annan offentlig verksamhet bedöms inte innebära några beaktansvärda konsekvenser för enskilda. Tillträdesrätten gäller i den utsträckning det är nödvändigt för den offentliga verksamheten. I praktiken bedöms det inte att tillträde kommer att begäras i andra situationer än idag. Därmed bedöms inte de administrativa kostnaderna för företagen eller andra kostnader påverkas.

17.6 Konsekvenser för domstolarna

Beslut som fattas enligt de berörda lagarna får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Enligt den nya kontrollförordningen kan delegering av uppgifter i offentlig kontroll ske både till ett eller flera organ med delegerade uppgifter och till en eller flera fysiska personer. Delegering kan också ske av uppgifter i annan offentlig verksamhet. På området ekologisk produktion har Livsmedelsverket och Jordbruksverket överlämnat uppgiften att utöva kontroll till kontrollorgan. På djurhälsoområdet finns också nationella regler om överlåtelse av vissa uppgifter på privata organ och veterinärer. På övriga områden har någon delegation enligt den gällande kontrollförordningen inte skett och det bedöms för närvarande inte heller finnas något behov av att delegera ytterligare uppgifter till organ eller fysiska personer. Bedömningen är därför att bestämmelserna om delegation i den nya kontrollförordningen inte kommer att innebära att fler

beslut än i dag kommer att överklagas. Förslaget bedöms därför inte få några beaktansvärda konsekvenser för domstolarna.

17.7 Konsekvenser för kontrollmyndigheter och kontrollorgan

17.7.1 Annan offentlig verksamhet

Det föreslås nya bestämmelser om myndigheternas ansvar att utföra annan offentlig verksamhet.

Förslaget innebär att kontrollmyndigheterna och i vissa fall andra statliga myndigheter ska ansvara för annan offentlig verksamhet i enlighet med vad regeringen bestämmer. Det behöver inte nödvändigtvis vara samma myndighet som bedriver offentlig kontroll som ansvarar för annan offentlig verksamhet inom ett särskilt område. Kontrollmyndigheterna utför dock redan i dag verksamhet som bedöms ingå i uttrycket annan offentlig verksamhet. Införandet av uttrycket har därför bedömts innebära ett förtydligande av hur vissa uppgifter som redan utförs av myndigheterna ska definieras, snarare än ett tillförande av nya uppgifter.

17.7.2 Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Bestämmelser som möjliggör för centrala kontrollmyndigheter att, i samråd med kommuner, besluta om frivillig överflyttning av annan offentlig verksamhet mellan myndighet och kommun föreslås införas i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter. Vidare föreslås att regeringen under vissa omständigheter ska kunna flytta över uppgifter i annan offentlig verksamhet från en kommun till en central kontrollmyndighet mot kommunens vilja.

Förslagen innebär att det kommer att vara möjligt att flytta ansvaret inte bara för offentlig kontroll, utan även för annan offentlig verksamhet från en kommun till Livsmedelsverket respektive Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämmer. Detta gäller även i motsatt riktning.

Förslaget gäller Livsmedelsverket, Jordbruksverket, andra statliga kontrollmyndigheter och kommuner men är av störst praktisk betydelse för kommuner som har svårt att hantera anläggningar med stor omfattning eller som är särskilt komplicerade och kräver kontrollkompetens som sällan finns hos kommunerna, särskilt inte i de mindre kommunerna.

Förslagen är en följd av att det nya uttrycket annan offentlig verksamhet införs i den nya kontrollförordningen. Förslagen kommer få till följd att andra uppgifter kommer att kunna omfördelas mellan kontrollmyndigheterna där det behövs, vilket kommer att kunna leda till en effektivare verk-

samhet. De nu föreslagna författningsändringarna borde således leda till ökade möjligheter till fullgod kontroll och annan offentlig verksamhet. Förslagen bedöms endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser.

17.7.3 Föreläggande riktat till kommuner och tvångsvis överflyttning

Nya bestämmelser om möjlighet för Livsmedelsverket att förelägga kommuner att avhjälpa brister i annan offentlig verksamhet föreslås i livsmedelslagen, lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel samt lagen om kontroll av ekologisk produktion. Motsvarande möjlighet för Jordbruksverket eller annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämmer föreslås i lagen om foder och animaliska biprodukter. Vidare föreslås bestämmelser om möjlighet för regeringen att på begäran tvångsvis flytta över ansvar för annan offentlig verksamhet från en kommun till den centrala kontrollmyndigheten i livsmedelslagen och lagen om foder och animaliska biprodukter. Regeringen får även besluta att ansvaret ska lämnas tillbaka till kommunen.

Förslagen berör Livsmedelsverket, Jordbruksverket, andra statliga kontrollmyndigheter som regeringen bestämt samt kommunerna. Under 2018 har hittills 40 kommunala kontrollmyndigheter fått förelägganden om att avhjälpa brister. Förslagen bedöms endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser för berörda myndigheter och kommuner.

17.7.4 Föreskrifter om annan offentlig verksamhet och om skyldighet att lämna information till den samordnande kontrollmyndigheten

Bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter inte bara om offentlig kontroll utan även om annan offentlig verksamhet föreslås införas i samtliga berörda lagar. Vidare föreslås i vissa lagar ett bemyndigande att meddela föreskrifter om skyldighet för organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter att lämna information till en samordnande kontrollmyndighet. Motsvarande bemyndigande finns redan i övriga lagar. Det föreslås också ett nytt bemyndigande i samtliga lagar för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ett organ eller fysiska personer att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

I praktiken får skyldigheten för organ och fysiska personer att lämna information och ge in handlingar inte några konsekvenser i dagsläget. När det gäller området ekologisk produktion kan nya föreskrifter medföra att handlingar som hittills inte överlämnats till den delegerande myndigheten ska ges in av kontrollorganet. Eftersom det är fråga om att ge in sådana handlingar som har samband med att resultatet av kontrollen ska redovisas, vilket är en uppgift som redan ligger på kontrollorganen, bedöms förslaget

inte få några stora konsekvenser för organens arbetsbörda. Bemyndigandet innebär en möjlighet att förtydliga hur de skyldigheter om rapportering som redan följer av artikel 32 i den nya kontrollförordningen ska fullgöras. Bemyndigandet att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet berör främst kontrollmyndigheterna. Kontrollmyndigheterna utför redan i dag verksamhet som bedöms ingå i uttrycket annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Införandet av uttrycket är således bara ett förtydligande av hur vissa uppgifter som redan i dag utförs av myndigheterna ska definieras, och syftar inte till att tillföra myndigheterna några nya uppgifter. Förslaget bedöms endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser.

17.7.5 Rätt till upplysningar och tillträde

Förslaget att utvidga rätten till upplysningar och tillträde så att rätten även omfattar annan offentlig verksamhet bedöms, som anges ovan när det gäller konsekvenser för enskilda, inte innebära några beaktansvärda konsekvenser. Tillträdesrätten gäller i den utsträckning det är nödvändigt för den offentliga verksamheten. Bedömningen är att befogenheten i praktiken inte kommer att utnyttjas i fler situationer än idag.

17.7.6 Återkallelse av kompetensbevis

För att säkerställa att kontrollmyndigheten har befogenhet att återkalla kompetensbevis som utfärdats enligt förordning (EG) nr 1099/2009 och förordning (EG) nr 1/2005 föreslås att en ny bestämmelse om detta förs in i djurskyddslagen.

Eftersom bestämmelsen föreslås ersätta befintliga motsvarigheter som upphävs kan detta inte ses som någon ändring i sak utan en ändring av redaktionell karaktär. Förändringen medför således inga konsekvenser i praktiken.

17.7.7 Tystnadsplikt

Bestämmelser om tystnadsplikt för den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet föreslås införas i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde.

Syftet är att komplettera bestämmelserna i artikel 8 i den nya kontrollförordningen och ge dessa effekt. Vissa bestämmelser om tystnadsplikt finns i offentlighets- och sekretesslagen med tillhörande förordning men dessa gäller inte utanför den offentliga sektorn. Därför föreslås kompletterande bestämmelser när t.ex. uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet har delegerats till enskilda organ. Om berörda personer bryter mot tystnadsplikten medför det straffansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

De som berörs av tystnadsplikten är främst fysiska personer som delegerats uppgifter eller personer som är eller har varit verksamma i organ med delegerade uppgifter eller i ett officiellt laboratorium.

17.7.8 Inköp under dold identitet

I livsmedelslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter och lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel föreslås en möjlighet för kontrollmyndigheter att under dold identitet köpa produkter i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Syftet med förslaget är bl.a. att undvika att de aktörer som kontrolleras förser myndigheten med ett s.k. golden sample, dvs. ett exemplar som aktören vet uppfyller kraven men som inte är representativt för aktörens produktion och därmed ger en vilseledande bild av aktörens efterlevnad av regelverket.

De kontrollmyndigheter som berörs är främst Livsmedelsverket, Jordbruksverket, länsstyrelserna och kommunerna. Förslaget bidrar till att kontrollen kan bedrivas effektivt och ändamålsenligt.

17.7.9 Rapporteringssystem för överträdelser

En bestämmelse om skyldighet för kontrollmyndigheter att ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen föreslås införas i de lagar som omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreslås vidare få rätt att meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

De som berörs av förslaget är främst kontrollmyndigheter. Förslaget bidrar till att myndigheterna kan upptäcka överträdelser av den nya kontrollförordningen, alltså brister i den offentliga kontrollen. Kostnaderna för utformningen av systemet bedöms inte vara större än att de kan hanteras inom givna resursramar. Förslaget bedöms även i övrigt endast medföra begränsade ekonomiska konsekvenser.

Avgiftsbemyndiganden

Bestämmelser om bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för annan offentlig verksamhet föreslås införas i ett flertal lagar. Vidare görs bedömningen att det inte längre bör tas ut en årlig avgift för den ordinarie livsmedelskontrollen. En avgift bör i stället debiteras den enskilde efter utförd kontroll. (se närmare under avsnitt 9.11).

Ändringarna berör, förutom avgiftsskyldiga företag, även kontrollmyndigheter som tar ut avgifter och myndigheter som reviderar kontrollmyndigheter. År 2016 genomfördes ungefär 85 700 kontrollbesök av kontrollmyndigheterna och 92 300 anläggningar fick en årlig faktura. Således innebär förslagen att färre antal fakturor kommer att skickas ut

vilket sänker den totala administrativa kostnaden för kontrollmyndigheterna. Myndigheterna kommer att behöva nya rutiner för fakturering då det inte längre är en periodiskt återkommande fakturering utan fakturering efter utförd kontroll. Administreringen av fakturor kommer att spridas ut jämnare över året istället för att ske samlat en gång per år. Förslagen kommer att ställa högre krav på kontrollmyndigheternas styrning och uppföljning av kontrollverksamheten för att säkerställa att personal finns tillgänglig och att planerad kontroll utförs. En övergång till efterhandsdebitering av avgiften för offentlig kontroll ökar möjligheten att lägga det faktiska kontrollbehovet till grund för avgiftsberäkningen och de företag som inte kontrolleras under ett år kommer inte heller att få någon faktura. Dessa omständigheter innebär att myndigheterna troligen kan lägga mindre tid på att svara på fakturafrågor från företagen. Det torde minska den administrativa kostnaden för både myndigheter och företag.

De ekonomiska konsekvenserna för myndigheterna av en övergång till obligatorisk efterhandsdebitering bedöms vara begränsade och kunna finansieras inom ram.

Det är i övrigt svårt att säga om och i så fall vilka konsekvenser det får att vissa bemyndiganden ändras så att det också blir möjligt att föreskriva om avgift för annan offentlig verksamhet. Utvidgningen innebär inte i sig att avgift rent faktiskt kommer att tas ut av myndigheterna för andra åtgärder än i dag.

18 Författningskommentar

18.1 Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

EU-bestämmelser som lagen kompletterar

1 a § Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som denna lag *kompletterar*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta *de* beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

I paragrafen anges vilka bestämmelser i unionsrätten som lagen kompletterar. Ändringarna innebär att EG-förordningar och EG-bestämmelser byts ut till EU-förordningar och EU-bestämmelser. Det görs även vissa språkliga ändringar.

Ord och uttryck

1 b § I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 7.1.

I *punkterna 1 och 2* införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll respektive annan offentlig verksamhet. Definitionerna innebär att med uttrycken ska förstås dels offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet såsom denna definieras i artikel 2 i den nya kontrollförordningen, dels sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av den nya kontrollförordningen utan enbart har stöd i lagen, t.ex. avseende sjukdomar som inte regleras i EU-lagstiftningen.

I *punkt 3* anges att uttrycket organ med delegerade uppgifter betyder samma sak i lagen som i den nya kontrollförordningen. Definitionen av uttrycket som finns i artikel 3 gäller alltså vid tillämpningen av lagen.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Tillämpning av förordning (EU) 2017/625

1 c § Förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas även i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller utanför förordningens tillämpningsområde.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Genom bestämmelsen görs den nya kontrollförordningen tillämplig på all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller inom lagens tillämpningsområde, dvs. även offentlig verksamhet som gäller sjukdomar som inte omfattas av krav på åtgärder enligt EU-lagstiftningen.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 § Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna (*kontrollmyndigheterna*) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Paragrafen reglerar vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I *första stycket* stryks uppräkningslistan av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen i 1 b §. Det görs också vissa språkliga ändringar.

I ett nytt *andra stycke* framgår vilka myndigheter som utför annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras i artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att kontrollera om det förekommer djursjukdomar, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar, utrota dessa djursjukdomar, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar. Det innebär att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet och vilken myndighet som ska utföra den i flera fall regleras i lagen, t.ex. i 4 a och 5 §§. I övrigt fördelar regeringen uppgifter mellan myndigheterna genom bestämmelser i förordning. Uppgifter som är annan offentlig verksamhet kan utföras av andra statliga myndigheter än kontrollmyndigheterna.

Det görs även vissa språkliga ändringar i paragrafen.

11 a § Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

I andra stycket ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även vissa språkliga ändringar.

Delegering av vissa uppgifter

11 b § 1 *I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.*

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 7.3.

I paragrafen finns en upplysning om de bestämmelser om delegering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ eller fysiska personer som finns i artiklarna 28–31 i den nya kontrollförordningen.

Bestämmelserna i kontrollförordningen kan tillämpas direkt av de behöriga myndigheterna.

Förvaltningslagens tillämpning

11 c § Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande och om vem som får överklaga ett beslut. Övervägandena finns i avsnitten 6.4 och 7.10.

Tystnadsplikt

11 d § Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 7.8.

I första stycket föreskrivs att den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter.

Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 e § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,
2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och
3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Paragrafen, som är ny, innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet samt om skyldighet att lämna information och ge in handlingar. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Bemyndigandet i *punkt 1* avser föreskrifter riktade till organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter. om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bemyndigandet i *punkt 2* avser föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket i egenskap av samordnande myndighet för offentlig kontroll.

Bemyndigandet i *punkt 3* avser föreskrifter om skyldighet att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som delegerat uppgiften. I den delen kompletterar bemyndigandet de skyldigheter som följer av artikel 32 i den nya kontrollförordningen.

Rätt till upplysningar och tillträde

12 § En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för den offentliga kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som *utför annan offentlig verksamhet*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bl.a. kontrollmyndigheters rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden och utrymmen. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelserna även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats som offentlig veterinär

enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

I *andra stycket* görs en ändring som innebär att befogenheterna i första stycket även gäller den som utför annan offentlig verksamhet. Ändringen innebär i praktiken ingen utvidgning i förhållande till den hittillsvarande lydelsen om att rätten att få upplysningar och tillträde gäller vid vissa uppräknade åtgärder. En myndighet som utför annan offentlig verksamhet kan vara en annan myndighet än en kontrollmyndighet.

Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i första och andra styckena kompletterar denna artikel.

Det hittillsvarande tredje stycket har med vissa ändringar flyttats till en ny paragraf, 12 a §.

EU-institutionernas rätt till upplysningar och tillträde

12 a § Bestämmelserna i 12 § gäller också för Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten och för inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer

1. de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, och

2. EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

Bestämmelserna i 12 § och första stycket ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om EU-institutioners rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden och utrymmen. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

I *första stycket*, som delvis motsvarar hittillsvarande 12 § tredje stycket, tydliggörs vilka institutioner i EU som har rätt till tillträde och upplysningar enligt 12 §, nämligen Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten samt inspektörer och experter som har utsetts av dessa institutioner. Det läggs till att deras rätt gäller i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer dels de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, dels EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

Vidare upplyses i *andra stycket* om att 12 § och första stycket om rätt till upplysningar och tillträde inte gäller när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att lämna hjälp

12 b § Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen

eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 7.7.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Genom den föreslagna bestämmelsen i 1 b § görs kontrollförordningen tillämplig på all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom lagens tillämpningsområde. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Paragrafen byter också beteckning från 12 a § till 12 b §.

Förelägganden

13 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får en kontrollmyndighet *besluta* de förelägganden som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

Förelägganden enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får förenas med vite.

I *första och andra styckena* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Styckena ändras också på så sätt att de endast anger "förelägganden" istället för "förelägganden och förbud". Rätten att besluta om förelägganden innefattar en möjlighet att besluta om förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen och prop. 2017/18:147 s. 333. Det görs även en språklig ändring. Allmänna bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Rättelse

13 a § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs också en språklig ändring.

Ersättning

15 § Staten *ska* ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller på grund av beslut som har meddelats med stöd av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*, drabbas av

1. förlust på grund av att husdjur eller andra än vilt levande djur avlivas eller dör till följd av *biverkningar* av vaccination eller av annan behandling,

2. kostnader på grund av saneringsåtgärder,

3. produktionsbortfall,

4. annan inkomstförlust än *produktionsbortfall*.

Ersättning för produktionsbortfall lämnas med femtio procent av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. I övrigt lämnas full ersättning.

Full ersättning för produktionsbortfall lämnas vid utbrott eller vid misstanke om utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även språkliga ändringar.

16 § Ersättning enligt denna lag kan jämkas om den ersättningsberättigade uppsåtligt eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten. Detsamma gäller om den ersättningsberättigade vägrar att rätta sig efter en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av lagen eller ett beslut som har meddelats med stöd av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även en språklig ändring.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *meddela föreskrifter* om att

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller *enligt* föreskrifter som *har meddelats* med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*,

2. *det* till grund för *ersättningen* för en sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 *ska* läggas ett visst högsta värde på djur eller annan egendom som *ska* ersättas,

3. ersättning enligt 15 § får lämnas enligt viss angiven schablon.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övriga ändringar är språkliga.

18 § Den som har deltagit i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* har rätt till ersättning av staten för arbete och tidsspillan samt för resa och uppehälle.

Den som har ställt *en* lokal eller utrustning till förfogande för de ändamål som anges i första stycket har rätt till ersättning av staten för sina kostnader och för förlorad avkastning eller nytta.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även språkliga ändringar.

Straffbestämmelser m.m.

20 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

2. bryter mot ett beslut enligt 4 §, 4 a § eller mot *en* föreskrift eller *ett* beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §, *eller*

3. bryter mot *bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel.*

I ringa fall *ska det* inte dömas till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vite.

Paragrafen innehåller straffbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 7.11.

Tredje stycket ändras på så sätt att det som ska avgöra när ett hinder mot att döma till straffansvar för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts.

Därutöver görs språkliga ändringar i *första* och *andra styckena*.

Överklagande m.m.

21 § Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En veterinärs beslut enligt 4 § får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 7.9.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser.

Andra stycket motsvaras av hittillsvarande tredje stycket.

Den nuvarande bestämmelsen i andra stycket flyttas oförändrad till 21 b § första stycket.

Därutöver görs språkliga ändringar i *första stycket*.

21 b § *Jordbruksverket ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.*

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 7.9.

Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar hittillsvarande 21 § andra stycket. Det görs endast språkliga ändringar.

Av *andra stycket* framgår att den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol om ett beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet överklagas.

I *tredje stycket* anges lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

22 § Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterat* ska gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övriga ändringar är språkliga.

18.2 Förslaget till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)

EU-bestämmelser som lagen kompletterat

1 a § Lagen kompletterat sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som denna lag *kompletterat*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta *de* beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även vissa språkliga ändringar.

Ord och uttryck

1 b § I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) *offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001,*

(EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 8.1.

I *punkterna 1 och 2* införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Definitionerna innebär att med uttrycken ska förstås dels offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet såsom denna definieras i artikel 2 i den nya kontrollförordningen, dels sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av den nya kontrollförordningen utan enbart har stöd lagen, t.ex. avseende sjukdomar som inte regleras i EU-lagstiftningen.

I *punkt 3* anges att uttrycket organ med delegerade uppgifter betyder samma sak i lagen som den nya kontrollförordningen. Definitionen av uttrycket som finns i artikel 3 gäller alltså vid tillämpningen av lagen.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Tillämpning av förordning (EU) 2017/625

1 c § Förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas även i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller utanför förordningens tillämpningsområde.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Genom bestämmelsen görs den nya kontrollförordningen tillämplig på all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller inom lagens tillämpningsområde, t.ex. även avseende sjukdomar som inte omfattas av krav på åtgärder enligt EU-lagstiftningen.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 § Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna (kontrollmyndigheterna) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Offentlig kontroll av att beslut i det enskilda fallet enligt 4 eller 5 § följs får också utövas av en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Paragrafen reglerar vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

I *första stycket* stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen i 1 b §. Det görs också vissa språkliga ändringar.

I ett nytt *tredje stycke* framgår att vilka myndigheter som utför annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras i artikel 2.2. i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att kontrollera om det förekommer djursjukdomar, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar, utrota dessa djursjukdomar, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar. Det innebär att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet och vilken myndighet som ska utföra den i flera fall regleras i lagen, t.ex. i 4 §. I övrigt fördelar regeringen uppgifter mellan myndigheterna genom bestämmelser i förordning. Uppgifter som innebär annan offentlig verksamhet kan utföras av andra statliga myndigheter än kontrollmyndigheterna.

Det görs även vissa språkliga ändringar i paragrafen.

8 a § Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

I *andra stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även språkliga ändringar.

Delegering av vissa uppgifter

8 b § *I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.*

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 8.3.

I paragrafen finns en upplysning om de bestämmelser om delegering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ eller fysiska personer som finns i artiklarna 28–31 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i kontrollförordningen kan tillämpas direkt av de behöriga myndigheterna.

Förvaltningslagens tillämpning

8 c § Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande och om vem som får överklaga ett beslut. Övervägandena finns i avsnitten 6.4 och 8.10.

Tystnadsplikt

8 d § Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmänna verksamheten tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 8.8.

I första stycket föreskrivs att den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter.

Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförfordningen. Artikel 8 gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I andra stycket upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 e § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,
2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och
3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Bemyndigandet i *punkt 1* avser föreskrifter riktade till organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter. om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bemyndigandet i *punkt 2* avser föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket i egenskap av samordnande myndighet för offentlig kontroll.

Bemyndigandet i *punkt 3* avser föreskrifter om skyldighet att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som delegerat uppgiften. I den delen kompletterar bemyndigandet de skyldigheter som följer av artikel 32 i den nya kontrollförordningen.

Rätt till upplysningar och tillträde

9 § En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för den offentliga kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som utför annan offentlig verksamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bl.a. kontrollmyndigheters rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden och utrymmen. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelserna även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats som offentlig veterinär enligt lagen om officiella veterinärer. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

I *andra stycket* görs en ändring som innebär att befogenheterna i första stycket även gäller den som utför annan offentlig verksamhet. Ändringen innebär i praktiken ingen utvidgning i förhållande till den hittillsvarande lydelsen om att rätten att få upplysningar och tillträde gäller vid vissa upp-

räknade åtgärder. En myndighet som utför annan offentlig verksamhet kan vara en annan myndighet än en kontrollmyndighet.

Det hittillsvarande tredje stycket har med vissa ändringar flyttats till en ny paragraf, 9 a §.

Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i första och andra styckena kompletterar denna artikel.

Övriga ändringar är språkliga.

EU-institutionernas rätt till upplysningar och tillträde

9 a § *Bestämmelserna i 9 § gäller också för Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten och för inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer*

1. de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, och

2. EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

Bestämmelserna i 9 § och första stycket ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om EU-institutioners rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden och utrymmen. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.

I *första stycket*, som delvis motsvarar hittillsvarande 9 § tredje stycket, tydliggörs vilka institutioner i EU som har rätt till tillträde och upplysningar enligt 9 §, nämligen Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten samt inspektörer och experter som har utsetts av dessa institutioner. Det läggs till att deras rätt gäller i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer dels de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, dels EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

Vidare upplyses i *andra stycket* om att 9 § och första stycket om rätt till upplysningar och tillträde inte gäller när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att lämna hjälp

9 b § *Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 8.7.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Genom den föreslagna bestämmelsen i 1 b § har kontrollförordningen gjorts tillämplig på all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom lagens tillämpningsområde. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Paragrafen byter också beteckning från 9 a § till 9 b §.

Förelägganden

10 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får en kontrollmyndighet *besluta* de förelägganden som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna ska* följas.

Förelägganden enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får förenas med vite.

I *första och andra styckena* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Styckena ändras också på så sätt att de endast anger ”förelägganden” istället för ”förelägganden och förbud”. Rätten att besluta om förelägganden innefattar en möjlighet att besluta om förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen och prop. 2017/18:147 s. 333. Det görs även en språklig ändring. Allmänna bestämmelser om vite finns i viteslagen.

Rättelse

10 a § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs också en språklig ändring.

Straffbestämmelser m.m.

12 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,
2. bryter mot ett beslut eller en föreskrift som har meddelats med stöd av 5 §, *eller*
3. vid fullgörande av uppgiftsskyldighet enligt 2 § 2 lämnar oriktiga uppgifter om något förhållande av betydelse, om inte gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

I ringa fall *ska det* inte dömas till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt första stycket för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

Paragrafen innehåller straffbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 8.11.

Tredje stycket ändras. Det som ska avgöra när ett hinder mot att döma till straffansvar för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömmande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts. Det hänvisas inte heller till ansvar enligt lagen utan enbart ansvar enligt första stycket.

Ändringarna i *första* och *andra styckena* är språkliga.

12 a § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning *eller andra bestämmelser i förordning (EU) 2017/625*.

I ringa fall *ska det* inte dömas till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt första stycket för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

Paragrafen innehåller straffbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 8.11.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Undantaget i sista meningen utökas också till att avse överträdelser av samtliga bestämmelser den nya kontrollförordningen, dvs. även sådana som inte avser myndighetsutövning.

Tredje stycket ändras. Det som ska avgöra när ett hinder mot att döma till straffansvar för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömmande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts.

Övriga ändringar i paragrafen är språkliga.

Överklagande m.m.

13 § Beslut av en enskild veterinär får överklagas *till* Jordbruksverket

Andra beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 8.9.

I *andra stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även språkliga ändringar i *första* och *andra styckena*.

13 a § Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 8.9.

Av första stycket framgår att den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol om ett beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet överklagas.

I andra stycket anges att lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

14 § Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* ska gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övriga ändringar är språkliga.

18.3 Förslaget till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804)

Ord och uttryck

2 § I denna lag betyder

1. *följande uttryck* samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedels-säkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet:

- livsmedel,
- stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan,
- primärproduktion,
- utsläppande på marknaden, och
- livsmedelsföretagare,

2. *uttrycket anläggning* samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien,

3. *uttrycket offentlig kontroll*

a) *offentlig kontroll* enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksam-

het för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

4. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

5. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen innehåller bestämmelser om definitioner av olika uttryck. Övervägandena finns i avsnitten 6.2 och 9.1.

I paragrafen införs en punktuppställning. Definitionerna av uttrycken i första och andra styckena förs oförändrade över till *punkterna 1 och 2*. I *punkterna 3 och 4* införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Definitionerna innebär att med uttrycken ska förstås dels offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt definitionerna i artikel 2 i den nya kontrollförordningen, dels sådan kontroll och offentlig verksamhet som inte omfattas av den nya kontrollförordningen utan enbart har stöd i livsmedelslagen, dvs. kontroll av snus, tuggtobak och dricksvatten före tappkranen. I *punkt 5* anges att uttrycket organ med delegerade uppgifter betyder samma sak i livsmedelslagen som i den nya kontrollförordningen. Den definition av uttrycket som finns i artikel 3 i kontrollförordningen gäller alltså vid tillämpningen av lagen. Uttrycket har samma betydelse oavsett om den offentliga kontrollen eller verksamheten utförs enligt den nya kontrollförordningen eller med stöd av livsmedelslagen.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

I övrigt görs vissa språkliga ändringar.

EU-bestämmelser som lagen kompletterar

5 § Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som denna lag *kompletterar*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta *de* beslut som behövs för att komplettera EU-bestämmelserna.

I paragrafen anges vilka bestämmelser i unionsrätten som lagen kompletterar. Ändringarna innebär att EG-förordningar och EG-bestämmelser byts ut till EU-förordningar och EU-bestämmelser. Övriga ändringar är språkliga.

Tillämpning av förordning (EU) 2017/625

5 a § Förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas även i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller utanför förordningens tillämpningsområde.

Första stycket gäller dock inte offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om sådant vatten och sådana produkter som jämföras med livsmedel enligt 3 § andra stycket.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Genom *första stycket* görs den nya kontrollförordningen tillämplig på all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller inom lagens tillämpningsområde, med undantag för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som anges i andra stycket. Kontrollförordningens bestämmelser blir därmed tillämpliga vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet avseende livsmedel där det finns en nationell särreglering, t.ex. vid kontroll av nationella krav på berikning av vissa baslivsmedel.

Av *andra stycket* framgår att kontrollförordningen inte ska tillämpas när det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet avseende dricksvatten i stadiet före tappkranen samt snus och tuggtobak, dvs. de områden som inte träffas av EU-rättens definition av livsmedel.

Föreskrifter om livsmedelsanläggningar

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att livsmedel får handhas eller släppas ut på marknaden endast i anläggningar som godkänts av kontrollmyndigheten, *och*
2. vilka krav som ska vara uppfyllda för att ett sådant godkännande ska beviljas.

Paragrafen innehåller bemyndiganden att meddela föreskrifter om livsmedelsanläggningar. Övervägandena finns i avsnitt 9.6

Ändringen innebär att hittillsvarande *punkt 3* som innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om registrering av anläggningar tas bort. Registrering av anläggningar betraktas som annan offentlig verksamhet enligt den nya kontrollförordningen. Ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet finns i 19 § första stycket 1.

Övriga ändringar är språkliga.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, efter att ha iakttagit anmälningsförfarandet i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung, meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från kraven i *EU-förordningarna*.

I paragrafen, som innehåller bemyndigande att meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från kraven i två angivna EU-förordningar, ändras EG-förordningarna till EU-förordningarna. Det görs även en språklig ändring.

Förbud mot att släppa ut livsmedel på marknaden

10 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar är det förbjudet att på marknaden släppa ut livsmedel som

1. inte uppfyller de krav och villkor som har föreskrivits eller beslutats med stöd av 6 § 2 och 3 och 8 §,

2. har handhåfts eller tidigare släppts ut på marknaden i en anläggning som inte har godkänts enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 § eller registrerats enligt de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar,

3. inte har godkänts eller anmälts i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar eller inte uppfyller villkoren i ett godkännande eller tillstånd,

4. innehåller ämnen som inte har godkänts eller som har förbjudits i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar, eller

5. innehåller ämnen i en halt som överskrider gränsvärden som har föreskrivits med stöd av lagen eller i de *EU-bestämmelser* som lagen kompletterar.

Första stycket gäller inte om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har föreskrivit något annat.

I första stycket byts EG-bestämmelser ut mot EU-bestämmelser. Det görs även språkliga ändringar.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 § Offentlig kontroll utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna (*kontrollmyndigheterna*) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

I paragrafen regleras vilka myndigheter som är kontrollmyndigheter. Övervägandena finns i 9.2.

I *första stycket* stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår numera av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i 2 §. Den närmare fördelningen av kontrolluppgifter mellan de statliga myndigheterna och kommunerna meddelas av regeringen i förordning.

I ett nytt *andra stycke* framgår vilka myndigheter som utför annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras i artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar. I vissa fall regleras i lagen att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna, se t.ex. 22 § om förelägganden och förbud. Regeringen fördelar i övrigt uppgifterna mellan myndigheterna genom bestämmelser i förordning. I de flesta fall kommer den myndighet som utövar offentlig kontroll också vara den myndighet som utför sådana uppgifter som är annan offentlig verksamhet. Uppgifter som innebär annan offentlig verksamhet kan dock även utföras av andra statliga myndigheter än kontrollmyndigheterna.

Bestämmelsen i det hittillsvarande andra stycket om att en kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet flyttas oförändrade till ett nytt *tredje stycke*.

Övriga ändringar är språkliga.

Delegering av vissa uppgifter

11 a § I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 9.3.

I paragrafen finns en upplysning om de bestämmelser om delegering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ eller fysiska personer som finns i artiklarna 28–31 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i kontrollförordningen kan tillämpas direkt av kontrollmyndigheterna.

12 § Livsmedelsverket och, i fråga om länet, länsstyrelsen samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet, om inte regeringen föreskriver något annat.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

I *andra stycket* byts EG-bestämmelser ut mot EU-bestämmelser. Det görs även en språklig ändring.

13 § Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* verka för att överträdelser av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*, beivras.

I paragrafen byts EG-bestämmelser ut mot EU-bestämmelser. Det görs även språkliga ändringar.

Förvaltningslagens tillämpning

13 a § Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.4 och 9.16.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande och om vem som får överklaga ett beslut.

Tystnadsplikt

14 a § Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmänna verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 9.12.

I första stycket föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter.

Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller inte bara myndigheter utan även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

15 § Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om* en viss anläggning ska flyttas över från kommunen till verket. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Livsmedelsverket får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen, om verket och kommunen är överens om det.

Paragrafen innehåller bestämmelser om frivillig överflyttning av ansvaret för offentlig kontroll från en kommun till Livsmedelsverket. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Ett tillägg görs i *första stycket* om att även annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen över berörd anläggning kan flyttas över.

Ändringen i *andra stycket* innebär att annan offentlig verksamhet som har flyttats över till verket också kan lämnas tillbaka till kommunen på samma sätt som gäller för offentlig kontroll.

Övriga ändringar är språkliga.

16 § Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om* en viss anläggning ska flyttas från Livsmedelsverket till en kommun.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om frivillig överflyttning av offentlig kontroll av en viss anläggning från Livsmedelsverket till en kommun. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Ett tillägg görs om att även annan offentlig verksamhet som hänger samman med den offentliga kontrollen kan flyttas över.

Övriga ändringar är språkliga.

17 § Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* när det gäller en viss anläggning, får regeringen på ansökan av Livsmedelsverket besluta att ansvaret för den offentliga kontrollen *och för den offentliga verksamheten i fråga om* den anläggningen ska flyttas över till Livsmedelsverket.

Regeringen får besluta att *ansvaret* ska lämnas tillbaka till kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tvångsvis överflyttning av ansvaret för offentlig kontroll av en viss anläggning från en kommun till Livsmedelsverket när kommunen grovt eller under längre tid har åsidosatt

sin kontrollskyldighet när det gäller den anläggningen. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Ett tillägg görs i *första stycket* om att sådan tvångsvis överflyttning även kan ske när kommunen har åsidosatt sin skyldighet att utföra annan offentlig verksamhet när det gäller en viss anläggning.

Ändringen i *andra stycket* innebär att regeringen får besluta att ansvaret för sådan annan offentlig verksamhet som har flyttats över till verket ska lämnas tillbaka till kommunen.

Övriga ändringar är språkliga.

Förelägganden riktade till kommuner

18 § Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *ska* innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen *ska* kunna avhjälpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Livsmedelsverket får förelägga en kommun, som inte fullgör de skyldigheter som följer av dess kontrolluppdrag, att avhjälpa bristen. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

Ändringen innebär att Livsmedelsverket får förelägga kommunen att avhjälpa bristen även när kommunen inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra annan offentlig verksamhet.

Övriga ändringar är språkliga.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet ska* bedrivas,
2. skyldighet för en kontrollmyndighet, *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 12 § första stycket,
3. *skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften,*
4. skyldighet för livsmedelsföretagare *och andra verksamhetsutövare* att utöva en egenkontroll av verksamheten *som är lämplig utifrån* verksamhetens art, *och*
5. skyldighet för den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten att inhämta kontrollmyndighetens godkännande av faroanalyser och förslag till egenkontrollprogram.

Paragrafen innehåller bemyndiganden att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och om vissa skyldigheter för kontrollmyndigheter och enskilda. Övervägandena finns i avsnitten 9.6 och 9.7.

I *punkt 1* görs ett tillägg om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Bemyndigandet gäller föreskrifter om offentlig

kontroll och annan offentlig verksamhet som riktar sig till kommuner, organ eller fysiska personer. Föreskrifter om de statliga myndigheternas uppgifter kan meddelas med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

I *punkt 2* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Bemyndigandet i *punkt 3* är nytt och avser föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som delegerat uppgiften. I den delen kompletterar bemyndigandet de skyldigheter som följer av artikel 32 i den nya kontrollförordningen.

Punkt 4 motsvarar i huvudsak den hittillsvarande punkten 3. Det förtydligas att bemyndigandet ifråga om skyldighet för livsmedelsföretagare att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten även omfattar andra verksamhetsutövare. Sådana verksamhetsutövare kan vara dricksvattenproducenter och aktörer som tillverkar snus eller tuggtobak. Det görs även språkliga ändringar.

Ändringen av paragrafen innebär vidare att bestämmelsen i *punkt 5* tas bort och flyttas till den nya 19 a §.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

19 a § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. uppgiftsskyldighet för den som lämnar djur till slakt, och
2. skyldighet för livsmedelsföretagare och andra verksamhetsutövare att lämna uppgifter om sina anläggningar eller verksamheten i övrigt till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitt 9.8.

Bemyndigandet i *punkt 1* om rätt att meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för den som lämnar djur till slakt har oförändrat flyttats från 19 § 5.

I *punkt 2* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för livsmedelsföretagare och andra verksamhetsutövare att lämna uppgifter om anläggningar eller sin verksamhet i övrigt till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Rätt till upplysningar och tillträde

20 § En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har, i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Första stycket gäller också för *Europeiska kommissionen* och för inspektörer och experter som utsetts av *kommissionen*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt att på begäran få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover. Övervägandena finns i avsnitt 9.9.

Ändringen i *första stycket* innebär att bestämmelsen även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats som officiell veterinär enligt lagen om officiella veterinärer. Uttrycket ”kontrollorgan” ersätts vidare med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Första stycket ändras också på så sätt att rätten till upplysningar och tillträde även gäller när annan offentlig verksamhet utförs. Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen om rätt till upplysningar och tillträde kompletterar denna artikel.

I *andra stycket* tydliggörs att det är Europeiska kommissionen och inspektörer och experter som utsetts av kommissionen som omfattas av rätten enligt första stycket.

Skyldighet att lämna hjälp

21 § Den som är föremål för offentlig kontroll *eller annan offentlig verksamhet ska, utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625, lämna* den hjälp som behövs för att kontrollen *eller verksamheten ska kunna utföras*.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om enskildas skyldighet att lämna hjälp till kontrollmyndigheterna. Övervägandena finns i avsnitt 9.10.

Ändringen innebär att det tydliggörs att när det gäller offentlig kontroll och offentlig verksamhet som utförs enligt den nya kontrollförordningen ska i första hand motsvarande bestämmelse i artikel 15.2 och 15.6 i förordningen tillämpas. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Det görs även ett tillägg som innebär att skyldigheten att lämna hjälp även gäller för den som är föremål för annan offentlig verksamhet.

Övriga ändringar är språkliga.

Förelägganden

22 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* eller vad som särskilt anges i 18 § får en kontrollmyndighet *besluta* de förelägganden som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna ska* följas.

I paragrafen byts EG-bestämmelser ut mot EU-bestämmelser. Vidare ändras bestämmelsen på så sätt att den endast anger att en kontrollmyndig-

het får besluta ”förelägganden” istället för ”förelägganden och förbud”. Rätten att besluta om förelägganden innefattar en möjlighet att besluta om förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen och prop. 2017/18:147, s. 333.

Det görs även språkliga ändringar.

Vite

23 § Förelägganden enligt 22 § eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterat* får förenas med vite.

Ändringen är en följdändring av att 22 § föreslås reglera möjligheten att meddela ”förelägganden” istället för ”förelägganden och förbud”. Allmänna bestämmelser om vite finns i viteslagen. I paragrafen byts också EG-bestämmelser ut mot EU-bestämmelser.

Inköp under dold identitet

23 a § *En kontrollmyndighet får köpa in livsmedel under dold identitet om det är nödvändigt för att kontrollera att livsmedlet uppfyller kraven i*

- 1. föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och*
- 2. EU-förordningar som lagen kompletterat.*

Verksamhetsutövaren ska underrättas om det inköp som har skett under dold identitet och om resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.7 och 9.13.

I *första stycket* ges kontrollmyndigheterna ett uttryckligt lagstöd för att köpa in livsmedel under dold identitet för att kontrollera att de uppfyller gällande krav. Med att identiteten är dold avses att det vid tillfället för köpet inte framgår att detta genomförs av en kontrollmyndighet. Bestämmelsen är tillämplig både vid inköp som kontrollmyndigheten gör via distanskommunikation och vid kontroller på plats. Bestämmelsen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som har delegerats kontrolluppgifter.

En förutsättning för att kontrollmyndigheten ska få genomföra köp under dold identitet är att det är nödvändigt för att kunna kontrollera att ett livsmedel uppfyller gällande krav.

Om ett livsmedel som har köpts under dold identitet inte uppfyller gällande krav kan ingripanden eller sanktioner från myndighetens sida aktualiseras. Om det finns anledning att tro att ett brott har begåtts kan också en förundersökning inledas.

Enligt *andra stycket* ska verksamhetsutövaren underrättas om det inköp som skett under dold identitet och om resultatet av kontrollen så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse. Underrättelse ska ske oberoende av om myndigheten har uppmärksammat brister i efterlevnaden av regelverket eller inte.

I artikel 36 i den nya kontrollförordningen finns särskilda regler som ska följas när offentlig kontroll utförs på varor som köpts in under dold identitet.

Rapporteringssystem för överträdelser

23 b § En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innebär en skyldighet för kontrollmyndigheterna att ha rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen kompletterar artikel 140 i den nya kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 9.14.

Särskilda ingripanden m.m.

24 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får en kontrollmyndighet ta hand om en vara som

1. har släppts ut på marknaden, eller som uppenbart är avsedd att släppas ut på marknaden, i strid med 10 § eller de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*, eller

2. avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 22 §, om förelägandet eller förbudet inte följs.

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under överinseende av kontrollmyndigheten göra varan duglig till livsmedel eller använda den för något annat ändamål. Annars *ska* kontrollmyndigheten låta förstöra varan på ägarens bekostnad.

Kontrollmyndigheten *ska*, på ägarens bekostnad, låta förstöra också sådana varor som omfattas av ett förbud enligt föreskrifter *som har meddelats* med stöd av 6 § 6, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

I första stycket byts EG-bestämmelser ut mot EU-bestämmelser. Övriga ändringar är språkliga.

Rättelse

26 § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

I paragrafen ändras byts EG-bestämmelser ut mot EU-bestämmelser. I övrigt görs en språklig ändring.

Avgifter

28 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter* för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *sådana avgifter*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av de avgifter som tas ut av *en statlig myndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 9.11.

I *första stycket* har punktuppställningen tagits bort. Preciseringsen av vilken kontroll som avses har strukits. I stället gäller definitionen av offentlig kontroll som finns i 2 §. Vidare har den ändringen gjorts att föreskriftsrätten gäller avgifter för annan offentlig verksamhet i stället för som hittills prövning och registrering. Utöver prövning och registrering rymmer uttrycket annan offentlig verksamhet bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att det nuvarande bemyndigandet att meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som tas ut av kontrollorgan istället ska gälla avgifter som tas ut av ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Övriga ändringar är språkliga.

Straffbestämmelser

29 § Till böter döms den som, om gärningen inte ska leda till ansvar enligt 28 a §, med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 5 § tredje stycket, 6, 7, 8 eller 9 §,
2. bryter mot 10 § första stycket, eller
3. inte fullgör sina skyldigheter enligt 20 § första stycket 1.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar*. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning *eller andra bestämmelser i förordning (EU) 2017/625*.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Paragrafen innehåller straffbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitten 6.9 och 9.17.

Ändringen i *andra stycket* innebär att även andra bestämmelser i kontrollförordningen än bestämmelser om myndighetsutövning undantas från straffbestämmelsens tillämpningsområde.

Det görs även en språklig ändring.

Överklagande m.m.

32 § Livsmedelsverkets beslut i ett enskilt fall får överklagas till allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats

1. enligt denna lag,
2. enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller
3. enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet, av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om

officiella veterinärer, av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut av Livsmedelsverket eller någon annan statlig förvaltningsmyndighet får överklagas till regeringen. För att konsumenternas intresse ska kunna tillvaratas inom livsmedelsområdet får ett sådant beslut överklagas av en organisation som är att anse som central arbetstagarorganisation enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller en motsvarande sammanslutning på arbetsgivarsidan.

I paragrafen finns bestämmelser om överklagande.

I *första stycket* byts EG-bestämmelser ut mot EU-bestämmelser.

I *andra stycket* görs ett tillägg av vilket det framgår att även beslut av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 9.15.

Tredje stycket motsvaras av hittillsvarande fjärde stycket. Bestämmelsen i det hittillsvarande tredje stycket om att Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär flyttas till en ny bestämmelse i 32 a §.

Bestämmelsen i *fjärde stycket* motsvaras av hittillsvarande femte stycket.

32 a § Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 9.15.

Bestämmelsen i *första stycket* om att Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär har oförändrats flyttats från 32 § tredje stycket.

Av *andra stycket* framgår att den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol om ett beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet överklagas.

I *tredje stycket* anges att lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den

lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

18.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

Lagens syfte och tillämpningsområde

2 § I denna lag betyder

1. uttrycken foder och utsläppande på marknaden av foder samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet,

2. uttrycket primärproduktion av foder samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien,

3. uttrycken animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt utsläppande på marknaden av dessa produkter samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), och

4. följande uttryck samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växt-skydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll):

- offentlig kontroll,
- annan offentlig verksamhet, och
- organ med delegerade uppgifter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om definitioner av olika uttryck. Övervägandena finns i avsnitten 6.2 och 10.1.

I paragrafen införs en punktuppställning. Definitionerna av uttrycken i första till tredje styckena förs oförändrade över till *punkterna 1–3*.

I *punkt 4* införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter. Definitionerna innebär att uttrycken ska betyda samma sak som i den nya kontrollförordningen. Det innebär att definitionerna av uttrycken i artiklarna 2 och 3 i kontrollförordningen gäller vid tillämpningen av lagen. Hänvisningen till

den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

I övrigt görs vissa språkliga ändringar.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

12 § Offentlig kontroll utövas av Statens jordbruksverk, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna (*kontrollmyndigheterna*) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

I paragrafen regleras vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

I *första stycket* stryks uppräkningsdelen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen i artikel 2 i förordning (EU) 2017/625. En hänvisning till den definitionen finns i 2 §.

I ett nytt *andra stycke* framgår vilka myndigheter som utför annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras i artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar. I vissa fall regleras i lagen att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna, se t.ex. 23 § om förelägganden och förbud. Regeringen fördelar i övrigt uppgifterna mellan myndigheterna genom bestämmelser i förordning. I de flesta fall kommer den myndighet som utövar offentlig kontroll också vara den myndighet som utför sådana uppgifter som är annan offentlig verksamhet. Uppgifter som innebär annan offentlig verksamhet kan dock även utföras av andra statliga myndigheter än kontrollmyndigheterna.

Bestämmelsen i hittillsvarande andra stycket om att en kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet flyttas oförändrad till ett nytt *tredje stycke*.

Bestämmelsen i hittillsvarande tredje stycket om att regeringen får meddela föreskrifter om att kontrolluppgifter får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet upphävs. Regeringen kan meddela sådana föreskrifter med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen.

Övriga ändringar är språkliga.

Delegering av vissa uppgifter

12 a § 1 förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 10.3.

I paragrafen finns en upplysning om de bestämmelser om delegering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ eller fysiska personer som finns i artiklarna 28–31 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i kontrollförordningen kan tillämpas direkt av kontrollmyndigheterna.

Förvaltningslagens tillämpning

12 b § Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,*
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och*
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.*

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.4 och 10.16.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande och om vem som får överklaga beslut.

Tystnadsplikt

15 § Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmänna verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 10.12.

I *första stycket* föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter.

Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

16 § Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning eller en verksamhet ska flyttas över från kommunen till verket eller myndigheten*. Ett sådant beslut får fattas om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl

Jordbruksverket eller myndigheten får besluta att *ansvaret ska lämnas tillbaka till kommunen*, om verket eller myndigheten och kommunen är överens om det.

Paragrafen innehåller bestämmelser om frivillig överflyttning av offentlig kontroll av en viss verksamhet från en kommun till Jordbruksverket eller annan statlig kontrollmyndighet. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

Ändringen i *första stycket* innebär att ett tillägg görs om att även annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen kan flyttas över. Vidare görs ett förtydligande så att det av bestämmelsen framgår att en överflyttning av uppgifter kan avse inte bara en viss verksamhet utan även en "viss anläggning". Ändringen är språklig och någon skillnad i sak är inte avsedd.

Ändringen i *andra stycket* innebär att sådan annan offentlig verksamhet som har flyttats över till verket eller myndigheten också kan lämnas tillbaka till kommunen.

Övriga ändringar är språkliga.

17 § Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *ansvaret för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning ska flyttas från verket eller myndigheten till en kommun*.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om frivillig överflyttning av offentlig kontroll av en viss anläggning från Jordbruksverket eller en annan statlig myndighet till en kommun. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

Ett tillägg görs i paragrafen om att även annan offentlig verksamhet som sammanhänger med kontrollen kan flyttas över.

Övriga ändringar är språkliga.

18 § Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* när det gäller en viss *anläggning eller verksamhet*, får regeringen, på ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag, besluta att ansvaret för *den offentliga kontrollen och den offentliga verksamheten i fråga om den anläggningen eller verksamheten ska* flyttas över till Jordbruksverket eller myndigheten.

Regeringen får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tvångsvis överflyttning av ansvaret för offentlig kontroll av en viss verksamhet från en kommun till Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Ändringen i *första stycket* innebär att ett tillägg görs om att tvångsvis överflyttning av uppgifter även kan ske när kommunen har åsidosatt sin skyldighet att utföra annan offentlig verksamhet. Vidare görs ett förtydligande så att det av bestämmelsen framgår att en överflyttning av uppgifter kan avse inte bara en verksamhet utan även en ”viss anläggning”. Ändringen är språklig och någon skillnad i sak är inte avsedd.

Ändringen i *andra stycket* innebär att regeringen får besluta att ansvaret för sådan annan offentlig verksamhet som har flyttats över till verket eller myndigheten ska lämnas tillbaka till kommunen.

Förelägganden riktade till kommuner

19 § Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, får Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *ska* innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket eller myndigheten anser nödvändiga för att bristen *ska* kunna avhjälpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet får förelägga en kommun, som inte fullgör de skyldigheter som följer av dess kontrolluppdrag, att avhjälpa bristen. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Ett tillägg görs om att Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet får förelägga kommunen att avhjälpa bristen även när kommunen inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra annan offentlig verksamhet.

Övriga ändringar är språkliga.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet ska* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 13 § första stycket,

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften, och

4. skyldighet för foderföretagare eller för den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter att utöva en egenkontroll av verksamheten som är lämplig utifrån verksamhetens art.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet samt föreskrifter om vissa skyldigheter. Övervägandena finns i avsnitten 10.6 och 10.8.

I punkt 1 görs ett tillägg om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om annan offentlig verksamhet. Bemyndigandet i punkten gäller föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som riktar sig till kommuner, organ eller fysiska personer. Föreskrifter om de statliga myndigheternas uppgifter kan meddelas med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen

I punkt 2 ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Bemyndigandet i punkt 3 är nytt och avser föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som delegerat uppgiften. I den delen kompletterar bemyndigandet de skyldigheter som följer av artikel 32 i den nya kontrollförordningen.

Punkt 4 är ny och innehållet motsvarar i huvudsak den hittillsvarande punkten 3. Det görs ett förtydligande om att bemyndigandet ifråga om skyldighet att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll inte bara omfattar företag som befattar sig med animaliska biprodukter utan även privatpersoner som befattar sig med sådana produkter. Det förtydligas också att kravet gäller den som befattar sig med produkter som framställts av animaliska biprodukter.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

20 a § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och för den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter att lämna uppgifter om sina anläggningar till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitt 10.7.

Bestämmelsen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och för den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter att lämna uppgifter om sina

anläggningar till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Rätt till upplysningar och tillträde

21 § En kontrollmyndighet och ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har rätt att i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, samt
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Paragrafen reglerar rätten för en kontrollmyndighet, ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen samt Europeiska kommissionen och inspektörer och experter som utsetts av kommissionen, att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar samt få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover. Övervägandena finns i avsnitt 10.9.

Första stycket ändras på så sätt att rätten till upplysningar och tillträde även gäller när annan offentlig verksamhet utförs. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämelsen kompletterar denna artikel.

Skyldighet att lämna hjälp

22 § *Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen reglerar enskildas skyldighet att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 10.10.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förelägganden

23 § Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar* eller vad som särskilt anges i 19 § får en kontrollmyndighet *besluta* de förelägganden

som behövs för att lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

Paragrafen ändras på så sätt att den endast anger att en kontrollmyndighet får besluta ”förelägganden” istället för ”förelägganden och förbud”. Rätten att besluta om förelägganden innefattar en möjlighet att besluta om förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen och prop. 2017/18:147, s. 333.

Det görs även språkliga ändringar.

Vite

24 § Förelägganden enligt 23 § eller enligt de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar* får förenas med vite.

Ändringen är en följdändring av att 23 § föreslås reglera möjligheten att meddela ”förelägganden” istället för ”förelägganden och förbud”. Allmänna bestämmelser om vite finns i viteslagen.

Inköp under dold identitet

24 a § *En kontrollmyndighet får köpa in produkter under dold identitet om det är nödvändigt för att kontrollera att produkten uppfyller kraven i*

- 1. denna lag,*
- 2. föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och*
- 3. EU-förordningar som lagen kompletterar.*

Aktören ska underrättas om det inköp som har skett under dold identitet och om resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.7 och 10.13.

I *första stycket* ges kontrollmyndigheterna ett uttryckligt lagstöd för att köpa in produkter under dold identitet för att kontrollera att de uppfyller gällande krav. Med att identiteten är dold avses att det vid tillfället för köpet inte framgår att detta genomförs av en kontrollmyndighet. Bestämmelsen är tillämplig både vid inköp som kontrollmyndigheten gör via distanskommunikation och vid kontroller på plats. Bestämmelsen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som har delegerats kontrolluppgifter.

En förutsättning för att kontrollmyndigheten ska få genomföra köp under dold identitet är att det är nödvändigt för att kunna kontrollera att en produkt uppfyller gällande krav.

Om en produkt som har köpts under dold identitet inte uppfyller gällande krav kan ingripanden eller sanktioner från myndighetens sida aktualiseras. Om det finns anledning att tro att ett brott har begåtts kan också en förundersökning inledas.

Enligt *andra stycket* ska aktören underrättas om det inköp som skett under dold identitet och om resultatet av kontrollen så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse. Underrättelse ska ske oberoende av om myndigheten har uppmärksammat brister i efterlevnaden av regel-

verket eller inte. I artikel 36 i den nya kontrollförordningen finns särskilda regler som ska följas när offentlig kontroll utförs på varor som köpts in under dold identitet.

Rapporteringsystem för överträdelse

24 b § *En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelse av förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innebär en skyldighet för kontrollmyndigheterna att ha rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelse av den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen kompletterar artikel 140 i den nya kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 10.14.

Avgifter

28 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *sådana avgifter*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av *de avgifter som tas ut av statliga myndigheter, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 10.11.

I *första stycket* har punktuppställningen tagits bort. Preciseringsen av vilken kontroll som avses har strukits. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår numera av definitionen i 2 §. Vidare har den ändringen gjorts att föreskrifträtten gäller avgifter för annan offentlig verksamhet i stället för som hittills ärenden enligt lagen. Utöver ärenden rymmer uttrycket annan offentlig verksamhet bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att uttrycket ”kontrollorgan” ersätts med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Övriga ändringar är språkliga.

29 § Till böter döms den som, om gärningen inte ska leda till ansvar enligt 28 a §, med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift eller ett beslut som meddelats med stöd av 5 § tredje stycket, 9 eller 11 §,

2. bryter mot 8 §, eller

3. inte fullgör sina skyldigheter enligt 21 § första stycket 1.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de EU-bestämmelser som lagen

kompletterar. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning eller andra bestämmelser i förordning (EU) 2017/625.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Paragrafen innehåller straffbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitten 6.9 och 10.17.

Ändringen i *andra stycket* innebär att även andra bestämmelser i kontrollförordningen än bestämmelser om myndighetsutövning undantas från straffbestämmelsens tillämpningsområde.

Det görs även en språklig ändring.

32 § Beslut av Jordbruksverket eller av en annan statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar*, får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som gäller Försvarmakten eller Försvarets materielverk överklagas dock till regeringen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 10.15.

Innehållet i *andra stycket* är nytt och innebär att även beslut av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Tredje och fjärde styckena motsvarar hittillsvarande andra och tredje styckena.

32 a § *Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.*

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 10.15.

Av *första stycket* framgår att den delegerande myndigheten ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol om ett beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet överklagas.

I *andra stycket* anges att lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

18.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

EU-bestämmelser som lagen kompletterar

2 § Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen ska i Svensk författningssamling *tillkänna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde ska regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkänna* vilka bestämmelser som denna lag *kompletterar*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta *de* beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

I paragrafen ändras EG-förordningar till EU-förordningar och EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även vissa språkliga ändringar.

Ord och uttryck

2 a § I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 11.1.

I *punkt 1* respektive *2* införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Definitionerna innebär att med uttrycken ska förstås dels offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet såsom denna definieras i artikel 2 i den nya kontrollförordningen, dels sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av den nya

kontrollförordningen utan enbart har stöd lagen, t.ex. avseende sjukdomar som inte regleras i EU-lagstiftningen.

I *punkt 3* anges att uttrycket organ med delegerade uppgifter betyder samma sak i lagen som i den nya kontrollförordningen. Definitionen av uttrycket som finns i artikel 3 gäller alltså vid tillämpningen av lagen.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Tillämpning av förordning (EU) 2017/625

2 b § *Förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas även i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller utanför förordningens tillämpningsområde.*

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Genom bestämmelsen görs den nya kontrollförordningen tillämplig på all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som faller inom lagens tillämpningsområde, t.ex. även avseende sjukdomar som inte omfattas av krav på åtgärder enligt EU-lagstiftningen.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

10 § Offentlig kontroll utövas av Statens jordbruksverk och andra statliga myndigheter enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Av paragrafen framgår vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

I *första stycket* stryks uppräkningslistan av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen i 2 a §. Det görs också vissa språkliga ändringar.

Av *andra stycket*, som till sitt innehåll är nytt, framgår nu vilka myndigheter som utför annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras i artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att kontrollera om det förekommer djursjukdomar, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar, utrota dessa djursjukdomar, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar. I vissa fall regleras i lagen att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna, se t.ex. 16 §. Regeringen fördelar i övrigt uppgifterna mellan myndigheterna genom bestämmelser i förord-

ning. Uppgifter som innebär annan offentlig verksamhet kan utföras av andra statliga myndigheter än kontrollmyndigheterna.

Bestämmelsen i hittillsvarande andra stycket om att regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna vissa kontrolluppgifter till länsstyrelser eller kommuner och om att en kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet flyttas till ett nytt *tredje stycke*. En länsstyrelse eller en kommun som utövar offentlig kontroll efter delegation av Jordbruksverket är att anse som en kontrollmyndighet enligt lagen och har således t.ex. samma rätt till tillträde enligt 13 § som Jordbruksverket.

Övriga ändringar i paragrafen är språkliga.

11 § Jordbruksverket samordnar den kontrollverksamhet som verket har överlämnat till länsstyrelserna eller kommunerna samt lämnar råd och hjälp i kontrollverksamheten.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

I *andra stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även språkliga ändringar.

Delegering av vissa uppgifter

11 a § *I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.*

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 11.3.

I paragrafen finns en upplysning om de bestämmelser om delegering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ eller fysiska personer som finns i artiklarna 28–31 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i kontrollförordningen kan tillämpas direkt av de behöriga myndigheterna.

Förvaltningslagens tillämpning

11 b § *Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:*

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,

- 32 § om motivering av beslut,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.4 och 11.12.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande och om vem som får överklaga ett beslut.

Tystnadsplikt

11 c § *Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.*

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 11.9.

I *första stycket* föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter.

Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet ska* bedrivas,
2. skyldighet för en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och
3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om offentlig kontroll och uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

Bemyndigandet i *punkt 1* har utökats till att också avse föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas. Bemyndigandet avser föreskrifter riktade till kommunala kontrollmyndigheter och organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter. om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet

I *punkt 2* ersätts uttrycket ”kontrollorgan som anlitats i den offentliga kontrollen” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Det innebär att föreskrifterna också kan avse den som delegerats uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet.

I *punkt 3* införs ett nytt bemyndigande som ger möjlighet att meddela föreskrifter om skyldighet för organ och fysiska personer att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som delegerat uppgiften. Bemyndigandet kompletterar de skyldigheter som följer av artikel 32 i den nya kontrollförordningen.

Rätt till upplysningar och tillträde

13 § En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*, har i den utsträckning det behövs för *den offentliga kontrollen* rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller där djurprodukter, foder eller material i övrigt förvaras eller annars hanteras och där göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som *utför annan offentlig verksamhet*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bl.a. kontrollmyndigheters rätt till upplysningar och rätt till tillträde till områden och andra utrymmen. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

Ändringen i *första stycket* innebär att rätten även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats som officiell veterinär enligt lagen om officiella veterinärer. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Ändringen i *andra stycket* innebär att uttrycket ”vidtar åtgärder” bytts ut till ”utför annan offentlig verksamhet”. En myndighet som utför annan offentlig verksamhet kan vara en annan myndighet än en kontrollmyndighet. Vidare stryks uppräkningsen av vilka föreskrifter och beslut som avses. Detta framgår av definitionen i 2 a §.

Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i första och andra styckena om rätt

för kontrollmyndigheter och andra som utför kontroll att få upplysningar och tillträde till utrymmen kompletterar denna artikel.

Övriga ändringar är språkliga.

14 § Bestämmelserna i 13 § gäller också för *Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten* och för inspektörer och experter som utsetts av *dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer*

1. de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, och

2. EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

I bestämmelsen anges att bestämmelserna i 13 § också gäller för vissa EU-institutioner. Genom ändringen tydliggörs vilka institutioner som avses, nämligen Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten samt inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner. Det läggs till att deras rätt gäller i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer dels de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, dels de EU-bestämmelser om unionens medfinansiering av åtgärder inom lagens tillämpningsområde.

Den bestämmelse om rätt till tillträde för företrädare för behöriga myndigheter i andra medlemsstater som tidigare fanns i andra punkten tas bort.

Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

14 a § *Bestämmelserna i 13 och 14 §§ ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.*

Paragrafen är ny. I bestämmelsen upplyses om att bestämmelserna i lagen om rätt till upplysningar och tillträde inte gäller när kontroller och inspektioner på plats utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

Skyldighet att lämna hjälp

15 § *Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförord-

ningen. Genom den föreslagna bestämmelsen i 2 b § har kontrollförordningen gjorts tillämplig på all offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom lagens tillämpningsområde. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förelägganden

16 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som *kompletteras* av lagen får en kontrollmyndighet *besluta* de förelägganden som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterat* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna ska* följas.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Den ändras också på så sätt att det endast anges att kontrollmyndigheten får besluta förelägganden istället för förelägganden och förbud. Rätten att besluta om förelägganden innefattar en möjlighet att besluta om förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen och prop. 2017/18:147 s. 333. Det görs även en språklig ändring.

Vite

17 § Förelägganden enligt denna lag eller enligt *de EU-bestämmelser* som lagen *kompletterat* får förenas med vite.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Liksom i 16 § ändras också uttrycket ”förelägganden och förbud” till endast förelägganden. Det görs även en språklig ändring. Allmänna bestämmelser om vite finns i viteslagen.

Rättelse

18 § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterat* eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även en språklig ändring.

Rapporteringssystem för överträdelser

18 a § *En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 11.10.

Bestämmelsen innebär att kontrollmyndigheterna är skyldiga att ha rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av

den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen kompletterar artikel 140 i den nya kontrollförordningen.

Avgifter

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Bemyndigandena enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som tas ut av statliga myndigheter, *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* och sådana organisationer som avses i 9 § andra stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

I *första stycket* tas punktuppställningen bort. Preciseringsen av vilken kontroll som avses stryks. Vidare ändras bestämmelsen så att föreskriftsrätten gäller avgifter för annan offentlig verksamhet i stället för som hittills vissa uppräknade åtgärder. Utöver de åtgärder som hittills omfattats av bemyndigandet rymmer uttrycket annan offentlig verksamhet bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad och åtgärder som syftar till att förebygga och främja regelefterlevnad.

I *andra stycket* tas hänvisningen till punkt 1 i första stycket bort. Det innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut avgifter även för annan offentlig verksamhet.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att uttrycket ”kontrollorgan” ersätts med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Övriga ändringar är språkliga.

Straffbestämmelser

21 § Till böter döms den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 6 §, 7 § första stycket, 8 § eller 9 § första stycket, eller

2. inte fullgör sina skyldigheter enligt 15 §.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning *eller andra bestämmelser i förordning (EU) 2017/625*.

Paragrafen innehåller straffbestämmelser.

I *andra stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det läggs också till att även sådana överträdelser av den nya kontrollförordningen som inte avser myndighetsutövning ska undantas från straffansvar.

Övervägandena finns i avsnitten 6.9 och 11.13. Det görs också en språklig ändring.

22 § Om en gärning som avses i 21 § är att anse som ringa, döms inte till ansvar.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vite.

Paragrafen reglerar i vilka situationer det inte ska dömas till ansvar för en gärning.

Andra stycket ändras. Det som ska avgöra när ett hinder mot att döma till straffansvar för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts. Övervägandena finns i avsnitt 11.13.

23 § Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får överklagas till länsstyrelsen.

I bestämmelsen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs också språkliga ändringar.

24 § En statlig förvaltningsmyndighets beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

1. enligt denna lag,
2. enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, eller
3. enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, av en sådan organisation som avses i 9 § andra stycket, av ett annat organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande.

I första stycket ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs också språkliga ändringar.

I andra stycket görs ett tillägg av vilket det framgår att även beslut av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Tredje stycket motsvaras av det hittillsvarande fjärde stycket. Bestämelsen i det hittillsvarande tredje stycket om vem som ska föra det allmänna talan i förvaltningsdomstol flyttas till en ny 24 a §.

Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 11.11.

24 a § *Det allmänna talan i förvaltningsdomstol ska föras av*

1. den myndighet som utövar offentlig kontroll om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation,

2. den myndighet som har förordnat den officiella veterinären, eller

3. den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 11.11.

Av första stycket framgår vilken myndighet som ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol. Bestämmelserna i *punkterna 1 och 2* motsvarar hittillsvarande 24 § tredje stycket. Det läggs, i en ny *punkt 3*, till att det är den delegerande myndigheten som ska föra det allmännas talan när det gäller överklagade beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

I *andra stycket* anges att lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

25 § Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterat* ska gälla omedelbart om inte något annat beslutas.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även en språkliga ändringar.

18.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

EU-bestämmelser som lagen kompletterat

2 § Lagen kompletterat sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som har samma syfte som lagen. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som denna lag *kompletterat*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta *de* beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

I paragrafen ändras EG-förordningar till EU-förordningar och EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övriga ändringar är språkliga.

Ord och uttryck

2 a § I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll),

b) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1012 av den 8 juni 2016 om avelstekniska och genealogiska villkor för avel, handel med och införsel till unionen av renrasiga avelsdjur, hybridavelssvin och avelsmaterial från dem och om ändring av förordning (EU) nr 652/2014, rådets direktiv 89/608/EEG och 90/425/EEG och om upphävande av vissa akter med avseende på djuravel (förordningen om djuravel), och

c) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625,

b) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2016/2012, och

c) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny och överbägandena finns i avsnitt 12.1.

I punkt 1 respektive 2 införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Definitionerna innebär att med uttrycken ska förstås dels offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet såsom denna definieras i artikel 2 i den nya kontrollförordningen och artikel 2.18 och 2.19 i förordningen om djuravel, dels sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av den nya kontrollförordningen utan enbart har stöd lagen, t.ex. avseende sjukdomar som inte regleras i EU-lagstiftningen.

I punkt 3 anges att uttrycket organ med delegerade uppgifter betyder samma sak i lagen som i den nya kontrollförordningen. Definitionen av uttrycket som finns i artikel 3 gäller alltså vid tillämpningen av lagen.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Tillämpning av förordning (EU) 2017/625

2 b § Regeringen får meddela föreskrifter om att förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som avser bestämmelser om djurhälsa och som faller utanför förordningens tillämpningsområde.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Genom bemyndigandet införs en möjlighet för regeringen att föreskriva att den nya kontrollförordningen ska vara tillämplig även vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som kan anses falla utanför förordningens tillämpningsområde, t.ex. även avseende sjukdomar som inte omfattas av krav på åtgärder enligt EU-lagstiftningen.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 § Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna (*kontrollmyndigheterna*) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i lagen och i föreskrifter som regeringen meddelar.

Paragrafen reglerar vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll och utför annan offentlig verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

I *första stycket* stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av 1 a §.

I ett nytt *andra stycke* framgår vilka myndigheter som utför annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras i artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att kontrollera om det förekommer djursjukdomar, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar, utrota dessa djursjukdomar, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar. Men annan offentlig verksamhet avses också enligt artikel 2.19 i förordningen om djuravel all annan verksamhet än offentlig kontroll som behöriga myndigheter utför i enlighet med förordningen i syfte att säkerställa att bestämmelserna i förordningen tillämpas. I vissa fall regleras i lagen att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna, se t.ex. 12 §. Regeringen fördelar i övrigt uppgifterna mellan myndigheterna genom bestämmelser i förordning. Uppgifter som innebär annan offentlig verksamhet kan utföras av andra statliga myndigheter än kontrollmyndigheterna.

Övriga ändringar är språkliga.

9 § Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter

enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, *de EU-bestämmelser som lagen kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

I *andra stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Övriga ändringar är språkliga.

Delegering av vissa uppgifter

9 a § I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 12.3.

I paragrafen finns en upplysning om de bestämmelser om delegering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ eller fysiska personer som finns i artiklarna 28–31 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i kontrollförordningen kan tillämpas direkt av de behöriga myndigheterna.

Förvaltningslagens tillämpning

9 b § Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.4 och 12.11.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande och om vem som får överklaga ett beslut.

Tystnadsplikt

9 c § Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 12.9.

I *första stycket* föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter.

Närmare bestämmelser om tystnadsplikten finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier. I bestämmelsen föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter. Bestämmelser om tystnadsplikt finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln ska även tillämpas med avseende på organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt på officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen tillämpas för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

9 d § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,

2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket, och

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.

Bemyndigandet i *punkt 1* avser föreskrifter riktade till organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter, om offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

Bemyndigandet i *punkt 2* gäller föreskrifter om skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket i egenskap av samordnande myndighet för offentlig kontroll.

Bemyndigandet i *punkt 3* avser föreskrifter om skyldighet att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som delegerat uppgiften. I den delen kompletterar bemyndigandet de skyldigheter som följer av artikel 32 i den nya kontrollförordningen.

Rätt till upplysningar och tillträde

10 § En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har, i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*, rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och där göra undersökningar och ta prover.

Första stycket gäller också för *Europeiska kommissionen* och för inspektörer och experter som utsetts av *kommissionen*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt till bl.a. upplysningar och tillträde till områden. Övervägandena finns i avsnitt 12.6.

Ändringen i *första stycket* innebär att det görs ett tillägg om att rätten till tillträde och rätten att få ta del av handlingar mm. även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats enligt lagen om officiella veterinärer. Uttrycket "kontrollorgan" ersätts med "ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter". Ändringen i första stycket innebär också att rätten till upplysningar och tillträde även gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksamhet. Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. På ett liknande sätt regleras i artikel 46.1 i förordningen om djuravel aktörernas skyldighet att, i den utsträckning det är nödvändigt för utövande av offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, lämna de behöriga myndigheterna tillträde till utrustning, lokaler, andra platser, avelsdjur och avelsmaterial samt tillgång till elektroniska informationshanteringssystem, dokument och andra relevanta uppgifter. Bestämmelsen i lagen om kontroll av husdjur, m.m. om rätt till upplysningar och tillträde kompletterar dessa artiklar.

I *andra stycket* tydliggörs vilken institution i EU som avses, nämligen Europeiska kommissionen samt inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att lämna hjälp

11 § Den som är föremål för offentlig kontroll *eller annan offentlig verksamhet* ska, *utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 och artikel 46.2 i förordning (EU) 2016/1012*, lämna den hjälp som behövs för att kontrollen *eller verksamheten* ska kunna utföras.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 12.7.

Ändringen innebär att det upplyses om att bestämmelsen gäller utöver vad som följer om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna hjälp enligt artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen och artikel 46.2 i förordningen om djuravel. Skyldigheten att lämna hjälp ska också gälla vid annan offentlig verksamhet.

Förelägganden

12 § Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får en kontrollmyndighet *besluta* de förelägganden som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

I paragrafen finns bestämmelser om kontrollmyndigheternas rätt att meddela förelägganden.

Bestämmelsen ändras på så sätt att det i paragrafen anges att kontrollmyndigheten får besluta förelägganden istället för förelägganden och förbud. Rätten att besluta om förelägganden innefattar en möjlighet att besluta om förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen och prop. 2017/18:147, s. 333. Därutöver ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även en språklig ändring.

Vite

13 § Förelägganden enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* får förenas med vite.

Paragrafen reglerar möjligheten att förena förelägganden med vite. Liksom i 12 § ändras uttrycket ”förelägganden och förbud” till endast förelägganden. Därutöver ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även en språklig ändring. Allmänna bestämmelser om vite finns i viteslagen.

Rättelse

14 § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar* eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

I paragrafen ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs även en språklig ändring.

Hjälp av Polismyndigheten

15 § Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för utövande av offentlig kontroll eller verkställighet av beslut enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar* eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

I paragrafen görs en språklig ändring i *första stycket*.

Avgifter

16 § Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter* för offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet*.

Regeringen *eller den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om hur avgifterna *ska* beräknas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 12.8.

Ändringen i *första stycket* innebär att föreskrifter får meddelas om skyldighet att betala avgift även för annan offentlig verksamhet. Enligt den nya kontrollförfordningen ska medlemsstaterna säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). I förordningen om djuravel anges att medlemsstaterna ska se till att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att säkerställa att de behöriga myndigheterna har den personal och andra resurser som krävs för att genomföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet (artikel 51). Uttrycket *annan offentlig verksamhet* rymmer bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad samt åtgärder som syftar till att förebygga och främja regelefterlevnad.

I både *första och andra styckena* ändras också bemyndigandet så att det anges att föreskriftsrätten kan subdelegeras till den myndighet som regeringen bestämmer i stället för som i dag till Jordbruksverket.

18 § *Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.*

Det ska inte heller dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Paragrafen anger när det inte ska dömas till ansvar för en gärning. Övervägandena finns i avsnitt 12.12.

Ändringen i *första stycket* är språklig.

Andra stycket ändras. Det som ska avgöra när ett hinder mot att döma till straffansvar för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömmande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts.

20 § Jordbruksverkets beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

1. enligt denna lag,
2. enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller
3. enligt de *EU-bestämmelser* som lagen *kompletterar*.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en annan statlig förvaltningsmyndighet, av en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, av ett organ med delegerade uppgifter, i andra fall än vad som anges i 19 §, eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 12.10.

I *första stycket* ändras EG-bestämmelser till EU-bestämmelser. Det görs också språkliga ändringar.

I *andra stycket* görs ett tillägg av vilket det framgår att även beslut av ett organ med delegerade uppgifter i andra fall än vad som anges i 19 § eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Tredje stycket motsvaras av det hittillsvarande fjärde stycket. Bestämmelsen i det hittillsvarande tredje stycket om vem som ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol flyttas oförändrad till en ny 20 a §.

20 a § Jordbruksverket ska föra det allmännas talan i förvaltningsdomstol, om en organisation, en sammanslutning eller ett slakteri först har beslutat i saken. Detsamma gäller om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 12.10.

Av *första stycket* framgår vilken myndighet som ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol. Bestämmelsen motsvarar hittillsvarande 20 § tredje stycket.

I *andra stycket* framgår att det är den delegerande myndigheten som ska föra det allmännas talan när det gäller överklagade beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som

har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

I *tredje stycket* anges att lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

18.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Lagens tillämpningsområde

2 § Lagen kompletterar även *följande förordningar*, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel:

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008,

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91, och

5. *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt*

rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll) och delegerade akter och genomförandeakter till denna förordning.

I paragrafen anges de EU-förordningar som lagen kompletterar. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.

Ändringen i *punkt 5* innebär att hänvisningen till den gällande kontrollförordningen bytts ut till en hänvisning till den nya kontrollförordningen och tillhörande genomförandeakter och delegerade akter.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ord och uttryck

2 a § I denna lag betyder

1. uttrycket *offentlig kontroll*
 - a) offentlig kontroll enligt förordning (EU) 2017/625, och
 - b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,
2. uttrycket *annan offentlig verksamhet*
 - a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och
 - b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och
3. uttrycket *organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitten 6.2 och 13.1.

I *punkterna 1* respektive *2* införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll respektive annan offentlig verksamhet. Definitionerna innebär att med uttrycken ska förstås dels offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet såsom denna definieras i artikel 2 i den nya kontrollförordningen, dels sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av den nya kontrollförordningen utan enbart har stöd i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, dvs. kontroll av vinprodukter.

I *punkt 3* anges att uttrycket organ med delegerade uppgifter betyder samma sak i lagen som i den nya kontrollförordningen. Definitionen av uttrycket som finns i artikel 3.5 i kontrollförordningen gäller alltså vid tillämpningen av lagen. Uttrycket har samma betydelse oavsett om den offentliga kontrollen eller verksamheten utförs enligt den nya kontrollförordningen eller med stöd av lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

4 § *Offentlig kontroll* utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna (*kontrollmyndigheterna*) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- eller hälsoskyddsområdet.

Paragrafen reglerar vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

I *första stycket* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”. Vidare stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår numera av definitionen i 2 a §.

Bestämmelsen i det hittillsvarande *andra stycket* om att en kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet flyttas oförändrad till ett nytt *tredje stycke*.

I ett nytt *andra stycke* framgår vilka myndigheter som utför annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras i artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar. I vissa fall regleras i lagen att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna, se t.ex. 13 § om förelägganden och förbud. Regeringen fördelar i övrigt uppgifterna mellan myndigheterna genom bestämmelser i förordning. I de flesta fall kommer den myndighet som utövar offentlig kontroll också vara den myndighet som utför sådana uppgifter som är annan offentlig verksamhet. Uppgifter som innebär annan offentlig verksamhet kan även utföras av andra statliga myndigheter än kontrollmyndigheterna.

Tredje stycket motsvarar hittillsvarande *andra stycket*.

Det görs även vissa språkliga ändringar i paragrafen.

Delegering av vissa uppgifter

5 § I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Paragrafen ändras på så sätt att den nuvarande bestämmelsen om att regeringen eller Livsmedelsverket får delegera kontrolluppgifter till kontrollorgan ersätts av en upplysning om de bestämmelser om delegering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ eller fysiska personer som finns i artiklarna 26 och 28–31 i den nya kontrollförordningen. Lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel är även tillämplig på vissa vinprodukter som inte omfattas av den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Någon möjlighet att med stöd av lagen delegera uppgifter till organ eller fysiska

personer för kontroller inom vinsektorn finns inte. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Förvaltningslagens tillämpning

5 a § Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel, och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.4 och 13.14.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande och om vem som får överklaga ett beslut.

Tystnadsplikt

8 § Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 13.10.

I första stycket föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter.

Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Förelägganden riktade till kommuner

9 § Om en kommun inte fullgör sin skyldighet att *utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* enligt denna lag, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att göra detta. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som verket anser nödvändiga för att skyldigheten ska uppfyllas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Livsmedelsverket får förelägga en kommun, som inte fullgör sin skyldighet att utöva kontroll, att göra detta. Ett tillägg görs om att Livsmedelsverket får förelägga kommunen att fullgöra sina skyldigheter även ifråga om annan offentlig verksamhet. Uttrycket ”kontroll” ersätts av ”offentlig kontroll”. Övervägandena finns i avsnitt 13.4.

Övriga ändringar är språkliga.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* ska bedrivas,
2. skyldighet för en kontrollmyndighet, ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till en sådan samordnande myndighet som avses i 6 § första stycket, och
3. *skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.*

I paragrafen införs en punktuppställning. I bemyndigandet i *punkt 1* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”. Där görs även ett tillägg om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

I *punkt 2* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Bemyndigandet i *punkt 3* är nytt och avser föreskrifter om skyldighet att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften. I den delen kompletterar bemyndigandet de skyldigheter som följer av artikel 32 i den nya kontrollförordningen.

Övervägandena finns i avsnitt 13.5

Föreskrifter om uppgiftslämnande

10 a § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitt 13.6.

Bestämmelsen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Rätt till upplysningar och tillträde

11 § En kontrollmyndighet och ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har, i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*, rätt att på begäran få

1. upplysningar och ta del av handlingar, och
2. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt till upplysningar, att ta del av handlingar och få tillträde till områden m.m. Övervägandena finns i avsnitt 13.7

I *första stycket* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll” samt uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ändringen i första stycket innebär också att rätten till upplysningar och tillträde även gäller i den utsträckning det behövs för utförande av annan offentlig verksamhet. Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel om rätt till upplysningar och tillträde kompletterar denna artikel.

Skyldighet att lämna hjälp

12 § Den som är föremål för *offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* ska, *utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625*, lämna den hjälp som behövs för att kontrollen *eller verksamheten* ska kunna utföras.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om enskildas skyldighet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 13.8.

Ändringen innebär att det upplyses om att bestämmelsen gäller utöver vad som följer om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna hjälp enligt artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Skyldigheten att lämna hjälp ska också gälla vid annan offentlig verksamhet. Hänvisningen till den nya

kontrollförelaggen är dynamisk dvs. avser förelaggen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Övriga ändringar är språkliga.

Förelaggen

13 § Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar* eller vad som särskilt anges i 9 § får en kontrollmyndighet besluta de förelaggen som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar* och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

Paragrafen ändras på så sätt att den endast anger att en kontrollmyndighet får besluta "förelaggen" istället för "förelaggen och förbud". Rätten att besluta om förelaggen innefattar en möjlighet att besluta om förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen och prop. 2017/18:147, s. 333.

Det görs även språkliga ändringar.

Vite

14 § Förelaggen enligt 13 § eller enligt de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar* får förenas med vite.

Om kontrollmyndigheten har anledning att misstänka att någon har begått en gärning som kan *leda till* straff, får dock myndigheten inte vid vite förelägga den misstänkte att medverka i utredningen.

Paragrafen reglerar vite. Allmänna bestämmelser om vite finns i viteslagen.

Ändringen i *första stycket* är en följdändring av att 13 § föreslås reglera möjligheten att meddela "förelaggen" istället för "förelaggen och förbud".

Det görs även språkliga ändringar.

Rapporteringsystem för överträdelser

14 a § En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringsystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 13.12.

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att kontrollmyndigheterna är skyldiga att ha rapporteringsystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförelaggen. Bestämmelsen kompletterar artikel 140 i den nya kontrollförelaggen.

Inköp under dold identitet

17 a § En kontrollmyndighet får köpa in jordbruksprodukter och livsmedel under dold identitet om det är nödvändigt för att kontrollera att produkten eller livsmedlet uppfyller kraven i

1. föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

2. EU-förordningar som lagen kompletterar.

Verksamhetsutövaren ska underrättas om det inköp som har skett under dold identitet och om resultatet av det så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.7 och 13.11.

I *första stycket* ges kontrollmyndigheterna ett uttryckligt lagstöd för att köpa in jordbruksprodukter och livsmedel under dold identitet för att kontrollera att de uppfyller gällande krav. Med att identiteten är dold avses att det vid tillfället för köpet inte framgår att detta genomförs av en kontrollmyndighet. Bestämmelsen är tillämplig både vid inköp som kontrollmyndigheten gör via distanskommunikation och vid kontroller på plats. Bestämmelsen är inte tillämplig på organ eller fysiska personer som har delegerats kontrolluppgifter.

En förutsättning för att kontrollmyndigheten ska få genomföra köp under dold identitet är att det är nödvändigt för att kunna kontrollera att en jordbruksprodukt eller ett livsmedel uppfyller gällande krav.

Om en produkt eller ett livsmedel som har köpts under dold identitet inte uppfyller gällande krav kan ingripanden eller sanktioner från myndighetens sida aktualiseras. Om det finns anledning att tro att ett brott har begåtts kan också en förundersökning inledas.

Enligt *andra stycket* ska verksamhetsutövaren underrättas om det inköp som skett under dold identitet och om resultatet av kontrollen så snart det kan ske utan att åtgärden förlorar sin betydelse. Underrättelse ska ske oberoende av om myndigheten har uppmärksammat brister i efterlevnaden av regelverket eller inte. I artikel 36 i den nya kontrollförordningen finns särskilda regler som ska följas när offentlig kontroll utförs på varor som köpts in under dold identitet.

Avgifter

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *sådana avgifter* som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av *de avgifter som tas ut av en statlig myndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 13.9.

I *första stycket* tas punktuppställningen bort. Preciseringsen av vilken kontroll som avses stryks då definitionen av offentlig kontroll nu framgår av den nya 2 a §. Vidare ändras bestämmelsen på så sätt att föreskriftsrätten gäller avgifter för annan offentlig verksamhet i stället för som hittills prövning och handläggning. Utöver prövning och handläggning rymmer

uttrycket annan offentlig verksamhet bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad. Bemyndigandet gäller föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som riktar sig till kommuner, organ eller fysiska personer. Föreskrifter om de statliga myndigheternas uppgifter kan meddelas med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

I *tredje stycket* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Vidare innebär ändringarna att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges möjlighet att meddela föreskrifter om hur en avgift som tas ut av organ eller fysiska personer ska beräknas.

Övriga ändringar är språkliga.

20 § Beslut av en statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som lagen *kompletterar* får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 13.13.

Andra stycket har ett nytt innehåll och där framgår nu att även beslut av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Tredje stycket motsvarar hittillsvarande andra stycket.

Det görs även en språklig ändring.

20 a § *Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.*

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.3 och 13.13.

I *första stycket* framgår att det är den delegerande myndigheten som ska föra det allmännas talan när det gäller överklagade beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

I *andra stycket* anges att bestämmelserna i lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga.

18.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag kompletterar

1. rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91, och

2. tillämpningsförfordningar till rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör ekologisk produktion,

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

2. genomförandeakter och delegerade akter till förordning (EU) 2017/625.

I paragrafen anges de EU-förordningar som lagen kompletterar. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.

Ändringen i *andra stycket punkt 1* innebär att hänvisningen till den tidigare kontrollförordningen har bytts ut till en hänvisning till den nya kontrollförordningen. I andra punkten anges att lagen kompletterar de genomförandeakter och delegerade akter som kommissionen antar med stöd av den nya kontrollförordningen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ord och uttryck

1 a § Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet betyder i denna lag samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.2 och 14.1.

Av bestämmelsen framgår att uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter ska förstås på samma sätt som i den nya kontrollförordningen. Det innebär att definitionerna av uttrycken i artiklarna 2 och 3 i den nya kontrollförordningen gäller vid tillämpningen av lagen.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

2 § *Offentlig kontroll utövas av Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, andra statliga myndigheter och kommunerna (kontrollmyndigheterna) enligt föreskrifter som regeringen meddelar.*

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

En kommuns uppgifter ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

I paragrafen regleras vilka myndigheter som är kontrollmyndigheter. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.

I *första stycket* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”. Vidare stryks uppräkningsdelen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i artikel 2.1 i förordning (EU) 2017/625. En hänvisning till den definitionen finns i 1 a §. Den närmare ansvarsfördelningen mellan kontrollmyndigheterna meddelas av regeringen i förordning.

I ett nytt *andra stycke* framgår vilka myndigheter som utför annan offentlig verksamhet. Annan offentlig verksamhet definieras i artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen som annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, däribland verksamhet för att bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attester. I vissa fall regleras i lagen att åtgärder som är att anse som annan offentlig verksamhet ska utföras av kontrollmyndigheterna, se t.ex. 22 § om förelägganden och förbud. Regeringen fördelar i övrigt uppgifterna mellan myndigheterna genom bestämmelser i förordning. Uppgifter som innebär annan offentlig verksamhet kan utföras av andra statliga myndigheter än kontrollmyndigheterna. En motsvarighet till den hittillsvarande regleringen i andra stycket om fördelningen av kontrollmyndigheternas uppgifter finns i första stycket. Övriga ändringar är språkliga.

3 § Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att *utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person.

I fråga om åtgärder *då regelverket inte följs eller vid sådan misstanke* får ett sådant överlämnande endast innefatta en rätt att

1. återkalla ett utfärdat certifikat,
2. besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda marknadsföring av ett parti eller en produktionsomgång *enligt artikel 30.1 första stycket i rådets förordning (EG) nr 834/2007*, eller
3. besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda saluföring *enligt artikel 91 i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008*.

I paragrafen regleras möjligheten att delegera uppgifter till ett kontrollorgan. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.

I *första stycket* finns en bestämmelse som ger Livsmedelsverket och Jordbruksverket rätt att, inom sina respektive ansvarsområden, överlämna kontroll till sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person. Bestämmelsen ändras så att uttrycket ”kontroll” ersätts med ”offentlig kontroll”. Vidare läggs det till att även uppgifter i annan offentlig verksamhet får överlämnas. Bestämmelser om delegering finns i både den nya kontrollförordningen och i förordning (EG) nr 834/2007. Bestämmelserna i förordning (EG) nr 834/2007 har företräde och kompletteras av de allmänna delegeringsreglerna i den nya kontrollförordningen. Överlämnande ska därför även fortsättningsvis kunna ske till sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person.

Övriga ändringar är språkliga.

Tystnadsplikt

6 § *Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom medan uppgifterna utfördes.*

I det allmänna verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 14.10.

I *första stycket* föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet enligt lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter.

Närmare bestämmelser om tystnadsplikten och vad den omfattar finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I *andra stycket* upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

7 § Vid kontroll som utförs av ett kontrollorgan som avses i 3 § första stycket ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Paragrafen ändras på så sätt att 42 § om vem som får överklaga ett beslut görs tillämplig på beslut som fattas av ett kontrollorgan. Övervägandena finns i avsnitt 14.12.

Rätt till upplysningar och tillträde

8 § *En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan har rätt att, i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, på begäran få*

1. upplysningar,
2. ta del av handlingar,
3. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten, och
4. göra undersökningar och ta prover i områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten.

Första stycket gäller även för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt till bl.a. upplysningar och tillträde. Övervägandena finns i avsnitt 14.7.

I den hittillsvarande lydelsen regleras enbart Europeiska kommissionens och kontrollorganens rätt till upplysningar och tillträde m.m. medan det för kontrollmyndigheterna del hänvisas till den rätt dessa har enligt EU-rätten. Ändringen innebär att det i bestämmelsens *första stycke* anges att också kontrollmyndigheterna har rätt att få upplysningar och rätt att få tillträde m.m. enligt vad som föreskrivs i paragrafen. Regleringen om Europeiska kommissionens rätt flyttas med vissa modifieringar till en nytt andra stycke. Vidare ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”. Det görs även språkliga ändringar.

I ett nytt *andra stycke* regleras rätten för Europeiska kommissionen att få handlingar m.m. och rätt till tillträde. Bestämmelsen innebär att bestämmelserna om rätt till upplysningar och tillträde, förutom för Europeiska kommissionen, även gäller för inspektörer och experter som utsett av kommissionen.

Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen och artikel 67 förordning (EG) nr 889/2008. Bestämmelsen i lagen om kontroll av ekologisk produktion om rätt till upplysningar och tillträde kompletterar dessa artiklar.

Skyldighet att lämna hjälp

9 § *Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.*

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Övervägandena finns i avsnitt 14.8.

Ändringen innebär att det i stället upplyses om att skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras regleras i artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen. Hänvisningen till den nya kontrollförordningen är dynamisk dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Förelägganden

10 § Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Livsmedelsverket får förelägga en kommun, som inte fullgör de skyldigheter som följer av dess kontrolluppdrag, att avhjälpa bristen. Övervägandena finns i avsnitt 14.4.

Paragrafen ändras på så sätt att ett tillägg görs om att Livsmedelsverket får förelägga kommunen att avhjälpa bristen även när kommunen inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra annan offentlig verksamhet. Uttrycket ”kontrolluppdrag” ersätts vidare med ”uppdrag att utföra offentlig kontroll”.

11 § Utöver vad som följer av de EU-förordningar som anges i 1 § eller vad som särskilt anges i 10 § får en kontrollmyndighet besluta de förelägganden som behövs för att EU-förordningarna, de beslut som har meddelats med stöd av EU-förordningarna, denna lag, de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Paragrafen ändras på så sätt att den endast anger att en kontrollmyndighet får besluta ”förelägganden” istället för ”förelägganden och förbud”. Rätten att besluta om förelägganden innefattar en möjlighet att besluta om förbud, jfr 8 kap. 9 § djurskyddslagen och prop. 2017/18:147, s. 333. Det görs även en språklig ändring.

Vite

12 § En kontrollmyndighet får besluta att förena ett föreläggande enligt någon av de EU-förordningar som anges i 1 § eller ett föreläggande enligt 11 § med vite.

Kontrollmyndigheten får dock inte förelägga någon vid vite att medverka i en utredning av en gärning som kan leda till straff eller sanktionsavgift för honom eller henne.

Ändringen är en följdändring av att 11 § föreslås reglera möjligheten att meddela ”förelägganden” istället för ”förelägganden och förbud”. Allmänna bestämmelser om vite finns i viteslagen.

Rapporteringsystem för överträdelser

12 a § En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny. Bestämmelsen i *första stycket* ålägger kontrollmyndigheterna att ha rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen kompletterar artikel 140 i den nya kontrollförordningen. Övervägandena finns i avsnitten 6.8 och 14.11.

Avgifter

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *avgifter* för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Regeringen meddelar föreskrifter om de avgifter som tas ut av statliga förvaltningsmyndigheter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 14.9.

I *första stycket* ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”.

Vidare görs det tillägget att föreskrifter får meddelas om skyldighet att betala avgift även för annan offentlig verksamhet. Enligt den nya kontrollförordningen ska medlemsstaterna säkerställa att det finns tillräckliga finansiella resurser för att de behöriga myndigheterna ska kunna utföra annan offentlig verksamhet (artikel 78) och medlemsstaterna får ta ut avgifter för att täcka kostnaderna för denna verksamhet (artikel 80). Uttrycket annan offentlig verksamhet rymmer bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad. Bemyndigandet i första stycket gäller föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som riktar sig till kommuner, organ eller fysiska personer. Föreskrifter om de statliga myndigheternas uppgifter kan meddelas med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, och*
2. grunderna för *hur avgifterna ska beräknas.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kontrollorganens avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 14.9.

I paragrafen införs en punktuppställning där bemyndigandena framgår. I *punkt 1* görs ett tillägg om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgift även för annan offentlig verksamhet. Uttrycket ”kontroll” ersätts med ”offentlig kontroll”.

Övriga ändringar är språkliga.

18 § Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen att meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 14.9.

Uttrycket ”kontroll” ersätts med ”offentlig kontroll”. Ändringen innebär vidare att regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut avgift även för annan offentlig verksamhet.

21 § *Det ska inte beslutas om sanktionsavgift för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande om vite, om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.*

I paragrafen föreskrivs att det inte får beslutas om en sanktionsavgift för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet. Övervägandena finns i avsnitt 14.13.

Paragrafen ändras på så sätt att det som avgör när ett hinder mot att besluta om sanktionsavgift för samma gärning uppkommer är den tidpunkt då det inleds en domstolsprocess om utdömande av vite, inte som idag när ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts.

Bemyndiganden

26 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från de EU-förordningar som anges i 1 §,
2. särskilda ekologiska produktionsregler,
3. hur *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* ska bedrivas,
4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna uppgifter till en kontrollmyndighet,
5. *skyldighet för ett kontrollorgan att ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften, och*
6. *skyldighet för ekologiska aktörer att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan.*

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer.

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitten 14.5 och 14.6.

I första stycket punkt 3 ersätts uttrycket ”kontroll” med ”offentlig kontroll”. Punkt 3 kompletteras även med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur annan offentlig verksamhet ska bedrivas.

Bemyndigandet i punkt 5 är nytt och avser föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att ge in handlingar till den myndighet som delegerat uppgiften. I den delen kompletteras bemyndigandet de skyldigheter som följer av artikel 32 i den nya kontrollförordningen.

Det införs en ny punkt 6 med bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för ekologiska aktörer att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan.

Övriga ändringar är språkliga.

28 § Beslut av ett kontrollorgan enligt de EU-förordningar som anges i 1 § och enligt denna lag får överklagas till länsstyrelsen i det län där kontrollorganet har sitt säte.

I bestämmelsen regleras överklagande av beslut som har fattats av kontrollorgan. Övervägandena finns i avsnitt 14.12.

18.9 Förslaget till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

1 kap. Inledande bestämmelser

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

4 a § I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan offentlig verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och

3. uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.2 och 15.1.

I *punkt 1* respektive *2* införs definitioner av uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Definitionerna innebär att med uttrycken ska förstås dels offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet såsom denna definieras i artikel 2 i den nya kontrollförordningen, dels sådan kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av den nya kontrollförordningen utan enbart har stöd i djurskyddslagen, t.ex. kontroll av sällskapsdjur.

I *punkt 3* anges att uttrycket organ med delegerade uppgifter betyder samma sak i djurskyddslagen som i den nya kontrollförordningen. Definitionen av uttrycket som finns i artikel 3 gäller alltså vid tillämpningen av lagen.

8 kap. Offentlig kontroll och myndigheternas uppgifter

Behörig myndighet för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

1 § Länsstyrelserna och de andra *statliga* myndigheter som regeringen bestämmer (kontrollmyndigheterna) utövar offentlig kontroll.

Annan offentlig verksamhet utförs av kontrollmyndigheterna och andra statliga myndigheter enligt vad som anges i denna lag och i föreskrifter som regeringen meddelar.

I paragrafen regleras vilka myndigheter som utövar offentlig kontroll och utför annan offentlig verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 15.2.

I *första stycket* stryks uppräknningen av vilka föreskrifter och beslut som den offentliga kontrollen avser. Innebörden av uttrycket offentlig kontroll framgår numera av definitionen av uttrycket offentlig kontroll i 1 kap. 4 a §.

Ett nytt *andra stycke* införs där det regleras att myndigheterna även utför annan offentlig verksamhet. Vad som avses med annan offentlig verksamhet framgår av artikel 2.2 i den nya kontrollförordningen. I artikeln nämns bl.a. verksamhet för att bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar.

Delegering av vissa uppgifter

1 a § I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om att vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen och vissa uppgifter i samband med annan offentlig verksamhet får delegeras till ett organ eller till en fysisk person.

Paragrafen är ny och övervägandena finns i avsnitt 15.3.

I paragrafen finns en upplysning om de bestämmelser om delegering av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet till organ eller fysiska personer som finns i artiklarna 28–31 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i kontrollförordningen kan tillämpas direkt av de behöriga myndigheterna.

Förvaltningslagens tillämpning

1 b § Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till,
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande, och
- 42 § om vem som får överklaga ett beslut.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.4 och 15.13.

Bestämmelsen reglerar vilka bestämmelser i förvaltningslagen som ska tillämpas vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter. Det gäller bestämmelserna i förvaltningslagen om legalitet, objektivitet och proportionalitet, partsinsyn, jäv, utredningsansvaret, när man får lämna uppgifter muntligt, kommunikation, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut, underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, rättelse av skrivfel och liknande och om vem som får överklaga ett beslut.

Tystnadsplikt

1 c § Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om medan uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i stället för första stycket.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitten 6.6 och 15.11.

I första stycket föreskrivs att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja det som de har fått kännedom om under utförandet av sina uppgifter.

Närmare bestämmelser om tystnadsplikten finns i artikel 8 i den nya kontrollförordningen. Artikeln gäller även officiella veterinärer, organ

med delegerade uppgifter och fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter samt officiella laboratorier.

I andra stycket upplyses om att bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen gäller för statliga och kommunala kontrollmyndigheter.

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska bedriva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,
2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter, eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, att lämna information till den samordnande kontrollmyndighet som avses i 3 §, och
3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om offentlig kontroll. Övervägandena finns i avsnitt 15.4.

Bemyndigandet i *punkt 1* ändras så att det begränsas till föreskrifter riktade till organ med delegerade uppgifter och fysiska personer som delegerats vissa uppgifter. Det utökas dock till att också möjliggöra föreskrifter om annan offentlig verksamhet. Föreskrifter om hur statliga myndigheter ska bedriva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet kan meddelas utan bemyndigande i lag.

I *punkt 2* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Bemyndigandet i *punkt 3* är nytt och avser föreskrifter om skyldighet att lämna information och ge in handlingar till den myndighet som delegerat uppgiften. I den delen kompletterar bemyndigandet de skyldigheter som följer av artikel 32 i den nya kontrollförordningen.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

6 a § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna uppgifter om sin djurhållning till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitt 15.5.

Bestämmelsen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna uppgifter om sin djurhållning till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av förordning (EU) 2017/625

7 § Vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet tillämpas förordning (EU) 2017/625 i fråga om djurhållare som håller animalieproducerande djur och i fråga om sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om andra djurhållare än sådana som avses i första stycket.

I paragrafen upplyses om vilket tillämpningsområde den gällande kontrollförordningen har när det gäller kontroll av djurskyddsregler. Regeringen ges också rätt att meddela föreskrifter om att kontrollförordningen ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll av andra djurhållare än sådana som omfattas av kontrollförordningen.

Ändringarna i paragrafen innebär att bestämmelsen anpassas till den nya kontrollförordningens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitten 6.2 och 15.6.

I upplysningsbestämmelsen i *första stycket* anges således att den nya kontrollförordningen innehåller bestämmelser som tillämpas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om djurhållare som håller animalieproducerande djur och i fråga om sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet.

Bemyndigandet i *andra stycket* ändras så att regeringen ges rätt att meddela föreskrifter om att den nya kontrollförordningen ska tillämpas i fråga om andra djurhållare än de som avses i första stycket.

Avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *beräkningen av de avgifter som tas ut av en myndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Övervägandena finns i avsnitt 15.10.

Ändringen i *första stycket* innebär att preciseringen av vilken kontroll som avses i bemyndigandet stryks och att föreskrifter får meddelas om skyldighet att betala avgift inte bara för ärenden utan för all annan offentlig verksamhet. Det framgår av den nya bestämmelsen i 1 kap. 4 a § vad som avses med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Uttrycket annan offentlig verksamhet omfattar bl.a. ärenden, men rymmer också bl.a. åtgärder som syftar till att säkerställa att en aktör åtgärdar bristande efterlevnad samt åtgärder som syftar till att förebygga och främja regel efterlevnad.

I *andra stycket* ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Återkallelse av kompetensbevis för personal som deltar i avlivning

9 a § *En kontrollmyndighet får, vid överträdelse av denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna, tillfälligt eller slutligt återkalla kompetensbevis som utfärdats enligt artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning.*

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innebär ett uttryckligt lagstöd för kontrollmyndigheterna att, vid överträdelse av regelverket, återkalla kompetensbevis som har utfärdats enligt artikel 21 i förordning (EG) nr 1099/2009. Bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad finns i artikel 138 i den nya kontrollförordningen. De behöriga myndigheterna ska vid bristande efterlevnad vidta åtgärder inklusive men inte begränsat till bl.a. att beordra att en förarens kompetensbevis återkallas (artikel 138.2 j). Sådana kompetensbevis som avses i förordning (EG) nr 1099/2009 anges inte uttryckligen i artikel 138. Övervägandena finns i avsnitt 15.7.

Återkallelse av kompetensbevis för skötare

9 b § *En kontrollmyndighet får, vid överträdelse av denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna, tillfälligt eller slutligt återkalla kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97.*

Paragrafen är ny. Bestämmelsen innebär ett uttryckligt lagstöd för kontrollmyndigheterna att, vid överträdelse av regelverket, återkalla kompetensbevis för skötare som har utfärdats enligt artikel 17.2 i förordning (EG) nr 1/2005. Bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad finns i artikel 138 i den nya kontrollförordningen. De behöriga myndigheterna ska vid bristande efterlevnad vidta åtgärder inklusive men inte begränsat till bl.a. att beordra att en förarens kompetensbevis återkallas (artikel 138.2 j). Kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt förordning (EG) nr 1/2005 anges inte uttryckligen i artikel 138. Övervägandena finns i avsnitt 15.7.

Rätt till upplysningar och att ta del av handlingar

11 § *En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har, i den utsträckning det behövs*

för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar.

Paragrafen reglerar kontrollmyndigheters och vissa andra organs rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar. Övervägandena finns i avsnitt 15.8.

Ändringen innebär att rätten till upplysningar och att få ta del av handlingar även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats som officiell veterinär enligt lagen om officiella veterinärer. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”. Ändringen innebär också att rätten till upplysningar och att få ta del av handlingar även gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksamhet. Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelsen om rätt till upplysningar och att ta del av handlingar kompletterar denna artikel.

Rätt till tillträde

12 § En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har, i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet, rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen, och att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Tillträde till bostäder får endast ske när det kan antas att djur hålls där och

1. det kan antas att djurhållningen inte uppfyller bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen,

2. syftet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i djurhållningen har åtgärdats, eller

3. syftet är att kontrollera en djurhållning som kräver tillstånd enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har även rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, andra utrymmen och bostäder, när det behövs för att kontrollera att beslut om djurförbud enligt 9 kap. 1 § följs.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bl.a. kontrollmyndigheters rätt att få tillträde till områden m.m. där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen. Övervägandena finns i avsnitt 15.8.

Ändringen i *första stycket* innebär att rätten till tillträde för att besiktiga djur, göra undersökningar och ta prover även gäller för en privatpraktiserande veterinär som har förordnats enligt lagen om officiella veterinärer. Ändringen i första stycket innebär också att rätten till tillträde även gäller i den utsträckning det behövs för utförandet av annan offentlig verksam-

het. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Ändringen i *tredje stycket*, som reglerar rätten till tillträde för att kontrollera att beslut om djurförbud följs, innebär att även en privatpraktiserande veterinär som har förordnats enligt lagen om officiella veterinärer har rätt till sådant tillträde. Vidare ersätts uttrycket ”kontrollorgan” med ”ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter”.

Bestämmelser om skyldighet för aktörer att ge de behöriga myndigheternas personal m.fl. tillträde och upplysningar finns i artikel 15.1 i den nya kontrollförordningen. Bestämmelserna i djurskyddslagen om rätt till tillträde kompletterar denna artikel.

Skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll och för annan offentlig verksamhet

15 § Den som är föremål för offentlig kontroll *eller annan offentlig verksamhet* ska, *utöver vad som följer av artikel 15.2 och 15.6 i förordning (EU) nr 2017/625*, lämna den hjälp som behövs för att kontrollen *eller verksamheten* ska kunna utföras.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras. Bestämmelsen motsvaras i princip av artikel 15.2 och 15.6 i den nya kontrollförordningen, som ska tillämpas när det gäller offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som omfattas av den nya kontrollförordningen. Ändringen innebär därför att det tydliggörs att bestämmelsen ska tillämpas utöver vad som följer av den artikeln. Ett tillägg görs vidare om att skyldigheten även gäller för den som är föremål för annan offentlig verksamhet samt att skyldigheten också gäller i den utsträckning det behövs för att sådan verksamhet ska kunna utföras. Övervägandena finns i avsnitt 15.9.

Undantag för djur som används inom Försvarsmakten

17 § Bestämmelserna i 2–6 a §§, 9 § tredje stycket, 10, 13 och 16 §§ tillämpas inte i fråga om djur som används inom Försvarsmakten.

Paragrafen ändras i sak i två avseenden. För det första undantas djurhållning inom Försvarsmakten också från det nya bemyndigandet i 8 kap. 6 a § att föreskriva om skyldighet för djurhållaren att lämna uppgifter till kontrollmyndigheten. För det andra tas undantaget från bemyndigandet att meddela föreskrifter om offentlig kontroll enligt 8 kap. 8 § bort. Motsvarande undantag kan i stället regleras på förordningsnivå. Övervägandena finns i avsnitten 15.5 och 15.10.

10 kap. Straff och andra sanktioner

Brott mot övriga EU-bestämmelser som lagen kompletterar

4 § Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet i annat fall än enligt 3 § bryter mot skyldigheter, krav eller förbud som finns i de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Detta gäller inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning *eller andra bestämmelser i förordning (EU) 2017/625*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straff.

Undantaget i sista meningen utökas till att avse överträdelser av samtliga bestämmelser den nya kontrollförordningen, dvs. även sådana som inte avser myndighetsutövning. Överväganden finns i avsnitten 6.9 och 15.14.

11 kap. Överklagande

Motpart vid överklagande av vissa beslut

3 § Om ett beslut som har meddelats av en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer överklagas, ska den myndighet som har förordnat den officiella veterinären föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol.

Den myndighet som har delegerat en uppgift att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vem som för det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol. Övervägandena finns i 15.12.

I ett nytt *andra stycke* framgår att det är den delegerande myndigheten som ska föra det allmännas talan när det gäller överklagade beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet.

I ett nytt *tredje stycke* anges att bestämmelserna i lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. I den lagen finns bestämmelser bl.a. om hur och inom vilken tid ett beslut ska överklagas.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Bilaga 1

Sammanfattning av promemorian En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s kontrollförordning (Ds 2018:41)

I promemorian föreslås ändringar som syftar till att anpassa svensk lagstiftning till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), här kallad den nya kontrollförordningen.

Den nya kontrollförordningen ska tillämpas vid offentlig kontroll som utförs för att säkerställa att unionslagstiftningen inom en rad olika sakområden följs, oavsett om de närmare tillämpningsbestämmelserna har fastställts på unionsnivå eller i medlemsstaternas nationella lagstiftning. De berörda sakområdena är livsmedel och livsmedelssäkerhet, inklusive bestämmelser om tillverkning och användning av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel, avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön för livsmedels- och foderproduktion, foder och fodersäkerhet, djurhälsokrav, animaliska biprodukter, djurskydds krav, skyddsåtgärder mot växtskadegörare, krav för utsläppande på marknaden och användning av växtskyddsmedel, ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter samt användning och märkning av skyddade ursprungs beteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter.

Kontrollförordningen reglerar hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna ska organiseras, finansieras och genomföras. Vissa bestämmelser i förordningen gäller även för annan offentlig verksamhet än offentlig kontroll. Förordningen ska i huvudsak börja tillämpas från och med den 14 december 2019.

I promemorian föreslås ändringar i epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), livsmedelslagen (2006:804), lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter, lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m., lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m., lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion, djurskyddslagen (2018:1192) och miljöbalken.

Ändringarna innebär i huvudsak följande. Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska används i berörda lagar. I miljöbalken

används dessa uttryck parallellt med uttrycket tillsyn. Vissa bestämmelser om tillsyn i miljöbalken ska även gälla för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Det tydlig-görs att de myndigheter som ansvarar för att utföra offentlig kon-troll även ska utföra annan offentlig verksamhet.

Bestämmelser om rätt för den som utför offentlig kontroll att få tillträde till områden och lokaler m.m. samt åtkomst till upplysningar och handlingar vid kontrollen samt om aktörernas skyldighet att lämna hjälp, utvidgas till att gälla även den som utför annan offentlig verksamhet.

De bemyndiganden som finns i de olika lagarna om offentlig kontroll utvidgas till att även omfatta annan offentlig verksamhet. Det gäller även bemyndiganden om rätt att meddela föreskrifter om avgifter.

Nya bemyndiganden införs som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för aktörer att lämna uppgifter om sin verksamhet.

Vidare införs bestämmelser om tystnadsplikt för dem som utövar offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Därutöver ges myndigheter som utövar offentlig kontroll i vissa fall rätt att köpa in produkter utan att identifiera sig, i syfte att kontrollera att produkterna uppfyller gällande krav (s.k. mystery shopping). Det införs även en skyldighet för kontrollmyndigheterna att ha ett ändamålsenligt rapporte-ringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Bestämmelser införs även om överklagande av beslut meddelade av organ med delegerade uppgifter och av fysiska personer som har delegerats vissa uppgifter

När det gäller skyddsåtgärder mot växtskadegörare antog Europaparlamentet och rådet den 26 oktober 2016 förordning (EU) 2016/2031 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare, ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 228/2013, (EU) nr 652/2014 och (EU) nr 1143/2014 samt om upphävande av rådets direktiv 69/464/EEG, 74/647/EEG, 93/85/EEG, 98/57/EG, 2000/29/EG, 2006/91/EG och 2007/33/EG (växtskyddsförordningen). Växtskyddsförordningen trädde i kraft den 13 december 2016 och ska i allt väsentligt tillämpas från den 14 december 2019.

Växtskyddsförordningen och den nya kontrollförordningen ersätter ett antal direktiv på området, främst rådets direktiv 2000/29/EG av den 8 maj 2000 om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen. Detta innebär att materiella bestämmelser och bestämmelser om offentlig kontroll när det gäller skyddsåtgärder mot växtskadegörare kommer att finnas i direkt tillämpliga EU-förordningar och inte som nu i medlemsstaternas nationella lagstiftning. Det krävs därför en fullständig översyn av växtskyddslagen (1972:318). En sådan översyn pågår för närvarande inom Regeringskansliet. I den här promemorian lämnas därför inte några förslag i det avseendet.

Förslagen till lagändringar föreslås träda i kraft den 14 december 2019.

Lagförslag i promemorian En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s kontrollförordning (Ds 2018:41)

Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

Häri genom föreskrivs i fråga om epizootilagen (1999:657)¹

dels att dels att rubriken närmast före 11 a § ska utgå,

dels att 1 a, 11, 11 a, 12–13 a, 15–18, 20, 21 och 22 §§ och rubrikerna närmast före 1 a, 11 och 12 a §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 1 b, 11 b–11 d och 21 b §§, och närmast före 1 b, 11 b, 11 c och 11 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

1 a §²

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar (EG-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *tillkännager* regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna*.

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar (EU-bestämmelser)* som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

Ord och uttryck

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 11 a § 2006:810.

² Senaste lydelse 2006:810.

1 b §

Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter betyder i denna lag samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG

**Kontrollmyndigheternas
offentliga kontroll³**

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Jordbruksverket och länsstyrel-

**Offentlig kontroll och annan
offentlig verksamhet**

11 §⁴

Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna.

³ Senaste lydelse 2006:810.

⁴ Senaste lydelse 2006:810.

serna i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Om inte något annat följer av denna lag utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

11 a §⁵

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Förvaltningslagens tillämpning

11 b §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,

- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

11 c §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. hur offentlig kontroll ska bedrivas,*
- 2. hur annan offentlig verksamhet, utöver sådan verksamhet som i övrigt utförs enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska bedrivas, och*
- 3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.*

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för den offentliga kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för EG:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

Det som sägs i första stycket gäller också den som utför annan offentlig verksamhet.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten och för inspektörer och experter som utsetts av dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Rätten gäller även i den utsträckning det behövs för att kontrollera att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europa-

parlamentets och rådets direktiv 2009/128 /EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG följs.

Bestämmelserna i första stycket ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp⁷

12 a §⁸

Den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

13 §⁹

Utöver vad som följer av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de EG-

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de EU-

⁷ Senaste lydelse 2006:810.

⁸ Senaste lydelse 2006:810.

⁹ Senaste lydelse 2006:810.

bestämmelser som kompletteras av lagen får förenas med vite.

bestämmelser som kompletteras av lagen får förenas med vite.

13 a §¹⁰

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

15 §¹¹

Staten *skall* ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller på grund av beslut som har meddelats med stöd av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen drabbas av

Staten *ska* ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller på grund av beslut som har meddelats med stöd av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, drabbas av

1. förlust på grund av att husdjur eller andra än vilt levande djur avlivas eller dör till följd av biverkning av vaccination eller av annan behandling,
2. kostnader på grund av saneringsåtgärder,
3. produktionsbortfall,
4. annan inkomstförlust än som avses i 3.

Ersättning för produktionsbortfall lämnas med femtio procent av den kostnad eller förlust som bortfallet medför. I övrigt lämnas full ersättning.

Full ersättning för produktionsbortfall lämnas vid utbrott eller vid misstanke om utbrott av sådana särskilt allvarliga epizootiska sjukdomar som anges i föreskrifter meddelade av regeringen.

16 §¹²

Ersättning enligt denna lag kan jämkas om den ersättningsberättigade uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten. Detsamma gäller om den ersättningsberättigade vägrar att rätta sig efter en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av lagen eller ett beslut som har meddelats med

Ersättning enligt denna lag kan jämkas om den ersättningsberättigade uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten. Detsamma gäller om den ersättningsberättigade vägrar att rätta sig efter en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av lagen, eller ett beslut som har meddelats med

¹⁰ Senaste lydelse 2006:810.

¹¹ Senaste lydelse 2007:361.

¹² Senaste lydelse 2007:361.

stöd av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

stöd av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Bilaga 3

17 §¹³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *föreskriva* att

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller med stöd av lagen *meddelade föreskrifter eller enligt de EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

2. till grund för ersättning för sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 *skall* läggas ett visst högsta värde på djur eller annan egendom som *skall* ersättas,

3. ersättning enligt 15 § får lämnas enligt viss angiven schablon.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *meddela föreskrifter om att*

1. ersättning inte lämnas för kontrollåtgärder eller förebyggande åtgärder som vidtas enligt lagen eller *enligt föreskrifter som meddelats* med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

2. *det* till grund för *ersättningen* för *en* sådan förlust eller kostnad som anges i 15 § första stycket 1 eller 2 *ska* läggas ett visst högsta värde på djur eller annan egendom som *ska* ersättas,

18 §¹⁴

Den som har deltagit i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen har rätt till ersättning av staten för arbete och tidsspillan samt för resa och uppehälle.

Den som har ställt lokal eller utrustning till förfogande för de ändamål som anges i första stycket har rätt till ersättning av staten för sina kostnader och för förlorad avkastning eller nytta.

Den som har deltagit i förebyggande åtgärder eller bekämpning enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen har rätt till ersättning av staten för arbete och tidsspillan samt för resa och uppehälle.

20 §

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

underlåter att göra anmälan enligt 2 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

bryter mot ett beslut enligt 4 §, 4 a § eller mot föreskrift eller beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §,

bryter mot sådana bestämmelser om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel, som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

¹³ Senaste lydelse 2007:361.

¹⁴ Senaste lydelse 2007:361.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 13 § döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

21 §¹⁵

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. En veterinärs beslut enligt 4 § får dock inte överklagas.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. En veterinärs beslut enligt 4 § får dock inte överklagas.

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

21 b §

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen *skall* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, *ska* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

¹⁶ Senaste lydelse 2006:810.

Förslag till lag om ändring i zoonoslagen (1999:658)

Härigenom föreskrivs i fråga om zoonoslagen (1999:658)¹

dels att rubriken närmast före 8 a § ska utgå,

dels att 1 a, 8, 8 a, 9–10 a och 12 a–14 §§ och rubrikerna närmast före 1 a, 8 och 9 a §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 1 b, 8 b–8 d och

13 a §§, och närmast före 1 b, 8 b, 8 c och 8 d §§ nya rubriker av följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

1 a §²

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar* (*EG-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *tillkännager* regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna*.

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde *ska* regeringen på samma sätt som i första stycket *tillkännage* vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

Ord och uttryck

1 b §

Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter betyder i denna lag samma sak som i Europaparlamentets och rådets

¹ Senaste lydelse av rubriken närmaste före 8 a § 2006:811.

² Senaste lydelse 2006:811.

förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Kontrollmyndigheternas offentliga kontroll³

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 §⁴

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Jordbruksverket och länsstyrelsen i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Offentlig kontroll av efterlevnaden av beslut i enskilda fall enligt 4 eller 5 § får också utövas av

Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna.

Offentlig kontroll av att beslut i det enskilda fallet enligt 4 eller 5 § följs får också utövas av en

³ Senaste lydelse 2006:811.

⁴ Senaste lydelse 2006:811.

en veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

veterinär som utses av Jordbruksverket eller länsstyrelsen.

Om inte något annat följer av denna lag utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

8 a §⁵

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och *enligt* de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Förvaltningslagens tillämpning

8 b §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,
- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,

- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

8 c §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

8 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll ska bedrivas,

2. hur annan offentlig verksamhet, utöver sådan verksamhet som i övrigt utförs enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska bedrivas, och

3. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

9 §⁶

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk

⁶ Senaste lydelse 2006:811.

person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för den offentliga kontrollen rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen för att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som *vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.*

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *EG:s institutioner* och för inspektörer och experter som utsetts av *institutionerna.*

Det som sägs i första stycket gäller också den som *utför annan offentlig verksamhet.*

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten* och för inspektörer och experter som utsetts av *dessa institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Rätten gäller även i den utsträckning det behövs för att kontrollera att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG följs.*

Bestämmelserna i första stycket ska inte tillämpas vid kontroller

och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp⁷

Den som är föremål för offentlig kontroll eller åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

9 a §⁸

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

Utöver vad som följer av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får förenas med vite.

10 §⁹

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får förenas med vite.

10 a §¹⁰

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

⁷ Senaste lydelse 2006:811.

⁸ Senaste lydelse 2006:811.

⁹ Senaste lydelse 2006:811.

¹⁰ Senaste lydelse 2006:810.

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

EU-bestämmelser, som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

12 a §¹¹

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte, om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet åsidosätter skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte, om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

I ringa fall *skall* inte dömas till ansvar.

I ringa fall *ska* inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 10 § döms inte till ansvar enligt första stycket för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

13 §

Beslut av en enskild veterinär får överklagas hos Jordbruksverket.

Beslut av en enskild veterinär får överklagas hos Jordbruksverket.

Andra beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Andra beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

13 a §

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmänna talan hos allmän

¹¹ Senaste lydelse 2007:361.

förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

14 §¹²

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen *skall* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen *ska* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

¹² Senaste lydelse 2006:811.

Förslag till lag om ändring i livsmedelslagen (2006:804)

Härigenom föreskrivs i fråga om livsmedelslagen (2006:804)

dels att rubriken närmast före 12 § ska utgå,

dels att 2, 5, 7, 8, 10–13, 15–19, 20, 21, 24, 26, 28 och 32 §§ och rubrikerna närmast före 5, 11, 15, 19, 21–23 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 13 a, 14, 19 a, 23 a, 23 b och 32 a §§, och närmast före 2, 13 a, 14, 19 a, 23 a och 23 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Ord och uttryck

2 §

Begreppen livsmedel, stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan, primärproduktion, utsläppande på marknaden och livsmedelsföretagare *har* i denna lag *samma betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Begreppet anläggning *har samma betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien.

I denna lag betyder

1. uttrycket

- livsmedel,
- stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan,
- primärproduktion,
- utsläppande på marknaden och, livsmedelsföretagare *samma sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet,

2. uttrycket anläggning *samma sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien,

3. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring

av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs,

4. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, och

5 uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar* (*EG-bestämmelser*) som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling ge till kända vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämp-

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som har samma syfte som lagen och som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling tillkännage vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämp-

5 §

ningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna*.

ningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

7 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att livsmedel får handhas eller släppas ut på marknaden endast i anläggningar som godkänts av kontrollmyndigheten,

2. vilka krav som *skall* vara uppfyllda för att ett sådant godkännande ska meddelas, *och*

3. registrering av anläggningar.

1. att livsmedel får handhas eller släppas ut på marknaden endast i anläggningar som godkänts av kontrollmyndigheten, *och*

2. vilka krav som *ska* vara uppfyllda för att ett sådant godkännande ska meddelas.

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får efter *iakttagande av* anmälningsförfarandet i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från kraven i *EG-förordningarna*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får efter *att ha iakttagit* anmälningsförfarandet i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung meddela föreskrifter om anpassning av och undantag från kraven i *EU-förordningarna*.

10 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen är det förbjudet att på marknaden släppa ut livsmedel som

1. inte uppfyller krav och villkor som har föreskrivits eller beslutats med stöd av 6 § 2 och 3 och 8 §,

2. har handhåfts eller tidigare släppts ut på marknaden i en anläggning som inte har godkänts enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 § eller registrerats enligt de *EG-*

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen är det förbjudet att på marknaden släppa ut livsmedel som

1. inte uppfyller krav och villkor som har föreskrivits eller beslutats

2. har handhåfts eller tidigare släppts ut på marknaden i en anläggning som inte har godkänts enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 § eller registrerats enligt de *EU-*

bestämmelser som kompletteras av lagen,

3. inte har godkänts eller anmälts i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller inte uppfyller villkor i ett godkännande eller tillstånd,

4. innehåller ämnen som inte har godkänts eller som har förbjudits i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

5. innehåller ämnen i en halt som överskrider gränsvärden som har föreskrivits med stöd av lagen eller i de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Det som sägs i första stycket gäller inte om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har föreskrivit något annat.

Kontrollmyndigheternas offentliga kontroll

Offentlig kontroll av *efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna* utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer.

En kommuns uppgift *skall* fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

bestämmelser som kompletteras av lagen,

3. inte har godkänts eller anmälts i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller inte uppfyller villkor i ett godkännande eller tillstånd,

4. innehåller ämnen som inte har godkänts eller som har förbjudits i enlighet med de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i enlighet med de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen,

5. innehåller ämnen i en halt som överskrider gränsvärden som har föreskrivits med stöd av lagen eller i de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

11 §

Offentlig kontroll *ska* utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna.

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

En kommuns uppgift *ska* fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Livsmedelsverket och, i fråga om länet, länsstyrelsen samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet, om inte regeringen föreskriver något annat.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* verka för att överträdelse av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen, beivras.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* verka för att överträdelse av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, beivras.

Förvaltningslagens tillämpning

13 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*

- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

14 a §¹

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överflyttning av offentlig kontroll

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *den* offentliga kontroll av en viss anläggning som kommunen annars har skall flyttas över till verket. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Livsmedelsverket får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen, om verket och kommunen är överens om det.

Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

15 §

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan* offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning som annars skulle skötas av kommunen ska flyttas över till verket. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Livsmedelsverket får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen, om verket och kommunen är överens om det.

16 §

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *den* offentliga kontroll av en viss anläggning som Livsmedelsverket

Livsmedelsverket får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan* offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en

¹ Tidigare 14 § upphävd genom 2018:574.

annars har skall flyttas från verket till en kommun.

viss anläggning, *som annars skulle skötas av Livsmedelsverket, ska* flyttas från verket till en kommun.

17 §

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *kontrollskyldighet* när det gäller en viss anläggning, får regeringen på ansökan av Livsmedelsverket besluta att ansvaret för den offentliga kontrollen av den anläggningen *skall* flyttas över till Livsmedelsverket.

Regeringen får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen.

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* när det gäller en viss anläggning, får regeringen på ansökan av Livsmedelsverket besluta att ansvaret för den offentliga kontrollen *och för den offentliga verksamheten i fråga om* den anläggningen *ska* flyttas över till Livsmedelsverket.

Regeringen får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen.

18 §

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *kontrolluppdrag*, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *skall* innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen *skall* kunna avhjälpas.

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *ska* innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen *ska* kunna avhjälpas.

Föreskrifter om kontroll**Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet**19 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *skall* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet *eller ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyn-

ning som regeringen bestämmer får

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet ska* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet, *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*, att lämna information till

dighet som avses i 12 § första stycket,

3. skyldighet för *en* livsmedelsföretagare att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten,

4. skyldighet för den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten att inhämta kontrollmyndighetens godkännande av faroanalyser och förslag till egenkontrollprogram, *och*

5. *uppgiftsskyldighet för den som lämnar djur till slakt.*

en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 12 § första stycket,

3. skyldighet för livsmedelsföretagare *och andra aktörer* att utöva en egenkontroll av verksamheten *som är lämplig utifrån verksamhetens art, och*

4. skyldighet för den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten att inhämta kontrollmyndighetens godkännande av faroanalyser och förslag till egenkontrollprogram.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

19 a §

19 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. uppgiftsskyldighet för den som lämnar djur till slakt, och

2. skyldighet för livsmedelsföretagare och andra aktörer att lämna uppgifter om sina anläggningar eller verksamheten i övrigt till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

20 §

En kontrollmyndighet *och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter,* har i den utsträckning *det* behövs för offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet* rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och

2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *EG:s institutioner* och för inspektörer och experter som utsetts av *institutionerna*.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för *Europeiska kommissionen* och för inspektörer och experter som utsetts av *kommissionen*.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp

21 §

Den som är föremål för offentlig kontroll skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Utöver vad som följer av artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 ska den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

22 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller vad som särskilt anges i 18 § får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna* skall följas.

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller vad som särskilt anges i 18 § får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna* ska följas.

23 §

Förelägganden och förbud enligt 22 § eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Förelägganden och förbud enligt 22 § eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Anonyma inköp

23 a §

En kontrollmyndighet får, om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under annan identitet och utan att ange avsikten med

inköpet köpa in livsmedel i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav. Bilaga 3

Rapporteringsystem för överträdelser

23 b §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

24 §

Utöver vad som följer av de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet ta hand om en vara som

1. har släppts ut på marknaden, eller som uppenbart är avsedd att släppas ut på marknaden, i strid med 10 § eller de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen, eller

2. avses med ett föreläggande eller ett förbud enligt 22 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under överinseende av kontrollmyndigheten göra varan duglig till livsmedel eller använda den för något annat ändamål. Annars *skall* kontrollmyndigheten låta förstöra varan på ägarens bekostnad.

Kontrollmyndigheten *skall*, på ägarens bekostnad, låta förstöra också sådana varor som omfattas av ett förbud enligt föreskrifter meddelade med stöd av 6 § 6, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Utöver vad som följer av de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet ta hand om en vara som

1. har släppts ut på marknaden, eller som uppenbart är avsedd att släppas ut på marknaden, i strid med 10 § eller de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen, eller

2. avses med ett förbud enligt 22 §, om

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under överinseende av kontrollmyndigheten göra varan duglig till livsmedel eller använda den för något annat ändamål. Annars *ska* kontrollmyndigheten låta förstöra varan på ägarens bekostnad.

Kontrollmyndigheten *ska*, på ägarens bekostnad, låta förstöra också sådana varor som omfattas av ett förbud enligt föreskrifter meddelade med stöd av 6 § 6, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

26 §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de

föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

28 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för

1. *offentlig kontroll enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen,*

2. *prövning eller registrering enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.*

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *beräkningen av de avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av kontrollorgan.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.*

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut *en* sådan avgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *betalningen och, när det gäller de avgifter som tas ut av en statlig myndighet och av ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, hur avgifterna ska beräknas.*

32 §³

Livsmedelsverkets beslut i ett enskilt fall får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol om det har meddelats

1. enligt denna lag,

2. enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller

3. enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

3. enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet *eller* av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut av Livsmedelsverket eller någon annan statlig förvaltningsmyndighet får överklagas hos regeringen. För att konsumenternas intresse ska kunna tillvaratas inom livsmedelsområdet får ett sådant beslut överklagas av en organisation som är att anse som central arbetstagarorganisation enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller en motsvarande sammanslutning på arbetsgivarsidan.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av någon annan statlig förvaltningsmyndighet, av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, *av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.*

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

32 a §

Livsmedelsverket ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter

dels att rubriken närmast före 13 § ska utgå,

dels att 2, 12, 16–20, 21, 22, 28 och 32 §§ och rubrikerna närmast före 12, 16, 20 och 22 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 12 a, 15, 20 a, 24 a, 24 b och 32 a §§, och närmast före 12 a, 15, 20 a, 24 a och 24 b §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Uttrycken foder och utsläppande på marknaden av foder *har i denna lag* samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Uttrycket primärproduktion av foder *har i lagen samma betydelse* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien.

Uttrycken animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt utsläppande på marknaden av dessa produkter *har i lagen* samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag betyder

1. *uttrycken* foder och utsläppande på marknaden av foder samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet,

2. uttrycket primärproduktion av foder samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 av den 12 januari 2005 om fastställande av krav för foderhygien,

3. uttrycken animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt utsläppande på marknaden av dessa produkter samma *sak* som i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002

1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter).

(förordning om animaliska biprodukter), och

Bilaga 3

4. uttrycken

- offentlig kontroll,
- annan offentlig verksamhet, och
- organ med delegerade uppgifter
samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Kontrollmyndigheternas offentliga kontroll

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

12 §²

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen samt de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna utövas av Statens

Offentlig kontroll ska utövas av Statens jordbruksverk, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna.

² Senaste lydelse 2011:410.

jordbruksverk, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att *kontrolluppgifter* får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet.

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att *uppgifter i offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* får överlämnas från en statlig myndighet till en annan statlig myndighet.

Förvaltningslagens tillämpning

12 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och*
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.*

Tystnadsplikt15 §³

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överflyttning av offentlig kontroll**Överflyttning av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet**

16 §

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *den* offentliga kontroll över en viss verksamhet som kommunen annars har skall flyttas över till verket eller myndigheten. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Jordbruksverket eller myndigheten får besluta att *kontrollen skall* lämnas tillbaka till kommunen, om verket eller myndigheten och kommunen är överens om det.

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan* offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om en viss anläggning, som annars skulle skötas av kommunen, ska flyttas över till verket eller myndigheten. Ett sådant beslut får fattas, om verksamheten har stor omfattning, är särskilt komplicerad eller om det finns andra särskilda skäl.

Jordbruksverket eller myndigheten får besluta att *ansvaret ska* lämnas tillbaka till kommunen, om verket eller myndigheten och kommunen är överens om det.

17 §

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *den* offentliga kontroll av en viss anläggning som

Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag får, i samråd med en kommun, besluta att *sådan* offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i

³ Tidigare 15 § upphävd genom 2018:575.

Jordbruksverket eller myndigheten annars har skall flyttas från verket eller myndigheten till en kommun.

fråga om en viss anläggning, som annars skulle skötas av Jordbruksverket eller myndigheten, ska flyttas från verket eller myndigheten till en kommun.

18 §

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *kontrollskyldighet* när det gäller *viss verksamhet*, får regeringen, på ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag, besluta att ansvaret för *kontrollen av den verksamheten skall flyttas över till Jordbruksverket eller myndigheten.*

Om en kommun grovt eller under längre tid har åsidosatt sin *skyldighet att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* när det gäller *en viss anläggning*, får regeringen, på ansökan av Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag, besluta att ansvaret för *den offentliga kontrollen och den offentliga verksamheten i fråga om den anläggningen ska flyttas över till Jordbruksverket eller myndigheten.*

Regeringen får besluta att *kontrollen skall lämnas tillbaka till kommunen.*

Regeringen får besluta att *ansvaret ska lämnas tillbaka till kommunen.*

19 §

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *kontrolluppdrag*, får Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *skall* innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket eller myndigheten anser nödvändiga för att bristen *skall* kunna avhjälpas.

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess *uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet*, får Jordbruksverket eller en annan statlig kontrollmyndighet som regeringen bestämt enligt denna lag förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande *ska* innehålla uppgifter om de åtgärder som Jordbruksverket eller myndigheten anser nödvändiga för att bristen *ska* kunna avhjälpas.

Föreskrifter om kontroll**Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet**

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *skall* bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet *eller ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 13 § första stycket,

3. skyldighet för *en* foderföretagare eller för *en annan företagare* som befattar sig med animaliska biprodukter att utöva en efter verksamhetens art lämpad egenkontroll av verksamheten.

1. hur offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet* ska bedrivas,

2. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till en sådan samordnande kontrollmyndighet som avses i 13 § första stycket,

3. skyldighet för foderföretagare eller för *den* som befattar sig med animaliska biprodukter *eller därav framställda produkter* att utöva en egenkontroll av verksamheten *som är lämplig utifrån* verksamhetens art.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

20 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för foderföretagare och för den som befattar sig med animaliska biprodukter eller därav framställda produkter att lämna uppgifter om sina anläggningar till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

21 §⁴

En kontrollmyndighet och *ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* har rätt att i den utsträckning det behövs för *kontrollen*

En kontrollmyndighet och *ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* har rätt att i den utsträckning det behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, samt
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

⁴ Senaste lydelse 2011:410.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Den som är föremål för offentlig kontroll skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

22 §

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

Anonyma inköp

24 a §

En kontrollmyndighet får, om det är nödvändigt för att skydda människors eller djurs liv eller hälsa eller miljön, under annan identitet och utan att ange avsikten med inköpet köpa in produkter i syfte att kontrollera att de uppfyller gällande krav.

Rapporteringsystem för överträdelser

24 b §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

28 §⁵

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig

1. för offentlig kontroll enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen, och

2. i ärenden enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som tas ut av statliga myndigheter och av kontrollorgan.

kontroll och annan offentlig verksamhet.

Bemyndigandet enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut en sådan avgift.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifterna som tas ut av statliga myndigheter och av ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska beräknas.

32 §

Beslut av Jordbruksverket eller av en annan statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen, får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som gäller Försvarsmakten eller Försvarets materielverk överklagas dock till regeringen.

32 a §

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av

ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.

dels att rubriken närmast före 11 § ska utgå,

dels att 2, 10 11, 12–14, 15–18, 20–24 och 25 §§ och rubrikerna närmast före 2, 10, 12 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 2 a, 11 a, 11 b, 14 a, 18 a och 24 a §§, och närmast före 2 a, 11 a, 11 b och 18 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

2 §

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar* (*EG-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna*.

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som faller inom lagens tillämpningsområde. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkänna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

Ord och uttryck

2 a §

Uttrycken offentlig kontroll, annan offentlig verksamhet och organ med delegerade uppgifter betyder i denna lag samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll

och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Kontrollmyndigheternas offentliga kontroll

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen samt de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Statens jordbruksverk eller andra statliga myndigheter i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll. En kommuns uppgift *skall* fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör upp-

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Offentlig kontroll utövas av Statens jordbruksverk eller andra statliga myndigheter.

Om inte något annat följer av denna lag utför kontrollmyndigheterna även annan offentlig verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att Jordbruksverket får överlämna åt länsstyrelserna eller kommunerna att utöva offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet*. En kommuns uppgift *ska* fullgöras av den eller de kom-

gifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

munala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Bilaga 3

11 §

Jordbruksverket samordnar den kontrollverksamhet som verket har överlämnat till länsstyrelserna eller kommunerna samt lämnar råd och hjälp i kontrollverksamheten.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *skall* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll *ska* genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*.

Förvaltningslagens tillämpning

11 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut, och*
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.*

Tystnadsplikt

11 b §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Föreskrifter om offentlig kontroll

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

12 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll *skall* bedrivas, *samt*

1. hur offentlig kontroll *skall* bedrivas,

2. *hur annan offentlig verksamhet, utöver sådan verksamhet som i övrigt utförs enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska bedrivas, och*

2. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* att lämna information till Jordbruksverket.

3. skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till Jordbruksverket.

13 §

En kontrollmyndighet *och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen* har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, *en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter*, har i den utsträckning *det* behövs för *den offentliga kontrollen* rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och

2. få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där djur hålls eller där djurprodukter, foder eller material i övrigt förvaras eller annars hanteras och där göra undersökningar och ta prover.

Det som sägs i första stycket gäller också den som vidtar åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.

Det som sägs i första stycket gäller också den som *utför annan offentlig verksamhet*.

14 §

Bestämmelserna i 13 § gäller också för

1. *EG:s institutioner* och för inspektörer och experter som utsetts av *institutionerna*, samt

1. *Europeiska kommissionen, Europeiska revisionsrätten* och för inspektörer och experter som utsetts av *dess institutioner i den utsträckning det behövs för att kontrollera att Sverige följer de EU-bestämmelser som lagen kompletterar. Rätten gäller även i den utsträckning det behövs för att kontrollera att bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 652/2014 av den 15 maj 2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, och om ändring av rådets direktiv 98/56/EG, 2000/29/EG och 2008/90/EG, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, (EG) nr 882/2004 och (EG) nr 396/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009, och om upphävande av rådets beslut 66/399/EEG, 76/894/EEG och 2009/470/EG följs, och*

2. företrädare för behöriga myndigheter i andra medlemsstater inom Europeiska unionen, om kontrollen utövas eller åtgärderna utförs tillsammans med företrädare för en svensk myndighet.

14 a §

Bestämmelserna i 13 och 14 §§ denna lag ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner på plats som utförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Den som är föremål för offentlig kontroll eller andra åtgärder enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen eller åtgärderna skall kunna genomföras.

Skyldighet att lämna hjälp

15 §

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

Utöver vad som följer av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall följas.

16 §

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får förenas med vite.

17 §

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har

18 §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har

meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Rapporteringsystem för överträdelser

18 a §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

20 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för

1. offentlig kontroll enligt denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen,

2. provtagning, undersökning, märkning, godkännande och registrering samt för utfärdande av identitetshandlingar enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.

Bemyndigandet enligt första stycket 1 innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *beräkningen av avgifter* som tas ut

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.*

Bemyndigandena enligt första stycket innefattar rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *hur* avgifter som tas ut av statliga myndigheter,

av statliga myndigheter, *kontrollorgan* och sådana organisationer som avses i 9 § andra stycket.

ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter och sådana organisationer som avses i 9 § andra stycket ska beräknas.

21 §

Till böter döms den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet

1. bryter mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 6 §, 7 § första stycket, 8 § eller 9 § första stycket, eller

2. inte fullgör sina skyldigheter enligt 15 §.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte, om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

Till böter döms även den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet bryter mot skyldigheter, villkor eller förbud som finns i de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen. Detta gäller dock inte om överträdelsen avser bestämmelser om myndighetsutövning.

22 §

Om en gärning som avses i 21 § är att anse som ringa, döms inte till ansvar.

Om ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

23 §

Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

24 §¹

En statlig förvaltningsmyndighets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

1. enligt denna lag,

2. enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, eller

3. enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

3. enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en sådan organisation som avses i 9 § andra stycket eller av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, av en sådan organisation som avses i 9 § andra stycket, av ett annat organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Det allmänna talan hos förvaltningsdomstol ska föras av

1. den myndighet som utövar offentlig kontroll om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation, eller

2. den myndighet som har förordnat den officiella veterinären.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

24 a §

Det allmänna talan hos förvaltningsdomstol ska föras av

1. den myndighet som utövar offentlig kontroll om det överklagade beslutet har meddelats av en organisation,

2. den myndighet som har förordnat den officiella veterinären, eller

3. 98den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

25 §

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EG-

Beslut enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-

Bilaga 3

bestämmelser som kompletteras av lagen *skall* gälla omedelbart, om inte något annat beslutas.

bestämmelser som kompletteras av lagen, *ska* gälla omedelbart om inte något annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

dels att rubriken närmast före 9 § ska utgå,

dels att 2, 8, 9, 10, 11–14, 16, 18 och 20 §§ och rubrikerna närmast före 2, 8 och 11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 2 a 9 a–9 c och 20 a §§, och närmast före 2 a, 9 a, 9 b och 9 c §§ nya rubriker av följande lydelse.

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EG-förordningar* (*EG-bestämmelser*) som har samma syfte som lagen. Regeringen *skall* i Svensk författningssamling *ge till känna* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EG-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *som komplettering av EG-bestämmelserna*.

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen

2 §

Lagen kompletterar sådana bestämmelser i *EU-förordningar* (*EU-bestämmelser*) som har samma syfte som lagen. Regeringen *ska* i Svensk författningssamling *tillkännage* vilka grundförordningar som avses.

I fråga om *EU-bestämmelser* som faller inom flera lagars tillämpningsområde tillkännager regeringen på samma sätt som i första stycket vilka bestämmelser som kompletteras av denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet fatta beslut som behövs *för att komplettera EU-bestämmelserna*.

Ord och uttryck

2 a §

I denna lag betyder

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av

livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, och

b) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1012 av den 8 juni 2016 om avelstekniska och genealogiska villkor för avel, handel med och införsel till unionen av renrasiga avelsdjur, hybridavelssvin och avelsmaterial från dem och om ändring av förordning (EU) nr 652/2014, rådets direktiv 89/608/EEG och 90/425/EEG och om upphävande av vissa akter med avseende på djuravel (förordningen om djuravel,

2. uttrycket annan offentlig verksamhet

a) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och

b) annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2016/2012, 3. ,

uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

**Kontrollmyndigheternas
offentliga kontroll**

**Offentlig kontroll och annan
offentlig verksamhet**

8 §

Offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Offentlig kontroll utövas av Jordbruksverket och länsstyrelserna.

Kontrollmyndigheterna utför även annan offentlig verksamhet.

9 §

Jordbruksverket samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar råd och hjälp i denna verksamhet

Den myndighet som utövar offentlig kontroll skall genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.

Den myndighet som utövar offentlig kontroll ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna.

Förvaltningslagens tillämpning

9 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

– 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,

- 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Tystnadsplikt

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

9 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska bedrivas, och

2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter att lämna information till Jordbruksverket.

10 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet rätt att

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar, och
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen och där göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för EG:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

Bestämmelserna i första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Skyldighet att lämna hjälp

11 §

Den som är föremål för offentlig kontroll skall tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen skall kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 och i artikel 46.2 i förordning (EU) 2016/1012.

12 §

Utöver vad som följer av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna skall följas.

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de

EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska följas.

13 §

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Förelägganden och förbud enligt denna lag eller enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen får förenas med vite.

14 §

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EG-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av *EU-bestämmelserna*, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

16 §

Regeringen eller, *efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket* får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll *enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.*

Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll *och annan offentlig verksamhet.*

Regeringen eller, *efter regeringens bemyndigande, Jordbruksverket* får meddela föreskrifter om hur avgifterna *skall* beräknas.

Regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer* får meddela föreskrifter om hur avgifterna *ska* beräknas

18 §

Till ansvar enligt denna lag döms inte, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

Om ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av ett föreläggande om vite om gärningen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

20 §¹

Jordbruksverkets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, om det har meddelats

1. enligt denna lag,

¹ Senaste lydelse 2009:1260.

2. enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller

3. enligt de *EG-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en annan statlig förvaltningsmyndighet *eller* en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer.

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol, om en organisation, en sammanslutning eller ett slakteri först har beslutat i saken. Detsamma gäller om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

3. enligt de *EU-bestämmelser* som kompletteras av lagen.

Detsamma gäller beslut som har meddelats av en annan statlig förvaltningsmyndighet, *av* en officiell veterinär som förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, *av ett organ med delegerade uppgifter, i andra fall än vad som anges i 19 §, eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.*

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

20 a §

Jordbruksverket ska föra det allmännas talan hos förvaltningsdomstol, om en organisation, en sammanslutning eller ett slakteri först har beslutat i saken. Detsamma gäller om det överklagade beslutet har meddelats av en officiell veterinär.

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

dels att rubriken närmast före 6 § ska utgå,

dels att 2, 4, 5, 9–12, 18 och 20 §§ och rubrikerna närmast före 4, 10 och 12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 2 a, 5 a, 8, 10 a, 14 a, och 20 a §§, och närmast före 2 a, 5 a, 8, 10 a och 14 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, följande förordningar:

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007,

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013 av den 17 december 2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 352/78, (EG) nr 165/94, (EG) nr 2799/98, (EG) nr 814/2000, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 485/2008,

4. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 251/2014 av den 26 februari 2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1601/91, och

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av

5. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa

¹ Senaste lydelse 2015:766.

foder- och livsmedelslagstifningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

tillämpningen av livsmedels- och foderlagstifningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG.

Ord och uttryck

2 a §

I denna lag betyder

1. Uttrycket *offentlig kontroll*

a) *offentlig kontroll enligt förordning (EU) 2017/625,*

b) *kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs,*

2. uttrycket *annan offentlig verksamhet*

a) *annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och*

b) *sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,*

3. uttrycket *organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.*

Kontroll**Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet**4 §²

Kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna ska utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna i enlighet med de föreskrifter som regeringen meddelar.

Offentlig kontroll ska utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna.

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- eller hälsoskyddsområdet.

5 §

Regeringen eller Livsmedelsverket får överlämna till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 andra stycket 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 att utöva sådan kontroll som avses i 4 §.

Utöver vad som följer av de EU-bestämmelser som lagen kompletterar får regeringen eller Livsmedelsverket överlämna uppgiften att utföra sådan offentlig kontroll och annan offentlig uppgift som avses i 4 § till organ med delegerade uppgifter eller till fysiska personer.

Ett överlämnande får inte avse rätten att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket.

I fråga om åtgärder då regelverket inte följs eller vid sådan misstanke får ett överlämnande endast innefatta en rätt att besluta att

1. vissa av aktörens verksamheter blir föremål för systematisk eller ökad offentlig kontroll,

2. aktören ökar egenkontrollernas frekvens, eller

3. märkningen ändras för att stämma överens med produkt-specifikationerna, denna lag eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar.

² Senaste lydelse 2011:411.

Förvaltningslagens tillämpning

5 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet,*
- 10 § om partsinsyn,*
- 16–18 §§ om jäv,*
- 23 § om utredningsansvaret,*
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,*
- 25 § om kommunikation,*
- 27 § om dokumentation av uppgifter,*
- 31 § om dokumentation av beslut,*
- 32 § om motivering av beslut,*
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och*
- 36 § om rättelse av skrivfel, och liknande.*

Tystnadsplikt

8 §³

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

9 §

Om en kommun inte fullgör sin skyldighet att *utöva kontroll* enligt denna lag, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att göra detta.

Om en kommun inte fullgör sin skyldighet att *utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet* enligt denna lag, får

Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som verket anser nödvändiga för att skyldigheten ska uppfyllas.

Livsmedelsverket förelägga kommunen att göra detta. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som verket anser nödvändiga för att skyldigheten ska uppfyllas.

Bilaga 3

Föreskrifter om kontroll

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kontroll ska bedrivas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *kontrollorgan* att lämna information till en sådan samordnande myndighet som avses i 6 § första stycket.

Föreskrifter om kontroll och annan offentlig verksamhet

10 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* ska bedrivas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett *organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter* att lämna information till en sådan samordnande myndighet som avses i 6 § första stycket.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

10 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som använder sig av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

11 §⁴

En kontrollmyndighet och ett *kontrollorgan* har, i den ut-

En kontrollmyndighet och ett *organ med delegerade uppgifter*

⁴ Senaste lydelse 2011:411.

sträckning som behövs för *kontrollen*, rätt att på begäran få

eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har, i den utsträckning *det* behövs för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*, rätt att på begäran få

1. upplysningar och ta del av handlingar, och
 2. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.
- Första stycket gäller också för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

Den som är föremål för kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras

Skyldighet att lämna hjälp

12 §

Utöver vad som följer av artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625 ska den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

Rapporteringsystem för överträdelser

14 a §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för

18 §⁵

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala *en* avgift för *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet*.

1. kontroll enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen, och

2. prövning eller handläggning enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som statliga myndigheter och kontrollorgan tar ut.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut en sådan avgift som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om betalningen och, när det gäller de avgifter som tas ut av en statlig myndighet och av ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, hur avgifterna ska beräknas.

20 §

Beslut av en statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EU-bestämmelser som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol

Detsamma gäller beslut som har meddelats av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

20 a §

Den myndighet som har delegerat uppgiften att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har med-

delats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion

dels att rubriken närmast före 4 § ska utgå,

dels att 1–3, 8–10, 16–18, 21, 26 och 28 §§ och rubriken närmast före 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 a, 6 och 12 a §§, och närmast före 1 a, 6 och 12 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag kompletterar

1. rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91, och

2. tillämpningsförfordningar till rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör ekologisk produktion,

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, och

2. tillämpningsförfordningar till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004.

Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör ekologisk produktion,

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014,

(EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets

direktiv 89/608/EEG,
89/662/EEG, 90/425/EEG,
91/496/EEG, 96/23/EG,
96/93/EG och 97/78/EG samt
rådets beslut 92/438/EEG.

Ord och uttryck

1 a §

Uttrycken offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet betyder i denna lag samma sak som i förordning (EU) 2017/625.

Kontrollmyndigheter och Offentlig kontroll och annan kontrollorgan offentlig verksamhet

2 §¹

Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, de andra statliga förvaltningsmyndigheter som regeringen bestämmer och kommunerna utövar kontroll av att

1. de EU-förordningar som anges i 1 § och de beslut som har meddelats med stöd av EU-förordningarna följs, och

2. denna lag, de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, och de beslut som har meddelats med stöd av lagen följs.

Regeringen får meddela föreskrifter om fördelningen mellan kommunerna och de statliga förvaltningsmyndigheterna av kontrolluppgifter enligt första stycket.

Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, andra statliga myndigheter och kommunerna ska utöva offentlig kontroll

Kontrollmyndigheterna ska även utföra annan offentlig verksamhet.

En kommuns uppgifter ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

3 §

Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att utöva sådan kontroll som avses i 2 §

Livsmedelsverket och Jordbruksverket får inom sina respektive ansvarsområden besluta att överlämna uppgiften att utföra offentlig kontroll och annan

¹ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

första stycket till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person.

I fråga om åtgärder *vid bristande efterlevnad* eller *vid misstanke om bristande efterlevnad av regelverket* får ett sådant överlämnande endast innefatta en rätt att

1. återkalla ett utfärdat certifikat,
2. enligt artikel 30.1 första stycket i rådets förordning (EG) nr 834/2007 besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda marknadsföring av ett parti eller en produktionsomgång, eller
3. enligt artikel 91 i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 besluta om att avlägsna märkning eller förbjuda saluföring.

offentlig verksamhet till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 834/2007 och som är en juridisk person.

I fråga om åtgärder *då regelverket inte följs* eller *vid sådan misstanke* får ett sådant överlämnande endast innefatta en rätt att

Tystnadsplikt

6 §²

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

8 §

Europeiska kommissionen och ett kontrollorgan har samma rätt som en kontrollmyndighet har enligt de EU-förordningar som anges i 1 § att, i den utsträckning som behövs för kontrollen, på begäran få

1. upplysningar,
2. del av handlingar,
3. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som kontrollen avser, och

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan har rätt att, i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, på begäran få

3. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten, och

² Tidigare 6 § upphävd genom 2018:581.

4 på sådana områden och i sådana utrymmen som avses i 3, göra undersökningar och ta prover.

4 på sådana områden och i sådana utrymmen som avses i 3, göra undersökningar och ta prover.

Bestämmelserna i första stycket gäller även för Europeiska kommissionen och för inspektörer och experter som utsetts av kommissionen.

9 §

Den som är föremål för kontroll ska lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Bestämmelser om skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet att lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras, finns i artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) 2017/625.

10 §

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess kontrolluppdrag får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas.

Om en kommun inte fullgör de skyldigheter som följer av dess uppdrag att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får Livsmedelsverket förelägga kommunen att avhjälpa bristen. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som Livsmedelsverket anser nödvändiga för att bristen ska kunna avhjälpas.

Rapporteringsystem för överträdelser

12 a §

En kontrollmyndighet ska ha ett ändamålsenligt rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av förordning (EU) 2017/625.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana rapporteringssystem.

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för

1. kontroll som avses i 2 §, och
2. prövning av ärenden enligt de EU-förordningar som anges i 1 §, denna lag eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen meddelar föreskrifter om de avgifter som tas ut av statliga förvaltningsmyndigheter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

17 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för sådan kontroll och prövning som avses i 16 § första stycket samt föreskrifter om grunderna för beräkning av avgifternas storlek

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för ett kontrollorgan att ta ut avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet,
2. betalningen av avgifterna, och
3. grunderna för hur avgifterna ska beräknas.

18 §

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för sådan kontroll och prövning som avses i 16 § första stycket.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för en kommun att ta ut avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

21 §

Någon sanktionsavgift får inte beslutas för en gärning som omfattas av ett vitesföreläggande.

Det ska inte beslutas om sanktionsavgift för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande om vite om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

26 §³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från de EU-förordningar som anges i 1 §,
2. särskilda ekologiska produktionsregler,

³ Senaste lydelse 2017:270.

3. hur *sådan* kontroll som avses i 2 § första stycket ska bedrivas, och

4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna uppgifter till en kontrollmyndighet.

3. hur *offentlig* kontroll och annan *offentlig verksamhet* ska bedrivas,

4. skyldighet för en kommun eller ett kontrollorgan att lämna uppgifter till en kontrollmyndighet uppgifter till en kontrollmyndighet, och

5. *skyldighet för ekologiska aktörer att lämna uppgifter om sin verksamhet till en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan.*

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för ett kontrollorgan att offentliggöra uppgifter om ekologiska aktörer.

28 §

Beslut av ett kontrollorgan enligt de EU-förordningar som anges i 1 § och denna lag får överklagas till länsstyrelsen i det län där kontrollorganet har sitt säte.

Beträffande vem som får överklaga beslut av kontrollorgan gäller 42 § förvaltningslagen

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

Förslag till lag om ändring i djurskyddslagen (2018:1192)

Härigenom föreskrivs i fråga om djurskyddslagen (2018:1192)

dels att 8 kap. 1, 6–8, 11, 12, 15 och 17 §§, 11 kap 2 och 3 §§ och rubrikerna närmast före 8 kap. 1, 6–8 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 1 kap. 4 a, 8 kap. 1 a, 5 a, 6 a, och 9 a §§ och närmast före 1 kap. 4 a, 8 kap. 1 a, 5 a, 6 a och 9 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

4 a §

I denna lag betyder:

1. uttrycket offentlig kontroll

a) offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496

/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG, och

b) kontroll i övrigt av att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs,

2. uttrycket *annan offentlig verksamhet*

a) *annan offentlig verksamhet enligt förordning (EU) 2017/625, och*

b) *sådan verksamhet som i övrigt utförs med stöd av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,*

3 *uttrycket organ med delegerade uppgifter samma sak som i förordning (EU) 2017/625.*

8 kap.

Behörig myndighet för offentlig kontroll

Behörig myndighet för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

1 §

Länsstyrelserna och de andra myndigheter som regeringen bestämmer (*kontrollmyndigheterna*) utövar offentlig kontroll av *efterlevnaden av denna lag, föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar och de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna.*

Länsstyrelserna och de andra myndigheter som regeringen bestämmer utövar offentlig kontroll.

Kontrollmyndigheterna utför även annan offentlig verksamhet.

Förvaltningslagens tillämpning

1 a §

Vid offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet som utförs av ett organ med delegerade uppgifter

eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter tillämpas följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900):

- 5 § om legalitet, objektivitet och proportionalitet, – 10 § om partsinsyn,
- 16–18 §§ om jäv,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 27 § om dokumentation av uppgifter,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande

Tystnadsplikt

5 a §

Den som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet får inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon har fått kännedom om under det att uppgifterna utfördes.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället för första stycket bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Föreskrifter om offentlig kontroll

Föreskrifter om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

6 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. den offentliga kontrollen, och 2. skyldighet för ett kontrollorgan som anlitas i den	1. den offentliga kontrollen och annan offentlig verksamhet, och 2. skyldighet för ett organ med delegerade uppgifter, eller en

offentliga kontrollen att lämna information till den samordnande kontrollmyndighet som avses i 3 §.

fysisk person som har delegerats vissa uppgifter, att lämna information till den samordnande kontrollmyndighet som avses i 3 §.

Föreskrifter om uppgiftslämnande

6 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för djurhållare att lämna uppgifter om sin djurhållning till en kontrollmyndighet, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter

Offentlig kontroll som avser andra än livsmedelsproducerande djur

Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som avser vissa djur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efter-levnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd finns bestämmelser som ska tillämpas vid offentlig kontroll av djurhållare som håller livsmedelsproducerande djur.

Regeringen får meddela föreskrifter om att förordning (EG) nr 882/2004 ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll av andra djurhållare än sådana som håller livsmedelsproducerande djur.

7 §

I förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser som ska tillämpas vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om djurhållare som håller animalieproducerande djur och sådana som ansvarar för levande ryggradsdjur vid transport i samband med ekonomisk verksamhet.

Regeringen får meddela föreskrifter om att förordning (EU) 2017/625 ska tillämpas helt eller delvis vid offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i fråga om andra djurhållare än sådana som avses i första stycket.

**Avgifter för offentlig kontroll
och ärenden enligt lagen**

**Avgifter för offentlig kontroll
och annan offentlig verksamhet**

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift

1. för offentlig kontroll enligt lagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar, och

2. i ärenden enligt lagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EU-bestämmelser som lagen kompletterar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur de avgifter som tas ut av myndigheter och av kontrollorgan ska beräknas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala en avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur de avgifter som tas ut av myndigheter och av ett organ med delegerade uppgifter eller av en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter ska beräknas.

9 a §

En kontrollmyndighet får, vid överträdelse av denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EU-bestämmelser som lagen kompletterar eller de beslut som har meddelats med stöd av EU-bestämmelserna, tillfälligt eller slutligt återkalla

1. kompetensbevis som utfärdats enligt artikel 21 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september 2009 om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning, och

2. kompetensbevis för skötare som utfärdats enligt artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och

därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97.

11 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar.

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet rätt att på begäran få upplysningar och ta del av handlingar

12 §

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan som anlitas i den offentliga kontrollen har i den utsträckning som behövs för kontrollen rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen, och där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har i den utsträckning det behövs för offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler och andra utrymmen där det kan antas att djur hålls eller som berör djurhållningen, och att där besiktiga djuren, göra undersökningar och ta prover.

Tillträde till bostäder får endast ske när det kan antas att djur hålls där och

1. det kan antas att djurhållningen inte uppfyller bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen,

2. syftet är att kontrollera att tidigare konstaterade brister i djurhållningen har åtgärdats, eller

3. syftet är att kontrollera en djurhållning som kräver tillstånd enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan har även rätt att få

En kontrollmyndighet, en officiell veterinär som har för-

tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, andra utrymmen och bostäder, när det behövs för att kontrollera att beslut om djurförbud enligt 9 kap. 1 § följs.

ordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer och ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter har även rätt att få tillträde till områden, anläggningar, byggnader, lokaler, andra utrymmen och bostäder, när det behövs för att kontrollera att beslut om djurförbud enligt 9 kap. 1 § följs.

Skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll

Den som är föremål för offentlig kontroll ska lämna den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Skyldighet för den som är föremål för offentlig kontroll och för annan offentlig verksamhet

15 §

Utöver vad som följer av artiklarna 15.2 och 15.6 i förordning (EU) nr 2017/625 ska den som är föremål för offentlig kontroll eller för annan offentlig verksamhet lämna den hjälp som behövs för att kontrollen eller verksamheten ska kunna utföras.

17 §

Bestämmelserna i 2–6 §§, 8 § första stycket, 9 § tredje stycket, 10, 13 och 16 §§ tillämpas inte i fråga om djur som används inom Försvarsmakten.

Bestämmelserna i 2–5 §§, 6–6 a §§, 9 § tredje stycket, 10, 13 och 16 §§ tillämpas inte i fråga om djur som används inom Försvarsmakten.

11 kap.

2 §

Andra beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Beslut som avser Försvarsmakten överklagas dock till regeringen.

Beträffande vem som får överklaga beslut av organ eller fysiska personer gäller 42 § förvaltningslagen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

3 §

Om ett beslut som har meddelats av en officiell veterinär som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer överklagas, ska den myndighet som har förordnat den officiella veterinären föra det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol.

Den myndighet som har delegerat en uppgift att utöva offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet till ett organ eller till en fysisk person ska föra det allmännas talan hos allmän förvaltningsdomstol, om det överklagade beslutet har meddelats av ett sådant organ eller en sådan fysisk person.

Bestämmelserna i lagen (1986:1142) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter ska gälla även för överklagande av beslut som har meddelats av en fysisk person.

Denna lag träder i kraft den 14 december 2019.

Efter remiss har yttranden över departementspromemorian En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan (Ds 2018:41) inkommit från Askersunds kommun, Borås kommun, Danderyds kommun, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Folkhälsomyndigheten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk, Försvarsmakten, Förvaltningsrätten i Uppsala, Förvaltningsrätten i Umeå, Gård och djurhälsan AB, Göteborgs kommun, Havs- och vattenmyndigheten, Hofors kommun, Hörby kommun, Justitiekanslern, Kalmar kommun, Kammarrätten i Göteborg, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Kungsbacka kommun, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Livsmedelsföretagen, Livsmedelsverket, Ljungby kommun, Lysekils kommun, Läkemedelsverket, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Malmö kommun, Mora kommun, Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Naturvårdsverket, Nora kommun, Näringslivets regelnämnd, Orsa kommun, Piteå kommun, Regelrådet, Riksdagens ombudsmän, Sametinget, Skatteverket, Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Stockholms kommun, Sundsvalls kommun, Svea hovrätt (Mark- och miljööverdomstolen), Svensk dagligvaruhandel, Svenskt näringsliv, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges lantbruksuniversitet, Sveriges veterinärförbund, SWEDAC, Tillväxtverket, Tullverket, Umeå kommun, Upplands Väsby kommun, Uppsala kommun, Visita – Svensk besöksnäring, Växjö kommun och Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen).

Yttranden har även inkommit från Företagarna, Kommunala Miljöchefer, Svensk Handel och Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Fagersta kommun, Strömsunds kommun och Ystads kommun har avstått från att yttra sig.

ControlCert Scandinavia AB, De recirkulerande vattenbrukarna Sverige, ek. för., Ekologiska Lantbrukarna, Fiskbranschens Riksförbund, Gislaveds kommun, HS Certifiering, Hällefors kommun, Intertek Certification AB, Kiwa Sverige AB, Konsumentföreningen Stockholm, KRAV Ekonomisk förening, Lantmännen, Olofströms kommun, ProSanitas Certifiering AB/BMG TRADA Certifiering AB, Rättviks kommun, SMAK Certifiering AB, Smittskyddsläkarföreningen, Sunne kommun, Svensk egenvård, Svenska samernas riksförbund, Svensk skaldjursodling producentorganisation ek. för. (SSPO), Svenskt växtskydd, Sveriges konsumenter, Sveriges spannmålsodlare, Sveriges vin- och spritleverantörer, Ulricehamns kommun, Valiguard AB, Växa Sverige och Älvdalens kommun har inte hörts av.